

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVIII.

Additions to the flora of the Czech Republic. XVIII.

Pavel L u s t y k ¹⁾ & Jan D o l e ž a l ²⁾ [eds]

¹⁾ Moravský Lačnov 287, 568 02 Svitavy; e-mail: pavel-lustyk@seznam.cz

²⁾ Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou; e-mail: jhdolezal@seznam.cz

Abstract

This eighteenth part of floristic contributions includes records on taxa newly discovered in the Czech Republic (*Asplenium fontanum*, *Picris hieracioides* subsp. *umbellata*, *Rubus placidus* and *Spergularia echinosperma* subsp. *albensis*), including alien species (*Heracleum sosnowskyi* and *Proboscidea fragrans*), taxa newly escaped from cultivation (*Chenopodium giganteum*, *Delphinium grandiflorum*, *Erodium manescavi*, *Fibigia clypeata*, *Galanthus elwesii*, *G. woronowii*, *Juncus ensifolius*, *Liatrix spicata*, *Pteris cretica* and *Thermopsis villosa*). Finds of *Rubus jarae-cimrmanii*, *R. perpungens*, *R. vatavensis*, *Taraxacum aspectabile*, *T. clandestinum* and *T. sparsum* described from the Czech Republic as new to science, are also listed below. Furthermore, critically endangered species (according to the Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new localities (e.g. *Anacamptis morio*, *Bifora radians*, *Centunculus minimus*, *Epipogium aphyllum*, *Erysimum repandum*, *Hibiscus trionum*, *Himantoglossum adriaticum*, *Juncus tenageia*, *Koeleria glauca*, *Malaxis monophyllos*, *Nigella arvensis*, *Papaver lecoqii*, *Pulicaria vulgaris*, *Samolus valerandi*, *Veronica opaca* and *V. scardica*). Finally, less rare and threatened species are reported from phytogeographical districts where they had not been recorded yet (e.g. *Arum maculatum*, *Kickxia elatine*, *Najas marina*, *Vallisneria spiralis* and *Xanthium albinum*).

K e y w o r d s : floristics, new records, the Czech Republic

N o m e n k l a t u r a : Chytrý (2007, 2009, 2011), Kaplan et al. (2019a), Kučera et al. (2012), POWO (2020)

Úvod

Po roce opět shrnujeme výsledky práce floristů a taxonomů z území České republiky za období 2018–2019. Kromě mnoha nálezů dosud neuveřejněných, zaslaných nám do redakce, uvádíme i ty, jež byly v roce 2018 (výjimečně i v roce 2017 a 2019) publikovány – v tomto případě se omezujeme jen na taxony pro naši květenu nové a kriticky ohrožené (kategorie C1). Lokalizace taxonů publikovaných v cizojazyčných článcích ponecháváme v původním znění, popř. k nim doplňujeme obvyklé geografické údaje. V roce 2019 vyšla v časopisu Preslia (ročník 91) osmá část seriálu Rozšíření cévnatých rostlin v České republice (Kaplan et al. 2019b), který je velice významným zdrojem dat o výskytu rostlinných

druhů v ČR. Jednotlivé nové lokality publikovaných kriticky ohrožených druhů v tomto případě do Additament neexcerpujeme, tyto práce (včetně podrobných lokalit druhů) jsou volně přístupné na adrese www.preslia.cz. Zcela zásadní a celou naší botanickou obcí netrpělivě očekávanou událostí bylo vydání Klíče ke květeně České republiky (Kaplan et al. 2019a) v srpnu loňského roku. Je v něm mj. uvedena i řada novinek naší květeny – některé z nich jsou podrobněji zpracovány i v tomto dílu Additament (*Aira elegantissima*, *Allium fuscum*, *Chenopodium giganteum*, *Juncus ensifolius*), některé další (*Alopecurus rendlei*, *Althaea taurinensis*, *Calamagrostis rivalis*, *Cardamine occulta*, *Linaria odora* a *Pedicularis palustris* subsp. *opsiantha*) se jejich autoři rozhodli publikovat samostatně v jiných publikacích, proto je zmíníme až v některém z následujících dílů našeho seriálu.

Výsledky floristické práce za sledované období jsou opět neobyčejně pestré a velmi významné. K nově nalezeným autochtonním taxonům patří *Asplenium fontanum*, *Picris hieracioides* subsp. *umbellata*, *Rubus placidus* a kuřinka *Spergularia echinosperma* subsp. *albensis*. Nově byly z našeho území popsány ostružiníky *Rubus jarae-cimrmanii*, *R. perpingens* a *R. vatavensis* a také pampelišky *Taraxacum aspectabile* a endemické *T. clandestinum* a *T. sparsum*. Mezi nově nalezené nepůvodní druhy pak patří *Heracleum sosnowskyi* na náplavu řeky Olše u Návsí u Jablunkova a *Proboscidea fragrans* rostoucí na okraji cesty vedoucí do pískovny u Charvátské Nové Vsi. Podařilo se objevit i několik nově zplaňujících druhů, které jsou u nás pěstovány pro okrasu: jedná se například o *Delphinium grandiflorum*, *Erodium manescavi*, *Fibigia clypeata*, *Galanthus elwesii* a *G. woronowii*, *Liatris spicata*, *Pteris cretica* nebo *Thermopsis villosa*. Největší část nálezů již tradičně spadá do kategorie kriticky ohrožených druhů (C1), např. *Anacamptis morio*, *Bifora radians*, *Centunculus minimus*, *Epipogium aphyllum*, *Erysimum repandum*, *Hibiscus trionum*, *Himantoglossum adriaticum*, *Juncus tenageia*, *Koeleria glauca*, *Malaxis monophyllos*, *Nigella arvensis*, *Papaver lecoqii*, *Pulicaria vulgaris*, *Samolus valerandi*, *Veronica opaca* a *V. scardica*. Podařilo se též objevit i vrbovku *Epilobium lanceolatum*, která byla považována za vyhynulý druh naší květeny. Řada taxonů zde uváděných byla nalezena v územích, ze kterých nejsou dosud udávány v Květeně ČR (např. *Arum maculatum*, *Kickxia elatine*, *Najas marina*, *Vallisneria spiralis* a *Xanthium albinum*).

Všechny v Additamentech uváděné lokality jsou zařazeny do fytogeografických okresešů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného administrativního okresu. Většina lokalit je doplněna o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Thiers 2020), jsou-li v soukromé sbírce, pak zkratkou „herb.“ a přijmením majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „photo“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad.

Kategorie ohrožení druhů uvádíme podle poslední verze Červeného seznamu naší flóry (Grulich 2017), která poprvé obsahuje navíc i kategorie ohrožení IUCN (2012a, 2012b, 2014) pro jednotlivé taxony. Návrh na změnu hodnocení a návrh na zařazení u nových taxonů, které dosud v Červeném seznamu zahrnuté nejsou, je naznačen šipkou. U zvláště chráněných území jsou uvedeny zkratky jejich kategorií: NP – národní park, (N)PP – (národní) přírodní památka, (N)PR – (národní) přírodní rezervace, EVL – evropsky významná lokalita. Podobně je zkratkou uveden také tzv. významný krajinný prvek (VKP).

Nově doplňujeme také klasifikaci zavlečených rostlin, která je převzata z přehledu nepůvodní květeny ČR (Pyšek et al. 2012): **neo** = neofyt (neophyte), **cas** = přechodně zavlečený (casual), **nat** = zdomácnělý (naturalized), **inv** = invazní (invasive). Návrh hodnocení nebo návrh na jeho změnu je naznačen šipkou. K některým lokalitám doplňujeme také tyto symboly: † – výskyt druhu, který již zanikl; ▼ – druh zplaněl poté, co byly mateřské rostliny na lokalitu záměrně vysazeny nebo vysety.

Nově zjištěné původní druhy, které budou patrně zařazeny i do souborných zpracování české květeny (naposledy Klíč ke květeně České republiky; Kaplan et al. 2019a), označujeme v textu Additament zpravidla jako **Nový druh v květeně České republiky**. Sporné ale bývá přijetí řady nálezů nepůvodních druhů, zejména těch záměrně zavlečených. Ty mohou být prvním signálem budoucího šíření, a tak je vhodné je publikovat, avšak zařazení příslušného druhu do flóry ČR musí být předmětem komplexního hodnocení v kontextu dalších nálezů ve střední Evropě a v kontextu ekologicky a kulturně podobných druhů.

Podmínkou, abychom nepůvodní druh mohli pokládat za jednoznačnou součást naší květeny, je zejména dlouhodobý výskyt populace nepodporované pěstitelskou péčí. Na hranici zařazení do květeny ČR jsou pak tyto případy: (i) jde o jedinou volně rostoucí rostlinu, která navíc není součástí soustavnějšího šíření druhu v Evropě; (ii) druh zplaněl poté, co byly mateřské rostliny na lokalitě záměrně pěstovány; (iii) rostlina roste nebo dlouho rostla díky cílené lidské podpoře, jako je např. pletí okolní vegetace; (iv) okolnosti zavlečení a přežití jsou zcela kuriozní a krátkodobé, např. přetrvání tropické rostliny vyhozené na kompost; (v) spíše než o zplanění jde o přežívání vysazeného jedince, který se nanejvýš dokáže vegetativně udržovat na místě.

Nové výskyty nepůvodních druhů teprve čekají na své konečné zhodnocení a případné zařazení do dalších verzí seznamu „Catalogue of alien plants of the Czech Republic“. Zde je jednotně označujeme jen jako **Výskyt nepůvodního druhu/taxonu mimo kulturu**. U takových nálezů budeme propříště od autorů požadovat přesnější data o biotopu, způsobu lidského přispění k výskytu, pravděpodobné délky přežití rostliny nebo populace na lokalitě a dalších okolností nálezu.

V případech literárních údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a časopisu Preslia používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případě, že odkazují na údaje uveřejněné v dřívějších Additamentech. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem; tituly, které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci Additament.

Přehled všech dosud uvedených taxonů v Additamentech je zveřejněn na webových stránkách časopisu Zprávy České botanické společnosti (<http://cbs.ibot.cas.cz/additamenta.htm>). Všechna floristická data, vyjma údajů ze Zpráv České botanické společnosti a z časopisu Preslia, která jsou publikovaná v tomto dílu Additament, byla vložena do floristické databáze PLADIAS.

Děkujeme a vysoce oceňujeme spolupráci se všemi, kteří se na obsahu Additament podílejí, a věříme, že i nadále zachovají tomuto titulu přízeň, aby jeho další pokračování byla pro poznání české květeny neméně přínosná jako ta předchozí.

Abutilon theophrasti

neo nat

3. Podkrušnohorská pánev, 5546a, Chomutov: pod ptačím krmítkem v Šafaříkově ulici (2446/45) ve městě, 50°28'00,5"N, 13°24'18,0"E, 350 m n. m. (7. 10. 2019 leg. Č. Ondráček, CHOM).
- 7a. Libochovická tabule, 5550c, Černiv (distr. Litoměřice): 0,45 km ZSZ od kaple Všech svatých, úhor, 50°26'47,7"N, 14°03'13,2"E, 185 m n. m., ojediněle (22. 8. 2018 leg. P. Zdvořák, PRC).
- 18b. Dolnomoravský úval, 6970b, Staré Město (distr. Uherské Hradiště): travnatý pravý břeh toku Salašky, 1 km JJZ od kostela sv. Ducha ve Starém Městě, jedna rostlina (v roce 2017 rostlo na okraji pole ca 20 m od této lokality v porostu sóji asi 50 rostlin), 49°04'12,6"N, 17°26'22,4"E, 180 m n. m. (27. 9. 2019 photo D. Záborská).
- 18b. Dolnomoravský úval, 6970b, Uherské Hradiště: opuštěný hrob na hřbitově v Mařaticích, ca 50 m vpravo od vstupu do kostela Nanebevzetí Panny Marie, pět rostlin, 240 m n. m. (18. 9. 2019 photo D. Záborská).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7068d, Milotice (distr. Hodonín): okraj pole 135 m V od kóty Náklo (265,2), ca 2 km JJZ(–J) od kostela Všech svatých v obci, 48°56'15,9"N, 17°08'20,9"E, 262 m n. m., dvě plodné rostliny (29. 9. 2019 photo L. Ambrozek).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6368c, Náměšť na Haně (distr. Olomouc): okraj pole vpravo od silnice z Loučan do Senice na Haně, 49°36'23,8"N, 17°04'40,8"E, 240 m n. m. (17. 9. 2019 not. B. Trávníček).
- 21b. Hornomoravský úval, 6468b, Lutín (distr. Olomouc): okraj pole vpravo od silnice do obce Luběnice, 49°33'46,2"N, 17°08'14,1"E, 235 m n. m. (24. 9. 2019 not. B. Trávníček).
- 21b. Hornomoravský úval, 6569b, Věrovany (distr. Olomouc): okraj pole u polní cesty Z od obce, 49°27'48,7"N, 17°15'43,8"E, 205 m n. m. (5. 11. 2018 not. B. Trávníček).
- 64a. Průhonická plošina, 5953c, Průhonice (distr. Praha–západ): pod krmítkem při jižním úpatí zdi zámku, 50°00'01,6"N, 14°33'28,7"E, 310 m n. m., před vypletím záhonu do deseti rostlin (2. 8. 2019 leg. F. Krahulec, PRA).
- 71c. Dražanské podhůří, 6767c, Viničné Šumice (distr. Brno–venkov): rumiště asi 1 km V–VSV od zvoničky v obci, 49°13'00"N, 16°50'18"E, 300 m n. m. (30. 9. 2018 leg. K. Brtníková, BRNU, rev. J. Danihelka).

Nález ve Viničných Šumicích je prvním údajem o výskytu mračňáku ve fytogeografickém okrese 71. Dražanská vrchovina. Mračňák zde roste na rumišti na okraji obce společně s druhy *Aristolochia clematidis*, *A Armoracia rusticana*, *Chenopodium album*, *Ch. hybridum*, *Ch. strictum*, *Datura stramonium*, *Mercurialis annua*, *Portulaca oleracea* subsp. *oleracea* a *Setaria pumila*.

K. Brtníková & O. Rotreklová

Agrostemma githago

C1/CR

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Medlánky: východní okraj svahu nad polní cestou a přilehlého pole 345 m VSV od kóty Bosně (365), 49°14'50,7"N, 16°33'45,3"E, 285 m n. m., desítky uschlých a plodných rostlin (22. 7. 2019 not. Z. Mruzíková & Z. Lukeš); vyšší stovky semenáčů po celé ploše svahu (18. 3. 2020 not. Z. Lukeš¹⁾).

Políčka východně od kopce Bosně jsou bohatá na různé vzácnější plevely. Hojně jsou zde např. *Euphorbia exigua*, *Hyoscyamus niger*, *Silene noctiflora*, *Stachys annua*, po okrajích lokality i *Gagea villosa*. Koukol sem byl pravděpodobně zavlečen z blízké zahrádkářské kolonie nebo úmyslně vysazen jako okrasná rostlina.

Z. Lukeš

20b. Hustopečská pahorkatina, 6766c, Brno-Líšeň: okraj křovin mezi ulicemi Houbalova a Novolišeňská, 100 m SSV od bývalé tramvajové smyčky u Novolišeňské ulice, 49°12'13,8"N, 16°40'23,3"E, 278 m n. m., jedna kvetoucí a plodící rostlina (7. 8. 2019 not. J. Šmiták).

21a. Hanácká pahorkatina, 6669a, Němčice nad Hanou (distr. Prostějov): na kraji obilného pole ca 1,56 km S od středu obce, 49°21'19,9"N, 17°12'16,1"E až 49°21'21,7"N, 17°12'15,5"E, 254 m n. m., asi 15 rostlin v pásu ca 50 m dlouhém (10. 7. 2019 photo J. Kameníček; <https://www.biolib.cz/cz/image/id375126/>).

Aira caryophylla

C1/CR

84a. Beskydské podhůří, 6376c, Hodoňovice (distr. Frýdek-Místek): horní etáž severní pískovny Hodoňovických pískoven (zvaná také Malá pískovna), 850 m JZ od kostela v obci, 49°37'46,5"N, 18°20'35,9"E, 359 m n. m., stovky fertálních rostlin na horní etáži, několik rostlin na spodní etáži (5. 7. 2017 photo Z. Lukeš; 19. 5. 2018 leg. Z. Lukeš, herb. Lukeš [následně FMM]; 24. 5. 2018 not. D. Hlisenkovský; Dančák & Kocián 2018).

Aira elegantissima

→ neo cas

†3. Podkrušnohorská pánev, 5446d, Červený Hrádek (distr. Chomutov): „Rothenhaus [= Červený Hrádek] am Waldrändern“ (18. 6. 1853 leg. A. Roth ut *A. capillaris*, PR, det. Z. Kaplan ut *Aira elegantissima*).

†21a. Hornomoravský úval, 6469a, Olomouc: na nádraží Nová Ulice [= žst. Olomouc – Nová Ulice] (patrně zavlečen) (24. 7. 1941 leg. J. Otruba ut *A. capillaris*, OLM, det. Z. Kaplan ut *Aira elegantissima*).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Při revizi herbářových sběrů rodu *Aira* pro Květenu ČR a 2. vydání Klíče ke květeně ČR jsem nalezl téměř 80 let starý sběr ovsíčku sličného z Olomouce. Protože tam byl objeven na železničním nádraží, jeho nálezce předpokládal, že se jednalo o zavlečené rostliny. Mnohem pravděpodobněji je však zplanění ze sousedící botanické zahrady, ve které byla *A. elegantissima* v první polovině 20. stol. pěstována (leg. H. Laus, OLM). Druh byl pěstován také v Červeném Hrádku u Jirkova (leg. A. Roth, PR, označeno „c.“ [= culta]), přičemž text na schedě jiného sběru („Rothenhaus am Waldrändern“) naznačuje, že ke krátkodobému zplanění mohlo dojít i tam.

¹⁾ Nález byl doplněn v době, kdy již byl rukopis Additament odevzdán do redakce.

Aira elegantissima je nejvíce podobná druhu *A. caryophyllea*, má ale delší stopky klásků (3–16 mm), které jsou výrazně [(2)–4–8×] delší než klásky, a menší plevy (jen 1,6–2,3 mm dlouhé). Pochází z jižní Evropy, kde se vyskytuje od Španělska na východ po Turecko, na sever zasahuje do jižní Francie, Švýcarska, východního Rakouska, na Slovensko a na Krym. Jinde v Evropě, např. na Britském souostroví, v Nizozemsku, Německu a Dánsku, bývá nalézána jen ojediněle v důsledku zavlečení nebo zplanění z kultur. V Asii roste v příbřežních územích západního Turecka, v Sýrii, Libanonu, na východním pobřeží Černého moře, na Kavkazu a v severním Íránu. V Africe roste ojediněle v Maroku a Alžírsku. Zavlečena byla také na západní pobřeží a do jihovýchodní části USA a do Austrálie (Conert 1998, Bolòs & Vigo 2001).

Z. Kaplan

Bolòs O. & Vigo J. (2001): Flora dels Països Catalans. Vol. 4 (Monocotiledònies). – Barcino, Barcelona.
 Conert H. J. [ed.] (1998): Gustav Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, ed. 3, 1/3, Spermatophyta: Angiospermae: Monocotyledones, Poaceae (Echte Gräser oder Süßgräser). – Parey Buchverlag, Berlin.

Ajuga chamaepitys subsp. *chamaepitys*

C1/CR

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Bystřec: opuštěná zahrada v zahrádkářské kolonii 1,44 km JZ od kostela sv. Jana Křtitele a sv. Jana Evangelisty, 49°13'01"N, 16°31'01"E, 280 m n. m. (28. 6. 2018 leg. O. Rotreklová & J. Rohel, BRNU).
 16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6965c, Ledce (distr. Brno-venkov): pískovna 1,3 km JJZ od obce, 49°02'25"N, 16°33'01"E (15. 6. 2017 not. O. Rotreklová & K. Stapajová).

Zběhovce trojklaný pravý se v České republice vyskytuje v teplých oblastech jižní Moravy a severozápadních a středních Čech. Historické moravské lokality spadají do oblasti ohraničené městy Znojmo, Mohelno, Brno, Vyškov a Uherské Hradiště (Slavíková in Slavík 2000: 561–563). Koncem 20. století byl druh uváděn zejména z okolí Mikulova, Znojma a z jižních okrajů Ždánického lesa a Chřibů (Lososová 2003). Z Brna je tento zběhovce v současné době uváděn pouze z lokalit Růženin lom a Kavky pod vrchem Hády (Tichý 2000). Nález taxonu v opuštěné zahradě v Bystřici je tedy druhým publikovaným údajem o jeho výskytu na území Brna. Společně se zběhovcem ve zrušeném záhonu rostly druhy *Euphorbia falcata*, *E. exigua*, *Microrrhinum minus* a *Anagallis arvensis*. Lokalita v pískovně u Ledců spadá do oblasti jižně od Brna, z níž existuje jen minimum floristických záznamů. Zdejší pískovny jsou jedním z mála biotopů, kde se mohou v této zemědělsky velmi intenzivně využívané krajině vyskytovat vzácnější druhy. V ledecké pískovně byly spolu se zběhovcem trojklaným zaznamenány druhy *Anagallis foemina*, *Dysphania botrys*, *Kickxia spuria*, *Lappula squarrosa* a *Pilosella rothiana*. Nejbližším údajem o výskytu taxonu je nález u Želešic z roku 1997 (Lososová & Otýpková 2001).

O. Rotreklová

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7062b, Horní Dunajovice (distr. Znojmo): PP Pod Šibeničním kopcem, v rozvolněném porostu v jižní části lokality, 0,97 km SZ od kostela v obci, 48°57'09,8"N, 16°08'55,7"E, 250 m n. m., několik rostlin spolu s *Caucalis platycarpus* (10. 7. 2010 photo L. Ambrozek).

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7163d, Božice (distr. Znojmo): České Křídlovce, obnažená místa na vrcholech valů vojenských objektů ve vojenském prostoru 2 km SZS od kostela v obci, 230–232 m n. m., na třech mikrolokalitách: a) po horní a severní části východního objektu, 48°50'43,5"N, 16°15'13,8"E, přes 30 kvetoucích a plodících rostlin; b) jižní strana zsz. objektu, 48°50'43,9"N, 16°15'09,5"E, asi 15 kvetoucích rostlin; c) horní část západního objektu, 48°50'43,3"N, 16°15'8,5"E, přes 50 kvetoucích a odkvetlých rostlin (23. 9. 2019 leg. et photo Z. Lukeš, BRNU).

Bohatá lokalita na vojenském pozemku u Božic doplňuje povědomí o rozšíření tohoto druhu na jižní Moravě. Zběhovce se zde vyskytuje na obnažených místech hlavně ve společnosti *Erodium cicutarium*, společně se *Stachys annua* či *Lappula squarrosa*.

Z. Lukeš

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Blatnice pod Svatým Antonínkem (distr. Hodonín): asi 300 m VJV od budovy železničního nádraží, 48°56'24,3"N, 17°26'37,4"E, 206 m n. m., výslunný (JJZ orientovaný) svah železničního zářezu s *Thesium dollineri*, sedm lodyh v jediném trsu (8. 6. 2016 not. K. Fajmon).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): severní okraj pole Z od obce, 550 m ZJZ od kostela v obci, 49°03'03,4"N, 17°06'47,7"E, 244 m n. m., pět dokvétajících rostlin (7. 6. 2018 not. Z. Lukeš).

Při průzkumu lokality *Ophrys apifera* (nálezce L. Ambrozek) u Bohuslavic se má pozornost zaměřila na blízké pole. Mimo výše zmíněného zběhovce trojklaného se zde vyskytovala řada dalších teplomilných plevelů, například *Caucalis platycarpus*, *Euphorbia falcata*, *Kickxia elatine*, *Ranunculus arvensis*, *Thymelaea passerina* (vše níže) a také *Adonis aestivalis* (tři kvetoucí rostliny), *Anagallis foemina* (roztroušeně), *Bromus japonicus* (roztroušeně, především ve východní části polního okraje), *Euphorbia exigua* (desítky rostlin), *Stachys annua* (dvě rostliny) a *Valerianella dentata* (roztroušeně).

Z. Lukeš

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): vrcholová plošina v poli nad lokalitou Výběh, na místě s řidší pokrývností vegetace, 0,83 km SSZ od kostela v obci, 49°03'20,4"N, 17°06'48,6"E, 250 m n. m., deset kvetoucích rostlin (26. 7. 2019 photo L. Ambrozek).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067c, Bořetice (distr. Břeclav): okraj zatrávněného pole u lemu teplomilné doubravy, JZ od kóty Horní Ochozy (328), 2,76 km S od kostela v obci, 48°56'15,8"N, 16°51'05,2"E, 325 m n. m., deset kvetoucích rostlin (7. 6. 2019 photo L. Ambrozek).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968d, Kostelec (distr. Hodonín): od náletu dřevin částečně vyčištěný jihozápadní svah s rozptýlenou zelení navazující na stepní úhor v jihovýchodní části lokality Losky, 1,54 km SSV od kostela v obci, 49°02'17,6"N, 17°09'21,3"E, 260 m n. m., čtyři kvetoucí rostliny (15. 9. 2019 photo L. Ambrozek).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747c, Podmokly (distr. Klatovy): narušené místo (od traktoru vyjeté koleje) ve zbytku suchého trávníku na vápenci, asi 0,35 km JZ od kaple v obci, 49°13'40,8"N, 13°34'29,6"E, 530 m n. m. (13. 10. 2013 not. P. Koutecký & M. Štech).
68. Moravské předhůří Vysočiny, 6664c, Heroltice (distr. Brno-venkov): stepní stráň Doubrava, 250 m JZ od kóty Velká Dřínova (351), 49°18'21,9"N, 16°24'20,6"E, 275 m n. m., pět rostlin spolu s *Androsace elongata*, *Caucalis platycarpus*, *Stachys annua* a dalšími archeofyty (8. 6. 2019 photo D. Bártová Dittrichová).

- Lososová Z. (2003): Změny v rozšíření některých ohrožených druhů plevelů na jižní Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 27–45.
- Lososová Z. & Otýpková Z. (2001): Výskyt ohrožených druhů plevelů na jižní Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36: 81–98.
- Tichý L. (2000): Současný stav vápencové stepi na jižních svazích Hádů u Brna. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 35: 99–104.

Allium fuscum

†16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Husovice: opuštěná zahrada u parku Marie Restituty v ulici Provazníková, 49°12'52,6"N, 16°37'46,6"E, 230 m n. m. (24. 7. 2014 leg. J. Sádlo, PRA, sběr pochází z pokusné zahrady Botanického ústavu AV ČR v Průhonicích; Krahulec & Duchoslav in Kaplan et al. 2019a: 205).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Allium fuscum patří do zřejmě nejsložitější skupiny evropských česneků, sekce *Codonoprasum*, do skupiny druhů *A. paniculatum* s. l. Rozlišování jednotlivých druhů v této skupině je velmi obtížné a značně neustálené. Srovnáme-li tři květeny ze západního Středomoří (Francie, Itálie, Španělsko), vidíme, že každá z nich má zcela rozdílnou koncepci této skupiny. Samotný druh *A. fuscum* pochází z Balkánu, nejbližše našemu území se vyskytuje v Rumunsku, častý je např. v okolí českých vesnic v Banátu. Z našich druhů je nejvíce příbuzný druhu *A. oleraceum*; nemá však pacibulky a okvěti je celkově štíhlejší. Barevně však některým populacím *A. oleraceum* odpovídá, okvěti je špinavě žlutozelené, hnědě žíhané s hnědou střední žilkou.

Na brněnské lokalitě bylo nalezeno asi deset kvetoucích rostlin v neudržovaných křovinách, snad tam druh rostl roky až desítky let. Lokalita zhruba v roce 2017 zanikla zástavbou.

F. Krahulec & J. Sádlo

Allium victorialis

C2/EN

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): NPR Praděd, subalpínský vysokostébelný trávník na severozápadním úbočí Pradědu (1491 m), ca 215 m SZ od rozcestí turistických cest „Praděd-rozcestí“, 50°05'04,7"N, 17°13'29,3"E, ca 1410 m n. m., celkem deset sterilních rostlin (3. 7. 2019 not. R. Štencel).

Druh byl nalezen při zápisu fytoecologického snímku na kontrolní (nepasené) trvalé ploše založené pro sledování vlivu obnovené pastvy na Pradědu.

R. Štencel

Anacamptis morio

C1/CR

37i. Chvalšinské Předšumaví, 7050d, Ktiš (distr. Prachatice): PR Hadce u Dobročkova (dříve PR Dobročkovské hadce), 665 m J od rozcestí v Dobročkově, krátkostébelný trávník na okraji pastviny, 48°54'39,6"N, 14°09'20,8"E, 650 m n. m., devět plodných (2016) a šest kvetoucích rostlin (2017) (8. 6. 2016 et 16. 5. 2017 photo J. Janáková; Lepší & Lepší 2018).

37n. Kaplické mezihorí, 7353c, Tichá (distr. Český Krumlov): bývalá osada Lhota, 1,9 km JJZ od Tiché, krátkostébelný trávník, 48°37'29,3"N, 14°30'36,4"E, 650 m n. m., jedna rostlina spolu s *Thesium pyrenaicum* (11. 5. 2010 photo R. Janák; Lepší & Lepší 2018). Naposledy ověřeno v roce 2016.

Anthemis cotula

C2/EN

- 2b. Podbořanská kotlina, 5746d, Valov (distr. Louny): drůbeží plácek u cesty mezi budovami zemědělského statku na jihovýchodním okraji vsi, 50°12'02,5"N, 13°25'08,9"E, 333 m n. m. (2. 7. 2014 leg. Z. Kaplan 14/241, herb. Kaplan).
- 4b. Labské středohoří, 5349d, Suchá (distr. Ústí nad Labem): vlnčí dvorek s volným pohybem slepic u domu č. p. 19, silně eutrofní vegetace as. *Matricario discoideae-Anthemidetum cotulae*, 50°36'41,2"N, 13°59'53,7"E, 335 m n. m., desítky rostlin (4. 8. 2010 leg. K. Nepraš, LIT); chov slepic v roce 2011 ukončen, biotop se změnil, nalezeny dvě rostliny (15. 9. 2019 not. K. Nepraš).
- 15c. Pardubické Polabí, 5860d, Hrobice (distr. Pardubice): východní část obce, 50°06'19,5"N, 15°47'28,5"E, 223 m n. m. (7. 8. 2013 not. V. Faltys).
- 15c. Pardubické Polabí, 5861c, Bohumileč (distr. Pardubice): u statku Z od obce, 50°06'05,0"N, 15°51'16,2"E, 227 m n. m. (10. 6. 2009 not. V. Faltys).
- 15c. Pardubické Polabí, 5861d, Vysoké Chvojno (distr. Pardubice): polní mokřad 790 m JJZ od obecního úřadu, 50°06'10,9"N, 15°58'02,3"E, 252 m n. m. (2. 8. 2019 leg. J. Doležal 19/146, herb. Doležal).
- 15c. Pardubické Polabí, 5961a, Choteč u Holic (distr. Pardubice): pole S od obce, 50°05'08,4"N, 15°52'50,3"E, 228 m n. m. (21. 8. 2009 not. H. Faltysová).
- 15c. Pardubické Polabí, 6062a, Uhersko (distr. Chrudim): louka u železniční stanice, 49°59'14,9"N, 16°00'45,9"E, 240 m n. m. (2008 not. L. Šafářová).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Rabí (distr. Klatovy): dvorek se slepičím výběhem v obci, 510 m n. m. (17. 9. 2012 not. R. Paulič).
- 58b. Polická kotlina, 5563c, Náchod: okolí železniční stanice, 50°25'03,3"N, 16°10'13,9"E, 344 m n. m. (25. 5. 2004 not. V. Faltys).
60. Orlické opuky, 5862d, Olešnice (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj pole pod vrchem Strýc 1,04 km SV od železniční stanice Čestice, 50°08'09,9"N, 16°09'33,2"E, 286 m n. m. (20. 6. 2019 not. J. Doležal).
60. Orlické opuky, 5863b, Rychnov nad Kněžnou: okraj silnice v Jiráskově ulici před domem č. p. 3 na severním okraji města, 1,6 km SSZ od železniční stanice Rychnov nad Kněžnou, 50°10'17,9"N, 16°16'04,2"E, 335 m n. m. (15. 7. 2015 leg. J. Doležal 15/148, herb. Doležal).
60. Orlické opuky, 5963b, Záměl (distr. Rychnov nad Kněžnou): drůbeží plácek u cesty mezi domy na pravém břehu Divoké Orlice 100 m ZJZ od jižního okraje Zámělského rybníka v obci, 295 m n. m., spolu s *Verbena officinalis* (15. 7. 2005 leg. Z. Kaplan 05/323, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Petrovice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj pole u silnice č. 11, 690 m JJZ od železniční stanice Petrovice nad Orlicí, 50°10'03,0"N, 16°02'42,9"E, 246 m n. m. (29. 6. 2018 leg. J. Doležal 18/150, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité okraj pole v nivě Orlice pod protipovodňovou hrází 670 m SV od obecního úřadu, 50°08'48,7"N, 16°03'52,4"E, 250 m n. m., desítky fertilních rostlin (22. 6. 2014 leg. J. Doležal 14/92, herb. Doležal). – Albrechtice nad Orlicí: disturbovaný písčité okraj cyklostezky vpravo při cestě z Týniště nad Orlicí do Albrechtic nad Orlicí, 630 m VSV od obecního úřadu, 50°08'45,3"N, 16°03'54,3"E, 250 m n. m., desítky fertilních rostlin (22. 6. 2014 not. J. Doležal). – Albrechtice nad Orlicí: jílovitý okraj pole s kulturou kukuřice v levobřežní nivě Orlice 660 m SV od obecního úřadu, 50°08'37,5"N, 16°04'02,9"E, 250 m n. m. (6. 7. 2015 leg. J. Doležal 15/127, herb. Doležal, PR). – Albrechtice nad Orlicí: okraj jílovitého pole 350 m SV od obecního úřadu, 50°08'36,9"N, 16°03'47,3"E, 255 m n. m. (10. 7. 2015 leg. J. Doležal

- 15/145, herb. Doležal, PR). – Albrechtice nad Orlicí: jílovitý okraj pole s kulturou kukuřice v ulici Na Hrázce, 500 m VSV od obecního úřadu, 50°08'32,5"N, 16°03'57,6"E, 250 m n. m. (17. 7. 2015 leg. *J. Doležal 15/158*, herb. Doležal, PR).
- 61b. Týnišťský úval, 5862c, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): vojtěškové pole v místě zvaném Panský dvůr, 860 m JV od obecního úřadu, 50°08'30,2"N, 16°04'47,9"E, 249 m n. m. (2. 8. 2016 leg. *J. Doležal 16/445*, herb. Doležal, PR).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj písčitého pole u osady Božetice, 1,4 km SSV od železniční stanice Borohrádek, 50°06'34,3"N, 16°05'24,8"E, 255 m n. m. (26. 7. 2016 leg. *J. Doležal 16/429*, herb. Doležal, PR).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Čestice (distr. Rychnov nad Kněžnou): vlhký cíp písčitého pole mezi železniční tratí a náhonem Alba, 590 m JV od železniční stanice Čestice, 50°07'46,8"N, 16°09'21,0"E, 264 m n. m. (28. 6. 2018 leg. *J. Doležal 18/147*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraje polního mokřadu 1,7 km JV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°08'34,0"N, 16°05'21,4"E, 254 m n. m. (24. 7. 2016 leg. *J. Doležal 16/424*, herb. Doležal, PR).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Zdelov (distr. Rychnov nad Kněžnou): severní okraj obce, 50°06'12,2"N, 16°08'36,3"E, 279 m n. m. (30. 6. 2004 not. *V. Faltys*). – Zdelov: v zemědělském objektu na severovýchodním okraji obce, 50°06'02,3"N, 16°08'42,5"E, 284 m n. m. (30. 6. 2004 not. *V. Faltys*).
- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj pole v místě zvaném Mezi strahami, 820 m VSV od železniční stanice Borohrádek, 50°05'53,8"N, 16°05'50,4"E, 256 m n. m. (6. 6. 2018 leg. *J. Doležal 18/107*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Zdelov (distr. Rychnov nad Kněžnou): místa se strženým drnem v místní části Za rybníkem, 880 m JZ od obecního úřadu, 50°5'37,8"N, 16°8'23,9"E, 271 m n. m. (4. 7. 2018 leg. *J. Doležal 18/160*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Plchůvky (distr. Ústí nad Orlicí): pastvina mezi rybníky Velký a Malý Karlov u Nové Vsi, 50°03'42,9"N, 16°09'08,1"E, 266 m n. m. (2008 not. *L. Šafářová*).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862a, Štěpánovsko (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj písčitého až jílovitého pole s kulturou kukuřice vpravo u silnice při cestě na Kopaniny, 500 m SZ od středu obce, 50°09'12,0"N, 16°03'06,8"E, 255 m n. m. (9. 7. 2015 leg. *J. Doležal & V. Samková 15/137*, herb. Doležal, PR).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): poličko pro zvěř v dolní části střídavě vlhké bezkolencové louky v lesním komplexu, 1,31 km Z od obecního úřadu, 50°07'44,5"N, 16°01'38,5"E, 275 m n. m., stovky fertilních rostlin (13. 7. 2014 leg. *J. Doležal 14/107*, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962a, Veliny (distr. Pardubice): okraj pole 1,14 km SSV od obecního úřadu, 50°04'50,5"N, 16°03'34,1"E, 276 m n. m. (17. 8. 2016 leg. *J. Doležal 16/484*, herb. Doležal, PR). – Veliny: u kostela a hřbitova, 50°04'17,9"N, 16°03'09,9"E, 288 m n. m. (6. 7. 2007 not. *V. Faltys*).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962a, Horní Jelení (distr. Pardubice): řídký trávník na písčíně při okraji lesní louky (Prokešova louka) u jihozápadního okraje kempu Radost, v lese 700 m Z od severní části obce, 50°03'07,1"N, 16°04'16,0"E, 303 m n. m. (17. 5. 2008 leg. *Z. Kaplan 08/212*, herb. Kaplan).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962b, Dolní Jelení (distr. Pardubice): řídký trávník na písčíně mezi okrajem lesa, polem a silnicí do Čermné nad Orlicí, 870 m SV od východního okraje obce, 50°03'19,2"N, 16°07'09,4"E, 284 m n. m. (17. 5. 2008 leg. *Z. Kaplan 08/396*, herb. Kaplan).

V minulosti se rmen smrdutý vyskytoval na Rychnovsku poměrně hojně (Hrobař 1931). Vzácněji byl pak dokládán z Pardubického Polabí, kde rostl především jako polní plevel v okolí Jezbořic, Pardubic a Spojilu (Hadač & Hadač 1948). Na razantním úbytku jeho lokalit se však podepsala urbanizace obcí, neboť byl ekologicky vázán především na nezatravněné a narušované půdy na návších a v okolí hospodářských budov.

V posledních letech je zde nalézán především na okrajích polí a v polních mokřadech. Počet jeho lokalit se mírně zvyšuje, přesto se ve sledovaném území jedná o poměrně vzácný druh.

J. Doležal

62. Litomyšlská pánev, 5962d, Rzy (distr. Ústí nad Orlicí): okraj pšeničného pole u kraje lesa 0,5 km S od obce, 50°00'40,5"N, 16°07'14,3"E, 283 m n. m. (7. 7. 2013 leg. Z. Kaplan 13/188, herb. Kaplan).
62. Litomyšlská pánev, 6163a, Lažany (distr. Svitavy): makové pole SV od křižovatky silnic na severním okraji obce, 49°51'48"N, 16°14'33,7"E, 360 m n. m., tisíce rostlin (21. 7. 2007 photo P. Novák). – Lažany: jetelové pole na jižním okraji obce u silnice na Václavky, 49°51'31,1"N, 16°14'28,3"E, 360 m n. m., několik rostlin (21. 7. 2007 photo P. Novák).
62. Litomyšlská pánev, 6163b, Nedošín (distr. Svitavy): dno vypuštěného rybníka Malý Košíř Z od obce, 49°53'10,6"N, 16°15'58,8"E, 310 m n. m., několik rostlin (15. 8. 2008 not. P. Novák).
62. Litomyšlská pánev, 6163c, Vidlatá Seč (distr. Svitavy): okraje polní cesty vedoucí do obce Lažany 2–3 km SV od kaple v obci, 49°50'55"N, 16°13'54"E, 380 m n. m., desítky rostlin (21. 7. 2007 photo P. Novák). – Vidlatá Seč: okraj kukuřičného pole 2,6 km VSV od kaple v obci, 49°50'38,1"N, 16°14'11"E, 390 m n. m., několik rostlin (15. 8. 2009 not. P. Novák).

Rmen smrdutý patří v současnosti na Litomyšlsku mezi velmi vzácné plevele, byť zde byl v minulosti uváděn z mnoha nalezišť (Faltys 1998).

P. Novák

- 63k. Moravskotřebovské vrchy, 6365b, Březina u Moravské Třebové (distr. Svitavy): okolí zatopeného lomu, 49°39'03,9"N, 16°36'20,1"E, 439 m n. m. (10. 7. 2010 not. Matějček).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6158c, Břeží u Šebestěnic (distr. Kutná Hora): v obci, 49°50'35,2"N, 15°21'28,9"E, 373 m n. m. (12. 9. 2008 not. V. Faltys).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6159c, Běstvina (distr. Chrudim): Vestec, okraj pole asi 1,65 km Z od kostela v obci, V od Starého rybníka, 49°50'17,4"N, 15°34'36,2"E, 305 m n. m. (10. 7. 2019 leg. P. Koutecký, CBFS).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6359c, Veselice (distr. Havlíčkův Brod): v obci, 49°36'48"N, 15°32'15"E, 430 m n. m. (4. 8. 2000 not. L. Čech).
66. Hornosázavská pahorkatina (při hranici s 91. Žďárské vrchy), 6360b, Peršíkov (distr. Havlíčkův Brod): v obci a v okolí rybníčku, 49°39'06,3"N, 15°46'29,9"E, 568 m n. m. (15. 6. 2003 not. V. Faltys).
66. Hornosázavská pahorkatina (při hranici s 91. Žďárské vrchy), 6360d, Vepřová (distr. Žďár nad Sázavou): v obci, 49°36'51,4"N, 15°49'26,6"E, 641 m n. m. (7. 6. 2002 not. V. Faltys).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6459b, Termesivý (distr. Havlíčkův Brod): okraj pole 150 m SZ od lihovaru (Juliin Dvůr), ca 300 m JZ od návsi, 49°35'49"N, 15°36'51"E, 450 m n. m. (28. 8. 2016 not. J. Špinar). – Termesivý: okraj obilného pole asi 2,6 km JV od kostela Nanebevzetí Panny Marie v Havlíčkově Brodě, 49°35'50,3"N, 15°36'48,2"E, 450 m n. m., jedna rozvětvená rostlina (1. 8. 2017 leg. J. Komárek, herb. Komárek). – Termesivý: okraj obilného pole na jihozápadním okraji vsi, 49°35'55,3"N, 15°36'55,1"E, 450 m n. m., více rostlin společně s *Tripleurospermum inodorum* (1. 8. 2017 leg. J. Komárek, herb. Komárek; 11. 8. 2017 leg. L. Čech, herb. Čech).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6460b, Olešenka (distr. Havlíčkův Brod): severní okraj obce, 49°33'02,8"N, 15°45'52,1"E, 519 m n. m. (30. 8. 2008 not. V. Faltys).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6460b, Ronov nad Sázavou (distr. Havlíčkův Brod): písčité náplavy Sázavy u starého mostu v obci, 49°34'13,0"N, 15°46'09,2"E, 456 m n. m. (21. 7. 2000 leg. L. Čech, herb. Čech).

67. Českomoravská vysočina, 6462d, Nová Ves u Nového Města na Moravě (distr. Žďár nad Sázavou): centrum obce, 49°32'20,4"N, 16°05'11,4"E, 607 m n. m. (28. 8. 2000 not. *V. Faltys*).
67. Českomoravská vysočina, 6558a, Krasoňov (distr. Pelhřimov): v obci, 49°29'57,9"N, 15°23'55,5"E, 566 m n. m. (5. 7. 2008 not. *V. Faltys*).
67. Českomoravská vysočina, 6562b, Bobrová (distr. Žďár nad Sázavou): Horní Bobrová, v obci a při silnici mezi Bobrovou a Zvolí, 49°29'08,5"N, 16°07'17,6"E, 486 m n. m. (28. 8. 2000 not. *V. Faltys*).
67. Českomoravská vrchovina, 6660c, Střížov (distr. Jihlava): PR Údolí Brtnice, zahrada (výběh drůbeže) u bývalého mlýna Doubkov, asi 0,75 km JZ od kostela v obci, 49°20'14,6"N, 15°41'46,9"E, 465 m n. m. (18. 8. 2018 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6465a, Slatinka (distr. Blansko): u bývalého hadcového lomu, 49°34'35,6"N, 16°34'23,3"E, 391 m n. m. (2. 8. 2007 not. *V. Faltys*).
- 69b. Sečská vrchovina, 6059d, Míčov (distr. Chrudim): v obci, 49°54'15,8"N, 15°36'16,2"E, 532 m n. m. (6. 6. 2009 not. *V. Faltys*).
- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6266d, Vranová Lhota (distr. Svitavy): okraje silnice mezi obcí a Hraničkami 1 km SZ od kostela v obci, 49°43'07,2"N, 16°49'09,7"E, 330 m n. m., několik desítek rostlin spolu s *Anthemis arvensis* a *Tripleurospermum inodorum* (26. 7. 2014 not. *P. Novák*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 6066d, Jedlí (distr. Šumperk): les při silnici J od obce, 49°55'10,4"N, 16°47'29,3"E, 547 m n. m. (11. 8. 2008 not. *V. Faltys*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 6166b, Pivonín (distr. Šumperk): křižovatka v Růžovém údolí, 49°53'27,0"N, 16°49'48,8"E, 321 m n. m. (11. 8. 2008 not. *V. Faltys*).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 6266b, Starý Maletín (distr. Šumperk): v obci, 49°47'59,0"N, 16°46'40,9"E, 504 m n. m. (4. 10. 2004 not. *V. Faltys*).

Rmen smrdutý zaznamenal v posledních letech značný ústup. Nikdy nebyl klasickým polním plevelem, spíše preferoval disturbované ruderální lokality, např. okraje návesních rybníčků, kde běžaly slepice nebo kachny. V současné době se z rybníčků stávají betonové nádrže a klasické návsi, jak si je pamatujeme před 30 až 50 lety, se změnilly na dlážděné plochy, případně trávníky každý měsíc sečené.

V. Faltys

- 84a. Beskydské podhůří, 6376c: Metylovice (distr. Frýdek-Místek): okraj pole a navážky drti u vodárenského objektu v místní části Metylovičky, 18 m V od vodárenského objektu, který se nalézá 1,3 km JJV od vrcholu Čupek (524 m), 49°36'30,1"N, 18°20'55,0"E, 345 m n. m., dvě bohatě rozvětvené rostliny (21. 7. 2019 leg. *Z. Lukeš & Z. Mruziková*, rev. D. Hlisenkovský, FMM).

Rmen smrdutý je v současnosti velmi vzácný druh severní Moravy. Historicky se vyskytoval na celé řadě lokalit (např. nejbližší „Metylovská hůrka – kóta 523,4, záp. od Pržna“ (Kilián & Krkavec 1962), avšak změnou hospodaření tento druh téměř vymizel. Rmen se nalézá na okraji šterkové polní cesty a pole. V okolí se vyskytuje celá řada plevelů a dále druhy *Bromus commutatus* či *Euphorbia stricta* (Lukeš in Dančák & Kocián 2018: 144). V současné době je ze severní Moravy známo jen několik lokalit rmenu smrdutého u Jistebníku (Hlisenkovský 2014).

Z. Lukeš

91. Žďárské vrchy, 6361d, Světnov (distr. Žďár nad Sázavou): v obci, 49°37'19,1"N, 15°57'24,3"E, 612 m n. m. (27. 8. 2000 et 23. 7. 2003 not. V. Faltys)

Faltys V. (1998): Příspěvek ke květeně okolí Litomyšle. – Pomezí Čech a Moravy 2: 175–220.

Hadač J. & Hadač E. (1948): Květena Pardubicka. – Pardubice, 232 p.

Hlisenikovský D. (2014): *Anthemis cotula* L. – In: Dančák M., Kocián P. & Hlisenikovský D. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VIII., Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 265.

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Hradec Králové, 128 p.

Kilián Z. & Krkavec F. (1962): Příspěvek k poznání květeny Frýdecka. – Přírod. Čas. Slez. 23: 325–240.

Arum maculatum

C3/NT

67. Českomoravská vrchovina, 6263a, Lubná (distr. Svitavy): bučina podél bezejmenného potoka na severním okraji VKP Lubenské paseky, asi 2,2 km JZ od kaple sv. Anny v obci, 49°45'20,7"N, 16°12'11,6"E, 590 m n. m., dva menší porosty, celkem asi 2 m² (31. 3. 2017 photo V. Laška; 16. 4. 2019 not. V. Laška & P. Novák).

Árón plamatý je zástupcem subatlantských hajních druhů, jejichž východní hranice souvislého rozšíření probíhá našim územím, mj. přes východní Čechy. Na opukách jižního okraje východních Čech roste ve zbycích dubohabřin v Litomyšlské pánvi (62) a místy také v květnatých bučinách Českomoravského mezihoří (63). Naproti tomu není v současné době uváděn ze severovýchodního okraje Českomoravské vrchoviny (67), kde lze alespoň na několika místech najít květnaté bučiny s *Dentaria bulbifera*, *D. enneaphyllos*, *Hepatica nobilis* apod. (Novák & Roleček 2010). Z Lubenského lesa uvádí árón plamatý ve výčtu druhů květnatých bučin tohoto lesního komplexu již Klika (1923), jde však o článek věnovaný rašeliništním druhům u nedaleké obce Borová a je otázkou, zda onen výčet vychází z vlastního pozorování, nebo šlo např. o údaje převzaté z literatury. Nejbližší lokality jsou v dubohabřinách u Litomyšle (Novák & Roleček 2010). Z dalších vzácnějších lesních druhů lokalita hostí *Lilium martagon* a *Leucojum vernum*, v obou případech jde také o poměrně izolované výskyty. Vzhledem k tomu, že se v širokém okolí nachází i několik předsunutých lokalit *Arum cylindraceum*, východního vikariantu *A. maculatum*, byla determinace rostlin u Lubné potvrzena prozkoumáním morfologie oddenků.

P. Novák & V. Laška

Klika J. (1923): Nové stanovisko suchopýru horského – *Eriophorum alpinum* L. – Čas. Nár. Mus. 97: 140–141.

Novák P. & Roleček J. (2010): Fytogeografická charakteristika Litomyšlska. – Pomezí Čech, Moravy a Slezska 2: 164–211.

Asplenium* ×*trichomaniforme* nothosubsp. *praetermissum

[*A. adulterinum* subsp. *adulterinum* × *A. trichomanes* subsp. *quadrivalens*]

27. Tachovská brázda, 6442d, Drahotín (distr. Domažlice): štěrbiny hadcových skal v PR Drahotínský les ca 2,1 km ZSZ od zámku v obci, ca 49°30'55,1"N, 12°46'35,9"E, ca 520 m n. m., 14 rostlin rostoucích mezi rodičovskými taxony (3. 10. 1992 leg. S. Jeßen SJ-2294, herb. Jeßen).

Nový kříženec v květeně České republiky.

Pokud se na hadcových lokalitách vyskytuje zároveň *Asplenium trichomanes* a *A. adulterinum*, lze očekávat výskyt jejich kříženců. Je však rozhodující, jestli je *A. trichomanes* diploidní (*A. t.* subsp. *trichomanes*) nebo tetraploidní (*A. t.* subsp. *quadrivalens*). Tetraploidní kříženec *A. ×trichomaniforme* nothosubsp. *praetermissum* vzniká poměrně snadno a často se vyskytuje právě na společných místech výskytu obou rodičovských taxonů. Naproti tomu triploidní kříženec *A. ×trichomaniforme* nothosubsp. *trichomaniforme* (*A. adulterinum* subsp. *adulterinum* × *A. trichomanes* subsp. *trichomanes*) vzniká obtížněji a je vzácný i na místech, kde se oba rodičovské taxony vyskytují společně v hojném počtu. Existují dokonce i místa, kde se obě tyto hybridní kombinace vyskytují společně (Jeßen, nepublikováno).

Asplenium ×trichomaniforme nothosubsp. *praetermissum* bylo popsáno ze Štýrska v Rakousku (Reichstein 1981). Dále je známé v severní Itálii (Reichstein 1984), na Slovensku (Jeßen 1991), v Německu (Jeßen 2019) a Švýcarsku (Jeßen, nepublikováno). Jedná se o taxon velmi podobný *A. trichomanes* subsp. *quadrivalens*, ale liší se 2–6 mm dlouhou zelenou terminální částí větene listu, která vytrvává i u plně vyvinutých listů (u mladých vyvíjejících se listů obecně je terminální část větene vždy zelená). Podívali jsme se na rodičovské taxony, tak vyvinuté (zralé) listy *A. trichomanes* subsp. *quadrivalens* mají na spodní straně hnědé věteno dosahující až ke špičce, zatímco u *A. adulterinum* tvoří zelená terminální část přibližně 1/5 až 1/2 délky větene. Výtrusy kříženců jsou kompletně abortované.

Kříženec *A. ×trichomaniforme* nothosubsp. *praetermissum* z lokality v Drahotínském lese u Poběžovic (SJ-2294/1) byl přenesen do kultury (Arctic-Alpine-Garden, Walter-Meusel-Stiftung, Chemnitz) a experimentálně byla ověřena velikost genomu (2C = 17,46–17,63 pg, det. J. Fuchs 17. 5. 2019) odpovídající tetraploidnímu cytotypu. Pro srovnání a ověření ploidie byla též zkoumána velikost genomu následujících dvou rostlin *A. ×trichomaniforme* nothosubsp. *trichomaniforme* ze Švýcarska s následujícími hodnotami odpovídajícími triploidnímu cytotypu:

Asplenium ×trichomaniforme nothosubsp. *trichomaniforme*, Schweiz, Kanton Tessin: Mti. di Raveccia near Bellinzona, 960 m n. m., 31. 7. 1996 leg. S. Jeßen SJ-2666: 2C = 12,77–12,94 pg, det. J. Fuchs 15. 5. 2019.

Asplenium ×trichomaniforme nothosubsp. *trichomaniforme*, Schweiz, Kanton Tessin: Medeglia near Isonne, 920 m n. m., 14. 6. 2010 leg. S. Jeßen SJ-3850: 2C = 13,06–13,16 pg, det. J. Fuchs 15. 5. 2019.

Děkuji Liboru Ekrtovi (PřF JU v Českých Budějovicích) za přeložení a editaci tohoto článku a Jörgemu Fuchsovi (Leibniz-Institut für Pflanzengenetik und Kulturpflanzenforschung, Abteilung Cytogenetik und Genomanalyse, Seeland, Německo) za provedení analýz velikostí genomu pomocí průtokového cytometru.

S. Jeßen

Jeßen S. (1991): Neue Angaben zur Pteridophytenflora Osteuropas. – Farnblätter 23: 14–47.

Jeßen S. (2019): Beitrag zu Chromosomenzahlen und zur Taxonomie der Farne und Farnverwandten (Lycopodiophytina bis Polypodiophytina) – Kommentare und Ergänzungen zur 22. Auflage der Rothmaler Exkursionsflora von Deutschland – Grundband, 2019: Zweiter Beitrag. – Schlechtendalia 36: 71–85.

Reichstein T. (1981): Hybrids in European Aspleniaceae (Pteridophyta). – Bot. Helvet. 91: 89–139.

Reichstein T. (1984): *Asplenium*. – In: Kramer K. U. [ed.], Gustav Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, ed. 3, 1/1: 211–273, Verlag Paul Parey, Berlin & Hamburg.

Asplenium ceterach subsp. *bivalens*

[syn.: *Asplenium javorkeanum* Vida, *Ceterach javorkeanum* (Vida) Soó]

▼ 20b. Hustopečská pahorkatina, 6866a, Brno-Slatina: NPR Stránská skála, rokle nad tramvajovou zastávkou „Stránská skála“ na severozápadním okraji chráněného území, 165 m SZ od kóty 310 m, 49°11'29,3"N, 16°40'26,5"E, 250 m n. m., jediná rostlina (1. 5. 2019 photo R. Řepka; 28. 9. 2019 leg. R. Řepka, BRNM, uložení jeden list, rev. L. Ekrt).

▼ 68. Moravské podhůří Vysočiny, 6766c, Kanice (distr. Brno-venkov): NPR Hádecká planinka, hrana vápencové vyhlídky Šumbera, 890 m SSV od kóty 424, 450 m Z–ZJZ od pomníčku S. K. Neumanna, 49°13'46,5"N, 16°40'38,7"E, 392 m n. m., dvě rostliny se třemi růžicemi listů vzdálené od sebe asi 6 m (2012 not. M. Chaloupka & J. Niederle; 15. 5. 2019 not. J. Niederle; 30. 10. 2019 leg. et photo R. Řepka, BRNM, uloženy dva listy, rev. L. Ekrt).

Výskyt nepůvodního taxonu mimo kulturu.

Prvomájový rodinný výlet na známou brněnskou lokalitu Stránská skála přinesl zajímavý nález jedné rostliny kyvoru na zastíněné skalce u pěšiny v úzké vápencové lesnaté rokle, v těsné blízkosti turistické cesty a zastávky MHD. Strmé svahy i dno pokryté vápencovou balvanitou sutí jsou porostlé sekundárním lesním porostem s převahou *Acer platanoides*, *Populus tremula*, *Prunus avium* a *Robinia pseudoacacia*. V řídkém keřovém patru jsme zaznamenali *Cornus sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Euonymus europaeus*, *Ligustrum vulgare*, *Prunus padus*, *Ribes uva-crispa*, *R. rubrum* a *Sorbus aucuparia*. Kyvor roste na skalce asi 1 m nad bází příkré skalnaté stěny rokle podél pěšiny spolu s *Asplenium trichomanes*, *Chelidonium majus*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Hieracium murorum*, *Silene nutans*, *Solidago canadensis* a *Viola odorata*. Bohatě jsou zastoupeny mechorosty.

Lokalita Šumbera je součástí NPR Hádecká planinka a taktéž patří k známým a často navštěvovaným lokalitám; na existenci kyvoru zde upozornili místní ochranáři J. Niederle a M. Chaloupka. Kyvor zde roste ve škvíře vrcholové skalky na stepní světlině vápencového hřebene zv. Šumbera, u vyhlídky (jihozápadní expozice) a také asi 6 m od první rostliny ve škvíře vrcholového balvanu. V těsné blízkosti rostou: *Acinos arvensis*,

Allium senescens subsp. *montanum*, *Asplenium ruta-muraria*, *A. trichomanes*, *Centaurea scabiosa*, *Cerastium arvense*, *Cytisus procumbens*, *Elymus hispidus*, *Festuca rupicola*, *Geranium sanguineum*, *Hylotelephium maximum*, *Iris variegata*, *Jovibarba globifera*, *Melica ciliata*, *Scabiosa ochroleuca*, *Sedum acre* a *Teucrium chamaedrys*.

Původně byly nalezené rostliny považovány za *Asplenium ceterach* subsp. *ceterach* (*Ceterach officinarum* Willd.) a po nahlédnutí do databáze PLADIAS i publikované mapy (Ekrt in Kaplan et al. 2016b) bylo zřejmé, že by se jednalo o jediné moravské výskyty. Nicméně poznámka P. Tomšovice (in Hejný & Slavík 1988: 252) nás vedla k domněnce, že by mohlo jít o podobný taxon *A. ceterach* subsp. *bivalens*. Oba dva poddruhy se od sebe, kromě drobných morfologických rozdílů, liší též ploidní úrovní – *A. ceterach* subsp. *bivalens* je diploid ($2n = 2x = 72$), zatímco *A. ceterach* subsp. *ceterach* je tetraploid ($2n = 4x = 144$). V evropských určovacích klíčích se oba taxony rozlišují prakticky pouze podle velikosti výtrusů (Reichstein 1984, Viane et al. 1993, Blockeel 2006). Diploidní *A. c.* subsp. *bivalens* má výtrusy dlouhé (24)30–36(–39) μm a tetraploidní *A. c.* subsp. *ceterach* (30–)36–45(–48) μm .

Pro jednoznačnou determinaci rostlin z obou brněnských lokalit byla analyzována velikost jejich genomu pomocí průtokové cytometrie. V nové studii zaměřené na evoluci velikosti genomu u zástupců čeledi *Aspleniaceae* (Liu et al. 2019) je publikováno rozpětí velikosti genomu u diploidních rostlin 8,22–9,28 pg a u tetraploidních 15,8–18,48 pg. U rostliny ze Stránské skály byla velikost genomu 9,09 pg a u jedné z rostlin ze Šumbery 9,16 pg. V obou případech jde tedy jednoznačně o diploidní rostliny odpovídající poddruhu *A. ceterach* subsp. *bivalens*. Diploidní úrovní rostlin odpovídají také velikosti výtrusů, které u sleziníků korelují se stupněm ploidie. Rostlina ze Stránské skály má výtrusy velké v průměru 33,9 μm a obě rostliny ze Šumbery v průměru 30,9 μm a 32,0 μm . Při porovnání s rostlinami z Čech, z nejbohatší lokality *A. ceterach* subsp. *ceterach* u osady Roviště (Strnad & Ekrt 2007), u kterých byla také měřena velikost výtrusů, je zde patrný výrazný rozdíl v jejich velikosti. Průměrná velikost výtrusů pěti rostlin *A. ceterach* subsp. *ceterach* z Roviště odpovídá rozmezí 39,0–40,6 μm . Tento rozdíl je relevantně porovnatelný, jelikož materiál od Roviště i Brna byl měřen stejným způsobem, stejným mikroskopem i stejnou osobou a nebyl ovlivněn nepřesnostmi při kalibracích různých přístrojů.

Diploidní *Asplenium ceterach* subsp. *bivalens* bylo dosud nejbliže známo z Malých Karpat na Slovensku, z vápencových skalek na vrchu Ostrý Kameň (Jasičová 1957) a z Harmanecké doliny ve Velké Fatře (Schidlay 1966). Dále se tento taxon vyskytuje v Maďarsku, Itálii, Řecku, Chorvatsku, Slovinsku, Rumunsku, Bulharsku a Turecku (Reichstein 1984, Pintér 2009).

Přirozený výskyt kyvoru na dvou lokalitách u Brna jsme nepovažovali za pravděpodobný. Na druhé straně, záměrná výsadba se zdála, vzhledem ke kondici rostlin, spíše nepravděpodobná; kvůli nenápadnosti rostlin jsme tento taxon mohli považovat za přehlížený. Shodou náhod se s okolnostmi našeho nálezu seznámil P. Veselý (PřF MU Brno), který potvrdil, že několik rostlin kyvoru lékařského v letech 2012–2014 na obě lokality vysadil a že mají původ v pohorí Vikos v severním Řecku. Nicméně, přesný počet přeživších

rostlin není ani *P. Veselému* v současnosti znám a je možné, že některé mohou být již zplañělé. Sám dokumentuje schopnost šíření kyvoru zplañováním na vlastní zahrádce a na zdi v bývalém kampusu PřF MU v Brně-Řečkovících (přibližně zde: 49°15'03,2"N, 16°34'25,4"E). Nelze tedy vyloučit, že vysazené rostliny na Stránské skále i na Šumbeře mohou být zdrojem dalšího zplañování. Lze taktéž odůvodněně předpokládat, že některé populace kyvoru v Čechách mohou mít původ ve zplañění původně pěstovaných mateřských rostlin na skalkách v zahrádkách a není tedy vyloučeno, že mohou patřit i právě pojednávanému taxonu. Úroveň jejich ploidie bude nutno do budoucna prověřit.

R. Řepka, L. Ekrť & P. Kúr

Blockeel T. L. [ed.] (2006): The liverworts, mosses and ferns of Europe. – Colchester.

Jasičová M. (1957): *Ceterach officinarum* Lam. et DC. v Malých Karpatoch. – Biológia, Bratislava, 12: 548–551.

Liu H.-M., Ekrť L., Koutecký P., Pellicer J., Hidalgo O., Marquardt J., Pustahija F., Ebihara A., Siljak-Yakovlev S., Gibby M., Leitch I. & Schneider H. (2019): Polyploidy does not control all: lineage-specific average chromosome length constraints genome size evolution in ferns. – J. Syst. Evol. 57: 418–430.

Pintér I. (2009): Páfrányok osztálya – Pteropsida. – In: Király G. [ed.], Új magyar fűvészkönyv, Magyarország hajtásos növényei, Határozókulcsok [New Hungarian Herbal, The vascular plants of Hungary, Identification key], p. 75–86, Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jószařfő.

Reichstein T. (1984): *Aspleniaceae* L. – In: Kramer K. U. [ed.], Gustav Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, ed. 3, I/1: 211–273, Verlag Paul Parey, Berlin & Hamburg.

Schidlay E. (1966): *Asplenium* L. – In: Futák J. [ed.], Flóra Slovenska 2: 128–159, Bratislava.

Strnad L. & Ekrť L. (2007): Nález nové lokality kyvoru lékařského (*Asplenium ceterach*; *Aspleniaceae*, *Pteridophyta*) a přehled jeho rozšíření na území České republiky. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 221–229.

Viane R., Jermy A. C. & Lovis J. D. (1993): *Asplenium*. – In: Tutin T. G., Burges N. A., Chater A. O., Edmondson J. R., Heywood V. H., Moore D. M. Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea, ed. 2, 1: 18–23, Cambridge University Press, Cambridge.

Asplenium fontanum

→ C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7263b, Hrádek (distr. Znojmo): ve šterbinách zdva v západní části obvodové zdi komplexu kostela sv. Petra a Pavla a rotundy sv. Oldřicha na jihozápadním okraji obce, na dvou mikrostanovištích: a) vnější zeď a její pilíře, 48°46'18,4"N, 16°16'01,9"E, 48 trsů; b) vnitřní zeď, 48°46'18,4"N, 16°16'02,3"E, 31 trsů, 195 m n. m. (1. 9. 2019 photo L. Ambrozek & M. Ambrozková, det. R. Řepka ut cf. *Asplenium fontanum*; 22. 9. 2019 leg. et det. L. Ekrť & E. Ekrťová, MJ, herb. Ekrť).

Nový druh v květeně České republiky.

Sleziník prameništří pravý (*A. fontanum* subsp. *fontanum*) je diploidní endemit jihozápadní Evropy. Vyskytuje se hojně na stinných místech ve vápencových oblastech jihovýchodního Španělska, Pyrenejí, jižní a jihovýchodní Francie, severní Itálie, roztroušeně ve Švýcarsku, v jižním Německu, jižním Rakousku a ojediněle výskyty se nacházejí též v Holandsku, Mařarsku a na Slovensku (Meusel et al. 1965). Ve střední až jihozápadní Asii vikarizuje příbuzný diploidní taxon *A. f.* subsp. *pseudofontanum* (Reichstein 1984).

Jedná se o první doložený výskyt tohoto taxonu na území České republiky, představující severovýchodní okraj jeho areálu. Tento taxon má největší genetickou diverzitu

v refugiích v jižní Francii, naopak na okraji jeho přirozeného výskytu (Německo, Švýcarsko) se nacházejí rostliny se zúženou genetickou variabilitou Bystriakova et al. 2014). Tento taxon je schopen šířit se výtrusy alespoň na středně dlouhé vzdálenosti a osídlovat tak případně i sekundární stanoviště.

Výskyt na zastíněné obvodové zdi u kostela v Hrádku představuje patrně náhodný spontánní výskyt. Na dvou mikrostanovištích zde bylo nalezeno téměř 80 různě starých trsů. Sleziník prameništří zde roste zpravidla přitisknutý ve spárách zastíněné staré obvodové zdi a jejich nosných pilířů, na bazické maltě mezi kameny a cihlami, roztroušeně i v kompaktních shlucích na místech bez přítomnosti dalších cévnatých rostlin, pouze místy společně se sleziníkem routičkou (*Asplenium ruta-muraria*).

L. Ambrozek & L. Ekrť

Bystriakova N., Ansell S. W., Rusell S. J., Grundmann M., Vogel J. C. & Schneider H. (2014): Present, past and future of the European rock fern *Asplenium fontanum*: combining distribution modelling and population genetics to study the effect of climate change on geographic range and genetic diversity. – *Ann. Bot.* 113: 453–465.

Meusel H., Jäger E. & Weinert E. (1965): Vergleichende Chorologie der zentral-europäischen Flora. Vol. 1. – Gustav Fischer, Jena.

Reichstein T. (1984): *Aspleniaceae* L. – In: Kramer K. U. [ed.], Gustav Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, ed. 3, 1/1: 211–273, Verlag Paul Parey, Berlin & Hamburg.

Asplenium scolopendrium

C1/VU

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6465c, Letovice (distr. Blansko): studna na nádvoří zámku ve městě, 49°32'35,9"N, 16°34'31,8"E, 390 m n. m., jedna rostlina (29. 10. 2016 photo P. Novák & K. Pišťková; 29. 10. 2017 photo P. Novák; Novák 2018).

68. Moravské podhůří Vysočiny (při hranici se 70. Moravský kras), 6766c, Kanice (distr. Brno-venkov): vrchol suťového svahu na hraně vápencového hřebene zv. Šumbera, 10 m S–SSZ od pomníčku S. K. Neumanna, ca 200 m SSZ od kóty 430, 49°13'48,8"N, 16°41'01,0"E, 429 m n. m., ojedinele (2016–2019 not. T. Koutecký; 3. 11. 2019 leg. R. Řepka, BRNM).

Jediná rostlina opakovaně zaznamenaná T. Kouteckým na vrcholu prudkého severního svahu s balvanitou sutí představuje přirozený výskyt odloučený od skupiny lokalit ve střední části Moravského krasu. Dosud neznámá lokalita je současně jedinou pro daný čtverec mapovací sítě (cf. Ekrť in Kaplan et al. 2016b).

R. Řepka

Novák P. (2018): Křídelnice krétská (*Pteris cretica*) – nová nepůvodní kapradina v České republice. – *Zpr. Vlastiv. Muz. Olomouc* 135: 42–47.

Berula erecta

C4a/LC

78. Bílé Karpaty lesní, 7072d, Vyškovec (distr. Uherské Hradiště): ca 0,76 km JJZ od zvonce na Vyškovci, 48°55'52,7"N, 17°49'45,3"E, 630 m n. m., čerstvě posekaný porost orobince v okolí drobné tůně s čistou vodou (18. 6. 2016 not. J. Hájek; Hájek 2016); porost na odtokovém příkopu z většího mokřadu ve svahu (24. 5. 2019 leg. D. Zábranská, herb. Zábranská, det. K. Fajmon).

78. Bílé Karpaty lesní, 7171c, Kuželov (distr. Hodonín): pravá strana nivy Teplice nad Zajičkovým mlýnem, asi 300 m Z od budovy železničního nádraží Vrbovice, 48°49'29"N, 17°30'43"E, 345 m n. m., asi 3 m² na zavodněné staré polní cestě s vývěrem vody (29. 4. 2011 photo *J. Roleček, P. Hájková & K. Fajmon*).

V Květeně ČR (Hrouda in Slavík 1997: 334–335) není potočník vzpřímený z Bílých Karpat lesních uváděn, třebaže odtud existují záznamy ze tří lokalit (Staněk et al. 1996): Tvarožná Lhota, Vrbecké údolí, 3. 7. 1924 a 31. 8. 1950 not. *S. Staněk*; Javorník, Krčmy (Zajičkův mlýn), 12. 7. 1925 not. *S. Staněk*; Suchov, Búrová, 23. 7. 1925 not. *S. Staněk*. Nově předkládané nálezy jsou tak staronovým potvrzením výskytu druhu ve fytochorionu a v případě údaje od Kuželova zřejmě i přímo Staňkovy lokality od Zajičkova mlýna. Dosti vzácný je potočník také v navazujícím území mezi Uherským Brodem a Petrovem, odkud je za poslední čtvrtstoletí známo jen něco přes deset lokalit (AOPK ČR 2020), jak z Bílých Karpat stepních (19), tak z levobřeží Moravy v této části Dolnomoravského úvalu (18b).

K. Fajmon

Hájek J. (2016): Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR: Aktualizace mapovacího okrsku cz1052. – Nálezová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.

Bifora radians

C1/CR

4a. Lounské středohoří, 5549b, Chrástřany (distr. Litoměřice): okraj pole při horním okraji obce, 50°28'49,1"N, 13°55'33,3"E, 390 m n. m., stovky rostlin (8. 6. 2019 not. *K. Nepraš, R. Kroufek et al.*, leg. *P. Zďvořák*, PRC, exkurze ČBS).

19. Bílé Karpaty stepní, 7071b, Dolní Němčí (distr. Uherské Hradiště): Novosady, 910 m JJV od kóty Stará hora (346), 48°58'21,3"N, 17°35'39,5"E, 300 m n. m., stovky kvetoucích rostlin jako plevel na dvou blízkých záhumencích (3. 6. 2019 not. *K. Prach, I. Jongepierová & K. Fajmon*).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): obilné pole podél sadu na východním svahu, (pás v délce asi 150 m a do vzdálenosti 10–20 m od jeho okraje), 450–550m SZS od kostela v obci, 49°03'03,7"N, 17°06'52,6"E, 220–240 m n. m., tisíce rostlin (17. 6. 2019 photo *L. Ambrozek*).

Štěničník paprskující (*Bifora radians*) je v posledních více než 30 letech nalézán na jižní Moravě jen na teplých okrajích jihozápadní části Bílých Karpat a v Hlucké pahorkatině. Nejbližší lokality západně od řeky Moravy jsou od Bohuslavic poměrně vzdáleny – PR Stepní stráň u Komořan (1976), NPR Křeby (1985) a Popice (1992).

Oblast jižního okraje Ždánického lesa je výjimečně bohatá na vzácné druhy plevelů a v tomto ohledu srovnatelná s teplým úpatím jihozápadní části Bílých Karpat. Nejbohatší je území západně od Bohuslavic u Kyjova, další významná koncentrace lokalit je v prostoru severně od Archlebova. Plevel se vyskytuje téměř výhradně na kontaktu pole a teplomilných doubrav, případně stepních trávníků. V uplynulých pěti letech byla nalezena řada

lokalit *Ajuga chamaepitys*, *Caucalis platycarpus*, *Euphorbia falcata*, *Kickxia spuria*, *Thymelaea passerina*, vzácněji i *Kickxia elatine* a *Nigella arvensis*. Překvapením byl letošní nález rozsáhlé populace *Bifora radians* (v podstatě na okraji velmi bohaté lokality *Ophrys apifera*, nalezené v roce 2018, viz níže) a *Nigella arvensis*, rovněž v tisícových počtech.

L. Ambrozek

Botrychium matricariifolium

C1/EN

93a. Krkonoše lesní, 5359b, Strážné (distr. Trutnov): PP Lom Strážné, v podrostu smíšeného lesa nad lomovou hranou, 50°40'43,5"N, 15°37'28,4"E, 806 m n. m., jedna rostlina (19. 6. 2018 not. V. Zavadil; Harčarik & Horáková 2018).

95a. Český hřeben, 5664c, Sedloňov (distr. Rychnov nad Kněžnou): při lesní cestě u Grunvaldského mostu, ca 50°20'16,8"N, 16°21'59,7"E, pět rostlin vysokých do 5 cm, z nich dvě usychající na osluněném místě (19. 6. 2019 photo Z. Mruzíková; rev. L. Ekrt); celkem 14 plodných rostlin (21. 6. 2019 photo Z. Mruzíková & Z. Lukeš). – Sedloňov: při lesní cestě mezi Bukačkou a Sedloňovským vrchem v asi 300 m dlouhém úseku podél silnice (modrá turistická značka) mezi Grunvaldským mostem a lesní loučkou ca 450 m SSV od Sedloňovského vrchu, 50°20'17,4"N, 16°21'58,6"E až 50°20'24,9"N, 16°21'50,2"E, několik desítek rostlin (asi 50 plodných) jednotlivě i ve skupinkách na více místech ve vymezeném úseku, převažují nenápadné, sotva několik centimetrů vysoké rostliny roztroušeně v celém úseku, nejvtálnější skupinka 14 rostlin až 12 cm vysokých ca v 1,5 m dlouhém pásu v severní části lokality (1. 8. et 14. 8. 2019 not. Z. Mruzíková, AOPK ČR 2020).

Vratička heřmánkolistá nebyla z území CHKO Orlické hory dosud známa (cf. Ekrt in Kaplan et al. 2017a). Nejbližší současné výskyty se nalézají asi 13,5 a 18 km vzdušnou čarou od místa nálezů u pevnosti Dobrošov u Náchoda (Petřík in Additamenta 13: 29, 2015) a v lesním komplexu Chlum u Dobrušky (Moravec in Additamenta 5: 186–187, 2006). Štěrkové okraje lesních cest nejsou pro vratičky příliš reprezentativním biotopem, přestože jsou na nich v posledních desetiletích často nalézány. Červnový nález u Grunvaldského mostu, na poměrně osluněném stanovišti, byl velkým a milým překvapením (a nejenak tomu bylo při objevu další mikropopulace v srpnu). Celá populace se nachází ve II. zóně CHKO, kde použití herbicidů při „údržbě“ silničních okrajů a příkopů podléhá žádosti o výjimku ze zákona – proto snad její zánik takovýmto způsobem nehrozí. Při návštěvě lokality 14. 8. 2019 byly mj. nalezeny také tři rostliny vratičky měsíční (*Botrychium lunaria*), která se v Orlických horách vyskytuje na několika dalších lokalitách (cf. AOPK ČR 2020).

Z. Mruzíková

Buddleja davidii

neo nat

15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: ruderální plocha vzniklá po zboření domu na Gočárově třídě, 720 m JV od železniční stanice Hradec Králové hlavní nádraží, 50°12'39,3"N, 15°49'09,9"E, 230 m n. m., fertilní keř do výšky jednoho metru (11. 9. 2019 not. J. Doležal).

Jedná se o první údaj o zplnění v celých východních Čechách. Se vzrůstající oblibou tohoto okrasného druhu a vyšší teplotou v intravilánech měst je pravděpodobné, že

spontánní šíření bude probíhat ve větší míře, jako je tomu například v Praze (Špryňar et al. 2004).

J. Doležal

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno – Královo Pole: areál podniku při ulici Hrubého, poblíž dálničního uzlu, mohutná navážka suti, 49°13'10,9"N, 16°36'08,4"E, 220 m n. m., vzrostlý, několik let starý kvetoucí keř (15. 9. 2019 leg. *D. Láníková*, herb. Láníková).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6566a, Boskovice (distr. Blansko): ulice Na Kamenici, poblíž zahrady domu č. 40, travnatá plocha podél zpevněné cesty, 49°29'05"N, 16°41'03"E, 370 m n. m., několik juvenilních jedinců vyrůstajících z jednoho místa, v přilehlých zahradách se druh pěstuje (11. 9. 2019 leg. *D. Láníková*, herb. Láníková).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6665a, Závist (distr. Blansko): čerstvá holina v kulturních prokácených smrččinách napadených kůrovcem v lesním komplexu na plošině asi 0,8 km SSZ od kapličky v obci, 49°22'53,0"N, 16°33'58,9"E, ca 470 m n. m., jediná kvetoucí rostlina (24. 9. 2019 not. *J. Hadinec & R. Hlaváček*).

Špryňar P., Navrátilová Z., Sádlo J. & Hadinec J. (2004): Komule Davidova (*Buddleja davidii*) – zplaňující a šířící se druh květeny Prahy a okolí. – Muz. Součas., ser. natur., 19: 61–65.

Bupleurum rotundifolium

C1/CR

- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj pole u jihozápadní zdi hřbitova na jižním okraji obce, 480 m JV od obecního úřadu, 50°08'15,4"N, 16°03'37,7"E, 252 m n. m. (2. 6. 2017 leg. *J. Doležal 17/125*, herb. Doležal; 11. 6. 2017 leg. *J. Doležal 17/183*, herb. Doležal; 9. 7. 2017 leg. *M. Hroneš & L. Koblrová*, OL 35281; 21. 6. 2019 leg. *J. Doležal 19/130*, herb. Doležal).

Nález další lokality prorostlíku okrouhlostého doplňuje naše znalosti o současném rozšíření v celých východních Čechách. První současný údaj pochází z roku 2016 od Nové Vsi, která je od výše uvedené lokality vzdálena 1,1 km SV směrem (Doležal in *Additamenta* 15: 60–61, 2017). Výskyt v sousedství hřbitova však může souviset i s používáním prorostlíku jako atraktivního prvku do suchých vazeb. Staré kytice a věnce vyhozené za hřbitovní zeď zde totiž nejsou žádnou výjimkou.

J. Doležal

Buxus sempervirens

neo cas

- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj lesní cesty 870 m S od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'57,4"N, 16°06'09,8"E, 263 m n. m., desítky semenáčů do 30 cm výšky (10. 8. 2019 leg. *J. Doležal 19/164*, herb. Doležal).

Poměrně zajímavý nález několika desítek semenáčů zimostrázu vždyzeleného na okraji lesní cesty. O fruktifikaci zimostrázu v našich zeměpisných šířkách a o spontánní diseminaci není v naší literatuře mnoho údajů a druh zplaňuje jen sporadicky (Kaplan in Kaplan et al. 2019a). Ke zplanění dochází například v zámeckém parku v Průhonících, kde se jednotlivé semenáče vyskytují v bezprostředním okolí mateřských rostlin (F. Krahulec in litt.). Několik jedinců bylo nalezeno také na vrchu Medník u Prahy (Pyšek et al. 2012).

Občas dochází také k výskytu kořenových výmladků nebo obrůstání zasypaných větví, které mohou zdánlivě budít dojem, že se jedná o nové (zplanělé) rostliny (J. Uher in litt.).

V současnosti je zimostráz ve velkém decimován invazním zavíječem zimostrázovým, jehož housenky způsobují požery na listech a letorostech. V širším okolí Týniště nad Orlicí je velmi těžké narazit na nepoškozený exemplář, a zavíječ se velmi rychle šíří po celém Rychnovsku, potažmo východních Čechách. Vedle zavíječe decimuje zimostráz ještě houba *Volutella buxi* která způsobuje odumírání mladých výhonů.

Zplanělé rostliny jsou však poměrně dobře izolované od míst výskytu zavíječe a zdárně narůstají. Pravděpodobně zde došlo k vypadání semen z tobolek na ořezaných větvích zimostrázu, neboť nedaleko odtud je černá skládka rostlinného materiálu. S přibývajícím počtem výrazně teplých lét budou možná zimostrázy snadněji plodit a výskyt semenáčů lze očekávat častěji.

J. Doležal

Carex curvata

C3/NT

41. Střední Povltaví, 6653c, Dobronice u Bechyně (distr. Tábor): asi 10 m dlouhý porost na dolním okraji louky na pravém břehu Lužnice, podél pěšiny s červenou turistickou značkou, asi 400 m J od zříceniny hradu, 49°20'08"N, 14°30'04"E, 365 m n. m. (27. 4. 2019 leg. P. Koutecký, CBFS, rev. R. Řepka).

V jižních Čechách vzácná ostřice, spolehlivě doložená pouze z několika lokalit v pruhu mezi Českými Budějovicemi, Pískem a Příbramí (Grulich & Řepka in Kaplan et al. 2017a: 133–134). Na rozdíl od středních a východních Čech a střední a jižní Moravy, kde roste častěji ve světlých doubravách nebo dubohabřinách, v jižních Čechách byla nalezena většinou na střídavě vlhkých loukách nebo na travnatých sekundárních stanovištích (okraje cest apod.). Přesně tohoto charakteru je i zde uváděná nová lokalita. V podobných případech, zvláště pokud se týká jižních Čech, nelze nikdy zcela vyloučit, že druh byl na lokalitu relativně nedávno zavlečen a půjde jen o přechodný výskyt.

P. Koutecký

Carex davalliana

C2/EN

32. Křivoklátsko, 6049a, Karlova Ves (distr. Rakovník): litorál rybníčku Olše, 830 m J od hájovny Emilovna, 49°58'36,4"N, 13°50'09,5"E, 470 m n. m., několik trsů na samém břehu rybníka odolávajících expanzi *Molinia arundinacea* (29. 7. 2002 not. K. Černá, E. Plesková & V. Somol; 15. 8. 2019 not. E. Plesková & V. Somol).

Jedná se teprve o druhou lokalitu ostřice Davallovoy v celém fytogeografickém okrese Křivoklátsko (32) a současně o první lokalitu jižně od toku Berounky v tomto území. Dosud byl druh znám pouze od Pílského rybníka v nivě Klíčavy (Kučera 1991, sec. Kolbek & Brabec 1998). Nález z roku 2002 u rybníčku Olše nebyl dosud publikován, lokalita postupně zarostla bezkolencem rákosovitým (*Molinia arundinacea*) a výskyt se po dlouhou dobu nedařilo potvrdit, až výše uvedená výprava byla úspěšná.

V. Somol

- Kolbek J. & Brabec E. (1998): Rozšíření zvláště chráněných druhů rostlin v CHKO a Biosferické rezervaci Křivoklátsko. – Příroda12: 53–98.
- Kučera T. (1991): Louky severovýchodní části CHKO Křivoklátsko. – Ms [Dipl. práce; depon in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]

Carex secalina

C2/EN

- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Žižkov: ulice Malešická SV od nákladového nádraží Žižkov, příkop vedle silnice, 50°05'14,6"N, 14°28'47,9"E ± 10 m, 262 m n. m., několik trsů (30. 7. 2019 leg. M. Ducháček & J. Hadinec MD 15658, PR 948025).
- 10b. Pražská kotlina, 5953a, Praha-Hostivař: ve šterbinách nepoužívané panelové cesty nad silnicí (ulice Rabakovská), ca 1,5 km SV od železničního nádraží Praha-Hostivař, 50°03'56,7"N, 14°31'30,7"E, 260 m n. m. (24. 5. 2012 not. Z. Pecková & Z. Hroudová, 24. 6. 2012 photo Z. Pecková, 24. 7. 2012 leg. Z. Pecková, herb. Pecková).

Nález ostřice žitné (*Carex secalina*) na Žižkově byl poměrně překvapivý, neboť lokalita se nachází na vrcholové plošině kopce a výskyt vlhkomilných druhů jsme zde proto nepředpokládali. Ovšem ucpaný silniční příkop, ve kterém nejspíš po vydatnějších deštích dlouhodobě stojí voda, se stal pro tento druh vhodným stanovištěm. Spolu s ostřicí žitnou zde rostlo také několik trsů ostřice Otrubovy (*Carex otrubae*) a o kus dál se nacházel poměrně hustý porost skřípince dvoublizného (*Schoenoplectus tabernaemontani*), ve kterém byl nalezen i kamyšík širokoplodý (*Bolboschoenus laticarpus*). Všechny tyto druhy sem mohly být zavlečeny z neznámého zdroje například při dřívějším čištění příkopu nebo při sečení. Ostřice žitná byla pravděpodobně poprvé ve čtvrtci 5952b nalezena Milanem Markem v roce 2011 u nákladového nádraží Praha-Strašnice (Additamenta 11: 63, 2013).

Ze sousedního čtvrtce 5953a byl druh poprvé uváděn Jiřím Sojákem (Soják 1962, Grulich & Řepka in Kaplan et al. 2019b) – Praha: velmi hojně na mokré louce v Malešicích, poblíž konečné el. dr. č. 11 (u spojovací silnice mezi Černokosteleckou ul. a Malešickým náměstím) [50°04'41"N, 14°30'35"E] (26. 6. 1956 leg. J. Soják, PR 230620); Praha-Strašnice: bažinatá louka nedaleko koneč. stanice tramvaje č. 11, při silnici do Malešic, hojně, ca 230 m n. m. [tataž lokalita] (26. 6. 1956 leg. J. Soják, PR 266130, PR 561635, PR 561636). Na lokalitě v Hostivaři se ostřice žitná vyskytovala nedaleko zaplavené prohlubně v panelové cestě s porostem kamyšníku polního (*Bolboschoenus planiculmis*); nalezala se zde také např. zeměžluč spanilá (*Centaurium pulchellum*). Jednalo se o prameniště pravého ramene Slatinského potoka. V současné době jsou lokalita i všechny porosty zničené v důsledku stavebních prací.

Vzhledem k používání posypových solí je pravděpodobně další šíření *Carex secalina* podél silnic.

M. Ducháček, Z. Pecková, Z. Hroudová & J. Hadinec

87. Brdy, 6249a, Malý Drahlín (distr. Příbram): západní okraj vševojskové střelnice Brda – na sporadicky zarostlé šterkem zpevněné ploše při cestě k točně, ca 120 m JV–VJV od kóty 677 (Stará Baština), ca 3,45 km SZ–ZSZ od kaple, 49°45'01,9"N, 13°54'50,3"E, 665–670 m n. m., několik vitálních trsů (8. 6. 2019 leg. et photo Z. Červenková, HOMP); sedm plodných trsů (22. 6. 2019 not. V. Fořt, R. Hlaváček & photo K. Hutr).

Překvapivý nález ostřice žitné na vojenském cvičišti v Brdech se vymyká současným znalostem o rozšíření druhu, který je v ČR znám pouze z nejteplejších oblastí Čech a Moravy (cf. Sládek 1996, Řepka & Grulich 2014). Jde o první nález v oreofytiku a současně o výškové maximum druhu (665–670 m), jehož výskyt byl dosud uváděn z nadmořských výšek 165 až 280 m (Řepka & Grulich l. c.), ojedinele byl přechodně zavlečen až do 450 m (Hadinec in Additamenta 11: 63, 2013). Na lokalitu byla ostřice žitná pravděpodobně transportována vojenskou technikou z území bližších jejímu původnímu výskytu, např. z vojenského újezdu Hradiště, do něhož mohla být zavlečena z nedalekých lokalit v Žateckém Poohří (2a) (cf. PLADIAS 2020). V současné době se jedná o nejjihnější výskyt této ostřice v Čechách. Nejbližší nálezy jsou známy z Pražské kotliny (10b) na území Prahy (viz výše; Additamenta 11: 63, 2013; PLADIAS 2020).

R. Hlaváček

Řepka R. & Grulich V. (2014): Ostřice České republiky. Terénní obrazový průvodce. – Mendelova univerzita Brno, ZO ČSOP Hořepník, Prostějov, 208 p.

Sládek J. (1996): *Carex secalina* Wahlenb. v Čechách. – Severočes. Přír. 29: 26–34.

Soják J. (1962): Novinky československé květeny. – Preslia 34: 403–414.

Carex supina

C3/NT

32. Křivoklátsko, 5949c, Křivoklát (distr. Rakovník): PR Na Babě, místo s mělkou kamenitou půdou na rozhraní křovin a bezlesí nad řekou Berouňkou v jihovýchodní části rezervace (paleoandezit), 450 m VSV od železniční stanice Roztoky u Křivokláta a 100 m ZJZ od kóty Baba (404), 50°01'31,4"N, 13°52'46,4"E, 375 m n. m., na ploše asi 4 m² (30. 4. 2007 not. V. Grulich & A. Vydrová; 11. 8. 2019 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Ostřice drobná (*Carex supina*) patří k nejteplomilnějším ostřicím naší flóry. Převážná většina lokalit leží v termofytiku, a to jak v Čechách, tak na Moravě; jen na několika ojedinelých lokalitách přesahuje na jihozápadní Moravě do sousedního Moravského podhůří Vysočiny, zejména v údolí Dyje a Jevišovky. V Čechách leží všechny dosavadní známé lokality v termofytiku. Ačkoliv Křivoklátsko a jeho květena je dobře prozkoumáno (Kolbek et al. 1999), výskyt tohoto druhu zde dosud nebyl dokumentován. Poprvé jsem tuto ostřici v rezervaci Na Babě pozoroval již v roce 2007, avšak nedoložil herbářovým sběrem (cf. Řepka & Grulich 2014: 111, bod v síťové mapě); při letní návštěvě lokality v roce 2019 jsem ji ověřil na témže místě. Nejbližší známá lokalita leží na Otmíčské hoře v Českém krasu (8) vzdálené asi 19 km na jihojihovýchod, kde byl druh nalezen v roce 1987 při exkurzi muzejních botaniků (leg. V. Grulich, MMI a L. Ducháčková, OMJ); v tomto fytogeografickém okrese se vyskytuje na více lokalitách až v širším okolí Radotínského a Prokopského údolí u Prahy (provází zde především lokálně vystupující diabasy), zatímco téměř úplná absence ve střední části Českého krasu koresponduje se slabou afinitou tohoto druhu k vápnitým podkladům.

V. Grulich

Kolbek J., Mladý F., Petříček V. et al. (1999): Květena Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko. 1. Mapy rozšíření cévnatých rostlin. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & Botanický ústav AV ČR, Praha, 300 p.

Řepka R. & Grulich V. (2014): Ostřice České republiky. Terénní obrazový průvodce. – Mendelova univerzita Brno, ZO ČSOP Hofeřík, Prostějov, 208 p.

Caucalis platycarpus

C2/VU

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7062b, Horní Dunajovice (distr. Znojmo): PP Pod Šibeničným kopcem, v rozvolněném porostu v jižní části lokality, 0,97 km SZ od kostela v obci, 48°57'09,8"N, 16°08'55,7"E, 250 m n. m., několik rostlin spolu s *Ajuga chamaepitys* (10. 7. 2010 photo L. Ambrozek).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): severní okraj pole Z od obce, 550 m ZJZ od kostela v obci, 49°03'03,4"N, 17°06'47,7"E, 244 m n. m., tisíce rostlin (7. 6. 2018 not. Z. Lukeš).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Hovorany (distr. Hodonín): PR Hovoranské louky, plocha s rozvolněnou vegetací po odstranění akátiny, 2,14 km SZ od kostela v obci, 48°57'58,2"N, 16°58'28,7"E, 217 m n. m., několik rostlin (26. 5. 2018 photo L. Ambrozek).

Centaurea nigrescens

neo cas

84a. Beskydské podhůří, 6377a, Hnojník (distr. Frýdek-Místek): okraje železničního náspu ca 1 km JJV od zámku Hnojník, 49°40'34,2"N, 18°33'00,1"E, 370 m n. m., velké množství rostlin po obou stranách železnice (16. 9. 2019 leg. D. Szokala, rev. P. Koutecký, CBFS).

[16 m², orientace JZ, sklon 10°, 16. 9. 2019 D. Szokala. – E_{celk.} (95 %), E₁ (95 %): *Aegopodium podagraria* 3, *Dactylis glomerata* 3, *Centaurea nigrescens* 2, *Cirsium vulgare* 2, *Elymus repens* 2, *Neracium spondylium* 2, *Petasites albus* 2, *Arrhenatherum elatius* 1, *Galium album* 1, *Potentilla anserina* 1, *Potentilla reptans* 1, *Tanacetum vulgare* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Crepis biennis* +, *Plantago major* +, *Solidago canadensis* +, *Verbascum densiflorum* +, *Achillea millefolium* r, *Hypericum perforatum* r, *Poa trivialis* r, *Taraxacum* sect. *Taraxacum* r, *Urtica dioica* r, *Vicia cracca* r. – E₀ (<1 %): *Brachythecium rutabulum* r, *Plagiomnium affine* r, *Rhynidiadelphus squarrosus* r.]

Centaurea nigrescens je ve střední a západní Evropě vzácně zavlékána a lokálně zdomácnělá. Často vyhledává ruderalní vegetaci v okolí železnic, vzácněji též louky (Hoste et al. 2015, Koutecký in Kaplan et al. 2017a). V České republice má těžiště výskytu především v teplejších oblastech státu (Koutecký l. c.).

V regionu byl v minulosti nalezen kříženec chrpy černající a ch. luční (*C. ×extranea*) v Ropici, která je vzdálená přibližně 6 km SV od výše uvedené lokality; nejbližší historický výskyt *C. nigrescens* je však znám až z 50 km vzdáleného okolí Oder a Hranic na Moravě (Koutecký l. c.). Nově nalezená populace je součástí dvou společenstev. Početnější skupina roste v asociaci *Elytrigio repentis-Aegopodietum podagrariae* (sv. *Aegopodion podagrariae*) (viz fytoecologický snímek), méně početná skupina je pak přítomna v asociaci *Tanaceto vulgaris-Artemisietum vulgaris* (sv. *Dauco carotae-Melilotion*). Jedná se o první nález *C. nigrescens* ve fyto geografickém okrese 84a. Beskydské podhůří.

D. Szokala

Hoste I., Verloove F. & van Heddegem W. (2015): *Centaurea jacea* subsp. *nigrescens* in Vlaanderen – Dumortiera 106: 43–47.

Centunculus minimus

C1/CR

69a. Železnohorské podhůří, 6162c, Předhradí (distr. Chrudim): nezastíněné vlhčí plochy mezi skládkami šterku na dně bývalého kamenolomu (droba) na levém břehu říčky Krounky, asi 260 m SZ od středu nádvorí hradu Rychmburk, 49°50'15,4"N, 16°02'24,9"E, 380 m n. m., stovky plodících rostlin (14. 7. 2018 leg. Jan Košnar, Jiří Košnar & J. Laburdová, herb. Jan Košnar).

Drobýšek nejmenší byl v Železnohorském podhůří poprvé objeven Pavlem Novákem v žulovém lomu u Proseče na Skutečsku (Novák 2012). Tato lokalita však zanikla po ukončení těžby, kdy z pramenů v lomu přestala být odčerpávána voda, která následně zatopila spodní etáže, v jejichž vlhkém šterku drobyšek rostl (P. Novák in litt.). Výskyt u Předhradí naznačuje, že kamenolomy na Skutečsku by snad mohly sloužit jako refugia tohoto velmi vzácného druhu. Podmínkou však je, aby se v nich vyskytovaly vlhké (nikoli ale hluboce zaplavené) a současně slunné plochy s nízkou, řídkou vegetací, kde semena drobyšku budou moci vyklíčit a rostliny následně nepodlehnou v kompetici o světlo. Většina zdejších lomů zřejmě takové podmínky dnes nenabízí, aktivní lomy bývají příliš silně disturbovány a delší dobu opuštěné lomy jsou příliš zastíněné náletovými dřevinami a vysokobylinnou vegetací. Přestože se v okolí Předhradí i Proseče nachází několik dalších podobných, zdánlivě příhodných činných i opuštěných lomů, drobyšek v nich dosud zjištěn nebyl (P. Novák in litt.).

Jan Košnar

84a. Beskydské podhůří, 6475b: Lhotka u Frýdku-Místku (distr. Frýdek-Místek): prostranství se skládkou dřeva u samoty Dragunky na levém břehu bezejmenného potoka, 1,52 km SSV od vrcholu Ondřejníku (890 m), na dvou mikrolokalitách: a) vyjeté koleje na lesní cestě v pásu asi 3 m od jihozápadní části skládky dřeva, přibližně 49°35'52,3"N, 18°19'06,1"E, 468 m n. m., kolem 50 rostlin (3. 8. 2019 not. Z. Mruzíková & Z. Lukeš); b) obnažená místa a vlhčiny ve východní části skládky dřeva, 49°35'52,9"N, 18°19'05,8"E, 465 m n. m., 15 rostlin (30. 8. 2019 not. Z. Lukeš).

Nález drobyšku nejmenšího na několika mikrolokalitách v blízkosti prostranství u lesní cesty Dragunek v podhůří Ondřejníku je překvapivý nejen pro lokální květenu, ale i pro květenu celorepublikovou. Drobyšek se vyskytuje na jílovitě půdě v okolí kaluží na vyjetých kolejích po stahování dřeva na lesní cestě, dále na blízkých obnažených místech mezi smrkovými kmeny na skládce vytěženého dřeva. Druh roste na biotopu společně s *Juncus bufonius* a *Isolepis setacea*, poblíž se nachází i *Hypericum humifusum*.

Drobýšek nejmenší nebyl nikdy z okolí Lhotky uváděn. Nejbližší historické lokality se nacházely u Pazderné (Kühn 1955). Poslední výskyt v okrese byl udáván z Bruzovic (Burša 1973, FMM, OSM). Nejbližší známá recentní lokalita je ze Slezska u Bělé u Opavy (Hlisnikovský in Additamenta 16: 62, 2018). Další lokalita v současnosti na Moravě není známá.

Z. Lukeš

Novák P. (2012): Nález drobyšku nejmenšího (*Centunculus minimus*) na Skutečsku. – Pr. a Stud. 19: 181–184.

Cephalanthera rubra

C2/EN

32. Křivoklátsko, 5948d, Nezabudice (distr. Rakovník): teplomilná doubrava 380 m S od Nezabudického mlýna, 50°01'20,2"N, 13°49'54,6"E, 355 m n. m., šest rostlin (12. 6. 2003 not. P. Tučková, Tučková 2003); šest rostlin (18. 6. 2006 not. P. Tučková); jedna kvetoucí a 35 sterilních rostlin (6. 6. 2019 not. J. Povolná, V. Somol & P. Moucha). – Nezabudice: teplomilná doubrava 860 m S od Nezabudického mlýna, 50°01'36,2"N, 13°49'56,9"E, 400 m n. m., jedna odkvetlá a 15 sterilních rostlin společně s *Cephalanthera damasonium* a *Neottia nidus-avis* (10. 9. 2019 not. E. Plesková, V. Somol, J. Dandová & M. Malcová).

Cephalanthera rubra je na Křivoklátsku poměrně vzácným druhem z důvodu nedostatku bází v půdě. Výše uvedené lokality leží na spilitech. První z nich našla v roce 2003 Petra Tučková při velmi pečlivém mapování biotopů soustavy Natura 2000. V rámci aktualizace mapování biotopů nebyl výskyt potvrzen, až výše uvedená výprava v roce 2019 byla úspěšná a v září téhož roku se podařilo nalézt i další populaci zhruba 500 m severně. Starší Kolbekův nález od Čertovy skály (Kolbek & Petříček 1985) se přes opakované pokusy ověřit nepodařilo, výskyt na této lokalitě pravděpodobně zanikl.

V. Somol

Kolbek J. & Petříček V. (1985): Flóra a vegetace širšího okolí Čertovy a Kněžské skály na Křivoklátsku. – Bohem. Centr. 14: 109–160.

Tučková P. (2003): Velká Buková (A0383kv), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 7 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Chenopodium giganteum

→ neo cas

†9. Dolní Povltaví, 5852d, Praha-Bubeneč: Císařský ostrov, náplav (vzniklý po červnové povodni) nad levým břehem Vltavy blíže východního cípu ostrova, 50°06'45,9"N, 14°25'18,1"E, následně byla plocha, na které se druh vyskytoval, zplanýrována buldozerem (17. 8. 2013 photo M. Marek, rev. B. Mandák).

64a. Průhonická plošina, 5953c, Průhonice: areál Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Dendrologická zahrada, navázka zahradnické zeminy, 50°00'57,7"N, 14°33'44,6"E (3. 6. 2004 leg. B. Mandák & J. Dostálek, PRA).

64a. Průhonická plošina, 6053a, Průhonice: areál Botanického ústavu AV ČR, Chotobuz, navázka zahradnické zeminy, 49°59'30,5"N, 14°33'57,1"E, početná populace zplanělých rostlin evidentně jako pozůstatek pěstování druhu na experimentální zahradě BÚ AV ČR B. Mandákem od roku 2005 (semena získána prostřednictvím Index Seminum z Krefeld Botanischer Gärten, Německo) (4. 10. 2019 leg. B. Mandák, PRA).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Chenopodium giganteum (k taxonomii Mosyakin & Mandák 2018; k fylogenezi skupiny *Chenopodium album* agg. Mandák et al. 2016, 2018)

Jednoleté byliny, především v mládí hustě pomoučené, horní výhony zejména mladých rostlin zářivě sytě červené až červenofialové, za květu a později horní části rostliny

slabě nachově zbarvené. Lodyha vzpřímená, až 200(–300) cm vysoká, od báze šikmo odstále větvená, hranatá, zelená, zeleně pruhovaná, s červenými skvrnami v paždí postranních větví. Listy řapíkaté, střídavé, relativně tenké, starší listy mírně kožovité, horní listy zejména v mládí sytě červené až červenofialové, pomoučené zbarvenými měchýřkovitými chlupy, spodní listy tmavě zelené, alespoň na spodní straně bíle pomoučené, na podzim horní listy fialově nachové až fialově hnědě zbarvené; čepel dolních listů v obrysu široce trojúhelníkovitá, 13–15(–18) cm dlouhá, přibližně stejně široká jako dlouhá, někdy i širší, na bázi uťatá, široce klínovitě přecházející v 4–6 cm dlouhý řapík, okraj nepravidelně drobně zubatý se zaokrouhlenými zářezy; čepel horních listů většinou trojúhelníkovitá, směrem k vrcholu se rovnoměrně zužující, drobně zubatá nebo celokrajná. Květenství laty 3–5 mm širokých, řídce pomoučených fialově nachových až fialově hnědých, 10–15květých klubiček. Okvětní listky široce vejčité, na spodní straně úzce kýlnaté, na okraji se světlým širokým lemlem; tyčinek 5; semeník s dvěma bliznami. Nažky v obrysu okrouhlé, ca 1 mm v průměru; oplodí bělavé, blanité, k osemení nepřilnavé; osemení téměř hladké, černé, lesklé. Kvete od srpna do října.

Chenopodium giganteum (merlík obrovský) patří do taxonomicky kritické skupiny *Ch. album* agg., která mimo jiné obsahuje i taxony s výrazně červenými mladými listy a lodyhami. Tyto taxony jsou porůznu označovány také jako *Ch. probstii* (východní Asie) a *Ch. centrорubrum* (Japonsko a východní Čína), *Ch. amaranticolor*, *Ch. mairei* nebo *Ch. purpurascens*. Částečně to však mohou být synonyma. V Evropě, zejména pak střední a západní, jsou všechny sbírané rostliny nápadně podobné, s minimální variabilitou, což je u merlíku velmi podivné. Dle mého názoru většina těchto rostlin byla po Evropě rozšířena z botanických zahrad, dokonce snad z jediného zdroje. Zato je pravděpodobná hybridizace s *Ch. album* s. str., protože ve směsných populacích můžeme nalézt velkolisté morfotypy bez typického červeného zbarvení.

Druh lze poznat podle sytě červenofialových mladých výhonů a za květu podle načervenalých horních částí rostlin. Charakteristické jsou i velké, až 18 cm dlouhé listy, které jsou široce trojúhelníkovité, jen drobně zubaté a často širší než dlouhé. Vzrůstem by snad mohl být v době květu zaměněn s *C. probstii*, které však má menší listy (ca 10 × 8 cm) s dvěma výraznými bazálními laloky.

Stejně jako *Ch. album* s. str. je i *Ch. giganteum* druhem hexaploidním ($2n = 6x = 54$) s podobnou evoluční minulostí (Mandák et al. 2018). Tyto druhy vznikaly hybridizací diploidních druhů z okruhu *Ch. sueticum* s druhy tetraploidními ze skupiny *Ch. strictum*, pravděpodobně opakovaně v různých částech světa (Krak et al. 2016, Mandák et al. 2018). Tento opakovaný vznik vedl ke značné proměnlivosti celé skupiny a výskytu více či méně dobře diferencovaných morfotypů v jednotlivých částech světa. Stejný původ, ale odlišné rozšíření tak mají hexaploidní druhy *Ch. missouriense* (původní v Severní Americe), *Ch. probstii* (původní ve východní Asii), *Ch. pertii* (původní v Himálaji a jihozápadní Číně); *Ch. giganteum* je jen jednou z velmi dobře odlišitelných morfologických linií této skupiny.

Chenopodium giganteum je původní v severní Indii, kde byl pěstován jako obilnina (Allen 1960). Dnes se pěstuje celosvětově, a to i jako špenátová zelenina nebo pro

okrasu. Nikde se však nechová invazně. Častěji jde o jednorázové utečence z kultur, kteří na lokalitě vydrží několik let a pak mizí. Jeho semena jsou prodejná i v ČR, někdy se však jako „stromový špenát“ nabízejí jiné druhy, dokonce *Atriplex hortensis*.

Taxonomicky je však okruh taxonů s nápadně červeně zbarvenými horními výhony a listy nevyřešen. Z různých míst jsou tyto rostliny známy pod různými jmény. V Japonsku a východní Číně jsou označovány jako *Chenopodium centrourubrum*, v Indii jako *Ch. giganteum*. Nicméně existují další jména vztahující se k červeně zbarveným rostlinám nejasného původu jako *Ch. amaranticolor*, *Ch. mairei* nebo *Ch. purpurascens*. V Evropě, zejména pak střední a západní, jsou všechny sbírané rostliny nápadně podobné, vykazující minimální variabilitu, což je u merlíku velmi podivná situace. Dle našeho názoru většina těchto rostlin byla po Evropě rozšířena z botanických zahrad, následně pěstována pro okrasu a dále šířena. Je dokonce možné, že všechny byly distribuovány z jednoho zdroje a z toho důvodu jsou tak málo variabilní. Pravděpodobně je možná hybridizace s *Ch. album* s. str., protože ve směsných populacích můžeme nalézt velkolisté morfotypy bez typického červeného zbarvení.

V jižní Evropě je situace poněkud složitější, protože se zde vyskytují další, obtížně odlišitelné taxony s listy podobnými *Chenopodium giganteum*, avšak květenstvím, listeny a listy krémově zbarvenými. Problém je velmi obtížně řešitelný, protože merlíky s různým počtem chromozomů, a tedy i odlišnou ploidií se nemohou snadno křížit a tito tak často ve starší literatuře uvádění kříženci pravděpodobně vůbec neexistují [např. *Ch. album* s. str. × *Ch. suecicum* – *Ch. ×fursajevii*, *Ch. album* s. str. × *Ch. strictum* – *Ch. ×pseudostriatum* nebo *Ch. album* s. str. × *Ch. ficifolium* – *Ch. ×jedlickae*]. Značně odlišná situace však nastává, pokud mají druhy skupiny *Ch. album* agg. stejnou ploidií a jsou si fylogeneticky blízké. V takovém případě se kříží poměrně ochotně. Určování kříženců je snadné pouze tehdy, kdy se jedná o druhy morfologicky odlišné, jako např. *Ch. suecicum* a *Ch. ficifolium*, které na společných lokalitách mohou vytvářet křížence *Ch. ×paradoxum* (Hodková & Mandák 2018); viz níže. Nicméně pokud se jedná o jednotlivé taxony v rámci hexaploidních druhů blízkých *Ch. album* s. str., jsou kříženci jen obtížně odlišitelní vzhledem k podobnosti a značné proměnlivosti rodičovských druhů. Proto můžeme na různých místech nalézt velké množství forem, které se spolu pravděpodobně mohou křížit, a tak jen dále zvyšovat morfologickou proměnlivost této skupiny.

B. Mandák & M. Marek

Aellen P. (1960): *Chenopodium*. – In: Hegi G. [ed.], *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, ed. 2, 3/2: 569–659, Carl Hanser-Verlag, München.

Hodková E. & Mandák B. (2018): An overlooked hybrid between the two diploid *Chenopodium* species in Central Europe determined by microsatellite and morphological analysis. – *Pl. Syst. Evol.* 304: 295–312.

Krak K., Vít P., Belyayev A., Douda J., Hreusová L. & Mandák B. (2016): Allopolyploid origin of *Chenopodium album* s. str. (Chenopodiaceae): A molecular and cytogenetic insight. – *PLoS ONE* 11(8): e0161063.

Mandák B., Krak K., Vít P., Lomonosova M. N., Belyayev A., Habibi F., Wang L., Douda J. & Štorchová H. (2018): Hybridization and polyploidization within the *Chenopodium album* aggregate analysed by means of cytological and molecular markers. – *Molec. Phylogen. Evol.* 129: 189–201.

- Mandák B., Krak K., Vít P., Pavlíková Z., Lomonosova M. N., Habibi F., Lei W., Jellen E. N. & Douda J. (2016): How genome size variation is linked with evolution within *Chenopodium* sensu lato. – Persp. Pl. Ecol. Evol. Syst. 23: 18–32.
- Mosyakin S. L. & Mandák B. (2018): (2659) Proposal to conserve the name *Chenopodium giganteum* (Chenopodiaceae / Amaranthaceae sensu APG) with a conserved type. – Taxon 67: 1220–1221.

Chenopodium murale

C1/CR

- 18b. Dolnomoravský úval, 7069d, Strážnice (distr. Hodonín): okolí sloupu u domu proti židovské synagoze asi 530 m JV od zámku v městě, 48°54'12,8"N, 17°18'59,7"E, 170 m n. m., asi deset rostlin společně s *Urtica urens* (9. 7. 2019 leg. J. Komárek, herb. Komárek).
- 20a. Bučovičká pahorkatina, 6867d, Křižanovice (distr. Vyškov): pod *Picea pungens* v zanedbané předzahradce domu č. p. 206 asi 570 m SZ od kostela v obci, 49°08'42,8"N, 16°56'15,7"E, 210 m n. m., asi 15 rostlin společně s *Chenopodium hybridum* (6. 9. 2019 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

Chenopodium × *paradoxum*

[*Chenopodium ficifolium* × *Ch. suecicum*]

1. Doupovská pahorkatina, 5745d, Podbořanský Rohozec (distr. Louny): 2 km SE from the centre of the village, abandoned field, 50°12'17"N, 13°17'5"E (11. 7. 2014 leg. B. Mandák, E. Kondrysová & D. Boltíková, holotype, PRA 12966, isotypes, PRC 455657, PR 897000; Hodková & Mandák 2018).

Nový kříženec v květeně České republiky.

Z území České republiky byl v minulosti popsán údajný kříženec mezi *Ch. suecicum* × *Ch. ficifolium* pod jménem *Ch. ×gruellii* Aellen. Při důkladné revizi holotypu bylo zjištěno, že se nejedná o křížence, ale o typického jedince *Ch. suecicum*. Nově popsáný kříženec *Ch. ×paradoxum* Mandák je morfologicky podobnější *Ch. ficifolium*, protože čepele horních listů a listenů jsou typicky zřetelně trojlaločné s výrazně protaženým středním úkrojkem. Naopak čepele dolních listů spíše připomínají *Ch. suecicum*, jsou nevýrazně trojlaločné s kratším středním úkrojkem, který není na bázi mírně zúžený a jehož strany nejsou ± rovnoběžné. Paradoxně tak před sebou máme rostlinu, jejíž horní část nápadně připomíná *Ch. ficifolium* a dolní část *Ch. suecicum*.

B. Mandák

- Hodková E. & Mandák B. (2018): An overlooked hybrid between the two diploid *Chenopodium* species in Central Europe determined by microsatellite and morphological analysis. – Pl. Syst. Evol. 304: 295–312.

Chenopodium vulvaria

C2/EN

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Husovice: náměstí Republiky, narušené místo v sečeném trávníku pod vysazenou lípou před vchodem do kostela Nejsvětějšího srdce páně, 49°12'42,2"N, 16°37'54,1"E, 205 m n. m., desítky rostlin (srpen 2019 leg. R. Řepka, BRNL).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7069d, Strážnice (distr. Hodonín): ulička pro pěší odbočující z ulice Sadová, asi 100 m ZSZ od synagogy, 48°54'14,6"N, 17°18'55,2"E, 170 m n. m., řídká vegetace u paty zdi, dvě plodné rostliny, ojedinele také dále při okrajích uličky směrem k synagoze (27. 9. 2018 not. K. Fajmon).

- 18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Petrov (distr. Hodonín): ve spárách chodníku u zdi naproti obchodu, 80 m S od kostela sv. Václava, 48°52'55,4"N, 17°16'37,7"E, 170 m n. m., několik trsů (15. 8. 2018 photo L. Ambrozek).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7170a, Kněždub (distr. Hodonín): mezi chodníkem a vozovkou Z od kostela, 48°53'12,3"N, 17°23'38,5"E, 185 m n. m., veřejná zeleň (9. 6. 2005 not. J. W. Jongepier).
19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): Žerotín, asi 670 m JZ od kóty 321,8, 48°51'29"N, 17°19'15"E, 255 m n. m., hromádka zeminy u potoka, dvě rostliny (16. 7. 2004 leg. J. W. Jongepier, BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Radějov (distr. Hodonín): VJV od obce, asi 650 m J–JJZ od kóty Travičná (380), 48°51'13"N, 17°21'44"E, 260 m n. m., okraj lesa a trávník u domu u silnice (22. 7. 2004 leg. J. W. Jongepier, BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Hrubá Vrbka (distr. Hodonín): v obci, asi 240 m ZJZ od kostela, 48°52'08,4"N, 17°28'38,0"E, 265 m n. m., mezernatý ruderalizovaný úzký pás trávníku mezi chodníkem a živým plotem, desítky rostlin pozorovaných zde opakovaně v posledních několika letech (naposlady 23. 6. 2011 not. K. Fajmon). – Hrubá Vrbka: boční ulička asi 510 m SSZ od kostela, 48°52'24"N, 17°28'31"E, 255 m n. m., pata zdi při kraji silnice (29. 5. 2009 not. V. Grulich). – Hrubá Vrbka: v obci, asi 450 m SSZ od kostela, 260 m n. m., okraj předzahrádky řídkce porostlý terofyty a přecházející v rozvolněný trávník, tři rostliny (25. 6. 2003 not. K. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): v obci, při západní zdi hospody Hornácký šenk, asi 250 m SSZ od kostela, 48°52'58,1"N, 17°31'10,8"E, 285 m n. m., rozvolněná vegetace mezi cestou a zdí, sedm plodných rostlin (19. 8. 2005 not. K. Fajmon). Po provedení hydroizolace domu několik let nepotvrzen, ale v roce 2017 zde byla pozorována jedna plodná rostlina na rozhraní ruderalizovaného trávníku a štěrkového drenážního pásu (4. 10. 2017 not. K. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): polní cesta na Hájovou, asi 2,55 km ZSZ od kostela, 48°53'26,2"N, 17°29'25,5"E, 343 m n. m., řídkce porostlý střed polní cesty zpevněné recyklátem ze stavební drti, sedm plodných rostlin, ojedinelé i jinde na téže cestě blíže obci (11. 6. 2017 not. K. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): asi 270 m ZSZ od kostela, 48°54'22"N, 17°27'30"E, 225 m n. m., spolu s *Ch. murale* v květinovém záhonu, přes 50 rostlin (26. 6. 2004 leg. J. W. Jongepier, BRNM). – Lipov: asi 180 m JJZ od kostela, 48°54'13,6"N, 17°27'39,5"E, 230 m n. m., pod jabloněmi na zahrádce, pět rostlin (28. 8. 2004 not. J. W. Jongepier). – Lipov: západní část obce J od hlavní silnice, 225 m n. m., pata zdi, jedna rostlina (25. 9. 2005 not. J. W. Jongepier). – Lipov: křižovatka u hlavní autobusové zastávky asi 450 m SZ od kostela, 48°54'26,8"N, 17°27'23,8"E, 225 m n. m., disturbovaná ploška před elektrickou rozvodnou skříní řídkce porostlá terofyty, několik rostlin (4. 7. 2016 not. K. Fajmon). – Lipov: jižní konec uličky k železničnímu nádraží, asi 20 rostlin na východní straně ulice v disturbovaném trávníku spolu s *Lepidium coronopus* a další pořídka na západní straně ulice na rozhraní ruderalizovaného trávníku a pásu bez vegetace podél odizolované zdi hospody U Maňáků (14. 6. 2018 not. K. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071a, Hluk (distr. Uherské Hradiště): asi 750 m VJV od kostela, západní okraj silnice v jz. rohu lichoběžníku z ulic Lipová a Růžová, 48°59'06"N, 17°32'15"E, 235 m n. m., u obrubníku silnice na okraji řídkce zapleveleného pásu s jinak obnaženou zeminou mezi silnicí a zeleninovým záhonem neoplocené zahrady, spolu s *Amaranthus blitum*, jedna plodná rostlina (16. 9. 2007 not. K. Fajmon, P. Hájková & M. Jiroušek).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071b, Nivnice (distr. Uherské Hradiště): asi 230 m VJV od kostela, u paty statného smrku v parkové výsadbě před blokem domů na sv. straně ulice, 48°58'29"N, 17°38'50"E, 250 m n. m., velmi řídká vegetace v mírně zastíněném okolí paty smrku přecházející v kosený vesnický trávník, jedna statná rozvětvená plodná rostlina (11. 9. 2007 not. K. Fajmon).

19. Bílé Karpaty stepní, 6972c, Šumice (distr. Uherské Hradiště): východní strana ulice asi 400 m S–SSV od kostela, 49°01'55,4"N, 17°43'29,7"E, 230 m n. m., rozhraní pásu holé zeminy podél zdi domu a řídkého koseného trávníku před domem, desítky drobných rostlin (9. 7. 2015 not. *K. Fajmon*).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Letonice (distr. Vyškov): trávník před domem 150 m VSV od kostela ve vsi, 49°10'36,6"N, 16°57'34,5"E, 260 m n. m., asi 15 statných rostlin (3. 7. 2017 leg. *O. Rotreklová*, BRNU). – Letonice: bývalé hnojiště na dvoře domu č. p. 71, 230 m V–VJV od kostela v obci, 49°10'37"N, 16°57'38"E, 260 m n. m., asi deset rostlin (30. 9. 2018 leg. *O. Rotreklová*, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Želetice (distr. Hodonín): mezernatý trávník pod výsadbou jehličnanů mezi chodníkem podél hlavní silnice a zdí kolem kostela sv. Jakuba v obci, 49°00'50,8"N, 17°00'29,7"E, 195 m n. m., asi deset velkých rostlin (8. 8. 2019 photo *P. Novák & P. Vlčková*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968d, Kyjov (distr. Hodonín): spára v chodníku u zdi domu, 550 m JV od kostela Nanebevzetí Panny Marie, 49°00'24,1"N, 17°07'48,2"E, 190 m n. m., tři rostliny (10. 9. 2019 photo *L. Ambrozek*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6469c, Bystročice (distr. Olomouc): v trávníku nedaleko obecního úřadu, 49°32'09,7"N, 17°11'32,4"E, 230 m n. m. (15. 9. 2019 not. *B. Trávníček*).
60. Orlické opuky, 5763c, Solnice (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozvolněný eutrofizovaný trávník před domem č. p. 161 v ulici Tržní, 260 m JV od obecního úřadu, 50°12'13,1"N, 16°14'29,1"E, 330 m n. m., několik desítek rostlin (12. 9. 2019 leg. *J. Doležal 19/201*, herb. Doležal). – Solnice: spára mezi obrubníkem a žulovou dlažbou před obecním úřadem, 50°12'16,3"N, 16°14'16,6"E, 339 m n. m., dvě rostliny (12. 9. 2019 not. *J. Doležal*).

V celém mezofytiku východních Čech je merlík smrdutý velmi vzácným druhem, který byl v poslední době zjištěn pouze v intravilánu obce Horní Jelení (Kaplan 2005).

J. Doležal

67. Českomoravská vrchovina, 6762a, Budišov (distr. Třebíč): ruderální trávník u obchodu na návsi, ca 100 m S–SSV od kostela v obci, 486 m n. m., 49°16'16,2"N, 16°00'03,1"E, desítky rostlin (2. 8. 2018 leg. *L. Čech*, herb. Čech).

Nález relativně početné populace merlíku smrdutého na zcela charakteristickém místě v historickém jádru městyse (před potravinářským krámkem s téměř neomezenou provozní dobou) doplňuje obraz rozšíření tohoto druhu na jihovýchodním Třebíčsku, odkud je v současnosti znám z Třebíče, Náměště nad Oslavou a Sudic (Grulich 2014), dále z Mohelna (Horáková in Additamenta 3: 78, 2004) a Jasenice (Komárek & Čech in Additamenta 16: 68, 2018).

L. Čech

68. Moravské předhůří Vysočiny (při hranici s 67. Českomoravská vrchovina), 6959c, Jemnice (distr. Třebíč): ulice U Templu, při patě zdi zadního traktu domu č. p. 57, asi 170 m J od kostela sv. Stanislava, 49°01'02,2"N, 15°34'12,3"E, 480 m n. m., několik dobře vyvinutých plodných rostlin (4. 8. 2019 leg. *K. Chytrý & H. Prokešová*, BRNU).

Merlík smrdutý se v jižní části Vysočiny téměř nevyskytuje. Výjimkami jsou historický a později neověřený údaj ze Slavonic z roku 1968 (Skalický in Chán et al. 2005) a údaj z floristického kurzu ČBS v Třebíči (Koutecký in Grulich et al. 2014).

K. Chytrý & H. Prokešová

71b. Drahanská plošina, 6467a, Konice (distr. Prostějov), ulice Vodní, u domu č. p. 272 asi 40 m JZ od kostela Narození Panny Marie ve městě, 49°35'17,9"N, 16°53'27,9"E, 410 m n. m., asi pět rozvětvených rostlin v porostu *Polygonum aviculare* agg. (1. 8. 2019 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

Na Drahanské vrchovině velmi vzácný druh, který v jejích výše položených oblastech nebyl zřejmě doposud zaznamenán. Jediný současný nález je znám jen z podokresu 71a. z Vranové Lhoty (Novák in Additamenta 13: 36, 2015) a jedná se tak o druhý výskyt ve fytochorionu 71. Drahanská vrchovina.

J. Komárek

78. Bílé Karpaty lesní, 7072c, Březová (distr. Uherské Hradiště): na návsi pod kostelem (na jižní straně kostela), 48°55'38,0"N, 17°44'14,3"E, 440 m n. m., porost jednoletých plevelů v pásu volné zeminy mezi chodníkem a parkovištěm, dvě bohatě větvené prostrátní rostliny (17. 9. 2003 not. K. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 6972b, Přeckovice (distr. Uherské Hradiště): asi 100 m SZS od zvoničky v obci, 49°04'22,5"N, 17°46'47,2"E, 300 m n. m., rozvolněný trávník mezi hromadou dřeva a drátěným plotem na psím dvorku, několik rostlin (21. 7. 2003 not. K. Fajmon & J. Danihelka).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973a, Rudimov (distr. Zlín): dvůr zemědělské usedlosti Vasilsko, 49°03'44,4"N, 17°51'02,5"E, 378 m n. m., ruderalizované sešlapávané okraje řídkého trávníku po stranách panelové cesty, dosti husté porosty drobných rostlin na ploše asi 1 m² (východní strana cesty) a 0,1 m² (západní strana cesty) (13. 5. 2019 not. K. Fajmon & I. Jongepierová).
78. Bílé Karpaty lesní, 6973b, Štítina nad Vlárí (distr. Zlín): východní část obce, asi 100 m ZJZ od kostela, 49°04'10,4"N, 17°58'38,7"E, 320 m n. m., mezi chodníkem a zdí, menší porost (27. 8. 2005 not. M. Dančák).
79. Zlínské vrchy, 6874c, Valašské Klobouky (distr. Zlín): severní ulice pod náměstím vedoucí k hlavní silnici Brumov – Horní Lideč (31. 8. 2005 not. K. Boublík).

Grulich V. [ed.] (2014): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Třebíči (2011). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 49, Příl. 2014/1: 1–94.

Chán V., Růžička I., Lepší P., Boublík K., Doležal P., Ekrt L., Hofhanzlová E., Lepší M., Lippl L., Štech M., Švarc J. & Žíla V. (2005): Floristický materiál ke květeně Dačicka. – Acta Rer. Natur. 1: 17–44.

Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, Příl. 2005/1: 1–76.

Corylus colurna

neo cas

- 15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: zarůstající ruderální plochy u železniční trati v ulici Gagarinova, 50°13'17,6"N, 15°51'09,6"E, 235 m n. m., jediný exemplář o výšce 2 metry, v okolí nebyla zjištěna žádná výsadba, která by mohla být zdrojem zplnění (8. 8. 2019 leg. J. Doležal 19/161, herb. Doležal).
60. Orlické opuky, 5863b, Rychnov nad Kněžnou: křoviny v areálu oblastní nemocnice, 365 m SSZ od železniční stanice Rychnov nad Kněžnou zastávka, 50°10'09,8"N, 16°16'09,9"E, 329 m n. m., dva exempláře do 1 metru výšky vzdálené 200 m SSZ od nejbližší výsadby (12. 8. 2019 leg. J. Doležal 19/166, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj lesa v ulici Okružní, 510 m V od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'16,6"N, 16°04'52,0"E, 257 m n. m., jediný zplněný exemplář o výšce 1,5 metru vzdálený 120 m J od nejbližší výsadby (8. 8. 2019 leg. J. Doležal 19/163, herb. Doležal).

61b. Týnišťský úval, 5862b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): zahrada u rodinného domu č. p. 221, 720 m SV od železniční stanice, 50°09'21,4"N, 16°05'01,9"E, 259 m n. m., desítky semenáčů ve velikosti od 10 cm do 1,5 metru vzdálených 50 m SV od nejbližší výsadby (1. 6. 2019 leg. J. Doležal 19/68, herb. Doležal).

Líska turecká je v současnosti běžně pěstovaný okrasný strom, který u nás velmi bohatě plodí. Proto je zajímavé, že z našeho území pochází pouze jeden údaj o jeho zplanění z Prahy-Petřina z roku 2001 (Sádlo in Pyšek et al. 2002).

V posledních letech jsem si povšiml, že na příhodných místech v okolí výsadeb lísek dochází k jejich spontánnímu šíření. Na větší vzdálenosti tomu přímo v intravilánu Týniště nad Orlicí dopomáhala i poměrně hojná návštěvnost ořešníků kroupenatých, vzácnější pak sojek obecných a veverek obecných.

Oříšky jsou velmi dobře klíčivé, ale pravidelná seč a nedostatek vhodných míst v okolí zamezuje dalšímu šíření. Jako ideální místa, která umožňují lískám vyrůst, se ve velkých městech jeví především opuštěné zahrady, neudržované živé ploty a zarůstající ruderalní místa. Většinou zde si výše zmínění živočichové dělají své zásoby a občas ze zapomenutého oříšku vyroste jedinec lísky turecké. Ve všech případech se jednalo o malé, do 1,5 metru vysoké exempláře, které zatím ještě nezačaly plodit.

Od naší domácí lísky obecné lze semenáče lísky turecké velmi dobře rozpoznat především podle tvaru listové čepele (srdčité vejčité až srdčité okrouhlá) a palistů, které jsou kopinaté a špičaté (viz Kaplan in Kaplan et al. 2019a). Letorosty a rašící listy jsou navíc výrazně žlaznaté.

J. Doležal

Cymbalaria pallida

neo nat

63l. Malá Haná, 6465b, Vanovice (distr. Blansko): hřbitov u kostela v západní části obce, šterkovaná ulička mezi hroby, 49°34'12"N, 16°39'39"E, 450 m n. m., mezernatý porost pouze na jednom místě na hřbitově (20. 9. 2019 leg. D. Lániková, herb. Lániková).

63l. Malá Haná, 6466c, Knínice (distr. Blansko): hřbitov u kostela v jihovýchodní části obce, spáry a šterkované pěšiny mezi hroby, zanedbané i udržované hroby, 49°32'20"N, 16°42'1"E, 400 m n. m., místy husté porosty (10. 9. 2019 leg. D. Lániková, herb. Lániková).

63l. Malá Haná (při hranici s 68. Moravské podhůří Vysočiny), 6566a, Boskovice (distr. Blansko): hřbitov na severovýchodním okraji města, ve šterkovaných uličkách mezi hroby, na několika místech, 49°29'35"N, 16°40'37"E, 450 m n. m., řídké porosty (6. 10. 2019 leg. D. Lániková, herb. Lániková).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6465d, Svitávka (distr. Blansko): hřbitov asi 200 m Z od kostela v obci, ve spárách obrubníků u hrobů, na šterkem vysypaných uličkách mezi hroby a na kamenné opěrné zdi v areálu hřbitova, 49°30'07"N, 16°35'37"E, 325 m n. m., roztroušeně několik desítek rostlin (19. 9. 2019 leg. D. Lániková, herb. Lániková).

[stěna opěrné kamenné zdi, rostliny koření v úzkých hlubokých spárách, plocha je přistíněna náhrobkem stojícím v těsné blízkosti, jedinci zvěšince velmi vitální, 1 × 1 m, orientace SV, sklon 90°, 19. 9. 2019 D. Lániková. – E_{celk.} (50 %), E, (50 %): *Gymnocarpium robertianum* 3, *Cymbalaria pallida* 2a, *Chelidonium majus* +, *Taraxacum* sect. *Taraxacum* +, *Poa pratensis* +, *Taxus baccata* juv. r. – E_o (10 %): *Hypnum cupressiforme* 2a.]

Oproti zvěšinci zednímu (*Cymbalaria muralis*), u kterého existuje mnoho záznamů ze zdí, nebyl doposud zvěšinec bleďý v České republice fytoecnologicky dokumentován. Známý jsou jeho výskyty především ze hřbitovů, kde zplaňuje ze „záhonků“ na hrobech do blízkého okolí. Občas je uváděn z okrasných předzahrádek, odkud může ojediněle zplaňovat i na přilehlé zídky (např. lokality v Boskovicích z roku 2009 a 2010 viz Additamenta 9, 2011: 82). Na hřbitově ve Svitávce byl s největší pravděpodobností původně pěstován na hrobě, ze kterého (s pomocí mravenců) zplaněl do blízkého okolí, včetně kamenné zdi.

D. Láníková

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6565d, Doubravice nad Svitavou (distr. Blansko): hřbitov v jižní části obce, ve spárách obrubníků a náhrobních kamenů a na šterkem vysypaných uličkách mezi hroby, 49°25'58"N, 16°37'54"E, 310 m n. m., mezernaté porosty (18. 9. 2019 leg. D. Láníková, herb. Láníková).
- 71b. Dražanská plošina, 6466d, Benešov (distr. Blansko): hřbitov na západním okraji obce, zanedbané i udržované hroby, ve spárách obrubníků a náhrobních kamenů, na šterkem vysypaných uličkách mezi hroby, 49°30'30"N, 16°45'50"E, 680 m n. m., místy husté porosty (16. 9. 2019 leg. D. Láníková, herb. Láníková).
- 71b. Dražanská plošina, 6566b, Žďárna (distr. Blansko): hřbitov na jihovýchodním okraji obce, zanedbané i udržované hroby, ve spárách obrubníků a náhrobních kamenů, ve šterkem vysypaných uličkách mezi hroby, 49°28'02"N, 16°45'44"E, 665 m n. m., husté porosty (16. 9. 2019 leg. D. Láníková, herb. Láníková).
- 73b. Hanušovická vrchovina (při hranici s 95b. Králická hornatina), 5966d, Moravský Karlov (distr. Ústí nad Orlicí): rekreační chalupa č. 72, asi 300 m Z od kostela v obci, kamenné schody a jejich okolí, 50°01'44,4"N, 16°46'21,2"E, 540 m n. m., řídký porost (27. 8. 2019 leg. D. Láníková, herb. Láníková).

Cyperus flavescens

C1/CR

- 18b. Dolnomoravský úval, 7268a, Moravská Nová Ves (distr. Břeclav): severní břeh bývalé pískovny ca 2,05 km JV od železniční stanice Moravská Nová Ves, 48°47'29,1"N, 17°02'47,7"E, 156 m n. m., několik rostlin na obnaženém břehu (17. 8. 2017 leg. A. Müllerová, det. P. Koutecký [herbářový sběr se nezachoval], Müllerová 2018²).

Müllerová A. (2018): Sukcese vodní a mokřadní vegetace v pískovnách. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 53: 327–344.

Delphinium grandiflorum

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267c, Břeclav: Poštorná, ve spáře panelové cesty do areálu chemické továrny Fosfa, asi 190 m J od hypermarketu Albert za silnicí k rakouské celnici, 48°44'31,0"N, 16°52'10,8"E, 162 m n. m., jediná rostlina se sytě modrými květy (22. 7. 2016 not. J. Uher; Kaplan et al. 2019a: 359).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Delphinium grandiflorum patří k nejdéle pěstovaným druhům rodu, Linné (1748) jej zmiňuje v Hortus Upsaliensis a Sweet (1826) posouvá introdukci sibiřských populací k roku

²) V původní práci je lokalita uvedena jen velmi stručně, následně byla upřesněna autorkou nálezu.

1741. Vzrůstnější severočínská varieta byla jako *D. chinense* uvedena před rokem 1815 berlínskou botanickou zahradou (Edwards 1820, Loddiges 1917). V té době byly však už londýnskými školkami rozšiřovány plnokvěté odrůdy (Sims 1814) a v několika barevných odstínech byl tento druh vcelku hojně pěstován až do meziválečných let; to už byl ale ze zahrad vytlačován hybridy, na jejichž vzniku se sám účastnil.

Napomohla k tomu jistě skutečnost, že jde o trvalku spíše jen krátkověkou. V posledních desetiletích byly ale podchyceny linie nevyžadující vernalizaci, které lze do květu v podstatě jako letničky dopěstovat během 24–26 týdnů (Frane et al. 1998); je to ekonomické, kvetoucí rostliny se dobře prodávají a ze zahrad jsou proto opět k vidění (Pergl et al. 2016). Zplaňování přesto v žádné z evropských zemí nebylo dosud zaznamenáno, v současnosti ani v dobách předválečných, kdy patřila tato stračka k nejčastějším položkám v nabídkách britských školek (Dehnen-Schmutz et al. 2005).

Pěstuje se víceméně jen typová varieta, zpravidla 0,3–0,5 m vysoká, s listy hluboce dlanitosečnými v čárkovité úkrojky a s nepočetnými modrými (u pěstovaných odrůd též růžovými nebo bílými) květy v řídkých hroznech; staminodia jsou v barvě okvěti. Typová varieta roste na kamenitých svazích a ve stepích po celé jižní Sibiři, z Altaje do Mongolska, Poamurí a severní Číny (Nevskij 1937), kde proniká až do severních prefektur S' -čchuanu (Wang & Warnock 2001).

Na poštorské lokalitě byla v létě roku 2016 nalezena jediná rostlina této stračky ve spáře u krajnice cesty z betonových panelů, která vede k firemní mateřské školce továrny Fosfa, ca 150 m severně od hlavního vjezdu do areálu. Cesta se zdá být téměř nepoužívaná, přesto se sotva 0,2 m vysoká rostlina s deformovaným, pouze čtyřkvětým hrozнем, zjevně musela vyrovnávat s občasným sešlapem. K možnému přenosu semen na lokalitu nelze mnoho říci, nejbližší zahrada u obydlí při téže cestě je asi 70 m vzdálená, nicméně léta neužívaná a zpustlá; zhruba 150 m východně je ale malá zahrádkářská osada. V následujících letech na lokalitě druh podle očekávání zaznamenán nebyl – sám o sobě je krátkověký a u novějších odrůd, šlechtěných pro vymizení nároků na vernalizaci, je přečkání střeoevropských zim značně nepravděpodobné. Šíření druhu tedy nelze očekávat, případné další záznamy se nejspíš vždy budou vztahovat k výskytu jen příležitostnému a dočasnému.

J. Uher

- Dehnen-Schmutz K., Touza J., Perrings C. & Williamson M. (2005): The horticultural trade and ornamental plant invasions in Britain. – *Conserv. Biol.* 21: 224–231.
- Edwards S. (1820): *Delphinium grandiflorum*, β *chinense*. – *Bot. Reg.* 6: pl. 472.
- Frane A., Wang S. Y., Heins R., Carlson W. & Cameron A. (1998): Forcing perennials: *Delphinium grandiflorum* 'Blue Mirror'. – *Greenhouse Grower* 16: 37–40.
- Linnaeus C., filius (1748): *Hortus Upsaliensis*. – Stockholm.
- Loddiges C. (1817): *Delphinium chinense*. – *Bot. Cab.* 1: pl. 71.
- Nevskij S. A. (1937): *Delphinium L.* – In: Šiškin B. K. [ed.], *Flora SSSR* 7: 99–182, Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR, Moskva, Leningrad.
- Sims J. (1814): *Delphinium grandiflorum*. – *Bot. Mag.* 49: pl. 1686.
- Sweet R. (1826): *Hortus Britannicus*. Vol. 2. – London.

Wang W. T. & Warnock M. J. (2001): *Delphinium* Linn., Sp. Pl. 1: 530, 1753. – In: Wu Z. Y., Raven P. H. & Hong D. Y. [eds], *Flora of China* 6: 223–274, Science Press, Beijing & Missouri Botanical Garden Press, Saint Louis.

Eleocharis ovata

C4a/NT

76a. Moravská brána vlastní, 6572b, Kelč (distr. Vsetín): podmáčený okraj intenzivně obhospodařovaného pole u Mlýnského náhonu, ca 1,5 km J od kostela sv. Kateřiny ve městě, 49°27'55,1"N, 17°49'04,3"E, 305 m n. m., tři trsy (18. 8. 2019 leg. J. Tkáčiková, BRNU).

Na Moravě je bahnička vejčitá mnohem vzácnější než v Čechách, přičemž více lokalit se nachází na střední Moravě, v Poodří a v Ostravské pánvi (cf. Bureš in Kaplan et al. 2015).

Na Vsetínsku je tento druh velmi vzácný, existuje pouze několik málo historických údajů – přesněji pouze dva nálezy od Bečvy ve Valašském Meziříčí (1967, 1969 leg. O. Ressel, VM). Nález ze Vsetína [„písčité břehy Bečvy mezi Vsetínem a Láskami (Bubela)“ (Formánek 1887, Bureš l. c.)] sám Bubela následně označil za mylný („Der Wsetiner Standort ist zu streichen“; Bubela 1888). Také poslední historický údaj „An überschwemmten Stellen im Gebirge bei Jablunka in Schlesien“ (s. d. leg. S. Reissek, BRNU) lokalizovaný do obce Jablunka na Vsetínsku, kvadrant 6673b (cf. Bureš l. c.) se pravděpodobně vztahuje k městu Jablunkov (distr. Frýdek-Místek) ve Slezsku. Výše uvedený nález od Kelče je tak potvrzením druhu na Vsetínsku po padesáti letech. Bahnička vejčitá rostla v řídké zapojené vegetaci na periodicky zaplavovaném okraji pole, kde stagnuje voda po vydatnějších deštích. V řídkém porostu dominoval *Bolboschoenus maritimus* agg. (druh nebyl přesně identifikován z důvodu nezralých nažek).

J. Tkáčiková

Bubela J. (1888): Berichtigungen und Nachträge zur Flora von Mähren. – Oesterr. Bot. Z. 38: 169–173.
Formánek E. (1887): Květena Moravy a rakouského Slezska. 1. – Brno, 824 pp.

Eleocharis uniglumis subsp. uniglumis

C2/VU

71b. Drahanská plošina, 6566b, Protivanov (distr. Prostějov): PP Skelná huť, podmáčená kosená louka pod silnicí v jižní části chráněného území asi 3 km JZ od kostela v obci, 49°28'19,5"N, 16°47'57,2"E, 620 m n. m., početná, ale plošně omezená populace na ploše ca 5 × 2 m v rozsáhlé zvodnělé depresi (26. 5. 2019 not. Z. Lukeš, L. Čech, B. Čepelová & A. Hoffmann, leg. et det. D. Hlisenkovský, herb. Hlisenkovský, herb. Komárek, leg. L. Bálková, MP).

Po prostudování všech dostupných botanických databází a zejména na základě kritické revize rozšíření tohoto druhu (Bureš in Kaplan et al. 2015) můžeme konstatovat, že se jedná s největší pravděpodobností o nový nález pro fytogeografický podokres Drahanská plošina (71b) a teprve druhý pro celou Drahanskou vrchovinu. Objev tohoto druhu v prostoru většinou „kyselá“ Drahanské vrchoviny je poněkud překvapivý. Doposud byla bahnička jednoplevá v tomto území sbírána pouze M. Dosedelovou (1979, BRNU; Bureš in Kaplan et al. 2015) v Terezkém údolí u Náměště na Hané, kde jsou však pro ni ekologické stanovištní podmínky podstatně přívětivější. Velmi vzácná je i v rámci celé severní

a střední Moravy. V posledních desetiletích byla zaznamenána pouze na Planých loučkách u Olomouce, kde ji sbírali B. Trávníček (1991, OL) a V. Rybka (1998, herb. Rybka). Severněji byla novodobě sbírána již jen ve velkolomu Kotouč u Štramberka Z. Hradílkem (2006, OL), kde pokračující těžbou její výskyt zřejmě zanikl.

Nález byl uskutečněn v rámci floristického minikurzu na Dražanské vrchovině, který pořádala ZO ČSOP Hořepečník. Lokalita je součástí zvláště chráněného území a bývá pravidelně kosena. Výskyt bahničky jednoplevé bude zohledněn při plánování jednotlivých managementových opatření.

J. Komárek & D. Hlisnikovský

Epilobium brachycarpum

→ **neo cas**

1. Doupovská pahorkatina, 5646a, Tušimice (distr. Chomutov): PR Běšický chochol, na čerstvě vykáčené ploše v doubravě pod elektrickým vedením na severním svahu čedičového vrchu Běšický chochol (350 m) nad Nechranickou přehradou J od tušimické elektrárny, 50°21'59,5"N, 13°21'03,5"E, 340 m n. m., čtyři rostliny (26. 7. 2019 leg. J. Vávra, det. J. Hadinec, PRC).

Epilobium lanceolatum

A1/RE → **C1**

68. Moravské podhůří Vysočiny: Ketskovice (Danihelka in Kaplan et al.: *Preslia* 90: 459, 460, 2018).

Vrbovka kopinatá byla v České republice považována za vyhynulý druh. Překvapivě se jí podařilo objevit v roce 2016 v údolí řeky Oslavy u Ketskovic. V minulosti se druh vyskytoval také v údolí řeky Dyje západně od Znojma a v širším okolí Brna.

Epilobium lanceolatum lze snadno zaměnit za podobné druhy vrbovek, především vrbovku chlumní (*E. collinum*) a v. horskou (*E. montanum*). Cíleným průzkumem však může dojít k objevení dalších populací i v jiných částech jihozápadní Moravy.

[eds]

Epimedium ×perralchicum

E. perralderianum × *E. colchicum* [= *E. pinnatum* subsp. *colchicum*]

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Hlohovec (distr. Břeclav): lesík pod silnicí při propusti spojující Hlohovecký a Prostřední rybník a oddělující lokalitu od navazujícího lesa v severní části někdejších polností V lukách, asi 0,9 km SZ od letohrádku Tři Grácie, 48°46'51,1"N, 16°47'18,2"E, 166 m n. m., původně šest polykormonů v porostech břečťanu (26. 9. 2014 not. J. Uher; 20. 4. 2016 leg. et det. J. Uher, MMI, PRC; Kaplan et al. 2019a: 380).

Výskyt nepůvodního taxonu mimo kulturu.

V jasanovém, lípou a akáty prorstlém lesíku při západním břehu Prostředního rybníka, pod náspem silnice mezi Lednicí a Valticemi, bylo v září roku 2014 zaznamenáno několik nejspíš už léta zde rostoucích polykormonů škornice. Nejsou nijak velké – dva největší mají zhruba půl metru v průměru – a rostou na utužených naplaveninách zarostlých břečťanem, nad nímž se po nedávném vymýcení keřového patra rychle zapojuje bršlice v nitrofilní vegetaci svazu *Aegopodion podagrariae*. V dubnu následujícího roku byly rostliny už téměř odkvetlé a byly mylně považovány za

E. pinnatum, resp. za jeho častěji pěstovanou subspecií *colchicum*. Na jaře roku 2016 byly rostliny revidovány v plném květu a určeny jako hybridy zmiňované kolchidské škornice s alžírským *E. perralderianum*, rozšiřované v zahradách pod jménem *Epimedium ×perralchicum*.

Propust rybníka odděluje lesík sotva o patnácti arech od navazující severní části někdejších polností V lukách, osazované ve dvacátých letech minulého století Janem II. Liechtensteinem převážně cizokrajnými dřevinami kvůli vynětí z působnosti pozemkové reformy (zdůvodňované poté už neuskutečněnou parkovou přestavbou okolí letohrádku Tří Grácií). K tomuto období lze ale přetrvávající výskyt škornice vztahovat stěží – spíše jde o poměrně nedávný a dobře usazený zahradní odpad. Nicméně, nejbližší zástavby se zahrádkami najdeme až v téměř kilometr vzdáleném Hlohovci.

Zelený (in Hejný & Slavík 1988: 475–482) a také Pyšek et al. (2002) uvádějí ze zhruba šedesáti druhů rodu jako příležitostně u nás zplaňující jen jihoevropské *E. alpinum* – s tím je ovšem (odhlédneme-li od skutečnosti, že pod stejným jménem je zpravidla mylně rozšiřováno hybridní *E. ×rubrum*) žlutě kvetoucí *Epimedium ×perralchicum* nezaměnitelné. Od zmiňovaných taxonů je lze rozpoznat i po odkvětu: v pokryvu přizemních listů ještě dlouho dohledatelné květonosné lodyhy jsou u *E. ×rubrum* olistěné, u *E. ×perralchicum* (stejně jako u jeho rodičovských druhů) jsou bezlisté.

Epimedium ×perralchicum je poněkud nepřehledným a nesnadno vymežitelným hybridním komplexem s řadou klonů směřujících porůznu znaky obou rodičů, přičemž o jejich zaměnitelnosti s rodičovskými druhy výmluvně svědčí skutečnost, že byly jako hybridy rozpoznány až po několika desetiletích (Stearn 1938).

Vcelku snadno zaměnitelné jsou už samy o sobě i ony rodičovské taxony (srovn. Franchet 1886, Komarov 1908, Stearn 2002, atd.). Oba se rychle rozrůstají tenkými plazivými oddenky a na bezlistých lodyhách nesou řídké hrozny stopečkatých, lehce nicích, dvoučetných květů s drobnými a záhy opadavými vnějšími kalichy. Žluté vnitřní kalichy sestávají ze dvou kruhů, jsou tedy zdánlivě čtyřčetné a velikostí i zbarvením připomínají květy vlašovičnicku. Korunní lístky jsou rovněž čtyři, přeměněné v nektaria; ta mají v porovnání s jinými škornicemi velmi krátké ostruhy. Právě tyto kratičké ostruhy jsou klíčovým rozlišovacím znakem: u *E. pinnatum* jsou zkrácením téměř trojúhelníkovité a přitisklé k lístkům kališním, u *E. perralderianum* bývají poněkud šídlovitě protažené (ne však delší než 2–3 mm) a ohnuté k semknutým korunním lístkům. Lísty mají oba druhy trojčetně zpeřené. U *E. perralderianum* sestávají ze tří lístků se zvlhčeně zubatými, výrazně osténkatými okraji, bledšími podél žilek. *Epimedium pinnatum* má lístky často pětídílné (tedy dvakrát trojčetné, z obou spodních trojlístků zůstávají ale jenom lístky terminální) s čepelemi temně zelenými, téměř celokrajnými, s okraji jen oddáleně brvitými.

Epimedium pinnatum bylo do evropských zahrad uvedeno někdy k roku 1840 (Hooker 1849, Baker 1880), v obvykle pěstované subspecií *colchicum* pak o šest let později (Pepin 1846). I přes svoji poměrně dlouhou zahradní historii je kolchidská škornice plně doceňována až v posledním čtvrtstoletí pro nevšední toleranci k suchu a stínu (Laar

1981, Rudy 2003). To z ní dělá nezastupitelnou půdopokryvnou trvalku v nízkonákladových výsadbách: ve velkém je vysazována v parcích i zahradách a v důsledku toho přibývá i úniků z kultury. Zplaňující byla poprvé zaznamenána v Bavorsku (Ade 1956, Dörr 1973), následně na Madeiře (Press & Short 1994, Vitek 2013), v anglickém hrabství Gloucestershire (Clement & Foster 1994), severních kantonech Švýcarska (Landolt 2001), Dolním Sasku (Dickoré et al. 2009), norském Akershusu (Gederaas et al. 2012) a valonské provincii Luxembourg (Verloove 2019).

Severoafričké *E. perralderianum* se pěstuje od roku 1867 (Baker 1880, Hooker 1880) a zplanělo až dosud zaznamenáno jen v jihoanglickém hrabství Middlesex (Grenfell 1983, chybně jako *E. pubigerum* – viz Stearn 1983).

Hybridní *E. ×perralchicum* se olistěním více podobá druhu *E. perralderianum*, lištečky má ale téměř celokrajné, s ostěnky redukovanými v tuhé brvy. Ostruhy má rovněž šídlovitě protažené, ale kratší a jen slabě ohnuté. Pěstováno je dnes nejméně v šesti klonech (rostliny na hlohovecké lokalitě se okrově zbarvenými ostruhami nejspíš blíží staré Pagelsově odrůdě 'Fröhnleiten') a v zahradách je možná častější než oba rodičovské druhy. Skutečnost, že nebyl tento kříženec ještě zaznamenán zplanělý, může být jen důsledkem častých záměn – kupříkladu fotografie dokládající belgické záznamy (Verloove 2019) vzdor slabému rozlišení více připomínají hybridy než kolchidský taxon, jemuž jsou tu připisovány. Zplanění rostlin v hlohoveckém katastru, jakkoli mohly v podrostu křovin přežívat dlouhodobě, bude nejspíš přechodného charakteru: nedávné vymýcení keřového patra viditelně svědčí bršlici, v jejichž rychle houstnoucích porostech čtyři z šesti původně zaznamenaných polykormonů během pětiletého sledování lokality vymizely a zbylé dva značně zesláblly.

J. Uher

- Ade A. (1956): Parkanlagen im Spessart und am Untermain. – Mitt. Naturwiss. Mus. Stadt Aschaffenburg 8: 1–66.
- Baker J. G. (1880): A synopsis of the species and forms of *Epimedium*. – Gard. Chron. 8: 620, 683–684.
- Clement E. J. & Foster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. – BSBI, London.
- Dickoré W. B., Lewejohann K. & Urner R. (2009): Neufunde, Bestätigungen und Verluste in der Flora von Göttingen (Süd-Niedersachsen). – Florist. Rundbr. 42: 5–59.
- Dörr E. (1973): Flora des Allgäus (Vol. 7). – Ber. Bayer. Bot. Ges. 44: 143–181.
- Franchet A. (1886): Sur les especes du genre *Epimedium*. – Bull. Soc. Bot. France 33: 38–41, 103–116.
- Gederaas L., Moen T. L., Skjelsest S. & Larsen L. K. (2012): Alien species in Norway, with the Norwegian Black List 2012. – The Norwegian Biodiversity Information Centre, Norway.
- Grenfell A. L. (1983): Aliens and adventives. *Adventive News* 24. – BSBI News 33: 8–15.
- Hooker W. J. (1849): *Epimedium pinnatum*. – Bot. Mag. 75: tab. 4456.
- Hooker W. J. (1880): *Epimedium perralderianum*. – Bot. Mag. 106: tab. 6509.
- Jonsell L. (2001): *Epimedium* L. – In: Jonsell B. [ed.], *Flora Nordica* 2: 336, Bergius Foundation, Stockholm.
- Komarov V. L. (1908): Revisio critica specierum generis *Epimedium* L. – Acta Horti Petrop. 29: 125–151.
- Laar H. J. van de (1981): *Epimedium*: keuringsrapport van de Koninklijke Vereniging voor Boskoopse Culturen. – Dendroflora 18: 5–13.
- Landolt E. (2001): *Flora der Stadt Zürich*. – Springer Verlag GmbH, Berlin, Heidelberg.

- Morren C. (1854): Notice sur quelques Épimedes remarquables. – Belg. Hort. 4: 53–56.
- Pepin D. (1846): Extraits des catalogues d'automne. – Rev. Hort., sér. 2, 4: 279–284.
- Press J. R. & Short M. J. (1994): Flora of Madeira. – HMSO Publ., London.
- Rudy R. (2003): An evaluation report on Barrenworts for the shade garden. – Pl. Eval. Notes 20: 1–4, Chicago Botanic Garden, Glencoe.
- Stearn W. T. (1938): *Epimedium* and *Vancouveria* (Berberidaceae), a monograph. – J. Linn. Soc. Bot. 51: 409–532.
- Stearn W. T. (1983): *Epimedium pubigerum*: a correction. – BSBI News 34: 24.
- Stearn W. T. (2002): The genus *Epimedium* and other herbaceous Berberidaceae. – Timber Press, Portland, Oregon.
- Vitek E. (2013): Contributions to the Flora of Madeira: *Epimedium pinnatum* (Berberidaceae) and *Ageratina riparia* (Compositae). – Ann. Naturhist. Mus. Wien 115: 242–243.

Epipogium aphyllum

C1/EN

93a. Krkonoše lesní, 5260d, Malá Úpa (distr. Trutnov): Nad Spáleným mlýnem, ca 300 metrů JJV od hotelu Spálený mlýn, smrčina Z od zeleně značené turistické cesty, 50°42'13,5"N, 15°48'28,4"E, 815–825 m n. m., několik kvetoucích rostlin (2001 not. F. Zima; 18. 7. 2018 not. F. Zima, J. Harčarik & L. Harčariková; 19. 7. 2018 not. J. Harčarik & L. Harčariková; Harčarik & Horáková 2018).

Equisetum hyemale

C2/EN

15b. Hradecké Polabí, 5762c, Bolehošť (distr. Hradec Králové): PR Chropotínský háj, okraj železniční trati vlevo ve směru z Bolehoště do Očelic, 1,4 km S od železniční stanice Bolehošť, 50°13'38"N, 16°03'48"E, 256 m n. m. (1. 6. 2019 photo A. Zvára; 4. 8. 2019 leg. J. Doležal 19/152, herb. Doležal).

Přesličku zimní na této lokalitě (bývalá železniční zastávka Ledce-Kláster) poprvé objevil Josef Rohlena a nález publikoval v Příspěvcích k floristickému výzkumu Čech (Rohlena 1922). Výskyt u železniční trati byl potvrzen ještě o pár let později, následně zde však již nebyla nalezena. V letech 1936 a 1937 byla sledována Karlem Krčanem „na mokřině ve východní části Chropotínského háje u Bolehoště, kde však v pozdější době rovněž vyhybnula“ (Krčan & Kopecký 1960).

Začátkem srpna roku 2019 mne na lokalitu přesličky zimní upozornil amatérský botanik Aleš Zvára a následně jsem výskyt potvrdil. Přeslička zde roste v hustém porostu na kraji železniční trati v úseku dlouhém asi 30 metrů.

J. Doležal

Krčan K. & Kopecký K. (1960): Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště nad Orlicí. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A: sci. natur., 2: 149–190.

Rohlena J. (1922): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech I–II. – Čas. Nár. Mus., sect. natur., 96: 54–66, 109–113.

Erodium manescavi

60. Orlické opuky, 5863b, Rychnov nad Kněžnou: rozvolněný městský trávník na okraji silnice před domem č. p. 780 v ulici Trčkova, 960 m SV od železniční zastávky Rychnov nad Kněžnou zastávka, 50°10'19,7"N, 16°16'50,2"E ± 10 m, 319 m n. m. dva kvetoucí trsy a přibližně deset semenáčků (19. 9. 2016 leg. J. Doležal 15/550, herb. Doležal, PR, rev. J. Danihelka).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Při botanickém průzkumu intravilánu Rychnova nad Kněžnou jsem našel neznámou rostlinu z čeledi kakostovitých, kterou jsem podle literatury určil jako pumpavu *Erodium manescavi* a pro kterou navrhuji české jméno pumpava Manescauova. Druh byl pojmenován na počest André Manescaua, nálezce rostliny, který byl v polovině 19. století starostou města Pau v departementu Pyrenées-Atlantiques v Akvitánii.

Pumpava Manescauova je vytrvalá bylina s krátce plazivým oddenkem a přizemní růžicí listů. Listy jsou lichozpeřené, žláznatě chlupaté, až 30 cm dlouhé; lístky jsou v obrysu eliptické, peřenodílné až peřenosečné. Mírně souměrné květy vyrůstají na dlouhých stvolech po 2–15, jsou fialové, až 3 cm široké, oba horní korunní lístky mají v dolní polovině světlou skvrnu s nápadnými žilkami. Zobánek merikarpíí je 4–7 cm dlouhý, jamka na vrcholu semenného pouzdra nezláznatá, lemovaná mělkou brázdou.

Domovem pumpavy Manescauovy je centrální a západní část Pyrenejí, kde se vyskytuje jak na francouzské, tak španělské straně pohoří. Roste hlavně na vřesovištích a pastvinách na vápnitých půdách, obvykle na místech poněkud obohacených dusíkem, v nadmořských výškách 700–1500 m (Guittonneau 1966, Fiz et al. 2006, Navarro 2015). Pro své velké květy se ve střední Evropě občas pěstuje jako okrasná trvalka. V České republice je však v kultuře natolik vzácně, že při nedávném průzkumu květeny okrasných zahrádek nebyla vůbec zaznamenána (Pergl et al. 2016). Podle informací na internetu je v nabídce několika specializovaných zahradnictví. Při průzkumu intravilánu Rychnova nad Kněžnou však nebylo zjištěno pěstování tohoto druhu v blízkosti výše uvedené lokality.

Jako adventivní druh zplanělý z kultury je pumpava Manescauova známa z Velké Británie (Stace 2010), Belgie (Verloove 2019), Německa (Buttler & Thieme 2018) a nově i z Rakouska (Adler & Hillebrand 2018). Zprávy o zplanělém výskytu tohoto druhu v České republice však scházejí.

Za cenné připomínky k textu děkuji Jiřímu Danihelkovi.

J. Doležal

- Adler W. & Hillebrand K. (2018): *Erodium manescavi*. – In: Gilli Ch. & Niklfeld H. [eds], Floristische Neufunde (236–304), *Neilreichia* 9: 289–354.
- Buttler K. P. & Thieme T. [eds] (2018): *Erodium manescavi* Coss. – In: Florenliste von Deutschland – Gefäßpflanzen, Version 10, Frankfurt am Main, August 2018. – URL: <http://www.kp-buttler.de> [navštíveno 15. 11. 2019]
- Fiz O., Vargas P., Alarcón M. L. & Aldasoro J. J. (2006): Phylogenetic relationships and evolution in *Erodium* (Geraniaceae) based on trnL-trnF sequences. – *Syst. Bot.* 31: 739–763.
- Guittonneau G. G. (1966): Contribution à l'étude caryosystematique du genre *Erodium* L'Hér. III. – *Bull. Soc. Bot. France* 113: 3–11.
- Navarro C. (2015): *Erodium*. – In: Muñoz Garmendia F., Navarro C., Quintanar A. & Buira A. [eds], *Flora Iberica* 9: 316–372, Real Jardín Botánico, CSIC, Madrid.
- Stace C. (2010): *New flora of the British Isles*. Ed. 3. – Cambridge University Press, Cambridge.

Erysimum repandum**C1/CR**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6863c, Mohelno (distr. Třebíč): NPR Mohelenská hadcová step, mírně ruderalizovaný okraj stepního trávníku při okraji pole v enklávě ve východní části rezervace, ca 850 m J od kostela v obci, 49°06'24,0"N, 16°11'25,8"E, 355 m n. m., několik rostlin (25. 4. 2017 not. L. Čech & J. Komárek; 11. 5. 2017 leg. L. Čech, herb. Čech).

Nyní již velmi vzácný archeofyt byl v blízkém okolí Mohelenské hadcové stepi v minulosti opakovaně nalézán, naposledy zřejmě J. Unarem v 90. letech 20. století (Unar 1988, 1996). Na místě s vysokou koncentrací vzácných a ohrožených druhů plevelů (např. *Euphorbia falcata*, *Nigella arvensis*, *Polycnemum majus* a *Stachys annua*) se nepravidelně objevuje pouze v malých počtech; může však být snadno přehlížen.

L. Čech & J. Komárek

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Marefy (distr. Vyškov): PP Člupy, širokolistý suchý trávník ca 2,1 km SV od kostela v obci Křižanovice, 49°09'16,8"N, 16°57'33,2"E, asi 190 fertilních rostlin (20. 4. 2018 leg. V. Sedláček, herb. Sedláček).

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867d, Křižanovice (distr. Vyškov): PP Člupy, teplomilná ruderalní vegetace ca 0,71 km SV od kostela v obci, 49°08'44,5"N, 16°56'50,4"E, asi 280 fertilních rostlin (20. 4. 2018 leg. V. Sedláček, BRNU).

Unar J. (1988): Studie o vegetačních a floristických poměrech Mohelenské hadcové stepi. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Žďárské vrchy]

Unar J. (1996): Přehled druhové skladby dřevinné a bylinné vegetace NPR Mohelenská hadcová step. – Přírod. Sborn. Západo-morav. Muz. Třebíč, 23: 1–44.

Euphorbia falcata**C2/VU**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Bystrc: opuštěná zahrada v zahrádkářské kolonii 1,44 km JZ od kostela sv. Jana Křtitele a sv. Jana Evangelisty, 49°13'01"N, 16°31'01"E, 280 m n. m., (28. 6. 2018 leg. O. Rotreklová & J. Rohel, BRNU).

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): severní okraj pole Z od obce, 550 m ZJZ od kostela v obci, 49°03'03,4"N, 17°06'47,7"E, 244 m n. m., jednotlivě (7. 6. 2018 not. Z. Lukeš).

Fibigia clypeata

8. Český kras, 6050b, Hostim (distr. Beroun): NPR Karlštejn; v trávníku na jižním svahu skalní stepi s jednotlivými borovicemi, asi 50 m nad domem č. p. 19 na severním okraji obce, 49°57'43,2"N, 14°07'47,0"E, 260 m n. m., tři rostliny pravděpodobně úniklé z kultury (16. 9. 2017 leg. Š. Zeman, PRC, det. M. Štěfánek).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6565d, Rájec-Jestřebí (distr. Blansko): ul. Blanenská, jihozápadní roh zámeckého areálu, chodník lemující plot kolem zámeckého zahradnictví, spára mezi chodníkem a plotní kamennou zídou, 49°24'32"N, 16°38'27"E, 310 m n. m., dva mohutné trsy, jeden s odkvetlým květenstvím (6. 8. 2019 leg. et photo D. Lániková, det. V. Řehořek, BRNU).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Fibigie štítovitá z čeledi brukvovitých (*Brassicaceae*) není v literatuře mezi zplaňujícími neofyty v ČR zatím uváděna (Pyšek et al. 2012). Jde o okrasnou rostlinu pěstovanou pro

její odkvetlá květenství, která se používají k řezu a zvláště při aranžování suchých vazeb (podobně jako například u druhu *Lunaria annua* se v šešulkách tvoří dekorativní blanité přepážky). Ve své domovině (od západního Mediteránu až po západní Asii) jde o vytrvalý druh, u nás se však většinou pěstuje jako dvouletka. V zahradnictví v Rájci (areál je pro veřejnost nepřístupný) je druh pravděpodobně pěstován pro suché vazby k výzdobě zámeckých pokojů. Poblíž záhonů zplaňuje fibigie na neutržované písčité ploše, kde byly pozorovány desítky sterilních i plodných jedinců.

D. Láníková

Filago germanica

C1/CR

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6864a, Rosice u Brna (distr. Brno-venkov): okraj úhoru u asfaltové cesty vedoucí ke Kapli Nejsvětější Trojice J od obce, 40 m ZSZ od kaple, 49°10'21,1"N, 16°23'21,8"E, 350 m n. m., stovky odkvetlých a odkvétajících rostlin na ploše 5 × 1 m (25. 8. 2019 leg. Z. Lukeš & Z. Mruzíková, rev. J. Danhelka, BRNU, photo rev. M. Štech). – Rosice u Brna: okraj úhoru v části Pluštiny J od obce, 570 m JZ od kaple Nejsvětější Trojice, 49°10'04,4"N, 16°23'10,3"E, 341 m n. m., stovky převážně odkvetlých rostlin společně s *Filago arvensis* (25. 8. 2019 not. Z. Mruzíková & Z. Lukeš, photo rev. M. Štech).

Nález dvou bohatých populací bělolistu obecného nedaleko sebe doplňuje rozšíření tohoto velmi vzácného druhu v okolí Brna.

Z. Lukeš

78. Bílé Karpaty lesní, 7171c, Javorník (distr. Hodonín): ochranné pásmo PR Machová, asi 900 m JZ od kóty Paličky (631), 48°50'02,9"N, 17°32'03,8"E, 410 m n. m., řídká otava na zatravněném poli nad pravým břehem Rybnického potoka, pozorováno asi 20 kvetoucích rostlin při náhodném průchodu zatravněným polem (pravděpodobně je lokální populace mnohem početnější) vtroušených mezi desetitisíce kvetoucích rostlin *Crepis setosa* (9. 7. 2019 leg. K. Fajmon, BRNU, det. P. Dřevojan).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Prostřední Bečva (distr. Vsetín): lesní cesta na okraji mýtiny (již zarůstající břízou a jiným náletem), asi 0,9 km VSV od kostela sv. Zdislavy, 49°26'36,0"N, 18°15'29,9"E, 552 m n. m., jedna rostlina (6. 7. 2018 leg. P. Kocián, herb. Kocián, det. J. Kocián, rev. M. Štech; Dančák & Kocián 2018).

Filago lutescens

C2/EN

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5771d, Liptaň (distr. Bruntál): ve výšce přibližně 190 m J a V od vrchu Stráž (420 m), vyjeté koleje na okraji louky pod lesem a na narušených místech v louce za vodárnou, střed louky 50°14'01,2"N, 17°36'31,3"E, 392–410 m n. m., vyšší stovky až tisíce rostlin (10. 8. 2019 photo Z. Mruzíková & Z. Lukeš, rev. M. Štech).

Galanthus elwesii

9. Dolní Povltaví (při hranici s 10b. Pražská kotlina), 5952a, Praha-Smíchov: PP Petřín, Kinského zahrada, v parku nad letohrádkem Kinských, 50°04'38,7"N, 14°23'51,7"E, 240 m n. m., tisíce rostlin (duben 2007 photo L. Hoskovec, březen 2017 photo L. Hoskovec, Hoskovec 2017; 2017 not. P. Sekerka). Vzhledem k variabilitě skvrny na vnitřních okvětních lístcích lze předpokládat, že se druh na lokalitě množí nejenom vegetativně, ale i generativně.

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Sněženka Elwesova pochází z Balkánského poloostrova, ojedinělé lokality se rovněž nacházejí na ostrovech v Egejském moři, v Turecku, Moldávii a vzácně také na Ukrajině. Je Poměrně nápadná svými listy, které jsou výrazně našedlé, hladké, obvykle 2–3,5 cm široké. Šířka listů se však u různých přírodních klonů liší. Listy mají supervolutní vernaci, tzn. že okraje mladých listů v pupenu (a později na bázi) se překrývají tak, že vnější listy zčásti obepínají ty vnitřní. Tím je snadno rozeznatelná od *G. nivalis*, u které se okraje listů vzájemně pouze dotýkají (aplanátní vernace). Vnitřní okvětní lístky *G. elwesii* mají na vnější straně buď jednu velkou skvrnu ve tvaru písmene X přes celou svoji plochu nebo dvě skvrny – jednu na bázi a druhou na vrcholu. Pouze rostliny z jižního Turecka mají jednu apikální skvrnu, ale ty se v kultuře nepěstují. Typické rostliny *G. nivalis* mají pouze jednu skvrnu na spodním okraji vnitřního okvětního lístku. V současnosti existuje v zahraničí již řada hybridních odrůd *G. elwesii*, jejichž odlišení pomocí morfologických znaků je obtížné.

Galanthus elwesii může zplaňovat v botanických zahradách, takový výskyt je známý např. z Olomouce na břehu Mlýnského potoka v botanické zahradě Flóry Olomouc, nebo v parcích, zčásti i na antropogenně ovlivněných stanovištích, jak dokazuje výše uvedená lokalita. Původní druh *G. elwesii* byl u nás pěstován častěji v nedávné minulosti, v současné době je spíše nahrazen zahradními hybridními odrůdami a také kavkazským druhem *G. woronowii*.

P. Sekerka

74b. Opavská pahorkatina, 6173a, Branka u Opavy (distr. Opava): okraj potočního luhu mezi silnicí do Chvalíkovovic a drobnou vodotečí (levostranný přítok potoka Maršovec), ca 0,9 km VJV od železniční zastávky Branka u Opavy, 49°53'15,3"N, 17°53'25,4"E, 265 m n. m., 10 trsů (19. 4. 2015 not. J. Ševčík; AOPK ČR 2020); 25 trsů (16. 3. 2019 photo et det. J. Lukavský).

Bishop M., Davis A. & Grimshaw J. (2001): Snowdrops. A monograph of cultivated *Galanthus*. – The Griffin Press, Maidenhead.

Hoskovec L. (2017): *Galanthus elwesii* Hook. f. – sněženka Elwesova / snežienka – URL: <https://botany.cz/cs/galanthus-elwesii/> [navštíveno 22. 2. 2020]

Galanthus woronowii

40a. Písecko-hlubocký hřeben, 6952d, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): park ca 400 m VJV od zámku ve městě, trávník, 49°02'59,1"N, 14°26'49,3"E, 375 m n. m., několik desítek jedinců (30. 3. 2017 leg. M. Lepší, CB 85464; Lepší & Lepší 2018).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.***Geranium purpureum*****neo cas**

8. Český kras, 5952c, Praha-Braník: Branický most (Most inteligence), zarůstající linie podél železniční trati na mostě, východní část, 50°01'35,7"N, 14°24'10,6"E ± 10 m, 200 m n. m. (29. 5. 2019 leg. M. Ducháček & Z. Navrátilová MD 15619, PR 903109, PR 903110, PR 903111).

- 14a. Bydžovská pánev, 5659a, Ostroměř (distr. Jičín): železniční nádraží, 50°22'07,4"N, 15°32'32,7"E ± 50 m, 262 m n. m. (6. 6. 2015 leg. *M. Ducháček MD 13126*, PR 895269, PR 895270, PR 895271, BRNM, HR, CHOM).
- 14a. Bydžovská pánev, 5858b, Chlumeck nad Cidlinou (distr. Hradec Králové): železniční nádraží, kolejiště, 50°09'49,3"N, 15°27'22,7"E ± 20 m, 228 m n. m. (28. 5. 2016 not. *M. Ducháček*).
- 15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: železniční stanice Hradec Králové-Slezské předměstí, 140 m VSV od staniční budovy, 50°13'18,6"N, 15°51'41,6"E, 235 m n. m. (30. 5. 2019 leg. *J. Doležal 18/90*, herb. Doležal, HR).
- 15b. Hradecké Polabí, 5762b, Opočno (distr. Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Opočno pod Orlickými horami, 50°16'47,4"N, 16°05'08,3"E, 260 m n. m. (11. 5. 2016 leg. *J. Doležal 16/143*, herb. Doležal, PR; 23. 5. 2016 leg. *J. Doležal & M. Ducháček MD 11874*, PR sine no.).
19. Bílé Karpaty stepní, 6972d, Bojkovice (distr. Uherské Hradiště): železniční nádraží, kolejiště 150 m SSV od staniční budovy, 49°02'12"N, 17°47'48"E, 264 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (31. 5. 2019 not. *J. W. Jongepier*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): železniční nádraží, severní okraj kolejiště SZ od prodeje uhlí, 48°54'35,5"N, 17°27'22,0"E, 238 m n. m., skupina asi 80 rostlin (24. 5. 2019 leg. *J. W. Jongepier*, herb. Jongepier).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): železniční nádraží, kolejiště před skládkou dřeva 150 m J od staniční budovy, 48°52'40"N, 17°30'42"E, 324 m n. m., skupina asi 200 kvetoucích a sterilních rostlin (17. 5. 2019 leg. *J. W. Jongepier*, herb. Jongepier).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6648c, Horažďovice (distr. Klatovy): v kolejišti železniční trati ca 700 m SV od dvora Prácheň, 49°19'09,8"N, 13°41'40,7"E, 427 m n. m., asi 20 rostlin (17. 5. 2019 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).
38. Budějovická pánev, 6851a, Milenovice (distr. Písek): na železniční trati a na svahu náspu trati 0,5 km JJV od obce, 49°10'05,4"N, 14°13'06,0"E, 388 m n. m., hojně (4. 5. 2018 leg. *R. Paulič & F. Zima*, CB, herb. Paulič).

Z jižní části Čech dosud neuváděný druh, je však pravděpodobné, že se velmi brzy rozšíří na další frekventované železniční trati.

R. Paulič

- 61b. Týnišťský úval, 5761d, Třebechovice pod Orebem (distr. Hradec Králové): železniční stanice Třebechovice pod Orebem, 140 m SZ od staniční budovy, 50°12'02,5"N, 15°58'50,7"E, 240 m n. m. (5. 6. 2019 leg. *J. Doležal 19/79*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraje železniční tratě 550 m SZ od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'37,8"N, 16°05'44,7"E, 257 m n. m. (24. 5. 2017 leg. *J. Doležal 17/67*, herb. Doležal).

Kakost nachový je z Dolního Poorličí poprvé uváděn z kolejišť v Borohrádku a Týništi nad Orlicí na železniční trati Hradec Králové – Chocẽň (Additamenta 14: 95, 2016). Nové nálezy poukazují na jeho další postupné šíření jak na výše uvedené trati (Třebechovice pod Orebem a Hradec Králové), tak z železničního uzlu v Týništi nad Orlicí dále směrem na Letohrad a Náchod (Opočno).

J. Doležal

- 63k. Moravskotřebovské vrchy, 6266c, Městečko Trnávka (distr. Svitavy): železniční stanice, severní část, 49°42'55,5"N, 16°43'28,1"E, 316 m n. m. (22. 5. 2016 not. *V. Faltys*, AOPK ČR 2020; 23. 5. 2016 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).
- 63l. Malá Haná, 6366c, Velké Opatovice (distr. Blansko): železniční stanice, v kolejišti před staniční budovou, 49°36'40,9"N, 16°41'26,2"E, 372 m n. m. (22. 5. 2016 not. *V. Faltys*, AOPK ČR 2020; 23. 5. 2016 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).
- 63m. Malá Haná, 6366c, Jaroměřice (distr. Svitavy): železniční zastávka Jevíčko Z od obce, v kolejišti, 49°37'51,3"N, 16°43'51,1"E, 350 m n. m. (23. 5. 2016 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).

Geranium rotundifolium

neo cas

- 61b. Týništský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Týniště nad Orlicí, v odstavném kolejišti 185 m JV od staniční budovy, 50°09'08,9"N, 16°04'34,0"E, 250 m n. m. (2. 5. 2016 leg. *J. Doležal & M. Ducháček* 16/100, herb. Doležal, MD 11874, PR 870814; 26. 5. 2016 leg. *J. Doležal* 16/236, herb. Doležal, PR; 15. 5. 2018 herb. *J. Doležal* 18/20, herb. Doležal; 1. 6. 2019 leg. *J. Doležal*, MP).

Jedná se o první údaj o výskytu neofytního kakostu okrouhlostého na území východních Čech. Z České republiky je v současnosti uváděn především ze severní Moravy a Slezska, kde se šíří železniční dopravou (Hlisnikovský & Kocián 2014) a nověji přímo z Olomouce (Dančák et al. 2020). Vzácněji pak roste na jihu Moravy v Břeclavi (2014 leg. *P. Kocián*, NJM; PLADIAS 2020). Z Čech je znám z Prahy, odkud pocházejí tři historické údaje (Slavík 1997: 314). Nově byl nalezen na nákladovém nádraží Praha-Žižkov v roce 2013 (Hadinec in *Additamenta* 12: 136, 2014) a následně pak potvrzen v roce 2016 (leg. *J. Doležal & M. Ducháček*, PR). Další lokalitu na území Čech objevil J. Sádlo na nádraží ve Staré Boleslavi v roce 2001 (Sádlo & Červinka 2004).

Poměrně zajímavý (ale patrně mylný) historický údaj o výskytu ve východních Čechách pochází z Hrobařovy Květeny Kostelecka a Rychnovska (Hrobař 1931): „Byl nalezen r. 1890 Rohlenou na kamenitém poli u Přepych, jinde doposud na okrese sbírán nebyl.“ Je však velmi překvapující, že se tento údaj neobjevuje v žádné další botanické literatuře a nebyl k němu nalezen ani žádný herbářový doklad. Otázkou zůstává, zda nedošlo ke špatné interpretaci jména anebo k záměně s kakostem měkkým, který byl na celém rychnovském okrese doložen poprvé právě z Přepych. I když herbářový sběr uložený v hradeckém muzeu (HR) není přesně datován a chybí na něm i údaje o sběrateli, je opatřen razítkem „Bratři Rohlenové“. Další sběry kakostu měkkého z Rychnovska pocházejí až z doby po vydání Hrobařovy Květeny, tedy po roce 1931.

Pokud by se však opravdu jednalo o kakost okrouhlostý, byl by s velkou pravděpodobností tento údaj zveřejněn již v Rohlenových Příspěvcích k floristickému výzkumu Čech, neboť by se jednalo o velmi významný nález a teprve druhou lokalitu na území dnešní České republiky.

Přes všechny tyto informace se jedná pouze o domněnku, ale vzhledem k chybějícímu herbářovému dokladu nelze údaj s jistotou ani potvrdit, ani vyvrátit.

J. Doležal

- Dančák M., Tkáčiková J., Grulich V., Hlisnikovský D., Hoffmann A., Chrtek J., Lepší M., Lustyk P., Petřík P., Prančl J. & Štěpánek J. (2020): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Litovli (12. – 18. července 2015). – Zprávy Čes. Bot. Společ. (in press).
- Hlisnikovský D. & Kocián P. (2014): Poznámky k adventivní flóře severní Moravy a Slezska 3. *Geranium rotundifolium*. – Acta Mus. Beskid. 6: 69–76.
- Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Hradec Králové, 128 p.
- Sádlo J. & Červinka Z. (2004): Přírodní poměry okolí Čelákovic: krajina, vegetace, člověk. – In: Špaček J. [ed.], 100 let Městského muzea v Čelákovcích, p. 57–111, Městské muzeum Čelákovice.
- Slavík B. (1997): Verbreitung von *Geranium*-Arten (subgen. *Geranium*) in Tschechien. – Preslia 68 (1996): 305–321.

Hackelia deflexa

C2/VU

97. Hrubý Jeseník, 5969c, Vernířovice (distr. Šumperk): PR Břidličná, lesní skalka v údolí Májového potoka na jz. orientovaném svahu Velkého Máje (lokality „Kiesgraben“), asi 800 m SZ od rozcestí Nad Malým kotlem, skalní štěrbiny a terásky, 50°02'48,5"N, 17°11'59,0"E, ca 1120 m n. m., asi 80 kvetoucích, plodných i sterilních rostlin (23. 7. 2019 leg. V. Taraška & O. Popelka, OLM).
[3 × 1 m, orientace J, sklon 90°, 23. 7. 2019 V. Taraška & O. Popelka. – E_{celk} (30 %), E₂ (5 %): *Ribes alpinum* 1. – E₁ (25 %): *Hackelia deflexa* 2a, *Calamagrostis arundinacea* 2m, *Cystopteris fragilis* 2m, *Epilobium angustifolium* +. – E₀ (20 %): neanalyzováno.]

Do roku 1997 byl lupušítk skloněný považován za nezvěstný druh CHKO Jeseníky (Bureš 2013). Od té doby se jej podařilo nalézt na několika lokalitách v Hrubém Jeseníku (97) a Hanušovické vrchovině (73b) (Štencl in Additamenta 10: 100, 2012; 12: 137–138, 2014). Z údolí Májového potoka však tento druh dosud uváděn nebyl, a to ani historicky (cf. Bureš l. c.). Důvodem je zřejmě skutečnost, že lokalita se nachází na obtížně přístupných místech mimo jakékoli cesty.

V. Taraška & O. Popelka

- Bureš L. (2013): Chráněné a ohrožené rostliny Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. – Rubico, Olomouc, 314 p.

Heracleum sosnowskyi

- 84a. Beskydské podhůří, 6478a, Návsí (distr. Frýdek-Místek): náplav v řečišti řeky Olše pod mostem pro pěší na říčním km 60,9, ca 1,5 km SZ od železniční stanice Návsí, 49°35'46,8"N, 18°44'09,4"E, 260 m n. m., porost na ploše asi 100 m² (17. 8. 2018 photo J. Lukavský, 4. 10. 2019 leg. et photo J. Lukavský, OSM-24208, rev. M. Marek).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Bolševník Sosnovského byl popsán v roce 1944 (Mandenova 1944)³. Jedná se o krátce vytrvalou monokarpickou bylinu vysokou 1,5 až 3,5 metru původem ze středního a východního Kavkazu, Zakavkazska a severovýchodního Turecka. Jeho původními biotopy jsou louky a lesní okraje v údolí řek a v blízkosti stojatých vod. Mimo svůj původní areál

³) Někteří autoři *Heracleum sosnowskyi* jako samostatný druh neuznávají a řadí jej pouze jako synonymum *H. mantegazzianum*.

byl druh poprvé rozšířen v roce 1947 do severozápadního Ruska jako perspektivní zemědělská plodina s výraznou tvorbou biomasy; ta byla silážována a následně používána jako krmivo pro hospodářská zvířata. Ve 40. letech 20. století byl druh introdukován také do Lotyšska, Estonska, Litvy, Běloruska, na Ukrajinu a do bývalé Německé demokratické republiky (Nielsen et al. 2005). V Pobaltí a v Rusku byl využíván i jako nektarodárná rostlina (Laivinš & Gavrilova 2003). Pěstoval se však také jako okrasná rostlina v botanických zahradách (Kabuce & Priede 2010).

Nakonec však bylo od komerčního pěstování upuštěno. Částečně proto, že u zvířat krmených siláží z bolševníku docházelo k ovlivnění chuti masa a mléka, ale také proto, že představoval zdravotní riziko pro člověka; podobně jako *H. mantegazzianum* obsahuje fotosenzibilní furanokumariny. V severních částech Ruska však probíhá jeho zemědělská produkce dodnes.

Současný druhotný areál zahrnuje pobaltské státy, Bělorusko, Ukrajinu a evropskou část Ruska (Nielsen et al. 2005), vyskytuje se však také v Polsku (Lutyńska 1980), Maďarsku, Německu (Lambdon et al. 2008) a Dánsku (Frøberg 2009). Nověji je hlášen také z Rumunska (Anastasiu et al. 2017), Srbska (Stojanović et al. 2017) a Bulharska (Vladimirov et al. 2019). V řadě těchto zemí je druh považován za naturalizovaný a v mnoha zemích střední a východní Evropy je klasifikován jako nebezpečný invazní druh (Nielsen et al. 2005, Hand 2011). Je také zařazen na seznamu potíraných nebezpečných invazních druhů v Prováděcím nařízení komise Evropské unie (CIR 2016).

Hlavní rozlišovací znaky oproti podobnému bolševníku velkolepému (*H. mantegazzianum*) se nacházejí především na listech a merikarpiích. Koncové listové úkrojky *H. sosnowskyi* jsou krátké, vejčité až eliptické, spíše zaookrouhlené a navzájem se téměř dotýkají (listové úkrojky *H. mantegazzianum* jsou naopak široce vejčité, trojdílné nebo peřenodílné až peřenosečné s podlouhlými, obvykle ostře špičatými laloky). Merikarpia *H. sosnowskyi* jsou v obrysu eliptická až obvejčitá, na křídlech s řídkými, vzhůru směřujícími bodlinatými štětinkami (*H. mantegazzianum* má merikarpia lysá až chlupatá, ale bez přítomnosti bodlinatých štětin). Bodlinaté štětinky na křídlech obvejcovitých a k bázi klínovitě stažených merikarpií má i další z těchto obrovitých bolševníků, *H. persicum*. Na rozdíl od obou výše zmíněných druhů je ale polykarpický a jeho lodyhy jsou nanejvýš 2 cm tlusté; tvar listů je podobný *H. mantegazzianum*. Pochází z hor Turecka, Íránu a Iráku a invazní je především ve Skandinávii. V padesátých letech 20. století byl zplañělý bolševník označován jako *H. persicum* nalezen na Opavsku (Holub in Slavík 1997: 386–395).

O způsobu zavlečení bolševníku Sosnovského na náplav řeky Olše u Návsi lze jen spekulovat. Určitou možností představuje jednak nedaleká silnice E75, která je rušnou mezinárodní spojnici mezi Polskem a Slovenskem, ale také splavení semen z horních částí povodí řeky Olše. Zda byl druh zavlečen na lokalitu např. z Polska nelze říci, ale na nebezpečí šíření druhu z polského příhraničí na Hlučínsko upozorňují např. Czernik et al. (2019); *H. sosnowskyi* se totiž vyskytuje poblíž polských Rozumic velmi blízko našich hranic.

Lokalitu bude vhodné nadále pozorně sledovat a zaznamenávat vývoj populace a případné šíření druhu dále po toku řeky Olše či na jiná místa v okolí. Z území existují také záznamy o výskytu *H. mantegazzianum* (PLADIAS 2020), ty bude třeba prověřit, protože nelze vyloučit, že by se v některých případech mohlo jednat o chybně determinované *H. sosnowskyi*.

J. Doležal, P. Lustyk & J. Lukavský

- Anastasiu P., Preda C., Bănăduc D. & Cogălniceanu D. (2017): Alien species of EU concern in Romania. – Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res., The Wetlands Diversity, 19: 93–106.
- CIR (2016): Commission implementing regulation (EU) 2016/1141 of 13 July 2016 adopting a list of invasive alien species of Union concern pursuant to Regulation (EU) No 1143/2014 of the European Parliament and of the Council. – Official J. Europ. Union 189: 4–8.
- Czernik A., Olszanowska-Kuńka K., Lokoč R. & Lewandowski W. (2019): Jak na invazní druhy rostlin. Návod k omezení a likvidaci křídlatky a bolševníku. – Sdružení obcí Hlučínska, Hlučín, 30 p.
- Fröberg L. (2009): *Heracleum*. Flora Nordica. – URL: <http://www.floranordica.org/publicreview/publicreview.html> [navštíveno 12. 2. 2020]
- Hand R. (2011): Apiaceae. – In: Euro+Med Plantbase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. – URL: <http://www.emplantbase.org/home.html> [navštíveno 12. 2. 2020]
- Kabuce N. & Priede N. (2010): NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Heracleum sosnowskyi*. – Online database of the European network on invasive alien species – NOBANIS. – URL: <http://www.nobanis.org> [navštíveno 12. 2. 2020]
- Lambdon P. W., Pyšek P., Basnou C., Hejda M., Arianoutsou M., Essl F., Jarošík V., Pergl J., Winter M., Anastasiu P., Andriopoulos P., Bazos I., Brundu G., Celesti-Grapow L., Chassot P., Delipetrou P., Josefsson M., Kark S., Klotz S., Kokkoris Y., Kühn I., Merchante H., Perglová I., Pino J., Vilà M., Zikos A., Roy D., Hulme P. E. (2008): Alien flora of Europe: species diversity, temporal trends, geographical patterns and research needs. – *Preslia* 80: 101–149.
- Laiviņš M. & Gavrilova G. (2003): *Heracleum sosnowskyi* in Latvia: sociology, ecology and distribution. – *Latvijas Veg.* 7: 45–65.
- Lutyńska R. (1980): Studies on the acclimatization of *Heracleum sosnowskyi* Manden and its use as a fodder plant. – *Biul. Inst. Hodowli Aklimatyzacji Rośl.* 139: 3–36.
- Mandenoiva I. P. (1944): Fragmenty monografií kavkazskích borsecvíkov. – *Zametki Sist. Geogr. Rast.* 12: 13–19.
- Nielsen C., Ravn H. P., Nentwig W. & Wade M. [eds] (2005): The Giant Hogweed best practice manual. Guidelines for the management and control of an invasive weed in Europe. – Forest & Landscape Denmark, Hoersholm, 44 p.
- Stojanović V., Petrović S., Kovačević J., Stojanović D. & Bjedov I. (2017): *Heracleum sosnowskyi* Manden. (Apiaceae) – a new invasive species in the flora of Serbia. – *Glasn. Šumarsk. Fak.* 116: 215–220.
- Vladimirov V., Petrova A., Barzov Z. & Gudžinskas Z. (2019): The alien species of *Heracleum* (Apiaceae) in the Bulgarian flora revisited. – *Phytol. Balcan.* 25: 395–405.

Hibiscus trionum

C1/CR

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7262b, Strachotice (distr. Znojmo): převážně kukuřičná a slunečnicová pole (se zasychajícími plodinami) podél polní cesty mezi Strachotice a Vrboveckým rybníkem, ca 400 m JV–ZJZ od Strachotického vrchu (237 m), 48°47'48,2"N, 16°09'52,7"E až 48°47'48,8"N, 16°08'29,2"E, 211–222 m n. m., odhadem přes milion kvetoucích rostlin mnoho set metrů do polí po obou stranách 1,6 km dlouhého úseku polní cesty (20. 8. 2017 photo Z. Lukeš; 1. 9. 2019 photo L. Ambrozek).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266a, Valtice (distr. Břeclav): polní mokřad u polní cesty k rybníku Výtopa za větrolamem asi 2,5 km SSZ od Kláštera Milosrdných bratří ve Valticích, 48°45'42,4"N, 16°44'19,4"E, 160 m n. m., několik plodících rostlin (18. 9. 2019 photo K. Chytrý & H. Prokešová).

Himantoglossum adriaticum

C1/CR

55a. Maloskalsko, 5357c, Loučky (distr. Semily): PP Podloučky, na svahové sekané louce nedaleko od obce, dvě kvetoucí rostliny (12. 6. 2016 photo Z. Vávrová, det. J. Ponert, 2019 rev. A. Molnár – University of Debrecen); několik listových růžic (červen 2017 not. Z. Vávrová).

V rámci své absolventské práce (Vávrová 2017) jsem v roce 2016 sledovala populace chráněných druhů rostlin v PP Podloučky v Českém ráji. Výsledky svých pozorování jsem poté porovnávala se stavem v roce 2009, kdy byla v území naposledy provedena inventarizace v rámci zpracování plánu péče. PP Podloučky je geomorfologicky velmi členité území zahrnující svahy erozního údolí levostranného přítoku Jizery v kvádrových pískovcích. Cenné jsou zde poměrně zachovalé vápnomilné svahové bučiny a v menší míře druhově bohatá xerothermní luční společenstva na vápnatých pískovcích. Vyskytuje se zde celá řada chráněných a ohrožených druhů rostlin, např. *Cephalanthera damasonium*, *C. rubra*, *Gentiana cruciata* a v bohatých populacích *Gymnadenia conopsea*.

V červnu 2016 jsem zde ke svému úžasu našla dva kvetoucí exempláře jazýčku, které jsem pouze vyfotografovala. Po odevzdání své absolventské práce v roce 2017, kde jsem nález jazýčku uvedla, jsem byla upozorněna dr. J. Möllеровou na výjimečnost svého objevu a spojila se poté s J. Hadincem. Bohužel v příštím suchém roce 2017 jsem na místě pozorovala pouze několik listových růžic. Při opakovaném sledování lokality v následných, opět extrémně suchých letech 2018 a 2019 se jazýček už neobjevil vůbec.

Z. Vávrová

Uvedený nedávný nález kvetoucího jazýčku jadranského v Českém ráji je v historii floristiky v Čechách bezesporu zcela mimořádnou záležitostí! Až dosud byl takový případ zaznamenán pouze jedinkrát, a to v roce 1874, kdy na svahu Milešovky v Českém středohoří objevil dvě kvetoucí rostliny R. Brandeis (cf. Nepraš et al. 2018); jednu z nich sebral do herbáře. I on se tehdy v následujících letech natříkrát snažil svůj nález na lokalitě zopakovat, leč neúspěšně. Zprávu o nálezu později uvedl bez bližších podrobností prof. L. Čelakovský (1897). Dalších 100 let pak byl Brandeisův údaj o výskytu jazýčku na Milešovce v literatuře vytrvale tradován jako víceméně raritní, spíše coby mýtická součást české květeny, ačkoliv nikdo z botaniků herbářový doklad neviděl. Ten se kupodivu po mnoha desetiletích a šťastných peripetiích dostal do sbírek Národního muzea v Praze. Tady ovšem zůstal shodou okolností na dlouhou dobu opět skryt očím badatelů až do chvíle, kdy jej tu v herbáři vypátral R. Hendrych, a publikoval o něm článek, byť se špatnou determinací (Hendrych 2000). V něm jazýček mylně přiřadil k druhu *H. hircinum*. Na to však hned vzápětí upozornil v redakční poznámce F. Procházka, který po prostudování herbářové položky dospěl k závěru, že jde o *H. adriaticum* (Procházka 2000). V roce 2008 našel K. Boublík na vápencovém vrchu Šibeník u obce Rabí v jihozápadních Čechách

jedinou, již odkvetlou, rostlinu jazýčku, který se tu ovšem v dalších letech již neobjevil, takže ani v tomto případě nebylo možné jazýček spolehlivě druhově určit (cf. Štech et al. in Lepší et al. 2013). Později se dokonce vyskytly i určité pochybnosti: někteří autoři se domnívají, že zde mohl být jazýček vysazen.

Přestože nelze u milovníků orchidejí v zásadě vyloučit téměř nic, tedy ani možnost, že by mohl být jazýček na lokalitu u Louček úmyslně vysazen, či jiným násilným způsobem přemístěn, předpokládáme, že zdejší výskyt je přirozeného původu. U celé řady našich domácích druhů z čeledi vstavačovitých byl obdobně v minulosti zaznamenán a v literatuře popsán překvapivý výskyt na lokalitách vzdálených i mnoho desítek kilometrů od centra rozšíření. Velmi často přitom šlo rovněž o pouze krátkodobé trvání. Schopnost šíření lehoučkových semen orchidejí větrem na velké vzdálenosti je všeobecně známá. Bohužel se na základě dvou výše popsaných příběhů z minulosti zdá, že i tentokrát se bude situace nejspíš opakovat a na další nález jazýčku v Čechách si budeme muset zase nějaký čas počkat.

J. Hadinec & J. Möllerová

Čelakovský L. (1897): Analytická květena Čech, Moravy a rak. Slezska. Ed. 3. – Praha.

Hendrych R. (2000): K nálezu *Himantoglossum hircinum* v Čechách. – *Preslia* 72: 529–535.

Nepraš K., Kroufek R. & Vlačíha V. (2018): Orchideje Českého středohoří. – ČSOP *Launensia*, Ústí nad Labem.

Procházka F. (2000): Redakční poznámka k článku R. Hendrycha „K nálezu *Himantoglossum hircinum* v Čechách“ (*Preslia* 72: 529–535, 2000). – *Preslia* 72: 562.

Vávrová Z. (2017): Sledování výskytu chráněných rostlin na vybrané lokalitě. – 66 p. + příl. [Depon. in: Česká zahradnická akademie Mělník, střední škola a vyšší odborná škola, Mělník]

Hyacinthoides hispanica

neo cas

21a. Hanácká pahorkatina, 6468d, Slatinky (distr. Prostějov): u polní cesty na severovýchodním okraji NPP Kosířské lomy, části Vápenice, 770 m JV od kaple sv. Jana a Pavla v obci, 49°32'33,8"N, 17°05'45,9"E, 265 m n. m., jeden trs (4. 5. 2019 photo *M. Hroneš*).

99a. Radhošské Beskydy, 6377c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): údolí Velké Lipové, 1,04 km JZ od kóty Ropička (918,1), kosená louka na svahu JZ expozice, 49°36'35,9"N, 18°32'46,6"E, 560 m n. m., dvě rostliny (18. 5. 2019 leg. *I. Jindra*, OLM, rev. *M. Hroneš*).

Rod *Hyacinthoides* Medik. zahrnuje statné, ladoňkám podobné rostliny se zvonkovitým nebo rozestálým okvětím, které se vyskytují ve Středozemí a v západní Evropě (Trávníček 2010a). Celkem je rozlišováno asi 10 druhů, z nichž tři, *H. hispanica*, *H. non-scripta* a *H. italica*, se občas pěstují i v České republice (Trávníček 2010, Trávníček in Štěpánková et al. 2010: 613–628). První jmenovaný druh také občasné zplaňuje. Údaje o zplanění *H. hispanica* pocházejí pouze z Čech, na Moravě zatím bližší údaje o zplanění chybějí (Trávníček 2010). Naše údaje tedy představují první nálezy zplanělých rostlin na Moravě.

První z autorů nalezl v květnu 2019 jeden zplanělý trs několika jedinců při exkurzi po xerothermních lokalitách na jižním a jihovýchodním úpatí Velkého Kosíře. Rostliny byly nalezeny v úvozu polní cesty směřující od NPP Kosířské lomy, části Vápenice, k silnici

na jihovýchodním okraji Slatinek. Vzhledem k tomu, že je *H. hispanica* ve Slatinkách poměrně hojně pěstován a také proto, že se v úvozu vyskytují či vyskytovaly i další zplahnělé druhy, např. *Iris × germanica*, lze soudit, že se druh na lokalitu dostal se zahradním odpadem, případně zde byl cíleně vysazen.

Druhý dokumentovaný výskyt zaznamenal druhý z autorů tohoto příspěvku taktéž v květnu 2019. Jedná se o dvě zplahnělé rostliny na kosené louce poblíž chatové osady v údolí Velké Lipové u Morávky. Lze tedy předpokládat neúmyslné zavlečení z kultivace právě v okolí chat. Tato populace navíc představuje první dokumentované zplnění *H. hispanica* v oreofytiku.

M. Hroneš & I. Jindra

Trávníček B. (2010a): Ladoňky (rod *Scilla* s. lat.) v České republice. II. Taxony pěstované a zplaňující. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 45: 137–153.

Hydrocharis morsus-ranae

C2/VU

41. Střední Povltaví, 6357b, Ledeč nad Sázavou (distr. Havlíčkův Brod): v řece Sázavě na více místech při levém břehu na jihovýchodním okraji města pod silnicí (ulice Z. M. Kuděje) poblíž posledních rodinných domů, 49°41'18"N, 15°17'10"E, ca 350 m n. m., několik menších, ale souvislých porostů (21. 9. 2018 not. *J. Hadinec* & *R. Hlaváček*).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Podhradí nad Dyjí (distr. Znojmo): EVL Údolí Dyje, při levém břehu řeky Dyje v části s pomaleji tekoucí vodou s hloubkou 50–100 cm, ca 0,69 km SV od kapličky v obci, 48°54'13,0"N, 15°41'39,1"E, 348 m n. m., liniově ve více koloniích na celkové ploše 15 m² (28. 8. 2019 photo *J. Juřica*). – Podhradí nad Dyjí: EVL Údolí Dyje, podél pravého břehu řeky Dyje v místě s hloubkou vody 30–100 cm, ca 0,97 km SSV od kapličky v obci, 48°54'28,9"N, 15°41'29,4"E, 347 m n. m., liniově ve více koloniích na celkové ploše 100 m² (28. 8. 2019 photo *J. Juřica*). – Podhradí nad Dyjí: EVL Údolí Dyje, podél pravého břehu řeky Dyje v místě s hloubkou vody 80–100 cm, ca 1,02 km SSV od kapličky v obci, 48°54'31,5"N, 15°41'22,5"E, 347 m n. m., liniově ve více koloniích na celkové ploše 30 m² (28. 8. 2019 not. *J. Juřica*). – Podhradí nad Dyjí: EVL Údolí Dyje, podél pravého i levého břehu řeky Dyje v místě s hloubkou vody 10–120 cm a také v terestrické formě na obnaženém bahnitěm náplavu, ca 1,6 km SSV od kapličky v obci, 48°54'49,7"N, 15°41'29,1"E, 346 m n. m., liniově ve více koloniích na celkové ploše 50 m² (28. 8. 2019 leg. *J. Juřica*, BRNU). – Podhradí nad Dyjí: EVL Údolí Dyje, podél pravého i levého břehu řeky Dyje v úseku s pomalu proudící vodou, ca 1,72 km SSV od kapličky v obci, 48°54'50,9"N, 15°41'42,9"E, 346 m n. m., liniově ve více koloniích na celkové ploše 10 m² (28. 8. 2019 not. *J. Juřica*). – Podhradí nad Dyjí: EVL Údolí Dyje, na obnaženém pravém břehu řeky Dyje (zkoumán pouze ten) ca 1,66 km SV – ca 1,25 km VSV od kapličky v obci, 48°54'35,8"N, 15°42'13,2"E až 48°54'22,3"N, 15°42'03,9"E, 345 m n. m., úsek s pravidelným výskytem, kdy se zhruba každých 20 m vyskytoval alespoň jeden polykormon (28. 8. 2019 photo *T. Krejčíl*).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7159b, Stálky (distr. Znojmo): EVL Údolí Dyje, při levém břehu řeky Dyje u rákosiny v místě s pomaleji tekoucí vodou, ca 0,52 km V od Grázlový vyhlídky, 48°53'28,3"N, 15°38'38,4"E, 355 m n. m., ve čtyřech koloniích o celkové pokryvnosti 5 m², kvetoucí populace (25. 7. 2019 photo *J. Juřica*). – Stálky: EVL Údolí Dyje, při levém břehu řeky Dyje v místě s pomaleji tekoucí vodou, ca 0,89 km VJV od Grázlový vyhlídky, 48°53'21,6"N, 15°38'54,5"E, 355 m n. m., ve třech koloniích o celkové pokryvnosti 5 m² (25. 7. 2019 not. *J. Juřica*).

Nově nalezená metapopulace vodňanky žabí v toku Dyje představuje v současnosti jedinou známou poříční populaci na této řece v části protékající naším územím.

J. Juřica

Iris sibirica

C3/VU

32. Křivoklátsko, 5949a, Pustověty (distr. Rakovník): bezkolencová doubrava 1,32 km SV od kostela sv. Maří Magdalény v Novém Domě, 50°05'33,6"N, 13°50'44,4"E, 437 m n. m., asi deset rostlin na ploše 1 m² (16. 9. 2019 not. E. Plesková).

Juncus ensifolius

9. Dolní Povltaví (při hranici se 7d. Bělohorská tabule), Praha-Nebošice: rybníček v blízkosti obce [přesněji neuvedeno] (ca 2005 leg. *Anonymus*, PRC, rev. J. Kirschner; Kirschner in Kaplan et al. 2019a: 224).

37e. Volyňské Předšumaví, 6948b, Vimperk (distr. Prachatice): spontánně v zahradním jezírku v centru města (2001 leg. *J. Kirschner*, PRA; Kirschner in Kaplan et al. 2019a: 224).

93a. Krkonoše lesní, 5259d, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): Bedřichov, Labská přehrada, obnažené dno v severní části přehrady, 50°43'20,9"N, 15°35'25,3"E, 700 m n. m. (13. 9. 2019 leg. et photo *R. Prausová*, herb. Prausová, photo rev. J. Kirschner).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Mezi sítinami vyniká sekce *Iridifolii* (*Juncus* sect. *Iridifolii* Snogerup & Kirschner; Kirschner et al. 1999) zejména svými ze strany smáčklými, kosatci podobnými listy s ostrými hranami, při pohledu ze strany s neúplnými přehrádkami (Kirschner in Kaplan et al. 2019a: 226, obr. 2), na průřezu s více tubuly. Sekce zahrnuje zhruba 10 druhů rozšířených v Severní Americe a východní Asii, s centrem rozmanitosti v pacifické oblasti USA. Pouze dva druhy mají tendenci šířit se za hranice původního areálu: *Juncus prismaticarpus* svsb. *leschenaultii*, s častými výskyty v rýžových polích, a *J. ensifolius*, sítina mečolistá.

Sítina mečolistá je nápadná svými oddenky a podzemními výběžky, listy nápadně mečovitými, obvykle 10–13 cm dlouhými, 2,5–4,5 mm širokými, květenstvím složeným obvykle z 1–2(–3) ± kulovitých, temně hnědých, mnohokvětých, ± přisedlých hlávek až 1 cm velkých, dolním listenem obvykle listu podobným, 2–5 cm dlouhým, přesahujícím květenství. Květy mají tři tyčinky, tobolka je úzce trojhranně protažená.

V původním areálu (západ Severní Ameriky od Aljašky po Mexiko, Kurilské ostrovy a severní Japonsko) se vyskytuje na trvale vlhkých, převážně rašelinných stanovištích. Na podobných místech je ovšem nalézána i ve svém rozsáhlém druhotném areálu (Kirschner et al. 2002: 140), který zahrnuje východ USA a Kanady, Havajské ostrovy, Nový Zéland, a zejména řadu evropských zemí. Dosud byla zjištěna ve Velké Británii, Nizozemí, Belgii, Finsku a Švédsku, ale také ve střední Evropě, v Rakousku a Německu, kde se mimo jiné nachází na lokalitách v blízkosti českých hranic na Šumavě.

Nejstarší nález v ČR je z roku 2001 z Vimperka, kde se sítina mečolistá objevila spontánně mezi pěstovanými rašeliništními rostlinami v mělkém zahradním jezírku. Druhým doloženým nálezem je rostlina z malého rybníčku u Nebošic, a konečně poslední zjištěnou lokalitou je Labská přehrada pod Špindlerovým Mlýnem, kde je stanoviště, ač

druhotné, jistě nejbližší podmínkám v původním areálu. Labská přehrada byla v létě 2019 částečně vypuštěná a velká část obnažené plochy byla porostlá vegetací obnažených den a mokřadů. Obnažování okrajů nádrže probíhá opakovaně v průběhu několika posledních let. Celkem tři fertilní rostliny s mečolísté rostou v nízkém porostu mokřadních rostlin a druhů obnažených den. Z dalších druhů sítin jsou hojně *Juncus articulatus*, *J. bufonius*, *J. bulbosus* a *J. compressus*. K druhům s největší pokryvností patří *Alopecurus aequalis*, *Gnaphalium uliginosum*, *Limosella aquatica*, *Poa annua* a *Stellaria alsine*. Velmi nápadnou dominantou byl další nepůvodní, severoamerický druh *Mimulus guttatus*.

Ačkoliv lze předpokládat, že nálezy v ČR budou přibývat, podle chování sítiny v jiných evropských zemích usuzujeme, že se nezařadí mezi druhy invazní. Oddenkatost a tvorba výběžků ji však umožňují přetrvávat na lokalitě dlouhodobě. Zdrojem šíření sítiny mečolísté jsou pravděpodobně rašelinné baly dovážených zahradních rostlin, případně, s přibývajícím četností lokalit, i vodní ptactvo.

J. Kirschner & R. Prausová

Kirschner J., Novara L. J., Novikov V. S., Snogerup S. & Kaplan Z. (1999): Supraspecific division of the genus *Juncus* (Juncaceae). – *Folia Geobot.* 34: 377–390.

Kirschner J. et al. (2002): Juncaceae 2: *Juncus* subg. *Juncus*. Species Plantarum – Flora of the World 7: 1–336, ABRS, Canberra.

Juncus tenageia

C1/EN

36a. Blatensko, 6547d, Olšany (distr. Klatovy): Kovčinský rybník (na některých mapách Kozčinský), obnažené písčité dno na východním břehu jižní zátoky, asi 0,35 km SZ od kaple v obci, 49°24'10,4"N, 13°37'25,1"E, 508 m n. m., minimálně stovky rostlin spolu s *Alopecurus aequalis*, *Carex bohemica*, *Cerastium dubium*, *Isolepis setacea*, *Juncus articulatus*, *J. bufonius*, *Myosotis cespitosa*, *Myosurus minimus*, *Oenanthe aquatica*, *Persicaria lapathifolia*, *Poa palustris*, *Rorippa palustris*, *Stellaria alsine*, *Veronica anagallis-aquatica* (20. 6. 2019 leg. P. Koutecký, CBFS); desetitisíce rostlin v nejméně 100 m dlouhém pruhu dna okolo uvedených souřadnic (7. 7. 2019 leg. Z. Kaplan, herb. Kaplan, BRNU, CB, OLM, PR, PRA, PRC).

Sítina rybníční patří mezi velmi vzácné druhy obnažených den a podobných stanovišť v vlhkých písčích. V současnosti se v České republice vyskytuje (nikoliv však každý rok) pouze na několika málo lokalitách v Treboňské pánvi a na jedné v přilehlé části Českomoravské vrchoviny (Kirschnerová in Lepší et al. 2013, PLADIAS 2020). Na Kovčinském rybníce byla nalézána opakovaně od 80. let 19. století, ale naposledy roku 1949 (PLADIAS 2020). Je téměř jisté, že druh je zde přítomný trvale v půdní semenné bance, ale považují za pravděpodobné, že zde i v mezidobí v některých letech rostl a plodil a pouze nebyl zaznamenán. Díky suchému a teplému počasí posledních let s rozsáhlejším a v rámci roku déletrvajícím výskytem vhodných stanovišť se značně zvyšuje šance, že druh vytvoří bohatou populaci a že si pak vyskytne někdo všimne. Nález tak připomíná např. znovobjevení jiného vzácného druhu obnažených den, *Cyperus michelianus*, u Protivína v roce 2002 po více než padesáti letech (Additamenta 2: 242–243, 2003).

P. Koutecký

39. Třeboňská pánev, 6856d, Střížovice (distr. Jindřichův Hradec): vypuštěný rybníček pod hrází Krva-vého rybníka (vedle rybníka Šachovka) 1,3 km JJZ od kaple v obci Malý Ratmírov, 49°07'52"N, 15°07'20"E, 535 m n. m., velmi vzácné (14. 6. 2018 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).

Kickxia elatine

C2/EN

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): severní okraj pole Z od obce, 550 m ZJZ od kostela v obci, 49°03'03,4"N, 17°06'47,7"E, 244 m n. m., dvě rostliny (7. 6. 2018 not. *Z. Lukeš*).
32. Křivoklátsko, 6049d, Trubín (distr. Beroun): severozápadní okraj pole (strniště) 340 m SZ od kaple sv. Jana Nepomuckého v obci, 49°56'45,3"N, 13°59'52,3"E, 320 m n. m., asi desítky rostlin (3. 9. 2019 not. *E. Plesková, V. Somol, J. Dandová & M. Malcová*, herb. Plesková, PRC).
- 61c. Chvojenská plošina, 5861a, Hradec Králové: Třebeš, okraj pšeničného pole pod slínovcovou stráni (kopcem Sv. Jana), asi 170 m SSV – 300 m ZSZ od kostela Sv. Jana, 50°10'47,2"N, 15°50'00,6"E, 244 m n. m., velmi hojný výskyt kvetoucích rostlin (26. 6. 2017 leg. *Jan Košnar*, herb. Jan Košnar).

Úporek hrálovitý dosud nebyl z Chvojenské plošiny uváděn. Z navazujícího Východního Polabí existuje poměrně velké množství záznamů, ovšem většinou již staršího data. Nejblíže lokalita (zhruba 2 km vzdálená) byla udávána z Pardubického Polabí od Vysoké nad Labem (1990 not. *V. Faltys*, AOPK ČR 2020), další z Hradeckého Polabí od Piletic (1984 leg. *J. Hanousek*, MP). V Hradeckém Polabí leží i nejbližší v současnosti potvrzené výskyty u Černilova (1985 leg. *J. Hanousek*, MP; 2013 leg. *J. Doležal*, herb. Doležal; PLADIAS 2020) a Habřiny (2010 not. *Samková & Prausová*, AOPK ČR 2020; 2010 leg. *V. Samková*, HR).

V současnosti se úporek hrálovitý ve východních Čechách zpravidla vyskytuje na okrajích polí s těžkou vápnitou půdou na slínovcovém podloží. V minulosti byl kromě polí a úhorů někdy nacházen i na rudérálních stanovištích, v kolejištích a pískovných. Okraj pole s výskytem úporku hrálovitého v Třebši leží pod přírodovědecky dosud zajímavými, ale silně zarůstajícími širokolistými suchými trávníky, mj. s výskytem *Rosa gallica* a *Listera ovata*.

Jan Košnar

Kickxia spuria

C2/EN

- 13b. Mladoboleslavský chlum, 5655a, Nepřevázka (distr. Mladá Boleslav): louky a keřové porosty, bývalé vojenské cvičiště na severním okraji obce, 50°23'03"N, 14°54'59"E, 260 m n. m. (7. 7. 2016 leg. *P. Batoušek*, BRNM).
- 17b. Pavlovské kopce, 7265b, Mikulov (distr. Břeclav): ochranné pásmo PR Šibeničnick, asi 100 m JZ od severního vrcholu Šibeničnicku, 48°47'21,4"N, 16°37'44,2"E, 205 m n. m., relativně početná populace, kvetoucí i plodící rostliny (6. 8. 2019 leg. *K. Chytrý & H. Prokešová*, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): v poli pod křížovou cestou na severozápadním svahu, 1,1 km S od kaple sv. Jana Pavla II v obci Bukovany, 49°03'04,7"N, 17°05'56,9"E, 320 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (26. 7. 2019 photo *L. Ambrozek*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968d, Bohuslavice (distr. Hodonín): okraj pole na východně orientovaném svahu, poblíž keřové hráze, 0,85 km Z od kostela v obci, 49°02'56,9"N, 17°06'33,1"E, pět kvetoucích rostlin (26. 7. 2019 photo *L. Ambrozek*).

21a. Hanácká pahorkatina, 6768c, Vážany (distr. Vyškov): PP Pahorek, prořídilý okraj kulturní louky ca 1,5 km JZ od kaple v obci, 49°13'58"N, 17°02'24"E, jedna fertilní rostlina (26. 8. 2019 photo V. Sedláček).

71c. Drahanšské podhůří, 6766d, Pozořice (distr. Brno-venkov): okraj pole u naučné stezky Vildenberk 1,5 km SV od kostela v obci, 49°13'10"N, 16°48'03"E, 380 m n. m. (17. 7. 2017 leg. K. Brtníková & O. Rotreklová, BRNU). – Pozořice: u zahrad v severovýchodní části obce, 1,2 km SV od kostela v obci, 49°12'59"N, 16°48'03"E, 360 m n. m. (3. 7. 2017 leg. K. Brtníková, BRNU).

Úporek pochybný je nepříliš častý polní plevel, který roste v teplejších polohách státu na polích, úhorech a ruderalních místech (Slavík 2000). V Květeně ČR není z Drahanšské vrchoviny (71) uváděn (Slavík in Slavík 2000: 346–349), nedávno však byl nalezen v Brně-Líšni (Dřevojan in Additamenta 14: 102, 2016). Mnohem častěji je však nalézán v sousedních fytogeografických okresech moravského termofytika, v Jihomoravské pahorkatině (20) a na Hané (21) (cf. mapa rozšíření v databázi PLADIAS 2020), což koresponduje s jeho vazbou na termofytikum (Slavík 2000). Lokality v okolí Pozořic jsou tedy druhým údajem o výskytu druhu na Drahanšské vrchovině. Na první uváděné lokalitě se úporek vyskytoval na okraji obilného pole společně s dalšími vzácnějšími druhy plevelů, např. *Centaurea cyanus*, *Euphorbia exigua*, *Microrrhinum minus*, *Misopates orontium*, *Scleranthus annuus*, *Silene noctiflora*, *Sherardia arvensis* a *Veronica triphyllos*.
K. Brtníková & O. Rotreklová

77a. Ždánický les (při hranici s 20b. Hustopečská pahorkatina), 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): stepní úhor na ZJZ orientovaném svahu, v roce 2017 vyčištěný od náletu, 1,55 km S od kostela v obci, 49°04'53,8"N, 17°01'36,8"E, 285 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (27. 11. 2018 photo L. Ambrozek).

Koeleria glauca

C1/CR

18b. Dolnomoravský úval, 7069c, Vacenovice (distr. Hodonín): přestárý borový les téměř bez podrostu na jihozápadním svahu písečné duny a místy i na její vrcholové plošině 1,2–1,35 km JV od kostela v obci, 48°56'17,6"N, 17°11'07,2"E, 210 m n. m., celkem asi sto trsů spolu s *Gypsophila fastigiata* (16. 8. 2019, 12. 12. 2019 photo L. Ambrozek, rev. R. Řepka; 19. 12. 2019 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Smělek sivý je vzácně uváděn z borových lesů z oblasti Bzenecké Dúbravy i z prostoru mezi Miloticemi, Svatobořicemi a Dubňany. Na nově nalezené lokalitě roste spolu s šateřem svazčítým (*Gypsophila fastigiata*) a místy i kostřavou písečnou Dominovou (*Festuca psammophila* subsp. *dominii*) (také Šmarda 2002, Hájek 2008) v jednom z posledních zachovalých, velmi starých a prosvětlených borových porostů. Jeho populace čítající mnoho desítek trsů na rozlehlější ploše patří dnes na Moravě zřejmě k nejrozsáhlejším. Otázkou je, zda přežije obnovu porostu, ke které dojde zřejmě v nejbližších letech.

L. Ambrozek

Hájek J. (2008): Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR: Aktualizace mapovacího okrsku cz0541. – Názevová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Šmarda P. (2002): Důbrava–Vacenovice (B0150), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 5 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Lactuca saligna

C1/CR

18b. Dolnomoravský úval, 7169a Sudoměřice (distr. Hodonín): železniční nádraží, severozápadní okraj kolejíště naproti staniční budově, 48°52'19"N, 17°14'36"E, 168 m n. m., jedna silná odspodu rozvětvená a jedna nevětvená rostlina, obě nekvetoucí (27. 5. 2019 leg. J. W. Jongepier, herb. Jongepier).

78. Bílé Karpaty lesní, 6874d, Nedašova Lhota (distr. Zlín): okraj asfaltové silnice směrem k hraničnímu přechodu, ve šterku s asfaltem, 49°07'32"N, 18°06'14"E, 540 m n. m., 15 rostlin roztroušeně v délce 10 m (7. 7. 2019 leg. J. W. Jongepier, herb. Jongepier).

Lavatera punctata

65. Kutnohorská pahorkatina, 5956c, Poboří (distr. Kolín): vrch Mukařov (331 m), v bývalém ovocném sadu na sz. svahu v okraji Mokrého lesa, 50°01'18,3"N, 15°04'31,1"E, 305 m n. m., jediná rostlina (29. 7. 2016 leg. et photo J. Vaníček, PRC, rev. J. Hadinec).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Tento nápadně kvetoucí druh jsem našel náhodně při práci v bývalém sadu, o který od roku 2013 pečuji. Stanoviště má charakter řídkého náletového jasanovo-akátového lesa s odumírajícími vysokokmennými třešněmi z původní výsadby. V bylinném patru dominovaly synantropní druhy *Anthriscus sylvestris*, *Geum urbanum*, *Rubus caesius*, z trav *Brachypodium sylvaticum* a *Poa nemoralis*. Bylinná vegetace byla potlačena mulčováním na jaře téhož roku, díky čemuž bylo možné jen asi 35 cm vysokou rostlinu nalézt.

Lavatera punctata (slézovec tečkovaný) je původní v mediteránní oblasti, kde s oblibou roste v řídkých křovinách, na narušených nebo ladem ležících plochách. Je to jednoletý druh, vcelku snadno poznatelný druh. Příslušnost k rodu *Lavatera* je díky srostlým trojcípým kalíškům patrná na první pohled. Jediný podobný jednoletý druh v evropském mediteránu *L. trimestris*, který se občas u nás pěstuje, má větší květy, jiný tvar listů a chybí mu na lodyhách odění z hvězdotvých přitisklých chlupů. Mimo Středozemí je *L. punctata* druhotně nalézána jen výjimečně. Dva nálezy v Belgii z let 2018 a 2019 byly spojeny se stavebními pracemi na říčních navigacích (Verloove 2019) a několik starších nálezů pochází z Velké Británie, kam byl vzácně zavlečen spolu s osivem ze Středozemí (Clement & Foster 1994). U tohoto poměrně dekorativního druhu, rostoucího v oblastech vyhledávaných pro letní dovolenou, je jedním z možných vysvětlení náhodné zavlečení nebo případně zplanění z kultury. Nepodařilo se mi však najít žádný záznam o pěstování tohoto slézovce v okolí, ani na území ČR.

J. Vaníček

Jako okrasná letnička se v zahradní kultuře *Lavatera punctata* neuplatnila, zde nemohla konkurovat jinému mediteránnímu druhu *L. trimestris*, který má 2× větší květy a déle kvete. Pěstovala se však občas v botanických zahradách, např. v herbáři PRC jsou uloženy

doklady z univerzitní zahrady v Praze na Smíchově z 19. století. Další podrobnosti včetně fotografií týkající se tohoto druhu uvádí např. Grulich (2018).

[eds]

Clement E. J. & Foster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. – Botanical Society of the British Isles, London.

Grulich V. (2018): *Lavatera punctata* All. – slézovec / lavaterka. – URL: <https://botany.cz/cs/lavatera-punctata/> [navštíveno 16. 2. 2020]

Leontodon saxatilis

A2/CR

6. Džbán, 5850c, Kladno-Bresson: podél okraje podezdívky oplocení domu čp. 2522 a přilehlého okraje chodníku v ulici Jos. Černožského, 50°08'38"N, 14°04'43"E ± 10 m, 410 m n. m., liniově podél podezdívky oplocení, řídice podél chodníku a sporadicky také podél podezdívek a chodníků v přilehlé partii ulice Tylova (2. 7. 2019 not. M. Marek & I. Bakešová; 31. 7. 2019 leg. M. Marek & I. Bakešová, herb. Marek).
- 15b. Hradecké Polabí, 5661c, Holohlavy (distr. Hradec Králové): ulice Smiřická u křižovatky s ulicí Lipová, trávník, 50°18'22,3"N, 15°51'40,3"E ± 10 m, 247 m n. m. (9. 9. 2019 leg. M. Ducháček MD 15725, PR 948167, PR 948168, rev. Z. Kaplan 2019).
39. Třeboňská pánev, 6955d, Žiteč (distr. Jindřichův Hradec): disturbovaný krátkostébelný trávník při okraji silničky u sv. břehu rybníka na návsi, 100 m VSV–V od kaple na návsi, 49°00'02,2"N, 14°55'01,7"E, 476 m n. m. (25. 6. 2015 not. Z. Kaplan, M. Štech, J. Chrtěk jun. & P. Koutecký).
39. Třeboňská pánev, 7255b, České Velenice (distr. Jindřichův Hradec): travnatá plocha a okraj cesty pod železničním mostem do Rakouska přes řeku Lužnici, 48°45'53,0"N, 14°58'01,9"E, 485 m n. m., několik kvetoucích a plodných rostlin, dále pak několik rostlin u slepé koleje 70 m Z a dvě rostliny v přilehlém parku S od mostu (16. 9. 2012 leg. J. Blahovec, herb. Blahovec).

Lokalita v Českých Velenicích souvisí s výskytem tohoto druhu v sousedním Gmündu, kde *Leontodon saxatilis* roste na několika místech jako dominantní druh v tisících kusech v kulturních trávnících u nákupní zóny. Tento výskyt je od uvedené lokality v Českých Velenicích vzdálený asi 760 m východním směrem.

Druh byl v poslední době nalezen v Hlučíně (Nobis et al. 2014) a Droždíně u Olomouce (Trávníček in Additamenta 17: 105, 2019). Naše další nálezy máchelky pampeliškové jsou dokladem jejího šíření v České republice. Dokonce můžeme předpokládat, že je často přehlížena nebo zaměňována za podobné druhy (např. *Leontodon hispidus*), a je tedy velice pravděpodobné, že se v současné době nepozorovaně šíří.

M. Ducháček, J. Blahovec, Z. Kaplan & M. Marek

Nobis M., Nowak A., Nobis A., Paszko B., Piwowarczyk R., Nowak S. & Plášek V. (2014): Contribution to the flora of Asian and European countries: new national and regional vascular plant records. – Acta Bot. Gall. 161: 81–89.

Liatris spicata

- 37p. Novohradské podhůří, 7053c, Nedabyle (distr. České Budějovice): asi 200 m ZSZ od kapličky v obci, 48°55'42,5"N, 14°30'51,1"E, 455 m n. m., několik zplanělých rostlin ve spárách dlážděného chodníku v blízkosti šterkového záhonu, kde je druh pěstován (15. 7. 2019 leg. M. Lepší, CB 86161).

- 46b. Kaňon Labe, 5151a, Hřensko (distr. Děčín): ve šterkovém náplavu na volném otevřeném místě na pravém břehu Labe ca 3 km JJZ od ústí potoka Kamenice v Hřensku (zhruba v místech pod osamocným domem pod silnicí), 50°51'02,2"N, 14°13'04,9"E, jediná nakvétající rostlina (22. 8. 2019 photo P. Bauer).
- 56a. Železnobrodské Podkrkonoší, 5358c, Háje nad Jizerou (distr. Semily): Rybnice, v zahradě domu č. p. 104 v horní části vsi, 50°37'01,6"N, 15°23'47,9"E, 455 m n. m., zplaněle 0–1 m a asi 10 m od pěstovaných rostlin (10. 8. 2018 leg. K. Boublík, CB).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Shorakvět klasnatý (šuškarda klasnatá) je vytrvalá rostlina z čeledi *Asteraceae*, jejíž semena klíčí ihned po dozrání. Pochází z východní části Spojených států amerických a Kanady (USDA, NRCS 2019), kde roste ve vlhkých prériích (Gaiser 1946, Hadley & Levin 1967). Podrobný popis druhu lze najít v Květeně České republiky (Slavíková in Slavík & Štěpánková 2004: 356). Skorakvět klasnatý může přetrvávat na místech pěstování jako kulturní relikv (Slavíková l. c.), z České republiky však dosud nebylo jeho zplanění uvedeno. V poslední době se u nás stále častěji pěstuje v zahradách i v tzv. trvalkových záhonech na veřejných prostranstvích v intravilánech vesnic a měst.

V srpnu 2019 byla nalezena na labském šterkovém náplavu jedna vitální rostlina před rozkvětem. Bohužel do plného květu na místě nevydržela, při pozdější návštěvě se jí již nepodařilo objevit, patrně byla sebrána náhodným botanikem nebo zvědavým turistou.

V letech 2018 a 2019 byly zaznamenány zplanělé kvetoucí rostliny také na dvou místech v jižních a severních Čechách. I přesto, že oba případy souvisí s rostlinami pěstovanými v těsné blízkosti, je potenciál ke zplaňování tohoto druhu průkazný.

V Evropě byl dosud zaznamenán jako zplanělý na Britských ostrovech, v Belgii (oboje Verloove 2019), Německu (Verein Flora Nordostbayern 2013, Lippert & Meierott 2014) a Švédsku (Karlsson 1997). Jako okrasná rostlina se druh pěstuje a zplaňuje rovněž v Severní Americe. Na vzniku některých zahradních forem se údajně mohl podílet i druh *L. lancifolia* (Greene) Kittell, který je *L. spicata* morfologicky velmi blízký a je odlišován na úrovni druhu především na základě odlišného geografického rozšíření (střed USA) i odlišné ekologie (Nesom 2006).

K. Boublík, M. Lepší & P. Bauer

- Gaiser L. O. (1946): The genus *Liatris*. – *Rhodora* 48: 165–183, 216–263, 273–326, 331–382, 393–412.
- Hadley E. B. & Levin D. A. (1967): Habitat differences of three *Liatris* species and their hybrid derivatives in an interbreeding population. – *Amer. J. Bot.* 54: 550–559.
- Karlsson T. (1997): Förteckning över svenska kärlväxter. – *Svensk Bot. Tidskr.* 91: 241–560.
- Lippert W. & Meierott L. [eds] (2014): Kommentierte Artenliste der Farn- und Blütenpflanzen Bayerns. – Bayerische Botanische Gesellschaft, München.
- Nesom G. L. (2006): 410. *Liatris* Gaertner ex Schreber, *Gen. Pl.* 2: 542. 1791. – *Flora of North America*. – URL: http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=1&taxon_id=118496 [navštíveno 22. 2. 2020]
- USDA, NRCS (2019): The PLANTS Database. – National Plant Data Team, Greensboro, NC 27401-4901 USA. – URL: <http://plants.usda.gov> [navštíveno 14. 1. 2020]
- Verein Flora Nordostbayern e. V. [ed.] (2013): *Flora Nordostbayerns. Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen*. Ed. 2. Stand Dezember 2012. – Verein Flora Nordostbayern e. V., Bayreuth.

Lindernia dubia**neo cas**

83. Ostravská pánev, 6274b, Jistebník (distr. Nový Jičín): rybník Sádková, obnažené dno, ca 0,9 km VSV od železniční stanice Jistebník, 49°45'07,5"N, 18°09'48,9"E, 220 m n. m., 10 trsů (10. 7. 2018 not. *J. Lukavský*).
83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka nad Odrou (distr. Nový Jičín): sádky rybářství DENAS, obnažené dno manipulačních nádrží a chovných rybníků, ca 1,1 km JJV od zámku ve Studénce, 49°43'01,8"N, 18°05'03,7"E, 230 m n. m., desítky tisíc trsů (3. 8. 2007 photo *Z. Sovík*; 24. 7. 2015 photo *J. Ševčík*; 29. 7. 2019 leg. *J. Lukavský & K. Filipová*, OSM).
83. Ostravská pánev, 6274d, Jistebník (distr. Nový Jičín): rybník Prosnáček, obnažené dno a štěrkový zához vjezdu do rybníka, ca 0,8 km VJV od železniční stanice Jistebník, 49°44'56,0"N, 18°09'41,1"E, 220 m n. m., jednotlivě v okolí výpusti a vjezdu do rybníka (9. 8. 2017 photo *J. Lukavský*; 29. 7. 2019 not. *J. Lukavský & K. Filipová*).

Poprvé byla puštička pochybná nalezena v ČR v jižních Čechách v osmdesátých letech minulého století (Kurka 1990) a její další šíření především v rybích sádkách v Budějovické pánvi (38) po roce 2000 popisuje K. Šumberová (in *Additamenta* 14: 104–107, 2016). Nálezy na severu Moravy dokládají výskyt druhu i v další významné rybníční oblasti u nás.

Pracovníci AOPK ČR (regionální pracoviště SCHKO Poodří) každoročně monitorují populaci *Lindernia procumbens* na lokalitách v CHKO Poodří. Na výše uvedených třech lokalitách byly objeveny vzrůstnější rostliny puštičky, které postupně převládaly. V roce 2019 byly rostliny sebrané v manipulačních nádržích v sádkách rybářství DENAS a v rybníku Prosnáček určeny jako *Lindernia dubia* a zpětně dle fotografií a jejich popisu potvrzeny na lokalitách i v předchozích letech a v dalších monitorovaných nádržích.

Ze Studénky pochází první nález nápadně velkých rostlin podložený alespoň fotografií z roku 2007, jejich počet byl zhruba stejný jako počet menších rostlin *L. procumbens* (*Z. Sovík* in verb.). V areálu rybářství DENAS ve Studénce se druh vyskytuje každoročně v manipulačních nádržích č. 5 a 6 (49°43'01,9"N, 18°05'05,5"E) s kačírkovým dnem v tisících trsů spolu s regionálně významnými druhy jako je *Alisma gramineum* či *A. lanceolatum* a dalšími druhy letněných den. Tyto nádrže jsou každoročně během července a srpna vypuštěné. V ostatních nádržích se puštička pochybná vyskytuje jen občasně při jejich vypuštění ve vhodnou dobu. Jednotlivě byla nalezena v manipulační nádrži č. 4 (49°43'03,2"N, 18°05'06,8"E, 24. 7. 2018 photo *J. Lukavský*) a v příležitostně letněných chovných rybnících (49°43'02,9"N, 18°05'03,2"E, 9. 8. 2017 photo *J. Lukavský*; 49°43'00,5"N, 18°05'04,2"E, 9. 8. 2017 not. *J. Lukavský*), kde druh vytvořil souvislý porost. V ostatních nádržích druh nebyl hledán.

V rybnících v okolí sádek rybářství Chov ryb Jistebník (rybníky Sádková a Prosnáček) byly zatím nalezeny jen jednotlivé rostliny. Tyto manipulační rybníky se na základě dohody se Správou CHKO Poodří začínají pravidelně letnit a je tak pravděpodobné, že se zde *Lindernia dubia* více rozšíří.

Na všech výše uvedených lokalitách druhu *Lindernia dubia* byly pořízeny také herbářové sběry druhu *L. procumbens* [rybník Sádková – 10. 7. 2018 leg. *J. Lukavský*, OSM;

rybník Prosňáček – 19. 6. 2014 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM (Dančák et al. 2014), sádky rybářství DENAS – 8. 8. 2016 leg. *J. Ševčík*, OSM].

J. Lukavský

Dančák M., Kocián P. & Hlisenkovský D. [eds] (2014): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VIII. – Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 263–282.

Kurka R. (1990): *Lindernia dubia* – nový zavlečený druh v Československu. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 25: 47–48.

Listera cordata

C1/EN

95a. Český hřeben, 5764d, Černá Voda (distr. Rychnov nad Kněžnou): PR U Kunštátské kaple, 0,82 km JJV od vrcholu U Kunštátské kaple (1041 m) SV od obce Zdobnice, 50°14'47,4"N, 16°27'08,0"E, 1038 m n. m., jedna kvetoucí a 12 sterilních rostlin v hustém borůvčí rašelinné smrčiny na ploše přibližně 1 m² (16. 7. 2019 photo *M. Gerža*).

Jedná se o potvrzení výskytu druhu na lokalitě po více než třiceti letech. Naposledy jej tu zaznamenala D. Turoňová (1985).

M. Gerža

Turoňová D. (1985): Zápis z kontroly CHÚ „U Kunštátské kaple“ dne 21. 7. 1985. – Ms. [Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Východní Čechy, Správa CHKO Orlické hory, Rychnov nad Kněžnou]

Loranthus europaeus

C4a/LC

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno – Černá Pole: Provazníkova ulice, na větvích *Betula pendula* rostoucí před vchodem do domu č. p. 80, 49°12'53,2"N, 16°37'42,2"E, 238 m n. m., jeden keřík samčí a tři samičí spolu se dvěma keříky *Viscum album* (2016 not. *J. Müller*⁴⁾); 9. 4. 2018 photo *J. Unar*); dva keříky samčí a alespoň jeden samičí (průměr asi 40 cm) spolu se dvěma velkými keříky *Viscum album* více než 60 cm v průměru (3. 3. 2019 not. *K. Kubát*).

Podle dostupných údajů není z území ČR rod *Betula* uváděn mezi hostitelskými dřevinami ochmetu. Na bříze byl pravděpodobně poprvé zjištěn v Trenčíně na západním Slovensku v roce 2001 (Kováříková & Procházka 2001).

Ochmet roste téměř výlučně na dubech, na kterých je naopak velmi vzácné jmelí (a to i v územích, kde je hojně). Proto je růst obou poloparazitů, ochmetu i jmelí, na jediném exempláři dřeviny jev velmi výjimečný. Na bříze v Brně – Černých Polích rostou keře ochmetu i jmelí spíše v apikální části různých větví, které jsou jistě více než metr dlouhé, proto je možné předpokládat, že haustoria poloparazitů nemohou přijít do přímého kontaktu.

V České republice roste ochmet nejen na dubech (včetně *Qu. pubescens*, např. v PP Lužické šipáky u Mostu), ale velmi vzácně byl pozorován i na *Carpinus betulus*

⁴⁾ Na tento výskyt ochmetu upozornil J. Müller v roce 2016, neboť se na něj díval do koruny břízy přímo z okna svého bytu (R. Řepka in litt.).

a *Prunus spinosa* (Kubíček 2019) a podle literárních údajů i na *Acer campestre* (Bohuslavice nad Metují; Žďárek 1977).

K. Kubát

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6969b, Stříbrnice (distr. Uherské Hradiště): k Medlovickým Skalicím, asi 1 km SV od hlavní křižovatky v Medlovicích, 49°03'30,3"N, 17°16'49,8"E, 345 m n. m., světlá dubohabřina až doubrava, ojedinelé na dubu zimním (19. 9. 2018 not. K. Fajmon).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6564c, Křížovice (distr. Brno-venkov): v koruně starého mohutného dubu (výška asi 20 m, průměr kmene asi 80 cm) na zalesněném svahu severní expozice ca 0,8 km V od kostela v obci Černvír, 49°26'47,5"N, 16°21'26,6"E, ca 430 m n. m., několik desítek trsů, dub je dnes ve smíšeném lese, dříve to byl patrně soliterní hraniční strom mezi loukami a pastvinami (2017–2020 not. Z. Mikulica).
- 77c. Chříby, 6969b, Stříbrnice (distr. Uherské Hradiště): při silniče na Paseky S nad obcí, asi 1 km SSZ od kostela sv. Prokopa, 49°04'02,2"N, 17°18'16,7"E, 385 m n. m., na dubu zimním v liniovém porostu dřevin podél cesty (18. 9. 2018 not. K. Fajmon).

Kováříková J. & Procházka F. (2001): Bříza jako výjimečný hostitel ochmetu (imelovca evropského). – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 23: 139–140.

Kubíček J. (2019): *Loranthus europaeus* Jacq. versus druhy r. *Quercus* L. resp. *Carpinus*. – Ms. [Disert. práce; depon. in: Knihovna Mendelovy Univerzity Brno]

Žďárek J. (1977): Rozšíření ochmetu evropského v severových. Čechách. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 12: 140–141.

Lycopodiella inundata

C1/EN

97. Hrubý Jeseník, 5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): vlhký okraj lesní cesty (K Furmance) na jihozápadním úbočí Vozky (1377 m), ca 920 m JZ od skal na vrcholu Vozky, 910 m Z od chaty Furmanka, 50°08'53,5"N, 17°05'52,3"E, 1065 m n. m., asi 250 plodných rostlin na ploše ca 5 × 0,75 m (12. 8. 2019 not. R. Štencel).

Nově nalezená lokalita leží jen asi 75 m vzdušnou čarou od lokality nalezené v roce 2018 (in *Additamenta* 17: 105–106, 2019), ale u jiné lesní cesty. Populace plavuňky je zde výrazně, více než desetinásobně, větší.

R. Štencel

Malaxis monophyllos

C1/EN

- 95a. Český hřeben, 5664c, Sedloňov (distr. Rychnov nad Kněžnou): při lesní cestě mezi Bukačkou a Sedloňovským vrchem, ca 50°20'22,7"N, 16°21'54,2"E, dvě rostliny (14. a 15. 8. 2019 photo Z. Mruzíková, photo rev. J. Šmiták).

Měkčilká jednodlátná byla z Orlických hor dosud známa jen z polské strany pohoří (cf. Gerža 2019). Při průzkumu lokality vratičky heřmánkolisté (viz výše) byla na jedné z jejích mikrolokalit nalezena i statná dvoulátná rostlina měkčilkly se zasychajícím květenstvím a o den později zpozorována další, mnohem menší jednodlátná nekvetoucí rostlinka. Oba kriticky ohrožené druhy rostou podél velmi frekventované turistické cesty, unikaly však pozornosti jistě kvůli své nenápadnosti i nepravidelnému životnímu cyklu.

Z. Mruzíková

Gerža M. (2019): Orchideje Orlických hor a podhůří. – SEN, Hlinné, 125 p.

Malva pusilla

C2/EN

21a. Hanácká pahorkatina, 6468d, Čelechovice na Hané (distr. Prostějov): Kaple, polorozpadlý chodník v ulici vedoucí k železniční zastávce Kaple asi 70 m V od kapličky ve vsi, 49°31'50,6"N, 17°06'09,1"E, 290 m n. m., dvě statnější rostliny (24. 8. 2019 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

21a. Hanácká pahorkatina, 6568b, Držovice (distr. Prostějov): okraj pole u fotovoltaické elektrárny asi 600 m JJZ od kostela v obci, 49°29'09,1"N, 17°07'58,1"E, 215 m n. m., asi 20 rostlin (2. 11. 2019 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

V poslední době je na střední Moravě tento donedávna vzácný druh nalézán stále častěji (cf. Additamenta 17: 106–107, 2019). Je otázkou, zda jeho lokalit skutečně přibývá nebo byl v minulých letech pouze přehlížen.

J. Komárek

Misopates orontium

C2/EN

32. Křivoklátsko, 6049d, Trubín (distr. Beroun): severozápadní okraj pole (strniště) 340 m SZ od kaple sv. Jana Nepomuckého v obci, 49°56'45,3"N, 13°59'52,3"E, 320 m n. m., vyšší desítky rostlin, kvetoucích, plodných, částečně posečených (3. 9. 2019 leg. E. Plesková, photo V. Somol, not. J. Dandová & M. Malcová, herb. Plesková, PRC).

71c. Drahanské podhůří, 6766d, Pozoří (distr. Brno-venkov): okraj pole u naučné stezky Vildenberk 1,5 km SV od kostela v obci, 49°13'10"N, 16°48'03"E, 380 m n. m. (17. 7. 2017 leg. K. Brtníková & O. Rotreklová, BRNU).

84a Beskydské podhůří, 6475b: Lhotka (distr. Frýdek-Místek): bramborové a přilehlé obilné poličko na okraji lesa v části Bahno, 380 m JJZ od kaple v obci, 49°35'38,9"N, 18°17'42,2"E, 445 m n. m., odhadem vyšší stovky až tisícovka kvetoucích a plodných jedinců (3. 8. 2019 leg. Z. Mruzíková & Z. Lukeš, FMM).

Překvapivě bohatá populace šklebivce přímého na ploše 90 × 20 m je o to zajímavější, že okolní polička byla mnou již v minulosti zkoumána, avšak bez výraznějších nálezů. Na lokalitě se mimo šklebivce vyskytuje i bohatá populace *Kickxia elatine* (několik desítek čtverečních metrů bohatého porostu), roztroušené jsou i *Centaurea cyanus* a *Spergula arvensis*.

Šklebivec přímý není z katastru Lhotky uváděn, recentní lokality se nalézají u Frenštátu pod Radhoštěm (Sedláčková 2007), kde však nejsou populace tak početné. Další populace šklebivce byla nalezena ve Slezsku u Liptaně na Osoblažsku (Mruzíková 2013).

Z. Lukeš

Mruzíková Z. (2013): *Misopates orontium*. – In: Plášek V. & Cimalová Š. (2014), Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VII., Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 69–82.

Sedláčková M. (2007): *Misopates orontium*. – In: Sedláčková M. (2009), Floristické nálezy ohrožených rostlin severovýchodní Moravy a Slezska (Česká republika), Čas. Slez. Muz., ser. A, 58: 9–19.

Moneses uniflora

C1/EN

71b. Dražanská plošina, 6466b, Skřípov (distr. Prostějov): PP Skřípovský mokřad, v porostu mechů na okraji borového lesíka asi 1,2 km SV od kostela v obci, 49°35'20,6"N, 16°49'42,0"E, 595 m n. m., 50 nakvétajících a 150 sterilních rostlin (25. 5. 2019 not. *J. Podhorný & B. Kleinová*).

Jedná se o šestou recentní lokalitu jednokvítku na Dražanské vrchovině, jehož výskyt je zde vázán téměř výhradně na stinná zalesněná údolí drobných potůčků (cf. Additamenta 4: 126, Additamenta 12: 165).

J. Komárek

85. Krušné hory, 5542d, Potůčky (distr. Karlovy Vary): vrch Rudná (kóta 852,3), historickou těžbou narušená smrčina na vrcholu kopce, 50°26'06,2"N, 12°45'03,8"E, 850 m n. m., dosti vzácně na ploše 1,5 × 1,5 m spolu s *Circaea alpina*, *Chrysosplenium oppositifolium* aj. (28. 8. 2018 leg. Č. *Ondráček*, CHOM).

85. Krušné hory, 5543c, Ryžovna (distr. Karlovy Vary): Zlatý Kopec, lem smrčiny u horské silničky ca 1,5 km JJV od vrchu Nad Starou šachtou (kóta 936,0), 50°25'34,6"N, 12°52'45,7"E, 895 m n. m., v pásu 1 × 0,5 m přibližně 50 kvetoucích rostlin spolu s *Arabidopsis halleri*, *Cardamine flexuosa*, *Chrysosplenium oppositifolium*, *Luzula sylvatica* aj. (13. 6. 2017 leg. Č. *Ondráček*, CHOM).

93a. Krkonoše lesní, 5258d, Paseky nad Jizerou (distr. Semily): Havírna, v pravém břehu Jizery pod mohutným smrkem 125 m SZ [recte SSV] od mostu přes Jizeru, 50°44'03,6"N, 15°25'12,1"E, 490 m n. m., ca 30 růžic v ploše 50 × 50 cm (15. 8. 2016 not. *A. Čejková*; *Harčarik & Horáková* 2018).

93a. Krkonoše lesní, 5260d, Malá Úpa (distr. Trutnov): Nad Spáleným mlýnem, ca 300 metrů JJV od Hotelu Spálený mlýn, těleso zeleně značené turistické cesty a její bezprostřední okolí, 50°42'13,5"N, 15°48'28,6"E, 820 m n. m., poměrně bohatá populace čítající vyšší desítky výhradně sterilních rostlin (19. 7. 2018 not. *J. Harčarik & L. Harčariková*; *Harčarik & Horáková* 2018).

Myriophyllum aquaticum

65. Kutnohorská pahorkatina, 5956b, Velim (distr. Kolín): zatopený lom v PP Skalka u Velimi, asi 0,8 km JJV od železniční stanice, 50°03'38"N, 15°07'42"E, 200 m n. m. (10. 8. 2018 leg. *A. Müllerová*, CBFS, det. P. Koutecký, rev. J. Praněl).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Tento stolítek je původní v subtropických a teplých temperátních oblastech Jižní Ameriky. Od konce 19. a začátku 20. století se rozšířil po klimaticky vhodných oblastech na všech kontinentech (kromě Antarktidy) a v mnoha zemích je nepříjemným invazním druhem. V Evropě je uváděn nejméně z 15 zemí. Nejvíce lokalit je známo v zemích Beneluxu a jižní Anglii, jinde je výskyt prozatím jen roztroušený až ojedinělý (*Hussner* 2012, *Tsiamis et al.* 2017, *CABI* 2018). U nás prozatím nebyl znám z volné krajiny, ale je občas pěstován v zahradních jezírkách a akvaristy. Dodnes je nabízen na akvaristických webech, přestože jde o rostlinu zařazenou na tzv. unijní seznam (*Seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii*, publikovaný jako *Prováděcí nařízení Evropské komise č. EU 2016/1141*), u kterých je v rámci Evropské unie zakázán dovoz, uvádění na trh, rozmnožování a uvádění do volné přírody. Vzhledem k tomu, že jde o druh citlivý na mráz (podle některých údajů ale ponořené lodyhy

a oddenky přežívají pod ledem i několik týdnů), není našťstí rychlé šíření ve střední Evropě pravděpodobné.

Druh dosud nebyl v české botanické literatuře uváděn, proto následuje stručný popis (kompilace z více zdrojů: Jäger et al. 2007, Ericsson 2010, Jäger 2011, Hussner & Champion 2012, CABI 2018, Les 2018). Lodyhy až 2 m dlouhé, ponořené části často načervenalé. Listy v přeslenech po (4–)5–6. Ponořené listy v obrysu obkopynaté, 35–40 × 8–12 mm, s 25–30 páry až 8(–10) mm dlouhých pravidelně uspořádaných niťovitých úkrojků. V průběhu sezóny (s výjimkou velmi hlubokých vod) vyrůstají lodyhy nad hladinu (10–20 cm, výjimečně až 40 cm). Vynořená část hustě olistěná s listy nápadně odlišnými od ponořených listů. Vynořené listy v obrysu obkopynaté, na vrcholu zaokrouhlené, 25–35 × 7–8 mm, krátce řapíkaté (5–7 mm), nápadně šedozelené s voskovitou kutikulou (nesmáčivé), úkrojky po 18–36 na každé straně, 4,5–5,5 mm dlouhé, 0,3 mm široké, pravidelně uspořádané, na vrcholu krátce zašpičatělé. *Myriophyllum aquaticum* je dvoudomý druh, v sekundárním areálu se ale vyskytují pouze samičí rostliny, takže i když zde občas kvete, rozmnožuje se pouze vegetativně. Květy se vyvíjejí v horní části lodyh mezi listy, které jsou podobné listům, květenství proto není nápadně odlišné od sterilních vrcholů vynořených lodyh. Samičí květy téměř přisedlé (stopky méně než 0,5 mm dlouhé), podepřené asi 1,5 mm dlouhými listenci, čtyřčetné, kalichy bělavě zelené, ca 0,5 mm dlouhé, korunní lístky chybějí, čnělky 4, paličkovité, blizny bílé, třásnité. Z našich původních druhů stolítků je druhu *M. aquaticum* nejpodobnější *M. verticillatum*, zejména pokud jde o ponořené listy. Vynořené lodyhy *M. aquaticum* jsou ale zcela charakteristické a nepodobné všem našim původním druhům; poněkud podobné vzácně se vyskytující terestrické formy *M. verticillatum* mají úkrojky kratší a řidší a nejsou nápadně šedozelené. V kvetoucím stavu se všechny naše původní stolítky (včetně *M. verticillatum*) liší tím, že jsou jednodomé (v květenství přítomny samčí i samičí květy) a květenství jsou nápadně odlišná od sterilních lodyh (listy menší a jiného tvaru než listy). *Myriophyllum aquaticum* preferuje stojaté, živinami bohaté, neutrální až mírně alkalické vody, obvykle méně než 1 m hluboké, s málo kolísající vodní hladinou.

Druh byl nalezen v zatopené části bývalého amfibolitového lomu o rozměrech ca 75 × 80 m. Odhadované stáří od ukončení těžby je 60 let. V současnosti je lom chráněn jako PP Skalka u Velimi, zejména jako geologická lokalita (výskyt dobře zachovaných fosilií druhohorní mořské fauny). Porosty *M. aquaticum* zaujímají v podstatě celou vodní plochu lomu. Lom má strmé stěny, přičemž hloubka rychle klesá od ca 40 cm těsně u okrajů až po 5–7 m v centru lomu a u lomové stěny. Porost *M. aquaticum* je přítomen jak v mělčí části, tak zasahuje i do hlubokých částí lomu. Dno lomu je kamenité bez významně vyvinuté vrstvy organického materiálu. Porost *M. aquaticum* byl monodominantní, v otevřené vodě nebyly přítomny jiné spontánně se vyskytující druhy vodních makrofyt. V mělčí části litorálu roste především *Typha latifolia*, ojediněle se vyskytují *Lycopus europaeus* a *Alisma plantago-aquatica*. V severní části lomu je několik rostlin *Nymphaea candida*, přičemž se dá předpokládat, že tento druh zde byl vysazen v rámci zkrášlovacích aktivit

(žádné záznamy však neexistují). Do lomu byla též nasazena poměrně silná rybí obsádka včetně kaprů koi, nicméně není možné dohledat, jaké další druhy a v jakém množství sem byly vypuštěny. Je možné, že stolítek byl na lokalitě vysazen, ale stejně tak mohlo jít o neúmyslné zavlečení (např. spolu s rybami).

P. Koutecký & A. Müllerová

- CABI (2018): *Myriophyllum aquaticum* (parrot's feather) datasheet. – In: Invasive species compendium, Centre for Agriculture and Bioscience International, Wallingford, U. K. – URL: <http://www.cabi.org/isc/datasheet/34939> [navštíveno 5. 12. 2019]
- Ericsson S. (2010): Haloragaceae. – In: Jonsell B. & Karlsson T. [eds], *Flora Nordica* 6: 149–156, Swedish Museum of Natural History, Stockholm.
- Hussner A. (2012): Alien aquatic plant species in European countries. – *Weed Res.* 52: 297–306.
- Hussner A. & Champion P. D. (2012): *Myriophyllum aquaticum* (Vell.) Verdcourt (parrot feather). – In: Francis R. A. [ed.], *A handbook of global freshwater invasive species*, p. 103–111, Earthscan, Oxon & New York.
- Jäger E. J. [ed.] (2011): *Rothmaler, Exkursionsflora von Deutschland, Gefäßpflanzen: Grundband. Ed. 20.* – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.
- Jäger E. J., Ebel F., Hanel P. & Müller G. [eds] (2007): *Rothmaler, Exkursionsflora von Deutschland. Vol. 5. Krautige Zier- und Nutzpflanzen.* – Spektrum Akademischer Verlag, Berlin & Heidelberg.
- Les D. H. (2018): *Aquatic dicotyledons of North America: ecology, life history, and systematics.* – CRC Press, Boca Raton.
- Tsiamis K., Gervasini E., Deriu I., D'Amico F., Nunes A. L., Addamo A. M. & Cardoso A. C. (2017): Baseline distribution of invasive alien species of Union concern. – Publications Office of the European Union, Ispra, Italy. – URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104969/kjna-28596-en-n.pdf> [navštíveno 5. 12. 2019]

Najas marina

C3/NT

5b. Roudnické pisky, 5551d, Kyškovice (distr. Litoměřice): mělčiny při pravém břehu Labe v Kyškovických asi 30 m nad brodem, 50°26'50,8"N, 14°17'16,6"E, 149 m n. m., místy souvislý porost na ploše asi 10 m² (19. 8. 2017 photo *T. Burian*).

Řečanka přímořská je z Roudnických písků (5b) i blízkého okolí v posledních letech pravidelně uváděna zpravidla na sekundárních stanovištích, zejména ve zbytkových jamách po těžbě nerostů, zatímco poslední nálezy z kanalizovaného úseku Labe pod Mělníkem jsou obvykle datovány až do 19. nebo do první poloviny 20. století (PLADIAS 2020) a po dlouhou dobu zde byla považována za vyhynulou. Nápadný návrat submerzní makrofytní vegetace na tento úsek řeky lze zřejmě přičíst útlumu říční plavby v posledních letech i souběžně prováděným prohrábkám dna spojeným s odstraněním organického sedimentu. Proto lze nejspíš očekávat i další zajímavé nálezy. Obdobně se v Labi v okolí Roudnice nad Labem začíná šířit např. *Potamogeton nodosus*.

T. Burian

63g. Opatovské rozvodí, 6264b, Svitavy: rybník Rosnička na severozápadním okraji města, 49°46'19,6"N, 16°27'04,9"E, 440 m n. m., husté porosty o velikosti asi 2 m² na více místech v severní a severozápadní části rybníka (15. 10. 2019 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).

Jedná se o pozoruhodný výskyt zcela mimo oblasti, ve kterých bývá řečanka přímořská nalézána. Nejbližší lokality, vzdálené však desítky kilometrů, se nacházejí u Hostovic a Horních Ředíc v Pardubickém Polabí (15c), u Chrasti v Železnohorském podhůří (69a) a u Chomoutova v Hornomoravském úvalu (21b) (vše in PLADIAS 2020).

V rybníku Rosnička proběhly v letech 2018–2019 dramatické změny. V létě 2018 došlo k totálnímu kolapsu rybníčního ekosystému, kdy kvůli kyslíkovému deficitu způsobenému nulovým přítokem čerstvé vody a hromadnému rozkladu odumřelých sinic, navíc v kombinaci s vysokými teplotami, uhynula v podstatě celá rybí obsádka. Vysoká rybí obsádka i její druhové složení, spolu s dalšími faktory, vedly v minulých letech kvůli rozvoji sinic opakovaně k zákazu koupání v letních měsících. Od podzimu 2018 je rybník v klidovém režimu, nová rybí obsádka byla silně redukována, byl z ní vyloučen kapr a býložravý amur. Již od jara 2019 bylo možné sledovat přirozenou obnovu rybníka a rychlý a masivní návrat řady vodních makrofyt (např. *Ceratophyllum demersum*, *Chara* sp., *Elodea canadensis*, *Myriophyllum spicatum*, *Potamogeton crispus*, *P. natans*, *Stuckenia pectinata*). Patrný je také silný rozvoj zooplanktonu a voda je nebývale čistá. K oživení rybníčního ekosystému přispělo mj. zřízení plovoucích ostrůvků osázených mokřadními druhy rostlin (např. *Carex acuta*, *Menyanthes trifoliata*, *Phragmites australis*, *Typha latifolia*), v jz. části rybníka byl vysazen stulík žlutý (*Nuphar lutea*).

V říjnu 2019 byli do rybníka opět vypuštěni kapři. Bude tedy zajímavé sledovat, zda a jakým způsobem se podaří udržet současný oživený stav rybníka, který v minulosti byl a, jak se zdá, může být také dnes, významnou lokalitou vodních a mokřadních rostlin, ale i vyhledávaným místem ke koupání.

P. Lustyk

65. Kutnohorská pahorkatina, 6056d, Vidice (distr. Kutná Hora): bezejmenný rybníček na levostranném přítoku potoka Švadlenka, ca 0,85 km ZJZ od kostela sv. Mikuláše v obci, 49°54'50,1"N, 15°09'13,4"E, 430 m n. m., hojně (20. 8. 2019 not. *J. Hájek*; Hájek 2019a).

Hájek J. (2019a): Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR: Aktualizace mapovacího okrsku cz2544. – Nálezová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Neotinea ustulata var. *ustulata*

C1/CR

62. Litomyšlská pánev, 6164a, Pazucha (distr. Svitavy): okraj mezofilní sečené louky ca 600 m ZSZ od kaple v obci, 49°52'49,2"N, 16°21'46,1"E, 428 m n. m., asi 30 kvetoucích rostlin (4. 5. 2018 et 2. 5. 2019 photo *J. Mysák*).

Vstavač osmahlý patří mezi velmi vzácné orchideje Českomoravského mezihoří i přílehlých fytochorionů. Z posledních let je znám jen výskyt u Horního Újezda (Baťová 2003; v roce 2008 nebyl na lokalitě druh nalezen – Jan Košnar in litt.) a u Nové Vsi u Litomyšle (např. Novák 2016), kde ale také nebyl v letech 2018 a 2019 potvrzen. Jde však o populaci v podrostu jasanového lesa, kde může počet kvetoucích (tj. dohledatelných)

rostlin kolísat i v závislosti na fenologii stromové dominanty a rozvoje poměrně bujného bylinného patra.

Nová lokalita u Pazuchy leží při horním okraji polokulturní louky. Jedná se o poměrně zachovalou vegetaci blízkou předintenzivnímu typu svazu *Arrhenatherion elatioris* s hojným výskytem *Rhinanthus minor*, který mohl napomoci k uchování rozvolněného trávníku vhodného pro výskyt vstavače.

J. Myšák & P. Novák

Bařová L. (2003): Lubenské kopce (E0087) + ZM 1:10 000 (14-33-19, 14-33-14), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 22 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Novák P. (2016): Příspěvek ke květeně Litomyšlska – nálezy v roce 2014. – Pr. a Stud. 23: 39–46.

Nicandra physalodes

neo cas

10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha – Nové Město: ve spáře chodníku při patě domu v ulici Na Hrádku, ca 50°04'18,2"N, 14°25'09,9"E, 188 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (asi 2010 not. J. Hadinec, P. Kovář, P. Sklenář & M. Štefánek).

10b. Pražská kotlina, 5953a, Praha-Hostivař: navážka zeminy na rumišti mezi železniční tratí a ulicí U Hostivařského nádraží, 870 m v od hlavní budovy železniční stanice Praha-Hostivař, 50°03'14,7"N, 14°32'53,6"E, 259 m n. m. (11. 9. 2019 leg. Z. Kaplan 19/203, BRNU, CB, OLM, PR, PRC).

Nicandra physalodes je druh původní v Peru, který byl u nás v minulosti pěstován jako léčivá a ozdobná rostlina a občas zplaňoval (Tomšovic in Slavík 2000: 247). V poslední době bývá nalézán jen vzácně (Additamenta 7: 295, 2008; Nepraš & Kroufek 2010; Kokošková & Chocholeušková 2013). Nově se ale vyskytuje jako plevel v polích se sójou, kam pravděpodobně bývá zavlékán s nevyčištěným osivem (Kocián 2015). Ojedinele, ale opakovaně se objevuje kvetoucí na štěrkopísčitých náplavech podél Labe v úseku pod Děčínem (2003, 2013, 2018 not. P. Bauer & J. Hadinec). Občas je pěstován i v truhlících za okny a zřejmě vytváří plodná semena. Tento původ měla i rostlina pozorovaná v pražské ulici Na Hrádku. Na lokalitu v Hostivaři, kde bylo nalezeno šest mohutných kvetoucích a plodných rostlin, byla patrně zavléčena s navážkou zeminy neznámého původu.

Z. Kaplan & J. Hadinec

15b. Hradecké Polabí, 5762c, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): zelné pole vpravo u silnice při cestě do Očelíc, 1,3 km S od železniční stanice Bolehošť, 50°13'35,4"N, 16°03'55,3"E, 257 m n. m., stovky rostlin (4. 8. 2019 not. J. Doležal).

Lilík mochyňovitý byl poprvé v okolí Bolehoště nalezen v roce 2005, kde rostl na ruderalní ploše u rybníka Baba v obci (Krahulec et al. in Additamenta 7: 295, 2008). Jednalo se však o přechodný výskyt, při hledání v pozdějších letech jsem zde druh již nezaznamenal. Podařilo se mi však nalézt velmi bohatou populaci na zelném poli vzdáleném 2,3 km SZ od prvně zjištěné lokality.

J. Doležal

74b. Opavská pahorkatina, 6075a, Píšť (distr. Opava): rekultivovaná skládka, ca 1,5 km SSZ od Kaple sv. Jana Nepomuckého, 49°59'29,0"N, 18°11'23,5"E, 240 m n. m. (1. 10. 2019 leg. et photo *J. Lukavský*, OSM).

Kokošková K. & Chocholoušková Z. (2013): Flóra města Blovice v okrese Plzeň-jih v letech 1975–2011. – *Erica* 20: 3–35.

Kocián P. (2015): Lilik mochyňovitý (*Nicandra physalodes*) – zajímavý plevel na Novojičínsku. – *Zprávy Moravskoslez. Poboč. ČBS* 4: 37–38.

Kokošková K. & Chocholoušková Z. (2013): Flóra města Blovice v okrese Plzeň-jih v letech 1975–2011. – *Erica* 20: 3–35.

Nepraš K. & Kroufek R. (2010): Příspěvek ke květeně Českého středohoří II. – *Severočes. Přír.* 41: 109–124.

Nigella arvensis

C1/CR

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968d, Bohuslavice (distr. Hodonín): posečené obilné pole na jihovýchodním svahu, 600–700 m JZ od kostela v obci, 49°02'44,0"N, 17°06'56,4"E, 260–280 m n. m., tisíce kvetoucích rostlin, populace vyznává na vrchol kopce asi 200 m západním směrem (26. 7. 2019 photo *L. Ambrozek*).

Nymphoides peltata

C1/EN

18b. Dolnomoravský úval (při hranici s 20b. Hustopečská pahorkatina), 6970b, Staré Město (distr. Uherské Hradiště): PP Čerťák, při severozápadním břehu slepého ramene řeky Moravy zvané Čerťák I, ca 1,44 km JZ od kostela sv. Ducha v obci, 49°04'13,1"N, 17°25'49,2"E, 175 m n. m., populace na ploše několika m² (27. 9. 2019 leg. *D. Zábranská*, det. *J. Danihelka*, BRNU).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Podhradí nad Dyjí (distr. Znojmo): při levém břehu řeky Dyje v místě s pomaleji tekoucí vodou, ca 0,51 km SV od kapličky v obci, 48°54'12,5"N, 15°41'27,9"E, 348 m n. m., ve více koloniích na celkové ploše 20 m² (25. 7. 2019 not. *J. Juřica*).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7159b, Stálky (distr. Znojmo): EVL Údolí Dyje, na obnaženém bahnitým náplavu na pravém břehu řeky Dyje, ca 380 m V od Grázlový vyhlídky, 48°53'29,0"N, 15°38'31,3"E, 355 m n. m., roztroušený výskyt na celkové ploše 2 m² (25. 7. 2019 photo *J. Juřica*).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7159b, Podhradí nad Dyjí (distr. Znojmo): EVL Údolí Dyje, v pomaleji proudícím úseku řeky Dyje při jejím levém břehu, ca 0,83 km VJV od Grázlový vyhlídky, 48°53'22,9"N, 15°38'51,7"E, 355 m n. m., hojný výskyt na celkové ploše 15 m² (25. 7. 2019 photo *J. Juřica*). – Podhradí nad Dyjí: EVL Údolí Dyje, v zátočině při levém břehu řeky Dyje, která je oddělená od řeky vysokým náplavem, ca 1,18 km VJV od Grázlový vyhlídky, 48°53'17,8"N, 15°39'08,9"E, 353 m n. m., velmi hojný výskyt na celkové ploše 300 m², kvetoucí populace (25. 7. 2019 photo *J. Juřica*).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7160a, Podhradí nad Dyjí (distr. Znojmo): EVL Údolí Dyje, při obou březích řeky Dyje v místě, kde se již projevuje vzdutí jezu v obci, ca 0,94 km JZ od kapličky v obci, 48°53'44,2"N, 15°40'31,8"E, 352 m n. m., několik desítek rostlin (25. 7. 2019 not. *T. Krejčí & J. Juřica*).

Nově nalezená metapopulace plavínu štítnatého v horním úseku řeky Dyje představuje v současnosti jedinou známou poříční populaci tohoto druhu na území České republiky, ostatní jsou známy pouze ze stojatých vod.

J. Juřica

Odontites luteus

C2/VU

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968d, Kostelec (distr. Hodonín): hřbítek a stepní stráň západní expozice na spraši na severním okraji areálu Vinařství Krýsa, 1,3 km S–SSV kostela v obci, 49°02'10,9"N, 17°09'12,5"E, 245–250 m n. m., desítky rostlin spolu s *Aster amellus*, *Equisetum ramosissimum* a *Galatella linosyris* (31. 8. 2018 photo L. Ambrozek).

Odontites vernus* subsp. *vernus

C2/EN

84a. Beskydské podhůří, 6375d, Kozlovice (distr. Frýdek-Místek): okraj úhoru na pravé straně Lhotského potoka, 1,21 km JJZ od vrcholu Kozlovické hory (612 m), 49°36'03,1"N, 18°17'03,3"E, 392 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (17. 6. 2019 not. Z. Lukeš).

84a. Beskydské podhůří, 6475b, Kozlovice (distr. Frýdek-Místek): okraje tří propojených obilných poliček na levém břehu potoka Říčka, 1,1 km VJV od kostela v obci, 49°35'27,6"N, 18°16'16,8"E, 383 m n. m., přes 50 kvetoucích rostlin (18. 6. 2019 leg. et photo Z. Lukeš, FMM).

Dvě populace zdravínku jarního pravého jsou od sebe vzdáleny 1,4 km a doplňují znalosti o rozšíření tohoto vzácného taxonu na severní Moravě. Biotopem na první lokalitě je zanedbaný úhor s bohatou populací *Kickxia elatine* a *Valerianella dentata*. Na druhé lokalitě se zdravínek jarní pravý vyskytuje roztroušeně (celkem přes 50 rostlin) při okrajích obilných poliček. Jednotlivé rostliny zasahovaly hluboko do pole, jeho populace zde bude pravděpodobně početnější. Na poli se vyskytuje i bohatá populace *Aphanes arvensis* (především severní poličko) a *Centaurea cyanus*.

Zdravínek jarní pravý se vyskytoval v nedalekých Fryčovicích (Hlisnikovský 2010), kde byla nalezena jediná kvetoucí rostlina, ale od doby nálezů se jeho výskyt nepodařilo ověřit. Další lokalita je uváděna od Soběšovic (Hlisnikovský & Chytil 2008) či z Osoblažska (Mruzíková 2013).

Z. Lukeš

Hlisnikovský D. & Chytil P. (2008): *Odontites vernus* subsp. *vernus* – In: Plášek V. & Cimalová Š. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska I., Čas. Slez. Muz., ser. A, 57: 45–48.

Hlisnikovský D. & Skarka P. (2010): *Odontites vernus* subsp. *vernus* – In: Plášek V. & Cimalová Š. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska IV., Čas. Slez. Muz., ser. A, 59: 273–280.

Mruzíková Z. (2013): Příspěvek k poznání zajímavých polních plevelů Osoblažska. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 48: 17–29.

Ophrys apifera

C1/CR

20a. Bučovická pahorkatina, 6868c, Kloboučky (distr. Vyškov): PP Baračka, širokolistý suchý trávník v bývalém ovocném sadu ca 0,8 km V od kapličky v obci, 49°07'43,1"N, 17°01'11,4"E, 250 m n. m., 18 fertilních rostlin (29. 5. 2018 photo V. Sedláček).

20b. Hustopečská pahorkatina (při hranici se 77a. Ždánický les), 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): východně orientovaný pasený stepní úhor Přední Habrová, 1,1 km SSZ od kostela v obci, 49°04'37,9"N, 17°01'30,0"E, 290 m n. m., jedna listová růžice (27. 11. 2018 photo L. Ambrozek). – Ždánice: východně orientovaný pasený stepní úhor Zadní Habrová, v dolní části svahu 1,395 km SSZ od kostela v obci, 49°04'48,5"N, 17°01'32,9"E, 275 m n. m., jedna listová růžice (5. 1. 2019 photo L. Ambrozek); 12 listových růžic (19. 12. 2019 photo L. Ambrozek).

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): horní okraj zatravněného úhoru pod lesem na východně orientovaném svahu, 550 m ZSZ – 700 m SZ od kostela v obci, 49°03'06,7"N, 17°06'48,2"E – 49°03'13,8"N, 17°06'46,6"E, 250 m n. m., ca 260 listových růžic v asi 200 metrů dlouhém pásu s ojedinělým výskytem i níže po svahu (14. 1. a 8. 3. 2018 photo *L. Ambrozek*); 49°03'07,3"N, 17°06'48,1"E, čtyři kvetoucí rostliny (červen 2018 not. *Z. Lukeš*); několik desítek zimních růžic (26. 12. 2018 not. *S. Gloc & L. Vyhnalík*; Šmiták & Juroch 2019); 85 zimních růžic (28. 12. 2018 not. *L. Ambrozek*); více než sto kvetoucích rostlin (17. 6. 2019 not. *L. Ambrozek*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7066d, Němčičky (distr. Břeclav): stepní stráně s křovinami na J–JZ svazích údolí Pucelejty, asi 750 m JZ od kostela v obci a asi 500 m ZJZ od kóty Pucelejty (314), 48°55'39,9"N, 16°48'47,1"E, ca 260–270 m n. m., až 50 zimních listových růžic (6. 1. 2018 et 19. 4. 2019 not. *Z. Mikulica*); dvě kvetoucí rostliny (červen 2019 not. *Z. Mikulica*).

Šmiták J. & Juroch J. (2019): Nové lokality orchidejí v roce 2018 (včetně nezveřejněných údajů z dřívějších let). – *Roezliana* 49: 34–38.

Ophrys sphegodes

non C1

- ▼ 19. Bílé Karpaty stepní (při hranici se 78. Bílé Karpaty lesní), 7071d, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): PR Drahý, 48°55'21,6"N, 17°38'10,3"E, 390 m n. m., čtyři rostliny (8. 5. et 10. 5. 2014 photo *J. Skořepa*; 12. 5. 2014 not. *V. Ondrová*; 17. 5. 2014 photo *O. Prosický*; 2014 photo *V. Kolářek*; 2015 not. *Z. Lukeš*, a následně až do roku 2019 řada dalších botaniků a fotografů).
- ▼ 78. Bílé Karpaty lesní, 7072b, Komňa (distr. Uherské Hradiště): PP Lom Rasová, dvě rostliny (19. 5. 2018 photo *O. Prosický*; 24. 5. 2019 photo *P. Večeřa*; AOPK ČR 2020).

Poprvé se zpráva o nálezů tořiče pavoukonosného v PR Drahý v Bílých Karpatech objevila patrně v časopise *Roezliana* (Juroch & Šmiták 2015). Jako nálezce je uveden *Z. Lukeš* (12. 5. 2014), ale ten v té době jen potvrdil, spolu s *J. Šmitákem*, správnost určení druhu z fotografie pořízené *J. Skořepou* (Skořepa 2014). Datované fotografie i s výstižným doprovodným textem lze nalézt také na webových stránkách *O. Prosického* (Prosický 2014).

Od počátku bylo podle místních znalců jisté, že se nejedná o přirozený výskyt, ale o záměrnou výsadbu. Dokonce je známo, že rostliny pocházejí z maďarského NP Kiskunság. Také do PP Lom Rasová byl druh vysazen. Antropogenní původ je nepochybný také s ohledem na historickou i současnou prozkoumanost území (a zvláště pak dotyčných lokalit) a vzdálenost k nejbližším lokalitám přirozeného výskytu na Slovensku (NPR Devínská Kobyla a PR Vřšok u Štúrova) a nedaleko Vídně (Lobau v NP Donauauen a Bisamberg).

V ČR se *Ophrys sphegodes* patrně nikdy spontánně nevyskytoval, v Čechách nebyl nikdy nalezen a historické údaje z Moravy jsou nejednoznačné a nejspíše zcela chybné (např. Jongepier & Jongepierová 2006, Procházka in Štěpánková et al. 2010: 548). Bohužel se informace o výskytu druhu u Horního Němčí objevila v novém vydání Klíče ke květeně České republiky (Kaplan in Kaplan et al. 2019a: 189), kde je tořič pavoukonosný uveden jako nedávno nalezený druh naší květeny, navíc s návrhem na zařazení do kategorie ohrožení C1 v příštím červeném seznamu!

Snahy o vylepšování přírody podobnými výsadbami či výsevy, navíc do zvláště chráněných území, jsou jednoznačně nepřijatelné, nesou s sebou celou řadu rizik (viz např.

Kaplan et al. 2007) a téměř vždy jsou také zdrojem spekulací a pochybností v naší botanické obci a zmatků v botanické literatuře.

P. Lustyk, K. Fajmon, V. Ondrová & Z. Lukeš

- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Juroch J. & Šmiták J. (2015): Nové lokality orchidejí v roce 2014 (vč. nezveřejněných údajů z dřívějších let). – Roeszlana 45: 41–46.
- Kaplan Z. [ed.], Brabec J., Danihelka J., Grulich V., Hadinec J., Hroudová Z., Chrtek jun. J., Kolbek J., Krahulec F., Kubát K., Lustyk P., Prach K., Pyšek P., Rybka V., Soldán Z., Šída O., Štech M. & Trávníček B. (2007): Upozornění na rizika spojená s vysazováním nepůvodních druhů rostlin do přírody a posilováním populací ohrožených druhů. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 337–338.
- Prosický O. (2014): Naturephoto.cz – URL: <http://www.naturephoto.cz/blog/priroda/orchideje/238/bile-karpaty-s-podivnym-nalezem> [navštíveno 17. 1. 2020]
- Skořepa J. (2014): Jiří Skořepa. – URL: <https://www.skorepa-photo.com/galerie/ophrys-sphegodes-toric-pavoukonosny/> [navštíveno 17. 1. 2020]

Orobanche coerulescens

C1/CR

- 4b. Labské středohoří, 5448b, Hostomice (distr. Teplice): Husův vrch, jižní svah, 50°35'21,0"N, 13°48'48,9"E, 1 rostlina (28. 7. 2009 leg. K. Kubát, herb. Kubát, Fojtíková 2018).
- 17a. Dunajovické kopce, 7165c, Dolní Dunajovice (distr. Břeclav): bezejmenný kopec (kóta 278) SSZ od vrcholu Liščího kopce (kóta 272), JZ od obce, asi 110 m JZ od vrcholu, starý rozvolněný úhor se záp. expozicí: a) 48°50'20,3"N, 16°33'47,5"E, ca 250 m n. m., jedna suchá rostlina (20. 6. 2017 photo J. Fojtíková); b) 48°50'20,6"N, 16°33'47,5"E, ca 252 m n. m., tři suché rostliny (30. 6. 2017 photo J. Fojtíková, Fojtíková 2018).

Zárasa namodralá je vzácný druh, na Moravě byla v poslední době pozorována jen na Ječmeništi u Dyjákoviček (naposledy 2011) a na Špici u Újezda u Brna (1998). Na Dunajovických kopcích nebyla v minulosti zaznamenána. Druh se vyskytuje velmi sporadicky, většinou jen jednotlivé rostliny ne každý rok, je snadno přehlédnutelná mezi dalšími sedmi druhy záraz, které se na Dunajovických kopcích v různé míře vyskytují. V Čechách se vyskytuje vzácně, pouze v Českém středohoří.

J. Zázvorka

- Fojtíková J. (2018): Nové nálezy zárazy namodralé (*Orobanche coerulescens*) na Dunajovických kopcích a v Českém středohoří. – Severočes. Přír. 50: 73–76.

Papaver lecoqii

C1/EN

- 4a. Lounské středohoří, 5549b, Chrást'any (distr. Litoměřice): mez oddělující cestu a okraj pole při horním okraji obce, 50°28'49,3"N, 13°55'33,6"E, 390 m n. m., vzácně (8. 6. 2019 not. K. Nepraš, R. Kroufek et al., exkurze ČBS).
- 4a. Lounské středohoří, 5549b, Děkovka (distr. Litoměřice): narušené trávníky kolem silnice v obci, 50°29'26"N, 13°55'45"E, 440 m n. m., vzácně na více místech (8. 6. 2019 not. K. Nepraš, R. Kroufek et al., exkurze ČBS).

- 4a. Lounské středohoří, 5549b, Pnětluky (distr. Litoměřice): ruderalizovaná vegetace u silnice ve střední části obce, 50°29'03,9"N, 13°56'25,3"E, 335 m n. m., vzácně (8. 6. 2019 not. K. Nepraš, R. Kroufek *et al.*, exkurze ČBS).

Parietaria judaica

neo cas

9. Dolní Povltaví 5751d, Otovice (distr. Kladno): v suchém příkopě hlavní silnice pod terasou domku, 50°12'47,3"N, 14°16'13,4"E, 210 m n. m. (25. 8. 2018 leg. J. Sádlo, PRA).

Mnoho desítek trsů této vytrvalé byliny tvořilo souvislý porost na několika metrech čtverečních; patrně jde o dlouhodobou postupně se rozrůstající populaci. Ač nelze vyloučit např. zavlečení s nějakou dovezenou rostlinou pěstovanou v okolí, pravděpodobnější se zdá přenos drobných nažek v odpadním materiálu, např. ve smetí z auta. V ČR byl drnavec palestinský dosud nalezen jen dvakrát, a to na lesní cestě na okraji strže Bahňová rokle u Oplan ve středních Čechách (Chrtěk & Chrtková 1980) a v areálu klatovské nemocnice (Čížek & Král 2009).

J. Sádlo

Čížek K. & Král M. (2009): Park v areálu nemocnice v Klatovech. – *Calluna* 14: 7–8.

Chrtěk J. & Chrtková A. (1980): *Parietaria judaica* v Československu. – *Čas. Nár. Muz., sect. natur.*, 149: 211–213.

Parietaria officinalis

C2/EN

70. Moravský kras, 6666a, Lažánky (distr. Blansko): ruderní vegetace pod jižně orientovanou škrapovou strání, ca 90 m S od návsi ve středu obce, 49°21'05,7"N, 16°42'30,1"E, ca 410 m n. m. (15. 8. 2019 leg. P. Koutecký & K. Hustáková, herb. Hustáková).

Bohatá populace druhu se nachází v dolní části stráně v ruderní vegetaci podél přístupové cesty a podél zadní strany přiléhajících zahrad a záhumenků. Druh nebyl z Moravského krasu dosud uváděn.

K. Hustáková

Pedicularis sylvatica

C2/VU

32. Křivoklátsko, 6149a, Bzová (distr. Beroun): louka Malá Baba 1,66 km Z od kaple v obci, 49°53'47,8"N, 13°50'16,9"E, 480 m n. m., desítky kvetoucích rostlin (26. 5. 2018 not. V. Somol).
67. Českomoravská vrchovina, 6655d, Psárov (distr. Tábor): západní cíp střídavě vlhké louky sv. *Molinion caeruleae* ca 1,08 km VJV(–V) od kaple v obci, 49°19'02,6"N, 14°55'19,1"E, 570 m n. m., 20 rostlin (4. 6. 2019 not. J. Hájek; Hájek 2019b).

Hájek J. (2019b): Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR: Aktualizace mapovacího okrsku cz1657. – Názevová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Phelipanche arenaria

C2/EN

- 4a. Lounské středohoří, 5548b, Libčeves (distr. Louny): hlavní vrchol Vraníků SZ od obce, xerothermní trávníky v horní třetině svahu s jižní expozicí, 50°28'08,1"N, 13°49'35,3"E, hostitel *Artemisia*

campestris (9. 6. 2019 photo *J. Fojtíková*; 17. 6. 2019 leg. *J. Fojtíková*, PRA, rev. *J. Zázvorka*). – Libčevce: Hořenec, vrch Vraníky (483 m), hlavní (východní) vrchol, skalní step v horní části svahů 50 m JV od vrcholu, 50°28'08,3"N, 13°49'37,5"E, 460 m n. m., zde a v blízkém okolí celkem pět rostlin (další jedna rostlina v místě 50°28'07,3"N, 13°49'36,7"E) v trsech *Artemisia campestris* (21. 6. 2019 leg. *K. Nepraš*, PRA, rev. *J. Zázvorka*).

Phelipanche purpurea subsp. *purpurea*

C1/EN

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067c, Bořetice (distr. Břeclav): stepní úhory na svahu jihozápadní orientace V od PR Zázmoníky, 2,49 km SSV od kostela v obci, 48°56'06,8"N, 16°51'17,3"E, 290 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (7. 6. 2019 photo *L. Ambrozek*).

46d. Jetřichovické skalní město, 5152a, Vysoká Lípa (distr. Děčín): PP Hofberg, suchý acidofilní trávník na mělké půdě kolem pískovcových výchozů, 50°51'20,7"N, 14°20'34,9"E, 335 m n. m., jedna suchá rostlina se semeníky (16. 8. 2019 photo *P. Bauer*, det. *J. Zázvorka* a *K. Nepraš*).

První nález *Phelipanche purpurea* subsp. *purpurea* v uvedeném fytochorionu i na území CHKO Labské pískovce. Nejbližší lokality se nacházejí asi o 25 kilometrů jižněji v Českém středohoří mezi Ústím nad Labem a Děčínem.

K. Nepraš

Phyteuma orbiculare

C2/EN

32. Křivoklátsko, 6149a, Bzová (distr. Beroun): louka Malá Baba 1,67 km Z od kaple v obci, 49°53'47,3"N, 13°50'16,3"E, 480 m n. m., více než deset kvetoucích rostlin (26. 5. 2018 not. *V. Somoľ*).

43b. Miličinská vrchovina, 6453b, Heřmaničky (distr. Benešov): osada Jiříkovec, kosená ovsíková louka mezi silnicí a železniční tratí J od bezejmenného rybníčku, 49°35'33,1"N, 14°35'07,2"E, 512 m n. m., stovky až tisíc rostlin (20. 5. 2019 not. *J. Hájek*: Hájek 2019c). – Heřmaničky: osada Jiříkovec: drobná nesečená loučka ve střední části s mladou výsadbou smrku na jižním okraji osady, se špatnou perspektivou, Z od silnice do obce Radíč, u železničního přejezdu, 49°35'30,3"N, 14°35'07,9"E, 519 m n. m., do 20 přežívajících rostlin (20. 5. 2019 not. *J. Hájek*: Hájek 2019c).

Hájek J. (2019c): Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR: Aktualizace mapovacího okrsku cz2119. – Nálezková databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Phyteuma spicatum subsp. *coeruleum*

[Kovanda in Slavík 2000: 719–748]

80a. Vsetínská kotlina, 6673d, Vsetín: Semetín, travnatý okraj zpevněné hřebenové cesty, ca 180 m JJZ od rozcestí Nad Potůčky, 49°20'28,0"N, 17°57'28,8"E, ca 520 m n. m., 15 rostlin (29. 5. 2017 leg. *J. Tkáčiková*, BRNU; 26. 5. 2018 not. *P. Lustyk*, *J. Tkáčiková*, *P. Batoušek*, *I. Jindra*, *J. Lederer* & *H. Švandová*; 28. 5. 2019 not. *J. Tkáčiková*). – Vsetín: Semetín, rozcestí Nad Potůčky, louky a travnatý svah silničky 300 m JZ od kóty 535, 1,8 km VJV od vrchu Křížový (670,4 m), 49°20'31"N, 17°57'26"E, 510 m n. m. (26. 5. 2018 leg. *P. Batoušek*, BRNM, leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk, not. *J. Tkáčiková*, *I. Jindra*, *J. Lederer* & *H. Švandová*). – Vsetín: Semetín, louky v osadě Poschlá, ca 360 m Z od rozcestí Nad Potůčky, 49°20'31,8"N, 17°57'13,8"E, ca 480 m n. m., min. 50 rostlin (26. 5. 2018 leg. *I. Jindra*, BRNM, leg. *J. Tkáčiková*, BRNU, not. *P. Batoušek*, *P. Lustyk*, *J. Lederer* & *H. Švandová*; 28. 5. 2019 not. *J. Tkáčiková*). – Vsetín: Semetín, louky v osadě U Sládků, ca 680 m JZ od rozcestí

Nad Potůčky, 49°20'17,5"N, 17°57'07,4"E, ca 480 m n. m., min. 30 rostlin (29. 5. 2017 not. J. Tkáčiková; 28. 5. 2019 not. J. Tkáčiková). Údaje ze dne 26. 5. 2018 byly zaznamenány v rámci exkurze Moravskoslezské pobocky ČBS.

Modře kvetoucí rostliny *Phyteuma spicatum* byly kromě úzce vymezených lokalit uvedených výše pozorovány podél zpevněné hřebenové cesty mezi rozcestími Nad Potůčky a Nad Janišovem v úseku ca 49°20'30,1"N, 17°57'29,6"E až 49°20'06,7"N, 17°57'27,9"E. Celkově tvoří tuto metapopulaci přinejmenším 100 rostlin. Obvykle nažloutle kvetoucí rostliny se zde nenacházejí. Modrokvěté rostliny vykazovaly jednotný vzhled a také srdčitý tvar dolního listu vyloučil možnost, že se jedná o křížence *P. ×adulterinum*.

Nález bohaté populace modře kvetoucích rostlin *Phyteuma spicatum* subsp. *coeruleum* na Vsetínsku není prvním údajem o jejich výskytu v tomto území. Studium herbářů bylo zjištěno, že na téměř totožné lokalitě tento taxon zaznamenal G. Řičan: „Vsetín a Žambošskou na umělé louce asi zavlečena travním semenem“ (1926 leg. G. Řičan, BRNU 293100). Chybně jej však determinoval jako *Phyteuma nigrum*. O pochybách autora, jak nalezené rostliny determinovat svědčí i to, že ve své souhrnné publikaci o květeně Vsetínska (Řičan 1936) taxon *Phyteuma nigrum* vůbec nezmiňuje, ale s totožným popisem jako na schedě herbářové položky zmiňuje výskyt *Phyteuma orbiculare* L.: „Žídka na umělých lukách u Vsetína, patrně zavlečena semeny travin.“ Tradovaná informace, objevující se porůznu převážně v rukopisech, že na Vsetínsku byl zavlečen druh *Phyteuma nigrum*, je pochybná. Kromě Řičanovy položky existuje ještě herbářový sběr s lokalizací, která vyjmenovává, kde všude byl taxon zaznamenán: „Park v Rožnově, okolí Vsetína, obec. les valašsko-meziríčský“ (1930 leg. J. Svoboda, BRNU 232958). Ale stejně jako u Řičanova sběru odpovídá sebraná rostlina taxonu *P. spicatum* subsp. *coeruleum*.

Správně determinovány jsou pak pozdější sběry V. Pospíšila z Hošťálkové (1942 leg. V. Pospíšil, BRNM 72446), kde na schedě kromě lokalizace uvádí i podrobnější informace: „Květy sytě (tmavě) modrofialové! 2 trsy, *P. spicatum* s normal. barvou květů zde neroste.“ Na schedě je také dodatečně připsáno zřepnění determinace: f. *coerulescens* Bogenh. Na téměř totožné lokalitě jako současný nález (Vsetín – Potůčky) pak Pospíšil modrokvěté rostliny *Phyteuma spicatum* opakovaně sbíral (1947, 1951 leg. V. Pospíšil, BRNM 75584, 75572).

Kovanda (in Slavík et al. 2000: 722) v Květeně ČR zmiňuje vzácný výskyt modrokvětých rostlin na území ČR bez bližší lokalizace. Snižuje také jejich taxonomickou hodnotu na úroveň formy: „Rostliny s bledě modrými květy, které bývají hodnoceny jako subsp. *coeruleum* R. Schulz, se na našem území vyskytují velice vzácně vždy v populacích typu a lze je hodnotit nanejvýš jako formu.“ S tím, že modře kvetoucí rostliny pravděpodobně nemají žádnou taxonomickou hodnotu, souhlasí i výsledky aktuálních výzkumů z okolních

Obr. 1. – *Phyteuma spicatum* subsp. *coeruleum* – (a) rozkvétající, (b) v plném květu, (c) spodní list. Foto: J. Tkáčiková (a, c), P. Lustyk (b).

Fig. 1. – *Phyteuma spicatum* subsp. *coeruleum* – (a) at the start of flowering, (b) in full flower, (c) ground leaf. Photos J. Tkáčiková (a, c), P. Lustyk (b).

států (cf. Schneeweiss et al. 2013); „blue-flowered forms of *Ph. spicatum* are known from different parts of its distribution range (NE Alps, Croatia, Massif Central...). As far as we can judge from our current data (not yet completely finished RADseq data), these are of no taxonomic value, though“ (2019 G. M. Schneeweiss in litt.).

J. Tkáčiková

Řičan G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského. – Ms., 79 p. [Depon. in: Knihovna Muzea regionu Valaško, Valašské Meziříčí]

Schneeweiss G. M., Pachschooll C., Tribsch A., Schönswetter P., Barfuss M. H. J., Esfeld K., Weiss-Schneeweiss H. & Thiv M. (2013): Molecular phylogenetic analyses identify Alpine differentiation and dysploid chromosome number changes as major forces for the evolution of the European endemic *Phyteuma* (Campanulaceae). – *Molec. Phylogen. Evol.* 69: 634–652.

Picris hieracioides* subsp. *umbellata

→ C4b/DD

78. Bílé Karpaty lesní: Slavkov (Roleček et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 53: 165–176, 2018).

Nový taxon v květeně České republiky.

Při fytoecnologickém snímkování vegetace v NPR Porážky byly v zachovalém lučném porostu zaznamenány statné rostliny hořčičku jestřábníkolistého, který je spíše druhem ruderálních a polopřirozených stanovišť. Při následném studiu byly rostliny přifazeny k dosud u nás neznámému poddruhu *P. h.* subsp. *umbellata*. Při revizi herbářového materiálu uloženého v BRNM a BRNU se podařilo nalézt několik desítek historických položek z více oblastí ČR, které lze s tímto taxonem ztotožnit.

[eds]

Pilosella heterodoxa

A2→C1

(*P. calodon* > *P. officinarum*; *P. piloselloides* – *P. rothiana*)

61b. Týnišťský úval, Světlá (Doležal & Zámečník: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 53: 11–29, 2018).

Pilosella macranthella

C1/CR

(*P. glomerata* > *P. officinarum*)

61b. Týnišťský úval, Křivice (Doležal & Zámečník: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 53: 11–29, 2018).

Pilosella pilosellina

C1/CR

(*P. densiflora* / *P. ziziana* < *P. officinarum*)

37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151d, Vyšný (distr. Český Krumlov): dno lomu na západním okraji obce ca 590 m J od vrcholu vrchu Vyšný, řídký trávník, 48°49'58,9"N, 14°17'42,2"E, 580 m n. m., ca 30 růžic (12. 7. 2017 leg. *P. Lepší*, *M. Kotlínek* & *M. Lepší*, CB 85091, rev. J. Chrtěk; Lepší & Lepší 2018).

Pilosella polymastix

C1/CR

(*P. bauhini* – *P. caespitosa*)

61b. Týnišťský úval, Borohrádek (Doležal & Zámečník: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 53: 11–29, 2018).

92a. Jizerské hory lesní, 5257d, Tanvald (distr. Jablonec nad Nisou): křižovatka ulic Pod Špičákem a Údolí Kamenice, u domu č. p. 371, okraj sečeného trávníku, 50°44'32,6"N, 15°16'02,7"E, 500 m n. m., asi pět rostlin (15. 7. 2016 leg. P. Zdvořák, herb. Zdvořák, det. J. Chrtek, O. Rotreklová 2016).

Polycnemum majus

C1/CR

70. Moravský kras, 6666a, Lažánky (distr. Blansko): dolní část jižně orientované škrapové stráně nad obcí, ca 110 m S od návsi ve středu obce, 49°21'06,4"N, 16°42'30,8"E, ca 420 m n. m., nižší desítky rostlin na plochách s rozvolněnou vegetací v okolí škrapových výchozů na ploše ca 200 m² (9. 7. 2019 leg. et det. K. Hustáková, herb. Hustáková; 15. 8. 2019 leg. P. Koutecký, herb. Hustáková).

Plocha s výskytem chruplavníku většinou byla poslední tři roky pravidelně pasena ovce-
mi (ochranářský management hrazený správou CHKO Moravský kras). Historické údaje o výskytu tohoto druhu dosud pocházely pouze z nejjihnější části Moravského krasu z oblasti Hádů, výskyt v současné době není znám.

K. Hustáková

Polystichum lonchitis

C2/EN

99a. Moravskoslezské Beskydy, 6575a, Dolní Bečva (distr. Vsetín): Dolní Rozpíté, osada Podhory, porost s dominantním *Acer pseudoplatanus* náletového původu na svažitém, dříve zemědělském pozemku, 450 m SV od autobusové zastávky Dolní Rozpíté, točna, 49°28'23"N, 18°12'60"E, 595 m n. m., dvě sterilní rostliny (1. 6. 2019 leg. V. Tkáč & T. Koutecký, BRNL).

Současný nález zřejmě představuje první doložený údaj o výskytu této převážně horské kapradiny na východní Moravě. Kapradina hrálovitá mohla být v oblasti Beskyd a Podbeskydí pozorována již dříve, nicméně dosavadní záznamy (Zubří, Veřovice, Ondřejník, Frýdlant nad Ostravicí) byly při revizi vyhodnoceny jako nejisté (PLADIAS 2020). Nejbližší ověřený současný výskyt druhu na českém území se nachází až v podhůří Jeseníků (Malá Štáhle), historicky je uváděn také z Chřibů (Ekrt in Kaplan et al. 2017b). Druh je vzácný také na slovenské straně flyšovských Karpat. Futák (1966) jej uvádí nejbliže od Svederníku (okr. Žilina) a z Lyského průsmyku, tedy ve vzdálenosti asi 35 km. Nalezená mikropopulace pravděpodobně vznikla v důsledku vzdušného dálkového transportu spor a představuje pouze nahodilý výskyt, jehož doba trvání může být omezená (Hendrych 2006).

T. Koutecký

Futák J. [ed.] (1966): Flóra Slovenska II. Pteridophyta, Coniferophytina. – Bratislava, 345 p.
Hendrych R. (2006): *Polystichum lonchitis*, zvláště různost geneze v naší květeně. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 275–303.

Proboscidea fragrans

→ neo cas

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Charvátská Nová Ves (distr. Břeclav): při odbočce z Ladenské cesty ke štěrkovně v lokalitě Úlehle, zhruba 1 km V od Apollonova chrámu u Mlýnského rybníka, 48°47'01,9"N, 16°50'17,7"E, 160 m n. m., tři rostliny se sytě purpurovými květy (16. 9. 2019 photo J. Uher).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Na sklonku léta 2019 jsem na hlinitém šterkopisku, při odbočce polní cesty k šterkovně na hranici lednického a břeclavského katastru, zaznamenal dosud u nás nepozorovanou kvetoucí rostlinu obtížného plevle bavlníkových polí *Proboscidea fragrans* z neotropické čeledi *Martyniaceae*. Zhruba o deset metrů dál na silně zapleveleném, ladem ležícím poli s roztroušeným samopřesevem slunečnice kvetly ještě dvě rostliny, další přes důkladné hledání v širším okolí lokality už nalezeny nebyly.

V subtropích je *P. fragrans* vzrůstnou jednoletou bylinou, často až metr vysokou a někdy až dva metry širokou s tlustými, vystoupavými, vidlanovitě větvenými lodyhami; celá rostlina je hustě žláznatě pyřitá, na omak vlhce a sametově hebká, svérázně aromatická. Listy se silnými řapíky mají sivozelené, okrouhle vejčité, často mělce laločnaté, až 30 cm široké čepele s dlanitě zpeřenou žilnatinou a lehce zvlněnými, nepravidelně zubatě vroubkovanými okraji. Květy v kompaktních, za plodu se rozvolňujících hroznech mají nafouklé, poněkud asymetrické, blanité, žebnatě pětizubé kalichy s párem drobných listenů při bázi; koruny jsou asi 3 cm široké, mírně dvoupyské s náprstkovitě rozšířenými trubkami a pěti okrouhlými purpurovými laloky (na nejdolejší z nich z trubky vybíhají žluté, bíle lemované proužky), se čtyřmi nevyčnívajícími tyčinkami a dvoupouzdrým semeníkem. Ten dozrává ve vejcovitou, dřevnatějící, masitým oplodím obalenou tobolku s hřebenitým švem, až 10 cm dlouhou, s čnělkou dorůstající ve stejně dlouhý, výrazně ohnutý, rovněž zdřevnatělý zoban, poltící se později ve dva ostré háky – s jejich pomocí se velká, černá a nepravidelně hranatá a drobně bradavčitá semena z tobolek postupně uvolňují a zoochorně šíří. Protože přitom do krve drásají končetiny pasoucímu se dobytku, vysloužila si rostlina u amerických farmářů nelichotivé přívěsko „d’áblův spár“.

Proboscidea fragrans byla donedávna spojována s podobnou a bezesporu více invazní *P. louisianica* s bělavě růžovými květy a téměř celokrajnými, ledvinovitými listy; jakkoli však jde o nápadně podobné taxony s přechodnými formami (Bretting 1983), molekulární data (Gutierrez 2011) blízkou příbuznost obou taxonů nepotvrzují. Oba druhy jsou původní na narušených půdách, podél cest a vodních toků v mexických horách. *Proboscidea fragrans* vystupuje do nadmořské výšky 2500 m (Taylor 1983, Calderón de Rzedowski 1998), severně od mexických hranic je přítom známa jenom z Texasu. *Proboscidea louisianica* dává přednost spíše nižším polohám, ale druhotně se šíří téměř po celých Spojených státech (Nabhan et al. 1981), nyní až k hranicím Saskatchewanu a Ontaria. Oba druhy zdomácněly v Austrálii a místy zplauňují v jižní Africe (Gutierrez 2011).

Do evropských zahrad byla *P. fragrans* uvedena v roce 1840 Marnockovými školkami v Hackney (Lindley 1841, Hooker 1847). Z evropských zemí nebyla zplanělá dosud zmiňována, to může být ovšem i důsledkem jejího nedávného spojování s *P. louisianica*. Ta byla už roku 1759 pěstována P. Millerem (Aiton 1789) a Thellung (1912) jí – nejspíš ale mylně⁵⁾ – připisuje Goüanovy (1762) záznamy o zplanění v okolí montpellierské bo-

⁵⁾ Goüan (1762) a s ním později i Thellung (1912) mylně spojují předlinnéovské jméno *Proboscidea jussieui* (vztahující se k *Martynia louisianica* Mill.) s *Martynia annua* L. Ve stejném smyslu ostatně pojímá taxon i Presl (1846) s pozn. „na wysočině mexické, u nás w zahradách“. K taxonomické problematice viz Hevly (1969).

tanické zahrady z téže doby. Prokazatelně zplaňovala (krátkodobě) až v meziválečném období v Anglii (Bancroft 1932), od roku 1947 opakovaně v Belgii (Visé 1958, Verloove 2006), od roku 1960 v Portugalsku a přilehlých krajích Španělska (Madrigal & Fernández-González 2000, Paiva 2001, Conca et al. 2002, Verloove et al. 2019 a další), poté v Itálii (Viegi 1974, Faggi et al. 2013) a v posledních letech v Řecku (Raus & Raabe 2016) a Turecku (Sevgi et al. 2017). U nás zmiňují Dvořák & Kühn (1966) jen nález tobolky v odpadu po zpracování vlny (jako *Proboscidea jussieui*).

Rostliny na lokalitě Úlehle vzešly zřejmě ze semen vypadaných z tobolky (zbytky jedné z chlopní byly nalezeny rovněž při cestě), z níž se nejspíš uvolnily až na sklonku jara – do září narostly do šířky sotva 30 cm a nakvétaly z nejspodnějších poupat v květenství, aniž stačily nasadit plody. K možnému přenosu semen na lokalitu lze stěží co říci. Bizarní tobolky bývají někdy vázány do suchých kytic, nezralé plody je možno nakládat do nálevu a ženy zemědělských indiánských kmenů údajně pražily k jídlu i semena (Nabhan et al. 1981) – s tímto je občas osivo nabízeno semenářskými firmami a rostliny jsou tak v zahradách i u nás vzácně k vidění. Květy jsou opylovány včelami (Thieret 1976, Philippi & Tyrl 1979), a proto i u nás plodí vcelku spolehlivě. Nejbližší zahrady (spíše jen vinohrady) jsou zhruba 500 m vzdálené, plody ale mohly být přeneseny i z daleka v návěsech k přepravě štěrkopísku. Vzhledem ke zmíněnému nálezu zbytků tobolky nelze vyloučit ani další (byť i přechodné) šíření druhu na lokalitě. V tobolkách dozrávají desítky semen, zůstávají dlouho dormantní, klíčivost podržují po desetiletí (Riffle et al. 1988) a je-li jich v půdě více, vzejdou nejspíš v dalších vegetačních sezónách dostatečně časné na to, aby na nich dozrály plody.

J. Uher

Aiton W. (1789): Hortus Kewensis. Vol. 2. – London.

Bancroft H. (1932): A puzzling discovery of a capsule of *Martynia louisiana*. – *Torrezia* 32: 59–64.

Bretting P. K. (1983): The taxonomic relationship between *Proboscidea louisianica* and *Proboscidea fragrans*. – *Southwest. Natur.* 28: 445–449.

Calderón de Rzedowski G. (1998): *Martyniaceae*. – In: Rzedowski J. & Calderón de Rzedowski G. [eds], *Flora del Bajío* 66: 1–14, Instituto de Ecología AC, Centro Regional de Bajío, Pátzcuaro, Michoacán.

Conca A., Oltra J. E. & Serra J. (2002): *Proboscidea louisianica* (Mill.) Thell. (*Martyniaceae*), nueva para la Comunidad Valenciana. – *Fl. Montiber.* 22: 10–11.

Dvořák J. & Kühn F. (1966): Zavlečené rostliny na pozemcích prádelny vlny „Mosilana“ n. p. v Brně. – *Preslia* 38: 327–332.

Faggi G., Lazzeri V. & Alessandrini A. (2013): *Noterelle* (0096): *Proboscidea louisianica* (Mill.) Thell. – In: Alessandrini A. [ed.], *Le raccolte di Acta Plantarum*, p. 125, ArabAFenice, Boves.

Goüan A. (1762): Hortus Regius Monspelienensis. – Lyon.

Gutierrez R. (2011): A phylogenetic study of the plant family *Martyniaceae*. – Ms. [Disert. práce; depon. in: Arizona State University, Tempe, Phoenix]

Hevly R. H. (1969): Nomenclatural history and typification of *Martynia* and *Proboscidea* (*Martyniaceae*). – *Taxon* 18: 527–534.

Hooker W. J. (1847): *Martynia fragrans*. – *Bot. Mag.* 73: pl. 4292.

Lindley J. (1841): *Martynia fragrans*. – *Bot. Reg.* 27: pl. 6 (934).

Martin Madrigal E. & Fernández-González F. (2000): *Proboscidea louisianica* (Miller) Thell. (*Martyniaceae*) en España. – *An. Jard. Bot. Madrid* 58: 190–191.

- Nabhan G., Whiting A., Dobyns H., Hevly R. & Euler R. (1981): Devil's claw domestication: Evidence from Southwestern Indian Fields. – *J. Ethnobiol.* 1: 135–164.
- Paiva (2001): Proboscidea Schmidel. – In: Castroviejo S. [ed.], *Flora Iberica* 14: 22–24, Real Jardín Botánico, CSIC, Madrid.
- Philippi A. & Tyrl R. J. (1979): The reproductive biology of *Proboscidea louisianica* (Martyniaceae). – *Rhodora* 81: 345–361.
- Presl J. S. (1846): Všeoobecný rostlinopis (sv. 2). – *Spisy musejní č. 23*. – Praha.
- Raus T. & Raabe U. (2016): *Proboscidea louisianica* (Mill.) Thell. – In: von Raab-Straube E. & Raus T. [eds], *Euro+Med-Checklist Notulae*, 6, *Willdenowia* 46: 423–442.
- Riffle M. S., Thilsted E., Murray D. S., Ahring R. M. & Waller G. R. (1988): Germination and seed production of Unicorn-Plant (*Proboscidea louisianica*). – *Weed Sci.* 36: 787–791.
- Sevgi E., Kizilarслан-Hançer Ç., Yılmaz H. & Akkaya M. (2017): A new alien species record for the flora of Turkey: *Proboscidea louisianica* (Miller) Thell. – *Eurasian J. Forest Sci.* 5: 19: 25.
- Taylor K. R. (1983): Martyniaceae. – In: Gómez-Pompa A. [ed.], *Flora de Veracruz* 30: 1–12, Instituto Nacional de Investigaciones sobre Recursos Bióticos, Xalapa, Veracruz.
- Thellung A. (1912): La flore adventice de Montpellier. – *Habilitationsschrift, Mitt. Bot. Mus. Univ. Zürich* 58: 1–728.
- Thieret J. W. (1976): Floral biology of *Proboscidea louisianica* (Martyniaceae). – *Rhodora* 78: 169–179.
- Thieret J. W. (1977): The Martyniaceae in the Southeastern United States. – *J. Arnold Arbor.* 58: 25–39.
- Verloove F. (2006): Catalogue of neophytes in Belgium. – *Ser. Bot. Belg.* 39: 1–89.
- Verloove F., Aymerich P., Gómez-Bellver C. & López-Pujol L. (2019): Chorological notes on the non-native flora of the province of Tarragona (Catalonia, Spain). – *Butll. Inst. Catalana Hist. Natur.* 83: 133–146.
- Viegi L., Cela Renzoni G. & Garbari F. (1974): Flora esotica d'Italia. – *Lav. Soc. Ital. Biogeogr.*, ser. n., 4 (1973): 125–220.
- Visé A. (1958): Florule adventice de la vallée de la Vesdre. – *Bull. Soc. Roy. Bot. Belg.* 90: 287–305.

Pteris cretica

→ **neo cas**⁶⁾

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6465c, Letovice (distr. Blansko): studna na nádvoří zámku ve městě, 49°32'35,9"N, 16°34'31,8"E, 390 m n. m., jedna rostlina (29. 10. 2016 photo *P. Novák* & *K. Pišťková*; 29. 10. 2017 photo *P. Novák*; Novák 2018; Kubát & Štech in Kaplan et al. 2019a: 68).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Rostlina pozorovaná ve studni letovického zámku patří pravděpodobně ke kultivaru *Albolineata* s panašovanými listy. V červnu 2018 jsem několik rostlin křídelnice krétské našel také v puklině zdi ve skleníku v zahradnictví přiléhajícím k zámeckému parku v Buchlovicích. Vzhledem k tomu, že uvedený skleník slouží v létě především k prodeji okrasných rostlin, není jasné, zda je přes zimu vytápěný. Na zdech nevytápěného skleníku v Brně v Černopolní ulici ji v minulosti pozoroval také R. Řepka (in litt.). S ohledem na poměrně mírné zimy posledních let, které jsou pro přežívání druhu zásadní, by se mohla křídelnice objevit i na dalších místech ČR; její šíření už bylo zaznamenáno v západní Evropě, včetně Německa (Sarazin et al. 2013).

P. Novák

⁶⁾ V druhém vydání *Klíče ke květeně České republiky* (Kaplan et al. 2019a) je druh *Pteris cretica* omylem navržen do kategorie zdomácněných neofytů (→ neo nat).

- Novák P. (2018): Křídelnice krétská (*Pteris cretica*) – nová nepůvodní kapradina v České republice. – Zprávy Vlastiv. Muz. Olomouc 135: 42–47.
- Sarazin A., Keil P., Fuchs R. & Gausmann P. (2013): Bemerkenswerte neophytische Sippen in der Pteridophyten-Flora Nord-West-Deutschlands. – Ber. Inst. Landschafts- u. Pflanzenökol. Univ. Hohenheim 22: 43–62.

Pulicaria dysenterica

C1/EN

- 10b. Pražská kotlina, 5952a, Praha – Staré Město: Střelecký ostrov, břehový porost na západní straně ostrova S od mostu Legii, 50°04'54,5"N, 14°24'34,2"E ± 20 m, 190 m n. m., dva menší porosty na jediném místě (6. 10. 2019 not. P. Gabler; 15. 10. 2019 leg. M. Ducháček MD 15655, PR 948016, PR 948017).

Jedná se o druhotný výskyt, za kriticky ohrožený (cf. Grulich 2017) je druh považován pouze na svých přirozených lokalitách.

Blešník úplavičný (*Pulicaria dysenterica*) na Střeleckém ostrově našel amatérský přírodovědec Peter Gabler (Německo), který fotografii tohoto druhu zveřejnil na webu Inaturalist (<https://www.inaturalist.org/observations/33961764>). Druh se na této lokalitě vyskytuje na jílovitém břehu poměrně přirozeného charakteru a roste zde spolu s druhy typickými pro těžké jílovité půdy a druhy charakteristickými pro břehové porosty Vltavy. V širším okolí rostly v břehovém porostu například druhy *Juncus compressus*, *J. inflexus*, *J. tenuis*, *Lycopus europaeus*, *Mentha* cf. *spicata*, *Scirpus sylvaticus*, *Scrophularia umbrosa*, *Symphytotrichum* cf. *lanceolatum*. Střelecký ostrov má charakter veřejného parku a je poměrně intenzivně turisticky navštěvovaný. Zároveň je to lokalita s hojným vodním ptactvem, které je zde nezřídka krmeno a které místy vypásá břehové porosty. Je možné se proto domnívat, že sem byl tento druh zavlečen ptactvem nebo turisty. Vyloučit nelze ani zavlečení při různých terenních úpravách v minulosti.

M. Ducháček

Pulicaria vulgaris

C1/CR

- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Podolí: Podolské nábřeží, na vlhkých písčitéch místech a mezi dlažbou u rybářského přístavu na pravém břehu Vltavy, 50°03'39,1"N, 14°25'06,9"E, 189 m n. m. (7. 8. 2019 leg. J. Doležal 19/157, herb. Doležal, HR, MP, PR, PRC).

V současnosti jediná existující lokalita blešníku obecného na území Prahy. Naposledy byl druh pozorován v Praze v roce 1997 při navigaci Vltavy v sousedství ZOO v Troji (Špryňar et al. 1998).

Lokalita se nachází v soukromém rybářském přístavu, který není veřejně přístupný. Z toho důvodu zde mohl blešník unikat pozornosti.

J. Doležal

Blešník obecný nebyl v Praze ani v minulosti nijak běžným druhem, jak uvádí Čelakovský (1870), ale podél vltavských břehů měl dostatek vhodných stanovišť a nacházel se tu pravidelně. Až do poloviny 90. let 20. století byl kupříkladu spolehlivě k vidění v dlažbě

náplavky na pravém břehu Vltavy u Palackého mostu, kde ho studentům katedry botaniky PřF UK v rámci geobotanického praktika každým rokem ukazovala Jana Osbornová. Zřejmě poslední doložený údaj (do srpna 2019) skutečně pochází z roku 1997 (Špryňar et al. 1998). Cíleným dotazováním u pražských botaniků se mi pozdější nález nepodařilo u nikoho z nich zjistit.

J. Hadinec

Čelakovský L. (1870): Květena okolí Pražského. – Živa 4: 1–174.

Špryňar P., Řezáč M., Sádlo J., Rieger M. & Manych J. (1998): Příspěvek k poznání pražské květeny. – Natura Prag. 14 (1997): 113–186.

Pyrola chlorantha

C1/CR

67. Českomoravská vrchovina, 6464b, Kněževs (distr. Blansko): PR V Jezdinách, smrková kmenovina ve východní části rezervace, 30 m J od horního okraje kotlíku s mladými buky, 0,7 km SZ od kapličky v Jobově Lhotě, 49°35'40"N, 16°26'02"E, 500 m n. m., jedna sterilní rostlina (29. 5. 2016 photo T. Koutecký).

70. Moravský kras, 6666a, Suchdol (distr. Blansko): NPR Vývěry Punkvy, Nové Dvory, smíšený porost v blízkosti hrany Pustého Žlebu, 5 m od Salmovy stezky, 400 m ZSZ od dolního můstku propasti Macocha, 49°22'28"N, 16°43'26"E, 430 m n. m., ca 200 rostlin ve dvou mikropopulacích (16. 8. 2019 photo T. Koutecký; not. K. Hustáková & B. Koutecký).

Podle údajů na webovém portálu PLADIAS (2020) se jedná o dvě nové lokality tohoto v současnosti ustupujícího druhu. Populace u Macochy představuje zřejmě jediný známý současný výskyt hruštičky zelenokvěté v Moravském krasu, jako poslední je uváděn nález J. Unara od Skalního mlýna z roku 1989 (Unar 1991).

T. Koutecký

Unar. J. (1991): Geobiocenózy SPR Moravský kras – střed, jižní část Pustého žlebu, inventarizační průzkum. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Jižní Morava, Správa CHKO Moravský kras, Blansko]

Quercus banatus

C4b/DD

[syn.: *Qu. dalechampii* sensu auct. medioeurop. non Ten.; *Qu. aureus* Wierzb. ex Kotschy] Italsí autoři (Di Pietro et al. 2012) publikovali studii týkající se taxonomického obsahu jména *Quercus dalechampii* Ten., ve které konstatují, že velmi variabilní originální materiál M. Tenoreho je v zásadním rozporu s protologem. Autory vybraný lektotyp patří morfologicky k taxonu ze skupiny *Qu. pubescens* Willd. a lze jej vztáhnout jen na populace jižní Kalábrie, resp. celé jižní Itálie. Protože jméno *Qu. dalechampii* nelze použít pro balkánské a středoevropské populace tohoto dubu, Peter Kučera (SAV Bratislava) pro ně vybral nové jméno *Qu. banatus*, které se vztahuje k taxonu rostoucímu i na našem území a bude vhodné tento výběr respektovat (Kučera 2018, 2019). Pro tento dub doporučujeme i nadále používat české jméno dub žlutavý, vybrané již

dřívě (viz Dostál 1989: 110, Koblížek in Hejny & Slavík 1990: 26, Koblížek in Kubát et al. 2002: 142).

R. Řepka & B. Jelínek

Di Pietro R., Viscosi V., Peruzzi L. & Fortini P. (2012): A review of the application of the name *Quercus dalechampii*. – *Taxon* 61: 1311–1316.

Kučera P. (2018): New name for Central European oak formerly labelled as *Quercus dalechampii*. – *Biologia*, Bratislava, 73: 313–317.

Kučera P. (2019): *Quercus banatus* grown in Slovenia. – *Thaiszia – J. Bot.* 29: 61–69.

Ranunculus arvensis

C2/EN

15c. Pardubické Polabí, 5861d, Vysoké Chvojno (distr. Pardubice): polní mokřad 790 m JJZ od obecního úřadu, 50°06'10,9"N, 15°58'02,3"E, 252 m n. m. (2. 8. 2019 leg. *J. Doležal 19/145*, herb. Doležal).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): severní okraj pole Z od obce, 550 m ZJZ od kostela v obci, 49°03'03,4"N, 17°06'47,7"E, 244 m n. m., několik rostlin na obnažených místech (7. 6. 2018 not. *Z. Lukeš*).

41. Střední Povltaví, 6650b, Čížová (distr. Písek): okraj pole u silnice 350 m SV od železniční stanice Čížová, 49°21'20,7"N, 14°06'04,9"E, 422 m n. m., jen jedna rostlina (19. 5. 2018 not. *R. Paulič et al.*).

79. Zlínské vrchy, 6873b, Vysoké Pole (distr. Zlín): okraj obilného pole na západním okraji obce, 49°10'29,2"N, 17°55'44,4"E, 450 m n. m., pouze několik kvetoucích rostlin (31. 5. 2020 not. *J. Hádinec, R. Hlaváček, V. Buriánek & V. Žárský*)⁷⁾.

80b. Veřovické vrchy, 6574a, Krhová (distr. Vsetín): okraj pole v místní části Jehličná, úhor, ca 1,46 km SV od kaple v obci, 49°29'43,9"N, 18°00'13,6"E, 370 m n. m. (22. 5. 2007 not. *P. Hanáková*).

82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): asi rok starý úhor na levém břehu potoka Bratřejůvka ca 0,45 km S od vlakové zastávky Huslenky-zastávka, 49°18'48,3"N, 18°07'06,4"E, 400 m n. m. (4. 6. 2007 not. *P. Koutecký*).

82. Javorníky, 6774c, Lidečko (distr. Vsetín): úhor pod vrchem Stráž (619 m), ca 0,54 km S od vlakové zastávky Lidečko-ves, 49°12'53,0"N, 18°03'05,9"E, 480 m n. m. (17. 7. 2006 not. *J. Mládek*). – Lidečko: obilné poličko nad obcí, ca 0,52 km JV od kostela Sv. Kateřiny v obci, 49°12'07,9"N, 18°03'27,6"E, 520 m n. m. (8. 7. 2010 not. *M. Popelářová*).

82. Javorníky, 6774d, Francova Lhota (distr. Vsetín): úhor v místní části Kočičina, ca 0,81 km SV od kostela Sv. Štěpána v obci, 49°12'35,3"N, 18°07'31,4"E, 550 m n. m. (10. 7. 2009 not. *M. Popelářová*).

Na východní Moravě je pryskyřník rolní dosud občas nalézán, se zánikem obilných poliček však pomalu ustupuje. V oblasti Beskyd se vyskytuje pouze v nejteplejších, tedy okrajových částech, odkud pocházejí i uvedené nálezy. Kromě obilných poliček byl zaznamenán také na mladých úhorech. Nález v okrajové části jinak převážně lesnatých Veřovických vrchů (80b) je patrně prvním pro daný fytochorion (cf. Otýpková & Dančák 2003, Tkáčiková & Dančák in *Additamenta* 10: 132–133, 2012).

M. Popelářová

⁷⁾ Nález byl doplněn v době, kdy již byl rukopis *Additament* odevzdán do redakce.

Otýpková Z. & Dančák M. (2003): Výskyt vzácnějších druhů plevelů na Valašsku. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 177–196.

Ranunculus lingua

C1/CR

11b. Poděbradské Polabí, 5856b, Budiměřice (distr. Nymburk): západní břeh rybníka na jihovýchodním okraji obce, ca 0,38 km JV od kostela sv. Prokopa, 50°11'35,5"N, 15°06'16,9"E, 186 m n. m., desítky rostlin (21. 7. 2019 not. J. Hájek; Hájek 2019d).

?▼ 21b. Hornomoravský úval, 6669d, Bezměrov (distr. Kroměříž): ve vodě při břehu vodní nádrže v polích J od obce, 49°19'23,7"N, 17°19'52,2"E, 205 m n. m. (20. 6. 2019 not. B. Trávníček & H. Kočvarová).

Na lokalitě byl nalezen jeden polykormon tohoto druhu. Pravděpodobně se jedná o vysazení, protože na této lokalitě byly současně za podobných okolností nalezeny další druhy s málo pravděpodobným „přirozeným“ výskytem: *Lathyrus hirsutus*, *Lysimachia thyrsoiflora* a *Carex pendula* (agg.).

B. Trávníček

?▼ 77c. Chříby, 6870, Salaš (distr. Uherské Hradiště): břeh vodní nádrže na pravostranném přítoku Salašky, 500 m SZ od kapličky v obci, 280 m n. m., zřejmě vysazeno, spolu s *Hippuris vulgaris*, *Mentha aquatica*, *M. longifolia*, *Menyanthes trifoliata*, *Sparganium erectum*, *Typha latifolia* (16. 7. 2019 leg. D. Zábranská, det. K. Fajmon).

▼ 79. Zlínské vrchy, 6873c, Vlachovice (distr. Zlín): luční svah nad levým břehem Svíborky Z od samoty U Raků, asi 2,8 km SZ od kostela sv. Michaela archanděla, 49°08'46,6"N, 17°54'55,9"E, 380 m n. m., spolu s *Hippuris vulgaris* a *Menyanthes trifoliata* v okrasné příbřežní výsadbě nově zbudované tůňky ve volné krajině (17. 6. 2019 not. K. Fajmon & J. Ohryzek).

88g. Hornovltavská kotlina, 7250b, Polná na Šumavě (distr. Český Krumlov): severně od rybníka Olšina, vrbové křoviny na okraji březo-borového lesa směrem k rybníku, asi 100 m od jeho břehu, asi 1,35 km ZJZ od železniční zastávky Polečnice, 48°47'34,7"N, 14°06'16,9"E, 740 m n. m., několik desítek lodyh ve dvou skupinách asi 10 m vzdálených (10. 7. 2016 leg. P. Koutecký, M. Štech, Z. Kaplan & J. Chrtěk, CBFS).

Pryskyřík velký nebyl ze Šumavy nikdy uváděn a lokalita leží v mnohem vyšší nadmořské výšce, než je pro tento druh obvyklé. Na druhou stranu, pokud je někde výskyt na Šumavě možný, pak právě v okolí Olšiny. Vegetace na lokalitě dobře odpovídá poměrům na lokalitách v nížinách nebo rybníčních pánvích. Pryskyřík zde roste na malých světlinách v porostu *Salix cinerea*. Místo je trvale zamokřené, v bylinném patře dominují *Calamagrostis canescens*, *Equisetum fluviatile* a *Filipendula ulmaria*. Severním směrem tento porost přechází do borovo-březového lesa, směrem k rybníku je pás bezlesí s *Calamagrostis canescens*, *Filipendula ulmaria* a *Spiraea salicifolia*.

Pryskyřík velký je v současnosti poměrně hojně pěstován v zahradních jezírkách apod. a některé lokality nalázané v posledních letech tak zjevně pocházejí ze zplanění nebo přímé výsadby (viz Rybka in Additamenta 14: 139–140). Původně odlehleho výskytu na Olšině tak není zcela jisté. Úmyslnou výsadbu snad lze vzhledem k nepřístupnosti místa vyloučit anebo jde o mimořádně rafinovaný pokus založit populaci ve velmi

přirozeně působících podmínkách. Zavlečení (ptáci, zvěř?) z nějaké blízké obce nebo chalupy, kde může být druh pěstován, vyloučit nelze (v bezprostředním okolí o žádném takovém místě nevíme, ale již na podzim 2016 našel M. Štech tento pryskyřník pěstovaný v asi 6 km vzdálené Černé v Pošumaví). Na druhou stranu podmínky na lokalitě působí zcela přirozeným dojmem. Okolí rybníka Olšina je sice známou botanickou lokalitou (zejména kvůli výskytu *Ligularia sibirica*, vzdálenému asi 150 m), ale terén je natolik nepřehledný, že druh je možné snadno minout, v nekvetoucím stavu nepochybně, ale i kvetoucí populace byla viditelná až na méně než 10 m. Samotné místo výskytu přehlédnutí pryskyřníku také nahrává, leží v dost těžko prostupném porostu, kudy vlastně není důvod chodit (i my jsme tam zabloudili omylem).

P. Koutecký

Hájek J. (2019d): Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR: Aktualizace mapovacího okrsku cz2858. – Nálezová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Rosa ×francofurtana

88f. Želnavská hornatina, 7150a, [zaniklá obec Ondřejov] (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, Květná, kamenný snos 0,6 km SV od křižovatky se [soliterní] vejmutovkou, 5,6 km JV od kostela v Křišťanově, 48°51'56,3"N, 14°03'40,1"E, 993 m n. m. (14. 7. 2012 leg. & photo V. Grulich, BRNU).

Výskyt nepůvodního taxonu mimo kulturu.

Stará hybridní růže, vzniklá v zahradách (jméno ukazuje na Frankfurt nad Mohanem) představuje zřejmě křížence druhů *Rosa gallica* a *R. majalis* (Matthews 2011). Tento taxon nebyl v naší botanické literatuře dosud uveden. Níže přináším jeho popis, který vychází z výše citovaného pramene (Matthews l. c.) a je upřesněný podle nalezené a doložené rostliny: ve většině znaků ale odpovídá publikovanému popisu.

Jde o nižší keřovou růži, která dorůstá do výšky 2 m, keř je dosti hustý, s větvemi v dolní části velmi málo ostnitými, v horní části se nachází více přímých nebo slabě zahnutých ostnů promíšených s ostenci. Listy mají 2–3 jařma, listky mají být široce vejčité až víceméně okrouhlé (na pozorovaném jedinci však byly podlouhlé), tupě špičaté až špičaté, na líci zelené, na rubu sivější, na okraji jednoduše pilovité; palisty jsou široké. Květy vyrůstají jednotlivě nebo po 2–6 na konci větviček, dorůstají 5–7 cm v průměru, jsou vonné, často plnokvěté; češule je žláznatě osténkatá; kališní listky jsou celistvé nebo s několika třásněmi (na nalezené rostlině byly celistvé), na vnější straně chlupaté a žláznaté; korunní listky jsou sytě až nachově růžové; čnělky nesrůstají do sloupku. Keř do značné míry připomínal jednoho z údajných rodičů, druh *Rosa majalis*, např. dvoubarevnými listy a netřásnitými kališními listky, zřetelně se ale lišil rostlinou a oděním češule.

V opuštěné krajině vojenského újezdu v prostoru zaniklé obce Květná, která měla „kopaničářský“ charakter rozptýlené zástavby, jsou dnes pomalu zarůstající neobhospodařované travnaté svahy s liniemi kamenných snosů. V jednom z nich byl nalezen jeden vitální keř této pozoruhodné růže, který zde jistě přetrvává po dlouhá desetiletí. Hned

v sousedství roste další pozoruhodný keř z rodu *Amelanchier*; doklad z něj sebraný revidoval R. A. Ufimov (Petrohrad, Rusko) jako *A. aff. laevis*. Zdejší osídlení zaniklo vystěhováním německojazyčných obyvatel po druhé světové válce – je tedy zřejmé, že rostliny sem mohly být vysazeny nejpozději ve 30. letech 20. století.

V. Grulich

Matthews V. A. (2011): 24. Rosa Linnaeus. – In: Cullen J., Knees S. G. & Cubey H. S. [eds], *The European Garden Flora*, ed. 2, 3: 213–234, Cambridge University Press, Cambridge.

Rubus jarae-cimrmanii

→ C3

- 37e. Volyňské Předšumaví: Drahonice, Dunovice, Kváskovice, Netonice, Paračov, Radějovice.
 37h. Prachatické Předšumaví: Husinec, Jelemek, Kralovice.
 37i. Chvalšinské Předšumaví: Chroboly, Ktiš, Lhenice, Smědeč, Záhoří.
 37j. Blanský les: Brloh, Chvalšiny, Kuklov, Nová Ves, Slavče, Smědeč.
 37k. Křemžské hadce: Mříč.
 37l. Českokrumlovské Předšumaví: Mříč.
 37p. Novohradské podhůří: Srubec.
 38. Budějovická pánev: Boršov nad Vltavou, Břehov, České Budějovice, Dubné, Němčice, Nestanice, Pištín, Vrábče.
 Vše Trávníček et al.: *Preslia* 90: 387–424, 2018.

Nový endemický druh v květeně České republiky.

Rubus perpingens

→ C4a

26. Český les: Hraničná, Karlova Huť, Lučina, Pivoň, Pleš, Rybník, Studánka, Vranov, Závist, Železná Huť.
 28g. Sedmihoří: Mířkov.
 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní: Běhařov, Bolešiny, Břeží, Dehetná, Dobřany, Hlohová, Klatovy, Luby, Starý Láz, Točnick, Týnec.
 31b. Koubská kotlina: Česká Kubice, Všeruby.
 33. Branžovský hvozd: Libkov, Orlovice, Starec, Struhadlo, Tupadly.
 34. Plánický hřeben: Bradné, Datelov, Dešenice, Děpoltice, Hojsova Stráž, Hory Matky Boží, Hoštice, Kněžice, Petrovice nad Úhlavou, Plánice, Strážov, Skránčice, Stará Lhota, Viteň, Vrhavec, Zbyslav, Zelená Lhota.
 35d. Březnické Podbrdsko: Brusy, Dobeš, Kbelnice.
 36b. Horažďovicko: Plichtice, Střelské Hoštice, Třebomyslice.
 37a. Horní Pootaví: Kašperské Hory, Nové Městečko, Sušice, Svojshe.
 37b. Sušicko-horažďovické vápence: Sušice.
 37e. Volyňské Předšumaví: Albrechtice, Chvalšovice, Kladruby, Svaté Pole, Vacovice, Volenice.
 37h. Prachatické Předšumaví: Klenovice.
 37i. Chvalšické Předšumaví: Klenovice, Lhenice, Mičovice.
 37j. Blanský les: Brloh.
 37l. Českokrumlovské Předšumaví: Břeží.
 38. Budějovická pánev: Němčice.
 41. Střední Povltaví: Malé Nepodřice.
 68. Moravské podhůří Vysočiny: Korolupy.
 87. Brdy: Planiny.

88a. Královský hvozď: Hojsova Stráž, Železná Ruda.

88b. Šumavské pláne: Onen Svět, Železná Ruda.

88g. Hornovltavská kotlina: Černý Kříž.

88h. Svatotomášská hornatina: Přední Výtoň.

Vše Trávníček et al.: *Preslia* 90: 387–424, 2018.

Nově popsany druh z území České republiky.

Rubus placidus

→ C1r

22. Halštrovská vrchovina: Hranice-Trojmezí.

24a. Chebská pánev: Nový Kostel – Hrzín.

Vše Velebil: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 53: 151–163, 2018.

Nový druh v květeně České republiky.

Rubus siemianicensis

C4a/NT

32. Křivoklátsko, 6049d, Hředle (distr. Beroun): ojedinělý keř při lesní cestě (zelená turistická značka) v ostružiníky zarostlém okraji mladého pasekového porostu, ca 0,2 km JV–VJV od křižovatky s Hředelskou cestou (červená turistická značka), ca 2,9 km S od obecního úřadu, 49°55'48,6"N, 13°55'24,5"E, 465 m n. m. (2. 8. 2019 leg. R. Hlaváček & O. Klánová, HOMP, rev. B. Trávníček; 22. 8. 2019 leg. et photo R. Hlaváček & L. Trunečková, HOMP, rev. B. Trávníček).

53c. Českokubská pahorkatina, 5355d, Drahotice (distr. Mladá Boleslav): Buda, smíšený les 500 m SZ od obce, 50°36'10,6"N, 14°58'40,5"E, 350 m n. m. (5. 7. 2016 leg. J. Velebil, herb. Velebil 160779, det. B. Trávníček).

Poprvé byl v Čechách ostružiník polský nalezen na Mladoboleslavsku. Společně s následujícím nálezem z Křivoklátska tvoří uvedené lokality izolované výsadky nacházející se západně od těžiště rozšíření druhu v jihozápadní části Polska a na severní Moravě, resp. ve Slezsku (cf. Kurtto et al. 2010).

R. Hlaváček & J. Velebil

Kurtto A., Weber H. E., Lampinen R. & Sennikov A. N. [eds] (2010): Atlas Florae Europaeae. Distribution of vascular plants in Europe. 15. Rosaceae (Rubus). – The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki, 362 p.

Rubus vatavensis

→ C3

34. Plánický hřeben: Habartice, Kocourov.

35d. Březnické Podbrdsko: Třebkov, Čížová, Kbelnice, Přešťovice.

36a. Blatensko: Milčice, Třebohostice.

36b. Horažďovicko: Zadní Zborovice, Hlupín, Horažďovice.

37e. Volyňské Předšumaví: Katovice, Štěchovice, Volenice, Krejnice, Tažovice, Dražejov, Slatina, Strakonice, Přední Zborovice, Drachkov, Sousedovice, Hoštice, Liběťice, Strunkovice nad Volyňkou, Miloňovice, Nová Ves, Nebřehovice, Sedlíkovice, Modlešovice, Zadní Ptákovice, Třešovice, Štětkeň, Podsrp, Nihošovice, Litochovice, Paračov, Milejovice, Radějovice.

37f. Strakonické vápence: Domanice, Dražejov, Řepice, Strakonice.

37i. Chvalšinské Předšumaví: Lhenice, Mičovice, Třebanice.

38. Budějovická pánev: Netolice, Ražice.
Vše Trávníček et al.: *Preslia* 90: 387–424, 2018.

Nově popsany druh z území České republiky.

Rumex stenophyllus

C2/EN

- 13a. Rožďalovická tabule, 5655b, Dobrovice (distr. Mladá Boleslav): odkalovací pole cukrovaru při jihovýchodním okraji obce, 50°21'38,5"N, 14°58'29,6"E, 230 m n. m. (7. 7. 2016 not. *B. Trávníček & J. Velebil*, leg. *B. Trávníček*, OL).
- 15b. Hradecké Polabí, 5762a, České Meziříčí (distr. Rychnov nad Kněžnou): odkalovací pole cukrovaru při severovýchodním okraji obce, 50°17'25,4"N, 16°03'39,9"E, 260 m n. m. (14. 8. 2016 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6468c, Kostelec na Hané (distr. Prostějov): pravá krajnice silnice do Hluchova, 49°31'15,9"N, 17°02'33,5"E, 255 m n. m. (3. 10. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6570a, Rokytnice (distr. Přerov): pravá krajnice silnice do Přerova, 49°28'01,6"N, 17°24'35,7"E, 235 m n. m. (22. 10. 2019 not. *B. Trávníček*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6570b, Dluhonice (distr. Přerov): pravý příkop silnice z Předmostí do Rokytnice, 49°28'02,1"N, 17°24'55,8"E, 235 m n. m. (21. 10. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668b, Vřesovice (distr. Prostějov): pravá i levá krajnice silnice z Němčic nad Hanou do Výšovic (S od odbočky do Vřesovic), 49°23'39,9"N, 17°09'24,2"E, 250 m n. m. (20. 9. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21b. Hornomoravský úval, 6368d, Vojnice (distr. Olomouc): u polní cesty SV od obce, 49°36'18,3"N, 17°09'33,7"E, 240 m n. m. (25. 10. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21b. Hornomoravský úval, 6568b, Prostějov: u silnice při odbočce polní cesty vlevo ve směru do obce Určice, 49°27'04,9"N, 17°05'39,7"E, 245 m n. m. (15. 10. 2014 not. *B. Trávníček*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6568d, Bedihošť (distr. Prostějov): u polní cesty vpravo od silnice do Výšovic, 49°26'24,8"N, 17°08'54,2"E, 230 m n. m. (8. 10. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21b. Hornomoravský úval, 6568d, Žešov (distr. Prostějov): pravá krajnice silnice do Prostějova S od obce, 49°26'31,9"N, 17°06'56,7"E, 245 m n. m. (8. 10. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21b. Hornomoravský úval, 6568d, Výšovice (distr. Prostějov): pravá krajnice silnice do Prostějova, 49°25'21,8"N, 17°07'57,0"E, 240 m n. m. (19. 9. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21b. Hornomoravský úval, 6569a, Kralice na Hané (distr. Prostějov): levá i pravá krajnice silnice směr Kraličky, 49°28'16,9"N, 17°11'10,7"E, 230 m n. m. (20. 9. 2019 leg. *B. Trávníček*, OL).
- 21b. Hornomoravský úval, 6569c, Ivaň (distr. Prostějov): okraj vlhkého pole u polní cesty při jihozápadním okraji obce, 49°25'19,8"N, 17°14'42,9"E, 195 m n. m. (20. 10. 2015 not. *B. Trávníček*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6770b: Hulín (distr. Kroměříž): vlhká louka na jižním břehu jezera štěrkopískovny Hulín, 49°17'46,1"N, 17°28'04,2"E, 190 m n. m. (24. 8. 2016 leg. *B. Trávníček*, OL).

Dvě nové lokality subhalofilního druhu *Rumex stenophyllus* v Čechách byly nalezeny na usazovacích polích posledních dvou činných českých cukrovarů (Trávníček & Velebil 2019) analogicky jako byl dříve tento druh objeven u cukrovarů na Hané (Trávníček & Dančák 2011). Podobně jako v případě českých lokalit i u nalezišť na Hané se předpokládalo, že je druh nepůvodní a dlouho byly známe právě pouze výskyty u cukrovarů (Trávníček & Dančák 2011). Postupně se však objevovaly lokality další, a to již mimo vlastní okolí cukrovarů, nejprve na vysloveně ruderálních místech (u silnice mezi Prostějovem

a Určicemi a na okraji vlhkého pole u obce Ivaň), v roce 2016 však také výskyt u obce Záhlinice na vlhké louce na jižním břehu jezera štěrkopískovny Hulín (biotop na této lokalitě má podstatně přirozenější charakter, byť i zde může jít o zavlečení této rostliny). V roce 2019 se najednou začal druh objevovat podél komunikací (silnic a cest) na Hané s výrazně vyšší frekvencí (devět nalezených lokalit). Nezdá se, že by byl v předchozích letech pouze přehlížen vzhledem k tomu, že v roce 2018 jsem prováděl vcelku podrobný výzkum ruderální vegetace podél těchto komunikací a *R. stenophyllus* nebyl při něm ani jednou zaznamenán. Vysvětlení je možné dvojí: (a) druh se začal šířit, a to nejen v souvislosti se solením silnic, ale také díky teplému (a současně poměrně vlhkému) létu v roce 2019, (b) druh byl na těchto biotopech přítomný i v minulosti v diasporách a pouze v příznivých letech (tj. nyní v roce 2019) byl floristicky detekovatelný v podobě kvetoucích či plodných exemplářů. V každém případě lze doporučit věnovat pozornost možnému dalšímu šíření tohoto štřovíku podél komunikací v následujících letech a možná nejen na Hané.

B. Trávníček

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Krumvíř (distr. Břeclav): pravý břeh Trkmanky pod strání Noviny, asi 2,85 km VJV od kostela sv. Bartoloměje, 48°58'36,8"N, 16°56'23,1"E, 180 m n. m., neosetý vlhký okraj pole v nivě potoka řídké porostlý plevely (ze vzácnějších *Anagallis foemina*, *Euphorbia platyphyllos* subsp. *platyphyllos*, *Hyoscyamus niger* nebo *Stachys annua*), tři mladé rostliny (27. 6. 2019 leg. K. Fajmon, BRNU).

Trávníček B. & Dančák M. (2011): Zajímavé rostliny na usazovacích polích cukrovarů na Hané. – Listy Cukrov. Řepář. 127: 21–25.

Trávníček B. & Velebil J. (2019): Rostliny na usazovacích polích cukrovarů Tereos TTD. – Listy Cukrov. Řepář. 135: 254–261.

Samolus valerandi

C1/CR

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Lednice (distr. Břeclav): obnažené dno při severozápadním břehu Mlýnského rybníka asi 2 km J od zámku Lednice, 48°47'02,6"N, 16°48'24,5"E, 160 m n. m., dvě rostliny (25. 9. 2018 not. H. Prokešová, P. Dřevojan & H. Galušková, photo K. Chytrý). – Lednice: obnažené dno při jihovýchodním břehu Hlohoveckého rybníka asi 3 km JZ od zámku Lednice, 48°46'46,9"N, 16°46'59,9"E, 160 m n. m., tři rostliny (3. 9. 2019 not. H. Prokešová, photo K. Chytrý).

Solenka Valerandova je ze soustavy Lednických rybníků známá z rybníku Nesyt a z přilehlé NPR Slanisko u Nesytu. Historické údaje pocházejí také z Hlohoveckého rybníka (Danihelka & Šumberová 2004). Během částečného letnění Mlýnského rybníka v roce 2018 a také Hlohoveckého rybníka v roce 2019 se nepočtené populace solenky vyskytovaly na obou těchto rybnících.

H. Prokešová & K. Chytrý

Danihelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě II. – Příroda 21: 117–192.

Scorzonera humilis**C4a/LC**

19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Kněždub (distr. Hodonín): NPR Čertoryje, řídká teplomilná doubrava a navazující květnatá louka asi 175 m Z–ZSZ od kóty 442,6, 48°51'22"N, 17°25'03"E, 425 m n. m., tři skupinky o přibližně 100, 50 a 50 kvetoucích rostlinách (sterilní nebyly počítány) (21. 5. 2019 not. I. Jongepierová & K. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 7170c, Radějov (distr. Hodonín): PR Kútka, mezofilní výslunná louka uvnitř dančí obory vně SV okraje pokusné oplocenky s výskytem *Gentiana pneumonanthe* a *Veronica maritima*, asi 150 m JZ od loveckého zámečku, 48°50'03"N, 17°23'37"E, 445 m n. m., asi 20 kvetoucích rostlin (10. 5. 2010 not. P. Dřevojan & M. Chudomelová, Dřevojan 2011); od nálezu v roce 2010 se v těchto místech přes opakované pokusy druh nepodařilo dohledat ani ve sterilním stavu – porost byl vždy na velmi krátké strniště vypasen daňky (not. K. Fajmon).

Hadí mord nízký se v Bílých Karpatech vyskytuje velmi vzácně (Grulich in Slavík & Štěpánková 2004: 727–728), dříve byl dokonce považován za nezvěstný (Jongepier & Jongepierová 2006). Z fytochorionu 19. Bílé Karpaty stepní pochází zatím jediný údaj z lokality nedaleko od místa aktuálního nálezu – Hrubá Vrbka, Výzkum (1933 leg. F. Weber, OLM, in AOPK ČR 2020, Jongepierová et al. 2008).

Ve fytochorionu 78. Bílé Karpaty lesní byl od svého znovuobjevení v roce 2007 v oblasti Předních luk v ochranném pásmu NPR Porážky (Merunková & Otýpková 2007, Jongepierová et al. 2008) dosud věrohodně nalezen už pouze v PR Kútka (tento nález dosud nebyl zveřejněn ani v databázích, a je proto vypsán výše). Údaje z první vlny aktualizací mapování biotopů Natura 2000 z kněždubského Šumárníku (10. 6. 2010 not. M. Juříček, in AOPK ČR 2020) a od Vápenek (7. 6. 2017 not. J. Hájek, in AOPK ČR 2020) je po konzultacích s jejich autory lépe považovat za nejisté, kvůli možnosti záměny s regionálně dosti častým hadím mordem španělským (*Scorzonera hispanica*).

K. Fajmon a J. W. Jongepier

- Dřevojan P. (2011): Inventarizační průzkum přírodní rezervace Kútka. Závěrečná zpráva z oboru botanika. Stav z roku 2011. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou]
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Jongepierová I., Jongepier J. W., Devánová K., Fajmon K., Hájek M. & Škodová I. (2008): Vybrané vzácné rostliny. – In: Jongepierová I. [ed.], Louky Bílých Karpat, Grasslands of the White Carpathian Mountains, p. 101–127, ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Merunková K. & Otýpková Z. (2007): Inventarizační průzkum cévnatých rostlin na lokalitě Přední louky (stav v roce 2007). – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou]

Silene gallica**C1/CR**

- 84a. Beskydské podhůří, 6375d, Metylovice (distr. Frýdek-Místek): jižní roh polička ležícího Z od místní části Žukov, 890 m JZ od kapličky sv. Anny, 49°36'03,9"N, 18°19'13,8"E, 450 m n. m., jedna rostlina (17. 6. 2018 photo Z. Lukeš); jedna bohatě větvená rostlina (19. 6. 2018 not. D. Hliseníkovský &

P. Chytil); dvě fertlní rostliny (27. 7. 2018 photo *Z. Lukeš* [FMM – rostliny vypěstované v roce 2019 ze sebraných semen]; Dančák & Kocián 2018).

Solanum physalifolium

neo cas

- 10b. Pražská kotlina, 5953a, Praha-Hostivař: navážka zeminy na okraji rumišťe poblíž velkého staveniště vedle ulice U Hostivařského nádraží, 1 km V–VJV od hlavní budovy železniční stanice Praha-Hostivař, 50°03'10,3"N, 14°32'59,4"E, 270 m n. m. (11. 9. 2019 leg. *Z. Kaplan 19/200*, BRNU, CB, OLM, PR, PRA, PRC).
- 11a. Všetatské Polabí, 5652c, Bukol (distr. Mělník): okraj brambořiště 200 m VSV od vsi, 50°18'57,3"N, 14°23'59,3"E, 163 m n. m. (3. 9. 2017 leg. *Z. Kaplan 17/320*, BRNU, HR, OLM, PR).
- 11a. Všetatské Polabí, 5753a, Tišice (distr. Mělník): okraj hlinitopísčitého pole s hořčicí bílou 1,6 km SSZ od obce, u silnice Červená Piska – Přivory, 50°17'05,3"N, 14°32'37,4"E, 166 m n. m. (3. 9. 2017 leg. *Z. Kaplan 17/318*, BRNU, HR, OLM, PR).

Tento jihoamerický druh byl u nás poprvé zaznamenán v roce 1975 na ruderálním stanovišti u nádraží v Pardubicích (Štěpánek & Tomšovic in Slavík 2000: 272). V poslední době ale nálezů přibývá (Holec et al. 2006, Ondráček 2006) a lilek leskloplodý proniká i do polních kultur, kde může vytvářet i bohaté rozsáhlé porosty, jako tomu bylo např. na bramborovém poli u Bukolu na Mělnicku. Na nově objevenou lokalitu v Praze byl druh nejspíše zavlečen s navážkou zeminy.

Z. Kaplan

- Holec J., Soukup J., Jursík M. & Hamouz P. (2006): Occurrence and spread of *Solanum physalifolium* – a new invasive weed in the Czech Republic. – *J. Pl. Dis. Prot.*, Stuttgart, 20: 493–496.
- Ondráček Č. (2006): Krátká sdělení: Nové nálezy druhů: *Trifolium retusum*, *Solanum physalifolium* a *Ventenata dubia*. – *Severočes. Přír.* 38: 68.

Spergularia echinosperma subsp. *albensis*

→ C2

39. Třeboňská pánev, 6856d, Střížovice (distr. Jindřichův Hradec): bare bottom of the Vosecký fishpond, 49°08'06,8"N, 15°07'51,2"E ± 4 m (7. 6. 2011 leg. *P. Kúr*, CBFS).
67. Českomoravská vrchovina, 6561a, Rudolec (distr. Žďár nad Sázavou): bare bottom of the Pařežný fishpond, 49°28'38,8"N, 15°51'11,4"E ± 4 m (4. 6. 2011 leg. *P. Kúr*, CBFS). – Rudolec: obnažené a právě znovu zaplavované dno rybníka Pařežný 1 km V od obce, J od silnice do Bohdalova, 49°28'38,8"N, 15°51'11,4"E ± 200 m (4. 7. 2005 leg. *Z. Kaplan*, herb. Kaplan).
67. Českomoravská vrchovina, 6561b, Pavlov (distr. Žďár nad Sázavou): obnažené dno při severním břehu rybníka Podvesník V od obce, 49°27'00,7"N, 15°55'29,7"E ± 200 m (12. 7. 2001 leg. *L. Čech*, herb. Čech). – Pavlov: hojně na obnaženém dně rybníka Podvesník, přibližně 1017 m V od kostela svatého Filipa a Jakuba v centru Pavlova, 49°27'00,7"N, 15°55'29,7"E ± 200 m (11. 9. 2015 leg. *J. Zámečník & M. Ducháček*, herb. Zámečník). – Pavlov: bare bottom of the Znětínský fishpond, 49°27'33,1"N, 15°55'39,8"E ± 4 m (21. 8. 2014 leg. *P. Kúr*, herb. Kúr).
67. Českomoravská vrchovina, 6562d, Radkov (distr. Žďár nad Sázavou): bare bottom of the Nohavice fishpond, 49°25'43,7"N, 16°09'27,1"E ± 4 m (19. 6. 2012 leg. *P. Kúr*, CBFS).
67. Českomoravská vrchovina, 6662b, Kadolec (distr. Žďár nad Sázavou): bare bottom of the Kadolecký fishpond, 49°21'59,9"N, 16°07'27,3"E ± 4 m (18. 6. 2012 leg. *P. Kúr*, CBFS).

67. Českomoravská vrchovina, 6762c, Kojatín (distr. Třebíč): bare bottom of the Kojatínský fishpond, 49°14'30,2"N, 16°00'30,5"E ± 4 m (6. 6. 2011 leg. *P. Kúr*, CBFS).
- 69b. Sečská vrchovina, 6161c, Švihov (distr. Chrudim): bare bottom of the Švihov fishpond [Nový rybník], 49°50'33,5"N, 15°51'33,5"E ± 4 m (5. 6. 2011 leg. *P. Kúr*, CBFS).
- 84a. Beskydské podhůří, 6276d, Těrlicko (distr. Karviná): exposed margin of the Těrlicko water reservoir, 49°44'36,1"N, 18°29'42,5"E ± 4 m (25. 10. 2012 leg. *P. Kúr*, CBFS).
- Vše *Kúr et al.* (2017).

- 84a. Beskydské podhůří, 6276d, Dolní Domaslavice (distr. Frýdek-Místek): bare bottom of the Žermanice water reservoir, SE shore, 49°42'34,9"N, 18°28'14,7"E ± 5m (18. 10. 2015 leg. *P. Kúr*, herb. *Kúr*).

Nový taxon v květeně České republiky

Oba dva poddruhy kuřinky ostnosemenné byly rozlišeny teprve nedávno popisem *Spergularia echinosperma* subsp. *albensis* v roce 2017 (*Kúr et al.* 2017).

Nominátní poddruh je znám téměř výhradně z Čech, kde roste na obnažených dnech letněných rybníků, v jednom případě byl nalezen na obnaženém dně rybníka sádek. Na Moravě existuje jediná podezřelá lokalita z Kadoleckého rybníka u Křižanova, odkud pocházejí doklady obou poddruhů. Mimo ČR je známa pouze jedna historická, a opět podezřelá, lokalita z Německa (Rathenow, Braniborsko).

Nově rozeznávaný poddruh *Spergularia echinosperma* subsp. *albensis* se od nominátního liší především barvou semen, ta jsou hnědá až tmavě hnědá (*Kúr et al.* in Kaplan et al. 2019a). Roste na Českomoravské vrchovině a v přilehlých oblastech. Ojedinelé jsou nálezy z jižní Moravy, Třeboňska a Ostravska. V České republice roste na obnažených dnech letněných rybníků, vzácně na přehradních nádržích (Těrlicko a Žermanice u Havířova). Mimo území České republiky se poddruh vyskytuje rovněž v Německu, kde roste na náplavech Labe a jeho slepých ramen. U nás na těchto stanovištích nebyl nikdy nalezen, buď na nich nikdy nerostl, nebo tyto lokality dávno zanikly.

Výše jsou uvedeny pouze údaje o výskytu kuřinky ostnosemenné polabské od roku 2001. Historické údaje pocházejí z Jedovnic (1918), Třebíče (1924), Hvězdoňovic (1925), Osové Bítýšky (1928), Lednice (1931 až 1973), Jedousova (1934), Vojnova Městce (1948), od Tří Studní (1951 až 1985) a Velké Bíteše (1969). Bližší lokalizace a informace o uložení dokladů v herbářích jsou uvedeny v článku *Kúr et al.* (2017).

P. Kúr

Kúr P., Amarell U., Jage H. & Štech M. (2017): Taxonomy and evolutionary diversification of the Central European endemic *Spergularia echinosperma* (Caryophyllaceae). – *Phytotaxa* 305: 149–164.

Spergularia kurkae

C2/VU

27. Tachovská brázda: Malý Újezdec, Trstěnice.

34. Plánický hřeben: Maňovice.

35d. Březnické Podbrdsko: Skvořetice, Velká Turná.

36a. Blatensko: Drahenický Málkov, Kocelovice, Kovčín, Lažany, Myslín, Pačejov, Radomyšl, Rojice, Sedlice.

36b. Horažďovicko: Horažďovice, Horažďovická Lhota, Pačejov, Týnec, Velký Bor.

- 37e. Volyňské Předšumaví: Pracejovice.
37j. Blanský les: Křemže.
38. Budějovická pánev: Čakov, Dehtáře, Dívčice, Drahonice, Dříteň, Hluboká nad Vltavou, Holečkov, Holubovská Bašta, Kestřany, Malé Chrástřany, Netolice, Novosedly, Pištín, Závraty.
39. Třeboňská pánev: Kardašova Řečice, Klenov, Lomnice nad Lužnicí, Majdalena, Nové Hradky, Roseč, Smržov, Střížovice, Třeboň, Tučapy, Žár.
41. Střední Povltaví: Dobronice u Bechyně.
67. Českomoravská vrchovina: Albeř, Buková, Dobrá Voda, Jívoví, Nárameč, Kamenice nad Lipou, Klášter, Návary, Pavlov, Střížovice, Volfířov.
90. Jihlavské vrchy: Lhotka.
91. Žďárské vrchy: Nové Veselí, Polnička, Škrdlovce.
- Vše Kúr in Kaplan et al.: *Preslia* 88: 229–322, 2016, následně také Kúr et al.: *Preslia* 88: 391–407, 2016.
- 36b. Horažďovicko, 6647d, Břežany (distr. Klatovy): na vlhkém písku na obnaženém severním pobřeží Břežanského velkého rybníka JV od obce, 49°20'20,5"N, 13°37'25,1"E, 446 m n. m., velmi řídké (30. 8. 2018 leg. R. Paulič, herb. Paulič, rev. P. Kúr).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6747d, Dražovice (distr. Klatovy): na vlhkém písku při jihovýchodním obnaženém břehu rybníka Podhrázký dražovický ZJZ od obce, 49°13'17,1"N, 13°35'58,5"E, 494 m n. m., ojedíněle (22. 9. 2018 not. R. Paulič & P. Kúr).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748a, Frymburk (distr. Klatovy): obnažené jihovýchodní pobřeží rybníka Rabský ca 2 km SV od obce, 49°15'25,8"N, 13°43'56,5"E, 474 m n. m., ojedíněle (22. 9. 2018 not. R. Paulič & P. Kúr).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Oslnovice (distr. Znojmo): obnažený hlinitopísčité litorál vodní nádrže Vranov 1,9 km J od obce Bítov, u vjv. okraje chatové osady Farářka, 48°55'05,1"N, 15°43'49,6"E, 347 m n. m. (15. 9. 2019 leg. Z. Kaplan & I. Kaplanová 19/210, BRNU, OLM, PR).

Kuřinka Kurkova byla popsána Františkem Dvořákem v roce 1989 jako kříženec mezi kuřinkou ostnosemennou (*Spergularia echinosperma*) a k. červenou (*S. rubra*) (Dvořák in Hejný & Slavík 1990: 81–86). Od té doby až do nedávna však tento taxon nebyl rozlišován a v žádné botanické literatuře akceptován. Až sérií prací v letech 2012–2016 (Kúr et al. 2012, Kúr et al. 2016) se podařilo prokázat, že se jedná o ustálený a nezávislý, byť skutečně hybridogenní druh.

Centrum rozšíření druhu v ČR leží v jižních a jihozápadních Čechách (Šumberová & Kúr in Lepší et al. 2013: 390–392), v jiných oblastech je velmi vzácný (Kúr in Kaplan et al. 2016a). Druh roste převážně na obnažených dnech letněných rybníků, vzácněji rybích sádek. Nově byl rovněž nalezen na obnaženém břehu Vranovské přehrady u Bítova. Mimo ČR druh roste na náplavech Labe a jeho mrtvých ramen v Německu. U nás není z takovýchto stanovišť znám.

Výše jsou uvedeny pouze údaje o výskytu kuřinky Kurkovy od roku 2000. Historicky se vyskytovala také v Protivíně (1876), Zbirohu (1902), Orlíku nad Vltavou (1902), Staňkově (1902, 1930, 1935, 1945, 1947), Plánici (1914), Nové Hlině (1916), Náměšti nad Oslavou (1932, 1959), Nalžovských Horách (1935), Branné (1940), Stříbreci (1941, 1945, 1978), Albrechticích (1942), Záblatí (1942), Břilici (1942), Novém Bydžově (1943), Lutové (1945), Veselí nad Lužnicí (1950), Polšti (1950), Plavsku (1950), Buzicích (1957), Zahorčičkách (1958), Myštici (1958), Telči (1958), Slavětíně (1959), Lnářském Málkové

(1959,1964), Sviněticích (1961), Lhotě pod Horami (1962), Hnačově (1963), Ostrově nad Oslavou (1966), Zámlyní (1969), Paštíkách (1969), Ponědrážce (1972, 1979, 1994), Vrchotových Janovicích (1973), Blatence (1973), Lednici (1973), Vahlovicích (1976), Žďáru nad Sázavou (1976), Horusicích (1976), Staré Hlině (1976), Uhlířských Janovicích (1978), Tchořovicích (1980), Blovicích (1986), Radostině (1989) a Mýtě (1991) (vše Kúr in Kaplan et al. 2016a).

P. Kúr

Kúr P., Košnar J., Koutecký P., Tremetsberger K. & Štech M. (2016): Origin of *Spergularia ×kurkae*, a hybrid between the rare endemic *S. echinosperma* and its widespread congener *S. rubra*. – *Preslia* 88: 391–407.

Kúr P., Štech M., Koutecký P. & Trávníček P. (2012): Morphological and cytological variation in *Spergularia echinosperma* and *S. rubra*, and notes on potential hybridization of these two species. – *Preslia* 84: 905–924.

Stachys annua

C2/VU

8. Český kras, 6049d, Trubín (distr. Beroun): severozápadní okraj pole (strniště) 340 m SZ od kaple sv. Jana Nepomuckého v obci, 49°56'45,3"N, 13°59'52,3"E, 320 m n. m., několik rostlin, kvetoucích, plodných, částečně posečených (3. 9. 2019 not. E. Plesková, V. Somol, J. Dandová & M. Malcová, herb. Plesková, PRC).

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Medlánky: východní okraj pole a přilehlého svahu nad polní cestou 345 m VSV od kóty Bosně (365), 49°14'50,9"N, 16°33'45,5"E, 285 m n. m., desítky rostlin (22. 7. 2019 not. Z. Mruzíková & Z. Lukeš).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): severní okraj pole Z od obce, 550 m ZJZ od kostela v obci, 49°03'03,4"N, 17°06'47,7"E, 244 m n. m., dvě rostliny (7. 6. 2018 not. Z. Lukeš).

Stratiotes aloides

▼ 28d. Toužimská vrchovina, 5843a, Kolová (distr. Karlovy Vary): mělký rybník s minimální rybí obsádkou zbudovaný mezi roky 2010 a 2014 0,7 km J od kaple v Kolové a 1,81 km VJV od pomníku obětem válek v Hájích, 50°10'48,6"N, 12°54'05,1"E, 561 m n. m., jedna kvetoucí rostlina spolu s *Elodea nuttallii*, *Iris pseudacorus*, *Nuphar lutea*, *Potamogeton alpinus*, *Sagittaria sagittifolia* a *Utricularia australis* (4. 7. 2019 not. P. Tájek). Druh byl na lokalitě s největší pravděpodobností vysazen.

?▼ 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Nové Strakonice (distr. Strakonice): stojatá voda při soutoku Dračkovského potoka s Otavou Z od Strakonice, 49°15'23,8"N, 13°52'49,4"E, 390 m n. m., relativně početná populace, možná výsadba (29. 8. 2019 not. K. Chytrý, H. Prokešová, M. Chytrý & M. Chytrá).

▼ 63g. Opatovské rozvodí, 6264b, Svitavy: Moravský Lačnov, rybníček (poldr) a malá nádrž pod jeho hrází a stavidlem (za propustkem pod asfaltovou silničkou) ca 1,1 km JJZ od železniční zastávky Svitavy-Lačnov, 49°47'05,7"N, 16°28'37,9"E a 49°47'05,9"N, 16°28'39,9"E, 444 m n. m., velmi bohatá populace spolu s *Potamogeton natans* (listopad 2018 not. P. Lustyk; 14. 11. 2019 photo P. Lustyk).

Suaeda salsa

→ neo cas

27. Tachovská brázda: Nová Hospoda.

28f. Svojišnská pahorkatina: Kladruby.

31a. Plzeňská pahorkatina vlastní: Heřmanova Hut', Klabava, Líně, Nýřany, Ostrov u Stífibra, Plzeň-Kotterov, Přehýšov.

35a. Holoubkovské Podbrdsko: Klabava.

Vše Ducháček et al. in Kaplan et al.: *Preslia* 89: 405–406, 2017.

První nález tohoto druhu v ČR je z roku 2014 z dálnice D5 u Heřmanovy Huti a byl uveřejněn jako *Suaeda maritima* agg. (Štech & Prach in Additamenta 13: 107–108, 2015). Doklady rostlin sebraných pod dálničním mostem u obce Klabava později určil H. Freitag jako *S. salsa* (solnička slanomilná). Tento druh je původní na slaniscích od panonské oblasti až po Sibiř (Freitag & Lomonosova 2006).

Na dálnici D5 se solnička vyskytuje zřejmě nesouvisle na asi 66 km dlouhém úseku mezi obcemi Nová Hospoda a Rokycany. Místy vytváří bohaté populace, zejména ve středovém dělicím pásu. Roztroušeně pak roste i na krajnicích a pod dálničními mosty. Na jiných dálnicích se nám tento druh zatím objevit nepodařilo. Přesto můžeme předpokládat jeho další šíření.

M. Ducháček & P. Kúr

Freitag H. & Lomonosova M. (2006): Typification and identity of *Suaeda crassifolia*, *S. prostrata* and *S. salsa*: three often confused species of *Suaeda* sect. *Brezia* (*Suaedoideae*, *Chenopodiaceae*). – *Willdenowia* 36: 21–36.

Symphytum tuberosum* subsp. *tuberosum

61b. Týnišťský úval, 5962b, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): pravý břeh Tiché Orlice nad jezem Na Klárce, 50°05'23,5"N, 16°06'47,8"E, 257 m n. m. (5. 5. 2017 leg. J. Doležal 17/38, herb. Doležal).

V současnosti jediný známý výskyt ve fytochorionu 61. Dolní Poorličí. Historicky je kostival hlíznatý pravý uváděn z okolí Týniště nad Orlicí (20. 5. 1939 K. Prokeš, HR; Koblrová et al. 2016). Nově zjištěná lokalita navazuje na souvislejší výskyt v povodí Tiché Orlice ve fytochorionu 63c. Střední Poorličí a s největší pravděpodobností vznikla splavením z nejbližších lokalit v okolí Chocně.

J. Doležal

Koblrová L., Hroneš M. & Trávníček B. (2016): Rod *Symphytum* (kostival) v České republice. I. *S. tuberosum* agg. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 51: 221–256.

Taraxacum aspectabile

→ C4a

2a. Žatecké Poohří: Žatec.

18b. Dolnomoravský úval: Lužice.

20b. Hustopečská pahorkatina: Velké Bílovice.

35d. Březnické Podbrdsko: Stražiště.

39. Třeboňská pánev: Vlkov nad Lužnicí.

41. Střední Povltaví: Malšice.

52. Ralsko-bezděžská tabule: Hamr na Jezeře, Hradčany nad Ploučnicí.

Vše Kirschner et al.: *Preslia* 91: 213–230, 2019.

Nový druh v květeně České republiky.

Pampeliška zřetelná (*Taraxacum aspectabile*) je nově popsáný druh ze sekce *Erythrosperma* náležející do okruhu pampelišky spřízněné (*T. proximum*).

Roste jako většina zástupců červenoplodých pampelišek v suchých a rozvolněných trávnících, v okolí písčitých lesních cest nebo při okrajích travnatých pěšin, v okolí hradních vrchů a poutních míst s pravidelně disturbovanou xerothermní vegetací.

V České republice byla doposud nalezena na jedenácti lokalitách, z čehož se dvě nacházejí na jižní Moravě u Lužic v okrese Hodonín a u Velkých Bílovic v okrese Břeclav a navazují na bohaté populace na území jihozápadního Slovenska. V Čechách byl druh zaznamenán celkem na devíti lokalitách, pět leží v severních Čechách v širším okolí Hradčan nad Ploučnicí a Hamru na Jezeře v okrese Česká Lípa. Poměrně izolovaná je lokalita v severozápadních Čechách nedaleko Žatce. Z území jižních Čech je výskyt druhu doložen ze dvou lokalit od Malšic a Vlкова v okrese Tábor. Poslední známá lokalita se nachází již ve středních Čechách u Stražiště nedaleko Počapel v okrese Příbram. Kromě České republiky se dále vyskytuje také na Slovensku, v Rakousku a Bavorsku.

Další nálezy pampelišky zřetelné na území ČR jsou více než pravděpodobné, čemuž odpovídá i její zařazení do kategorie ohrožení C4a (Kirschner et al. in Kaplan et al. 2019a).

J. Zámečník

Taraxacum clandestinum

→ C1

41. Střední Povltaví: Rosovice-Sychrov, Rosovice-Holšiny (Kirschner et al.: *Preslia* 91: 213–230, 2019).

Nový endemický druh v květeně České republiky.

Pampeliška tajuplná (*Taraxacum clandestinum*) je nedávno popsáný druh ze sekce *Palustris*. Jedná se o druh endemický, doposud známý ze dvou lokalit z fragmentů mokřadních luk svazu *Molinion caeruleae* či jeho sukcesních stadií u rybníků Vackův a Sychrovský nedaleko Rosovic na Příbramsku.

Zařazení druhu mezi kriticky ohrožené taxony (Kirschner et al. in Kaplan et al. 2019a) je více než oprávněné. Již v roce 2012 byly populace bahenních pampelišek, včetně pampelišky tajuplné, na lokalitě u Vackova rybníka zaznamenány ve zbytkových populacích. Vlivem absence kosení vegetace došlo v dalších letech na lokalitě k takovým změnám, že zde zcela vymizely. Výrazně lepší, i když rozhodně ne zcela optimální, je situace na lokalitě u Sychrovského rybníka. Při mapování pampelišek v roce 2019 se zde nejenom podařil prokázat výskyt všech doposud uváděných druhů, ale byla ověřena i přítomnost zdejšího endemitu, pampelišky tajuplné. Zaznamenáno však bylo pouhých 49 kvetoucích rostlin. Nutné je však poznamenat, že počet jedinců může být o něco vyšší, neboť mladé či sterilní rostliny nelze úspěšně determinovat. Vzhledem k velké vzácnosti druhu a ohrožení populace je pampeliška tajuplná od roku 2012 udržována v záchranné kultuře.

J. Zámečník

Taraxacum sparsum

→ C1

13a. Rožďalovická tabule: Dlouhopolsko, Městec Králové.

14a. Bydžovská pánev: Dobrá Voda, Vysoké Veselí.

15a. Jaroměřské Polabí: Bílé Poličany.

15b. Hradecké Polabí: Bohuslavice nad Metují, Králova Lhota.

15c. Pardubické Polabí: Horní Ředice, Trusnov.

57a. Bělohradsko: Miletín.

62. Litomyšlská pánev: Pekla.

Vše Kirschner et al.: *Preslia* 91: 213–230, 2019.**Nový endemický druh v květeně České republiky.**

Pampeliška sporá (*Taraxacum sparsum*) je nově popsáný endemický druh rostoucím na zachovalých mokřadních a slatinných loukách v širší nížinné východní části České křídové tabule. Na většině lokalit se vyskytuje společně s dalšími vzácnými druhy pampelišek ze sekce *Taraxacum* a především *Palustria*. Pampeliška sporá je řazena do sekce *Celtica*, ačkoliv se ekologicky odlišuje od ostatních zástupců této skupiny, kteří preferují spíše oligotrofní až mezotrofní stanoviště v mezofytiku.

Druh byl doposud zaznamenán na jedenácti lokalitách v sedmi fytochorionech. Všechny lokality představují zbytky slatinných či mokřadních luk nacházejících se na opukovém podloží. V posledních několika letech se na většině lokalit velmi negativně projevuje absence dešťových srážek, kterými je řada lokalit významně zavodňována. Početnost jednotlivých populací pampelišky sporé tak značně kolísá a při mapování v letech 2017 až 2019 byla zaznamenána pouze na pěti lokalitách.

Je neuvěřitelné, že ještě v roce 2008 u Lhotky nedaleko Bílých Poličan („locus classicus“) bylo *Taraxacum sparsum* nalezeno v početné populaci s řadou dalších ohrožených druhů pampelišek ze sekce *Taraxacum* a *Palustria* ve stovkách exemplářů. Bohužel, v roce 2019 nebylo již na lokalitě *T. sparsum* vůbec nalezeno a obdobně zde vymizela i většina bahenních pampelišek.

Zařazení druhu mezi silně ohrožené (Kirschner et al. in Kaplan et al. 2019a) se zdá být podhodnoceno a vzhledem k rychlému zániku řady lokalit v posledních několika letech by bylo vhodnější jej přeradit mezi druhy kriticky ohrožené.

J. Zámečník

Thermopsis villosa

66. Hornosázavská pahorkatina, 6359d, Havlíčkův Brod: loučka u tůně v nivě potoka (dno poldru) nad Cihlářským rybníkem, ca 1,7 km SSV od náměstí ve městě, 49°37'18,0"N, 15°34'57,8"E, 448 m n. m., asi 15 rostlin (24. 5. 2018 leg. et photo L. Čech, herb. Čech, det. P. Lustyk).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

Vlčinec *Thermopsis villosa* (syn. *Th. caroliniana*) je vytrvalá rostlina z čeledi bobovitých (*Fabaceae*). Původní areál se nachází na východě Spojených států amerických v jižní části Appalačského pohoří při hranicích států Severní i Jižní Karolína, Tennessee, Alabama a Georgia. Zde roste roztroušeně na otevřených místech v opadavých dubových lesích,

obvykle v nadmořských výškách 1000 až 1600 m (Chen et al. 1994). Jako pěstovaný a zplaňující druh se rozšířil podél Appalačského pohoří až do států Maine a New Hampshire (NaturServe 2019). Neznámá žlutě kvetoucí rostlina, velmi vzdáleně připomínající vlčí bob, zaujala prvního z autorů při návštěvě relativně nedávno revitalizovaného území na severním okraji Havlíčkova Brodu. Výrazně zpřírodněné koryto nevelkého potoka, doplněné tůněmi, mokřady a kosenými loukami je nyní oblíbeným cílem rodinných vycházek, v blízkosti lokality se nachází replika středověké sklářské pece a hlavně rozsáhlá zahrádkářská osada. Přibližně 400 m proti proudu potoka se v minulosti nacházelo i menší zahradnictví. Zplanění či úmyslné vysazení do přírody se tedy nabízí. *Th. villosa* je otužilou rostlinou, dobře snášející tuhé zimy. Tato dekorativní trvalka je v nabídce řady zahradnictví a zásilkových služeb a lze tedy očekávat její šíření i v naší přírodě.

L. Čech & P. Lustyk

Chen Ch. J., Mendenhall M. & Turner B. (1994): Taxonomy of *Thermopsis* (Fabaceae) in North America. – Ann. Missouri Bot. Gard. 81: 714–742.

NaturServe (2019): An online encyclopedia of life. *Thermopsis villosa*. – URL: <http://explorer.natureserve.org/servlet/NatureServe?searchName=Thermopsis%20villosa> [navštíveno 12. 2. 2020]

Thesium dollineri

C1/EN

18b. Dolnomoravský úval, 7068d, Milotice (distr. Hodonín): PP Horky, stepní trávník na jihozápadním svahu 1,48 km JZ od kostela Všech svatých v obci, 48°56'36,8"N, 17°08'00,7"E, 228 m n. m., 10 trsů (26. 5. 2019 photo L. Ambrozek). – Milotice: PP Horky, mezernatý stepní trávník na mezi v centrální části území ca 540 m SSZ(–S) od kóty Nákló (265,2), 48°56'32,3"N, 17°08'06,5"E, 231 m n. m., jedna rostlina (2. 6. 2020 photo P. Lustyk & L. Ambrozek)⁸⁾.

19. Bílé Karpaty stepní, 6971d, Uherský Brod (distr. Uherské Hradiště): Ďulkovy, JJV orientovaný svah asi 530 m J–JJZ od kóty Černý kopec (298), 49°00'06,9"N, 17°37'36,6"E, 275 m n. m., nepravidelně kosená xerothermní stráňka pod vedením vysokého napětí, přes 20 plodných vícelodyžných trsů (zřejmě vlivem pozdní fenofáze měly rostliny poněkud delší stopky plodů, než je obvyklé), dva trsy nalezeny také na suché travnaté mezi na úpatí téhož svahu asi 20 m JV směrem, při dolním okraji zarostlého sadu po výjezu křovin (26. 11. 2019 leg. K. Fajmon & E. Hoferková, BRNU).

Jedná se o první potvrzení výskytu lněny Dollinerovy v pahorkatině ve střední části Bílých Karpat (v okolí Nivnice) od první poloviny 20. století (cf. Additamenta 3: 121, 2004).

K. Fajmon

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Hovorany (distr. Hodonín): PP Hovoranské louky, narušený trávník na vrcholu zmole v západní části chráněného území v části Přední louky, 240 m VJV od kóty Karlák (281), 48°57'47,7"N, 16°58'02,4"E, 261 m n. m., 10 kvetoucích a odkvétajících rostlin (8. 5. 2019 not. Z. Lukeš).

Výskyt lněny Dollinerovy je sice z PP Hovoranské louky znám, ale jedná se už o letitý údaj (Hovorany „Zadní lúky“, 1944 Staněk, BRNU). Od té doby zde nebyl tento

⁸⁾ Nález byl doplněn v době, kdy již byl rukopis Additament odevzdán do redakce.

druh pozorován a není tedy ani uveden v inventarizačním průzkumu z roku 2012 (Novák 2012). Na lokalitě se vyskytuje společně s *Thesium linophyllum*, která však v době nálezu teprve rašila.

Z. Lukeš

Novák P. (2012): Závěrečná zpráva k provedenému botanickému průzkumu PP Hovoranské louky. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Jižní Morava, Brno]

Thesium ramosum

C1/CR

20a. Bučovická pahorkatina, 6967a, Kobeřice u Brna (distr. Vyškov): PP Polámanky, jihozápadní svah částečně ruderalizovaného stepního trávníku, 1,04 km JZ od kostela sv. Jiljí v obci, 49°05'14,8"N, 16°52'35,4"E, 245 m n. m., dvě kvetoucí rostliny (8. 6. 2019 photo L. Ambrozek).

Thymelaea passerina

C2/EN

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7062b, Horní Dunajovice (distr. Znojmo): PP Pod Šibeničním kopcem, v severní části lokality na vrcholové plošině, 0,9 km SZ od kostela v obci, 48°57'10,6"N, 16°08'59,3"E, 250 m n. m., stovky rostlin (10. 7. 2010 photo L. Ambrozek).

17b. Pavlovské kopce, 7265b, Mikulov (distr. Břeclav): ochranné pásmo PR Šibeničník, asi 100 m JZ od severního vrcholu Šibeničníku, 48°47'21,4"N, 16°37'44,2"E, 205 m n. m., několik kvetoucích rostlin (6. 8. 2019 photo K. Chytrý & H. Prokešová).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968b, Bohuslavice (distr. Hodonín): severní okraj pole Z od obce, 550 m SZ(–Z) od kostela v obci, 49°03'03,4"N, 17°06'47,7"E, 244 m n. m., hojně, stovky rostlin (7. 6. 2018 not. Z. Lukeš). – Bohuslavice: obnažená plocha na horním okraji pole ponechaného ladem, na planince u kraje lesa, 0,75 km SZ kostela v obci, 49°03'14,8"N, 17°06'45,5"E, 255 m n. m., několik rostlin (17. 6. 2019 photo L. Ambrozek).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968d, Bohuslavice (distr. Hodonín): okraj pole na východně orientovaném svahu, poblíž keřové hráze, 0,85 km Z od kostela v obci, 49°02'55,7"N, 17°06'32,7"E, 280 m n. m., desítky rostlin (26. 7. 2019 photo L. Ambrozek). – Bohuslavice: okraj pole pod stepní stráňkou (lokality Bohuslavická Nová hora), 1,57 km JJV od kostela v obci, 49°02'22,8"N, 17°08'07,5"E, 238 m n. m., desítky rostlin (26. 7. 2019 photo L. Ambrozek).

Trapa natans

C1/EN

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5568c, Javorník (distr. Jeseník): zemník pod severovýchodní hrází nádrže Střední díly, asi 3,8 km SV od náměstí, 50°24'31,2"N, 17°02'53,3"E, 250 m n. m. (25. 7. 2018 not. P. Koutecký).

Z tohoto fytochorionu ani blízkého okolí nejsou o výskytu kotvice údaje (Kaplan in Kaplan et al. 2016b). Lokalita leží na státní hranici s Polskem pod hrází „Biocentra Střední Díly“. Jde o nádrž s kamenitými břehy vybudovanou v letech 2007–2008, zřejmě několik metrů hlubokou (podle výšky hrází, hloubka ale asi není v celé ploše stejná), která je využívána k rybolovu a vodním sportům. Okolní mokřad včetně zemníku a několika menších umělých tůní je ponechán samovolnému vývoji. Ačkoliv kotvice je někdy pěstována, tento výskyt působí zcela přirozeně. Zatímco v hlavní nádrži, kde by okrasné výsadby bylo možné čekat, jakékoliv vodní rostliny téměř chybí (našel jsem pouze několik fragmentů *Myriophyllum spicatum*), zemník je bohatě zarostlý kotvicí i dalšími druhy

(*Ceratophyllum demersum*, *Myriophyllum spicatum*, *Potamogeton trichoides*, *Stuckenia pectinata*). Zároveň zde nejsou žádné další s oblibou vysazované rostliny (např. *Nymphoides peltata*, *Hippuris vulgaris*, *Ranunculus lingua* a lekníny).

P. Koutecký

Tribulus terrestris

neo cas

- 18b. Dolnomoravský úval, 6970b, Uherské Hradiště: v kolejišti první koleje u staniční budovy nádraží, 49°04'01,7"N, 17°27'25,4"E, 180 m n. m., jedna rostlina (12. 7. 2019 photo P. Novák).
79. Zlínské vrchy, 6772c, Zlín: travnatý okraj ulice Smetanova 0,37 km JV od kostela na Jižních Svazích, 49°13'51,0"N, 17°40'03,8"E, 220 m n. m., ca 50 rostlin (21. 7. 2016 leg. P. Batoušek, BRNM; 2017–2019 not. P. Batoušek). Druh zřejmě zplaněl z blízkého zahradnictví.

Trifolium striatum

C1/EN

1. Doupovská pahorkatina, 5645c, Vlkaň (distr. Chomutov): občasně používaná cesta v louce na svahu s mělkou půdou 0,86 km J od kóty Dubový vrch (691) a 1,58 km VJV od kóty U Dubiny (758), 50°19'11,6"N, 13°14'12,4"E, 517 m n. m. (18. 6. 2018 leg. et det. P. Tájek, CHEB).
1. Doupovská pahorkatina, 5744b, Doupov (distr. Karlovy Vary): vojenský újezd Hradiště, nezapojená vegetace na suchém stanovišti s mělkou půdou u nezpevněné cesty narušované vojenskou technikou 1,52 km Z od kóty Doupovské strážišť (718) a 1,17 km JJZ od kóty Jánský vrch (715), 50°15'16,2"N, 13°09'41,4"E, 609 m n. m., stovky rostlin (15. 6. 2019 not. P. Tájek).
1. Doupovská pahorkatina, 5745a, Tureč (distr. Karlovy Vary): vojenský újezd Hradiště, nezapojená vegetace s výchozy podložní horniny na suchém stanovišti na nezpevněné cestě narušované vojenskou technikou 655 m V od kóty Doupovské strážišť (718) a 1,055 km SV od kóty Turečský vrch (722), 50°15'15,4"N, 13°11'32,1"E, 643 m n. m., stovky rostlin (15. 6. 2019 photo P. Tájek).
1. Doupovská pahorkatina, 5745b, Mašťov (distr. Chomutov): jižně orientovaná strojově kosaná louka 257 m SZ od kóty Šibeniční vrch (435) a 287 m VJV od kóty Stráž (466), 50°15'18,9"N, 13°17'16,6"E, 430 m n. m., desítky rostlin na ploše s mělkou půdou o velikosti několika desítek m² (21. 5. 2018 not. P. Tájek).
1. Doupovská pahorkatina, 5745d, Chmelištná (distr. Louny): suché krátkostébelné trávníky na mělkých půdách, občasně přepásané skotem 1 km J od kaple v obci a 1,6 km SV od kostela v Podbořanském Rohozci, 50°13'35,9"N, 13°16'39,7"E, 467 m n. m., stovky rostlin na ploše asi 30 m² (17. 8. 2019 not. P. Tájek). – Chmelištná: suchý krátkostébelný trávník na mělké půdě, plocha pod elektrovodem ponechaná ladem, občasně jsou zde vyřezávány náletové dřeviny, 45 m SV od výpustního zařízení Podhájského rybníka a 1,49 km JV od kaple v obci, 50°13'24,9"N, 13°17'02,7"E, 450 m n. m., asi 500 rostlin (26. 6. 2019 photo P. Tájek). – Chmelištná: suché krátkostébelné trávníky zarůstající zčásti křovinami, převážně na mělkých půdách, zčásti na občasně používané nezpevněné cestě 1,17–1,66 km JJZ–JZ od kaple v obci a 0,95–1,155 km SSZ–SSV od kostela v Podbořanském Rohozci, 50°13'34,2"N, 13°16'02,4"E až 50°13'29,1"N, 13°15'30,3"E, 492–514 m n. m., tisíce rostlin roztroušené nejméně na devíti mikrolokality (26. 6. 2019 leg., det. et photo P. Tájek, CHEB).
1. Doupovská pahorkatina, 5746c, Nepomyšl (distr. Louny): Ptačí vrch, při polní cestě přes jižní úbočí, 50°13'48,7"N, 13°20'17,8"E, lokálně (2014 not. J. Burian).
1. Doupovská pahorkatina, 5646a, Tušimice (distr. Chomutov): narušená místa v xerothermní stráni nad severním břehem VN Nechranice (západní část) 0,7 km J od Běšického chocholu (kóta 350,3) [50°21'32,3"N, 13°21'04,5"E, 280 m n. m.] (1998 leg. Č. Ondráček, CHOM).
- 2a. Žatecké Poohří, 5647b, Semánkovice (distr. Louny): na severním okraji obce, na prostranství u silnice do Vidovle [50°22'17,1"N, 13°39'49,2"E, 224 m n. m.] (1986 leg. Č. Ondráček, CHOM).

- 2b. Podbořanská kotlina, 5847b, Velká Černoc (distr. Louny): na polní cestě u česaček chmele na okraji obce, 50°11'54,8"N, 13°35'5,3"E, ca 320 m n. m., 20 rostlin (6. 5. 2016 not. R. Broumová & M. Broum).
- 28f. Svojšínská pahorkatina, 6243b, Stříbro (distr. Tachov): trávníky bývalého vojenského cvičiště 1 km Z od města, 49°45'50,5"N, 12°59'17,8"E [recte 49°45'32,4"N, 12°58'10,5"E], ca 455 m n. m., ojedíněle (2. 6. 2015 not. O. Bušek).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6347a, Sedlec u Starého Plzeňce (distr. Plzeň-město): okraj polní cesty 1,2 km J od obce, 49°41'18,4"N, 13°30'00,4"E, ca 355 m n. m., ojedíněle (22. 6. 2012 not. O. Bušek). Vše Broum et al. (2018).

Článek shrnuje současné rozšíření jetele žíhaného v západních Čechách. Údaje pocházejí z oblastí, kde je druh dlouhodobě znám. Z celkového přehledu lokalit jsme proto vybrali pouze údaje z kvadrantů, odkud nebyl dosud uváděn.

[eds]

29. Doupovské vrchy, 5744a, Hradiště (distr. Karlovy Vary): vojenský újezd Hradiště, nezapojená vegetace s výchozy podložní horniny na suchém stanovišti u křižovatky nezpevněných cest narušovaných vojenskou technikou 115 m J od kóty Pekelný vrch (691) a 0,98 km SSV od kóty Špičák (628), 50°16'40,7"N, 13°03'49,3"E, 666 m n. m., desítky rostlin (9. 6. 2018 not. O. Bušek, 30. 6. 2019 not. P. Tájek).

Výskyt jetele žíhaného v Doupovských horách je soustředěn do východní sušší části pohorí a jeho podhůří. Rozšíření druhu tak velmi dobře koresponduje s vymezením fyto-geografického okresu Doupovská pahorkatina, který je součástí termofytika. Ve střední a západní části Doupovských hor, náležejících již do mezofytika, výskyt jetele žíhaného vyznívá, druh se zde vyskytuje jen výjimečně a dosahuje zde svého výškového maxima v ČR (666 m n. m.).

P. Tájek

Broum M., Broumová R., Ondráček Č. & Bušek O. (2018): Poznámky k současnému rozšíření *Trifolium striatum* L. v severozápadních Čechách. – Severočes. Přír. 50: 53–61.

Valerianella rimosa

C1/EN

- 37k. Křemžské hadce, 7152a, Holubov (distr. Český Krumlov): ochranné pásmo PR Holubovské hadce, ca 1,45 km VJV od budovy železniční zastávky v obci, okraj ječného pole, 48°53'24"N, 14°20'38"E, 490 m n. m., desítky rostlin (21. 6. 2017 leg. P. Lepší, CB; Lepší & Lepší 2018).

Vallisneria spiralis

neo cas

- 15b. Hradecké Polabí, 5761b, Králova Lhota (distr. Rychnov nad Kněžnou): rybník Závěšťák (Lhoták) při západním okraji obce, v jihovýchodní části lokality, [50°17'34,6"N, 15°58'57,1"E, 261 m n. m.] (19. 7. 2017 leg. M. Vávra, HR; Vávra et al. 2019).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959d, Lohenice (distr. Pardubice): severní část Velkého písníku, u kempu U Třpytky, 1,7 km S od železniční stanice Vály u Přelouče, 50°02'51,0"N, 15°36'58,7"E, 210 m n. m. (20. 6. 2019 leg. L. Bálková, MP). – Lohenice: okraj zatopené pískovny Velký písník 550 m V–VSV od vsi, 50°02'48,8"N, 15°36'35,0"E, 210 m n. m. (14. 7. 2019 leg. Z. Kaplan 19/121, HR, OLM, PR).

Dosud byl výskyt této tropické až subtropické rostliny v ČR znám pouze z jedné lokality. Již sám způsob zveřejnění onoho nálezu byl kuriózní. Pokud je mi známo, informace o výskytu tohoto druhu u nás ve volné přírodě se objevila jen jako zmínka v Poznámce k druhu *Wolffia arrhiza* v Červené knize ČR a SR (Procházka et al. in Čeřovský et al. 1999) v následující podobě: „Z dalších hydrofytů, nerostoucích jako původní v ČR a SR, rostla ve slepém rameni Chrudimky v Bubeníkových sadech v Pardubicích od 30. do 50. let hojně *Vallisneria spiralis* (zákruticha šroubovitá)“⁴. Žádnou další zprávu jsem nedohledal v žádné, ani regionální literatuře, ani v pracích Františka Černoouse, který se vodním rostlinám ve východních Čechách dlouhodobě věnoval. Stejně tak jsem marně hledal doklad v herbáři MP, kde je většina sběrů Františka Procházky, jakož i v dalších českých herbářích. Podle dřívějšího ústního sdělení F. Procházky J. Hadincovi bydlel někde poblíž místa nálezu pěstitel akvarijských rostlin, který odpad z akvária vyléval přímo do slepého ramena.

Na pravděpodobný výskyt zákrutichy v pískovně u Lohenic mě v květnu 2019 upozornil herpetolog Václav Gvoždík, který ji tam pozoroval již v červenci 2016, kde již tehdy tvořila rozsáhlé porosty. Při revizi lokality v roce 2019 byl potvrzen výskyt bohaté populace, která místy sahá do hloubky nejméně 2 m, zatímco rostliny v mělčích partiích bohatě kvetou. Písník je nyní využíván k rekreačním účelům a koupající se návštěvníci si místy protrhávají hustým porostem zákrutichy cestičky na volnou vodu.

Zákruticha byla nalezena také v odbahněném rybníku Závěšťák u Královy Lhoty, kde však byla pozorována pouze jednu sezónu, zatímco následující rok již na příslušném místě nerostla (Vávra et al. 2019).

S oblibou pěstování exotických akvarijských druhů se objevuje i zavřehodná móda vysazovat přebytky do volné přírody (Kaplan et al. 2007, Kaplan in Additamenta 8: 239–241 et 294–295, 2009). Soudě podle rozsáhlých porostů v písníku u Lohenic má u nás zákruticha invazní potenciál, jakož i potenciál působit ekologické (vytlačení původní vodní vegetace) a ekonomické škody (omezení rekreačních aktivit). Její aktivní šíření na nové lokality proto rozhodně nelze doporučit.

Z. Kaplan

Kaplan Z. [ed.], Brabec J., Danihelka J., Grulich V., Hadinec J., Hroudová Z., Chrtek J. jun., Kolbek J., Krahulec F., Kubát K., Lustyk P., Prach K., Pyšek P., Rybka V., Soldán Z., Šída O., Štech M. & Trávníček B. (2007): Upozornění na rizika spojená s vysazováním nepůvodních druhů rostlin do přírody a posilováním populací ohrožených druhů. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 337–338.

Vávra M., Prausová R. & Samková V. (2019): Floristický průzkum rybníka Závěšťák u Královy Lhoty. – Pr. a Stud. 25: 69–88.

Veratrum album subsp. *lobelianum*

C4a/LC

67. Českomoravská vrchovina (při hranici s 63e. Poličko), 6263a, Lubná (distr. Svitavy): světlina zarostlá vysokobylinnou vlhkomilnou vegetací v olšině podél bezejmenného potoka na severním okraji VKP Lubenské paseky, asi 2,3 km JZ od kaple sv. Anny v obci, 49°45'19,7"N, 16°12'08,0"E, 600 m n. m. (26. 5. 2014 not. H. Faltysová, Chrtek in Kaplan et al. 2016a); dvě rašící lodyhy (květen 2018 photo V. Laška).

Nález kýchavice bílé Lobelovy u Lubné je prvním pozorováním druhu ve fytogeografickém okrese Českomoravská vrchovina, ačkoliv místo výskytu leží jen asi 400 m od hranice s Poličskem (63e), která zde sleduje geologické rozhraní sedimentů České křídové tabule a granitoidů poličského krystalinika. Vyskytuje se zde zřejmě jediná rostlina, která byla v roce 2018 sterilní. Roste na lesní světlině protékané nedaleko pramenicím potokem, která je porostlá nitrofilní vlhkomilnou vegetací s převahou *Urtica dioica* a výskytem dalších vysokých bylin (např. *Angelica sylvestris*, *Lycopus europaeus*, *Senecio ovatus*). Ještě v padesátých letech minulého století šlo zřejmě o kosenou louku (<https://kontaminace.cenia.cz>).

Lokalita se nachází na východním okraji Lubenského lesa, z kterého je známo větší množství horských druhů v čele s izolovaným výskytem *Homogyne alpina* (Novák 2010). V regionu najdeme několik dalších bodových lokalit kýchavice. Nejbližší přitom leží asi 3 km jižně od nově nalezeného výskytu, v údolí Jalového potoka nad obcí Široký Důl (Faltysová et al. 1992), výskyt však nebyl v posledních letech ověřen, stejně jako výskyt v údolí Janského potoka u Poličky (2008 not. *H. Faltysová*, AOPK ČR 2020). Další lokality jsou známy z Českomoravského meziohří (63) jižně od České Třebové (Lustyk in Additamenta 6: 334–335, 2007) a z úpatí Rychnovského vrchu severně od Moravské Třebové (Jirásek 1993), které už leží v předpolí souvislého rozšíření kýchavice v Sudetech východní poloviny České republiky.

P. Novák & V. Laška

Faltysová H., Matoušková H. & Hille J. (1992): Významné krajinné prvky východních Čech, okres Svitavy. – Český ústav ochrany přírody, Pardubice.

Jirásek J. (1993): Významné krajinné prvky Lanškrounské kotliny. – Pr. a Stud. 1: 21–33.

Novák P. (2010): Potvrzení výskytu podbělice alpské (*Homogyne alpina*) na Litomyšlsku. – Pr. a Stud. 17: 165–167.

Veronica opaca

C1/CR

61a. Křivina, 5862b, Rašovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozrytá místa v louce na písku (patrně starý úhor), 1,35 km S od kapličky v obci, 50°09'33,4"N, 16°07'50,6"E, 291 m n. m. (14. 4. 2020 leg. *J. Doležal & J. Zámečník 20/5*, herb. Doležal, herb. Zámečník, det. *J. Doležal*).⁹⁾

61b. Týnišťský úval, 5762c, Bědovice (distr. Hradec Králové): na kupách zeminy v areálu lesních školek, 1,26 km SV od středu osady, 50°12'23,3"N, 16°01'57,9"E, 261 m n. m., desítky rostlin (24. 8. 2017 leg. et det. *J. Doležal 17/345*, herb. Doležal).

61b. Týnišťský úval, 5762c, Třebechovice pod Orebem (distr. Hradec Králové): okraj pole 850 m VSV od obecního úřadu, 50°12'10,5"N, 16°00'14,9"E, 242 m n. m. (24. 11. 2019 leg. et det. *J. Doležal 19/226*, herb. Doležal).

61b. Týnišťský úval, 5861b, Běleč nad Orlicí (distr. Hradec Králové): úzký pruh pole ponechaný ladem u nově vzniklé pískovny, 820 m ZJZ od obecního úřadu, 50°11'50,4"N, 15°55'58,2"E, 240 m n. m., pět rostlin (4. 5. 2017 leg. et det. *J. Doležal 17/34*, herb. Doležal).

61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): hřbitov v obci, na písčité cestě mezi hroby 460 m SZ od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'21,1"N, 16°04'03,9"E, 251 m n. m. (21. 10. 2017 leg. et det. *J. Doležal 17/370*, herb. Doležal).

⁹⁾ Nález byl doplněn v době, kdy již byl rukopis Additament odevzdán do redakce.

- 61b. Týnišťský úval, 5862c, Žďár nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité náves (patrně starý úhor) v obci, 290 m VSV od železniční stanice Žďár nad Orlicí, 50°07'13,8"N, 16°04'14,9"E, 259 m n. m., společně s *Veronica agrestis* a *Vicia lathyroides* (17. 4. 2019 leg. et det. J. Doležal 19/22, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Štěpánovsko (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj pole u oplocené pastviny v místě zvaném Křtina, 1,17 km ZJZ od středu obce, 50°08'54,4"N, 16°02'30,1"E, 249 m n. m., desítky rostlin (24. 4. 2017 leg. et det. J. Doležal 17/2, herb. Doležal).

Další lokality rozrazilu matného doplňují naše znalosti o jeho rozšíření v Dolním Poorlíčí (Doležal in Additamenta 15: 125–128, 2017).

J. Doležal

Veronica scardica

C1/CR

77a. Ždánický les, 6967a, Koberice u Brna (distr. Vyškov): obnažený jižní břeh posledního (horního) z násadových rybníčků v údolí Milešovického potoka V od rybníka Horáček, 2,85 km JV od kostela v obci, 49°04'29"N, 16°54'58"E, 270 m n. m. (8. 6. 2019 not. Z. Lososová, leg. R. Řepka, BRNL).

Na botanické exkurzi Jihomoravské pobočky ČBS do Ždánického lesa se nám po čase podařil nález hodný publikování. Na obnaženém břehu lesního rybníčku v kaskádě na levé větvi Milešovického potoka jsme našli početnou populaci kriticky ohroženého rozrazilu slanišého. Jedná se o více než 100 jedinců, vyrostlých na mokřem, minerálně bohatém jílovitém bahně popuštěného (vysychajícího) rybníka. S *Veronica scardica* zde dále rostly *Alopecurus aequalis*, *Carex otrubae*, *Potentilla supina*, *Rumex stenophyllus* a *Veronica anagallis-aquatica*. Nedávné nálezy tohoto druhu pocházejí právě z okrajových částí Ždánického lesa: Žarošice, břeh rybn. Klášov (Ambrozek in Additamenta 16: 107, 2018), Lovčice, rybník Jordánek S obce (Šumberová et al. 2004), poslední lokalitu ověřili i J. Štěpánek (Grulich 2007) a J. Hájek (in PLADIAS 2020). Dalšími, relativně blízkými lokalitami nalezenými po roce 2000 jsou Diváky (Šumberová et al. 2004) a Čejkovice (Additamenta 14: 160, 2016). Z jihozápadní Moravy jsou hlášeny nálezy od Šatova z nivy potoka Daníž (R. Němec in PLADIAS 2020), Plavče (Němec et al. 2014) a od Břežan (1985 R. Řepka BRNM, Šumberová et al. 2004, Němec et al. 2014). Starší doložené jihomoravské lokality z okolí Čejče, Kobylí a Terezína nebyly v posledních desetiletích ověřeny.

Lze očekávat, že nově nalezená populace tohoto rozrazilu brzy zmizí pod hladinou rybníka, ale množství diaspor, které zde dožrálo, bude čekat na další příležitost nebo bude šířeno na nohách vodních ptáků do okolí.

R. Řepka & Z. Lososová

Grulich V. [ed.] (2007): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti ve Slavkově u Brna (9.–14. července 2006). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42, Příl. 2007/2: 1–60.

Němec R., Dřevojan P. & Šumberová K. (2014): Polní mokřady Znojemska jako refugium významných a vzácných druhů cévnatých rostlin. – Thaysensia 11: 3–76.

Šumberová K., Lososová Z. & Šmarda P. (2004): Nové nálezy *Veronica scardica* na jižní Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 161–166.

Vicia lathyroides**C3/NT**

4b. Labské středohoří, 5450a, Dubice (distr. Ústí nad Labem): trávník mezi silnicí a fotbalovým hřištěm 0,4 km SZ od kostela sv. Barbory, 50°35'31,5"N, 14°01'04,4"E, 320 m n. m. (5. 5. 2013 leg. K. Nepraš, LIT).

V Českém středohoří pravděpodobně vždy dosti vzácný druh, zřejmě však také částečně přehlížený. V poslední době je *Vicia lathyroides* známa z trávníků na písčitých půdách v okolí Církvic a Sebusína, kde roste na několika lokalitách v početných populacích. Nový nález u Dubic představuje jediný v současnosti známý výskyt v Českém středohoří na levém břehu Labe, od nejbližších lokalit u Církvic je ovšem vzdálený pouze ca 1,5 km.

K. Nepraš

67. Českomoravská vrchovina, 6458c, Humpolec (distr. Pelhřimov): dálnice D1 ve směru Brno – Praha, trávník v trojúhelníku mezi nájezdem a sjezdem do Humpolce, 49°31'35,2"N, 15°21'08,4"E ± 10 m, 600 m n. m. (15. 5. 2017 leg. M. Ducháček & P. Kúr MD 13320, PR 895534).

Na lokalitě byl druh nalezen ve společnosti dalších jednoletých rostlin (*Cerastium glutinosum*, *Erophila verna*, *Myosotis stricta*, *Veronica arvensis*). Patrně sem byl zavlečen z neznámého zdroje při výstavbě dálnice nebo později při údržbě (sečení) této plochy.

M. Ducháček

71a. Bouzovská pahorkatina, 6266d, Vranová (distr. Svitavy): suchá prudká kosená travnatá stráň nad obcí asi 1,5 km SZ od kostela v obci Vranová Lhota, 49°43'24,2"N, 16°49'13,6"E, 360 m n. m., desítky až stovky rostlin (5. 5. 2018 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

Tento drobný jednoletý terofyt je v celém fytogeografickém okrese Dražanská vrchovina rozšířen téměř výhradně v prostoru Dražanského podhůří, především v blízkém okolí Plumlova a Prostějova. Z Bouzovské pahorkatiny je v dostupných databázích k dispozici pouze jediný, 25 let starý údaj Č. Deyla z opuštěného lomu u Vlčic nedaleko Loštic (PLADIAS 2020). Další zajímavé nálezy z floristicky a vegetačně zajímavých suchých trávníků u Vranové Lhoty jsou popsány v komentáři u druhu *Aira caryophyllea* (Lustyk in Additamenta 17: 49–50, 2019).

J. Komárek

Vulpia bromoides**C1/CR**

28g. Sedmihorí, 6243c, Brod u Stříbra (distr. Tachov): suchý krátkostébelný trávník na hlinitopísčité půdě u cesty přes louku na jižním břehu Výrovského rybníka 2,4 km ZSZ od obce, 170 m ZSZ od osady Výrov, 49°42'08,6"N, 12°53'15,0"E, 439 m n. m. (13. 6. 2019 leg. Z. Kaplan 19/58, herb. Kaplan).

Vulpia bromoides je vzácný druh otevřených krátkostébelných trávníků na propustných substrátech, který oproti minulosti výrazně ustoupil. V posledním desetiletí byl pozorován jen na několika lokalitách, a to v Domažlicích (Chvojková et al. 2012), u Čakova na Českobudějovicku a na Třeboňsku (Blahovec & Štech 2017).

Z. Kaplan

- Blahovec J. & Štech M. (2017): *Vulpia bromoides* – mrvka sveřepovitá. – In: Lepší M. & Lepší P. [eds], *Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXIII*, Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 57: 29–30.
- Chvojková E., Sladký J., Bureš J., Pivoňková L., Danihelka J., Sova P., Nesvadbová J. & Sofron J. [eds] (2012): Výsledky floristického kurzu v Domažlicích 4.–10. července 2010. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 47, příl. 2012/1: 1–94.

Wisteria sinensis

7d. Bělohorská tabule, 5952a, Praha-Jinonice: ruderalní plocha po zrušené zahradce na rohu Bucharovy a Upolínové ulice, 50°03'31,0"N, 14°20'22,6"E, 345 m n. m. (15. 5. 2018 leg. J. Sádlo, PRA).

Výskyt nepůvodního druhu mimo kulturu.

V běžném pojetí zahrnuje okruh *W. sinensis* (Sims) Sweet také druh *W. floribunda* (Willd.) DC a jejich hybrid *W. ×formosa* Rehder. Tyto zahradní pěstované vistárie jsou morfologicky podobné a patrně blízce příbuzné (Kim et al. 2016) a jejich hybridy jsou morfologicky sotva odlišitelné od obou rodičovských druhů. Např. v USA byl u většiny zkoumaných rostlin zjištěn hybridní původ (Trusty et al. 2007).

Vistárie čínská byla u nás dosud uváděna jen jako kulturní (Danihelka et al. 2012); databáze PLADIAS obsahuje asi 15 výskytů v zahradách a parcích. Výskyt v Jinonicích ukazuje, že je schopna v místě pěstování přečkat těžkou disturbanci a poté zplánět rozsáhlým klonálním růstem podobně, jako je to běžné např. u *Fallopia aubertii*, *Lycium barbarum* či *Robinia pseudoacacia*. Po zrušení zahrádky (mezi lety 2006 a 2012) byl její okraj s vistárií zarovnan těžkou technikou, jedinec však regeneroval a vytvořil rozlehlý klonální porost o ploše asi 300 m². Vistárie se spontánně šíří jak kořenovými výběžky, tak zakořeněním převislých větví a navíc tvoří dlouhé plazivé výhony, které kořenují. Lze čekat i její regeneraci z utržených větví či kořenů a dálkový přenos se zeminou. V posledních několika letech samovolně zplaňuje i ze semen, zatím však pouze v zahradách. V Praze-Satalicích se semenáčky objevily na záhonech a patách zdí a přežívají do dalších let.

J. Sádlo

- Kim N. R., Kim K., Lee S. C., Lee J. H., Cho S. H., Yu Y., Kim Y. D. & Yang T. J. (2016): The complete chloroplast genomes of two *Wisteria* species, *W. floribunda* and *W. sinensis* (Fabaceae). – *Mitochondrial DNA, Part A*, 27: 4353–4354.
- Trusty J. L., Lockaby B. G., Zipperer W. C. & Goertzen L. R. (2007): Identity of naturalised exotic *Wisteria* (Fabaceae) in the south-eastern United States. – *Weed Res.* 47: 479–487.

Xanthium albinum

19. Bílé Karpaty stepní, 6971d, Uherský Brod (distr. Uherské Hradiště): suchý otevřený příkop na pravém břehu řeky Nivničky spojující vysychající mokřady, ca 2,1 km JV od kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie, 49°00'20,4"N, 17°39'53,3"E, 209 m n. m. (16. 7. 2018 leg. D. Záborská, det. J. Danihelka, BRNU).

Jedná se o první nález v daném fytochorionu.

Obr. 2. – Herbářový doklad *Scoparia dulcis* z lokality v Brněnských Ivanovicích. Foto: R. Řepka.
Fig. 2. – Herbarium specimen of *Scoparia dulcis* from Brno (city district Brněnské Ivanovice). Photo R. Řepka.

Emendationes et errores

Scoparia dulcis

Nedopatřením jsme u příspěvku k druhu *Scoparia dulcis* (Řepka in *Addimenta* 17: 123–126, 2019) opomenuli uvést sken herbářového sběru, který nám autor zaslal spolu s textem. Proto jej zařazujeme nyní.

[eds]

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali kritické a obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additamentů spolupracovali.

Jsou to: Libor Ambrozek a Monika Ambrozková (Kyjov), Lenka Bálková (Pardubice), Daniela Bártová Dittrichová (Brno), Petr Batoušek (Zlín), Petr Bauer (Děčín), Jan Blahovec (Říčany), Karel Boublík (Praha), Kristína Brtníková (Jiříkovice), Tomáš Burian (Ústí nad Labem), Oldřich Bušek (Karlovly Vary), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Barbora Čepelová (Praha), Zita Červenková (Jince), Jana Dandová (Zbečno), Jiří Danihelka (Brno), Jiří Dostálek (Průhonice), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Praha-Horní Počernice), Libor Ekrta a Ester Ekrťová (Telč), Karel Fajmon (Veselí nad Moravou), Vladimír Faltys (Choceň), Helena Faltysová (Pardubice), Kamila Filipová (Ostrava), Jaroslava Fojtková (Jablonec nad Nisou), Václav Fořt (Věšín), Hana Galušková (Brno), Michal Gerža (Sedloňov), Jiří Hadinec (Praha), Vít Grulich (Brno), Jan Hájek (Věteřov), Petra Hájková (Brno), Petra Hanáková (Zlín), Rudolf Hlaváček (Příbram), David Hliseníkovský (Frýdek-Místek), Eliška Hoferková (Luhačovice), Aleš Hoffmann (Praha), Michal Hroneš (Olomouc), Zdenka Hroudová (Průhonice), Karin Hustáková (Brno), Karel Hutr (Věšín), Marek Chaloupka (Brno), Jindřich Chrtěk jun. (Průhonice), Kryštof Chytrý (Brno), Magdaléna Chytrá a Milan Chytrý (Brno), Josef Jedlička (Zbečno), Boleslav Jelíněk (Brno), Stefan Jeßen (Chemnitz, Německo), Ivan Jindra (Zlín), Ivana Jongepierová a Jan Willem Jongepier (Veselí nad Moravou), Jan Juřica (Brno), Jiří Kameníček (Olomouc), Zdeněk Kaplan a Ilona Kaplanová (Průhonice), Jan Kirschner (Průhonice), Olga Klánová (Příbram), Lucie Kobřlová (Olomouc), Hana Kočvarová (Záříčín), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Jan Košnar (Hradec Králové), Jiří Košnar (České Budějovice), Petr Koutecký (České Budějovice), Tomáš Koutecký (Brno), František Krahulec (Průhonice), Tomáš Krejčí (Brno), Roman Kroufek (Ústí nad Labem), Karel Kubát (Ústí nad Labem), Pavel Kúr (Viedeň, Rakousko), Jitka Laburdová (Hradec Králové), Deana Láníková (Boskovice), Vratislav Laška (Litomyšl), Jiří Lederer (Frýdek-Místek), Martin Lepší (České Budějovice), Zdeňka Lososová (Brno), Jan Lukavský (Ostrava), Zbyněk Lukeš (Brno), Martina Malcová (Kublov), Bohumil Mandák (Praha), Milan Marek (Praha), Zdeněk Mikulica (Černvír), Jana Möllerová (Praha), Attila Molnár (Debrecen, Maďarsko), Pavel Moucha (Zbečno), Zuzana Mruzíková (Rychnov nad Kněžnou), Anna Müllerová (České Budějovice), Jan Myšák (Ostrý Kámen), Zdeňka Navrátilová (Praha), Karel Nepraš (Litoměřice), Josef Niederle (Brno), Pavel Novák (Brno), Jiří Ohryzek (Zlín), Čestmír Ondráček (Chomutov), Vlasta Ondrová (Slavkov u Uherského Hradiště), Radim Paulič (Strakonice), Zdeňka Pecková (Praha), Elena Plesková (Rakovník), Jaroslav Podhorný (Otinoves), Marie Popelářová (Rožnov pod Radhoštěm), Ondřej Popelka (Praha), Jana Povolná (Praha), Karel Prach (České Budějovice), Jan Prančl (Průhonice), Romana Prousová (Hradec Králové), Helena Prokešová (Mikulov), Ondřej Prosický (Praha), Petr Pyšek (Průhonice), Jaroslav Rohel (Brno), Jan Roleček (Brno), Olga Rotreklová (Brno), Vladimír Řehořek (Kofenec), Radomír Řepka (Brno), Jiří Sádlo (Průhonice), Věra Samková (Hradec Králové), Vojtěch Sedláček (Moravská Třebová), Pavel Sekerka (Praha), Jiří Skořepa (Rybova Lhota), Václav Somol (Krupá), Kateřina Stapajová (Sobotovice), Daniel Szokala (Lednice na Moravě), Lenka Šafařová (Pardubice), Otakar Šída (Praha-Horní Počernice), Jindřich Šmiták (Brno), Jan Špinar (Havlíčkův Brod), Michal Štefánek (Praha), Milan Štech (České Budějovice), Radek Štencl (Jeseník), Hana Švandová (Nový Jičín), Přemysl Tájek (Mariánské Lázně), Vojtěch Taraška (Olomouc), Václav Tkáč (Hrachovec), Jana Tkáčiková (Frýdek-Místek), Bohumil Trávníček (Olomouc), Linda Trunečková (Dobříš), Jiří Uher (Lednice na Moravě), Jiří Unar (Brno), Jiří Vaníček (Kolín), Zuzana Vávřová (Loučky), Petr Večeřa (Zlín), Jiří Velebil (Průhonice), Pavla Vlčková (Brno), Alena Vydrová (České Budějovice), Dagmar Záborská (Uherské Hradiště), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jiří Zázvorka (Průhonice), Šimon Zeman (Praha), František Zima (Praha), Aleš Zvára (Pardubice).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizace výsledků tohoto mapování. Z tohoto projektu zde uveřejňujeme nálezy druhů *Berula erecta*, *Najas marina*, *Pedicularis sylvatica*, *Phyteuma orbiculare*, *Ranunculus lingua*.

Rovněž děkujeme zřizovatelům a správcům elektronických databází – Databáze PLADIAS: Centrum analýzy a syntézy rostlinné diversity (<https://pladias.ibot.cas.cz>) a Nálezová databáze ochrany přírody (AOPK ČR), které jsou pro práci s floristickými údaji v současné době nepostradatelné.

Literatura

- AOPK ČR (2020): Nálezová databáze ochrany přírody. – [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava, 453 p.
- Dančák M. & Kocián P. [eds] (2018): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska XII. – Acta Mus. Siles., sci. natur., 67: 139–163.
- Danihelka J., Chrtěk J. jun. & Kaplan Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. – Preslia 84: 647–811.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 p.
- Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – In: Grulich V. & Chobot K. [eds], Červený seznam ohrožených druhů České republiky, cévnaté rostliny, Příroda 35: 75–132.
- Harčarik J. & Horáková V. [eds] (2018): Flora Corcontica – additamenta III. – Opera Corcont. 55: 111–126.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha, 557 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, 540 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha, 542 p.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travninná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 p.
- Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 524 p.
- Chytrý M. [ed.] (2011): Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha, 828 p.
- IUCN (2012a): IUCN Red List categories and criteria: Version 3.1., 2nd ed. – IUCN, Gland, Switzerland.
- IUCN (2012b): Guidelines for application of IUCN Red List criteria at regional and national levels: Version 4.0. – IUCN, Gland, Switzerland.
- IUCN (2014): Guidelines for using the IUCN Red List Categories and Criteria. Version 11. – IUCN, Gland, Switzerland.
- Kaplan Z., Danihelka J., Štěpánková J., Bureš P., Zázvorka J., Hroudová Z., Ducháček M., Grulich V., Řepka R., Dančák M., Praně J., Šumberová K., Wild J. & Trávníček B. (2015): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 1. – Preslia 87: 417–500.
- Kaplan Z., Danihelka J., Štěpánková J., Ekrť L., Chrtěk J. jr., Zázvorka J., Grulich V., Řepka R., Praně J., Ducháček M., Kúr P., Šumberová K. & Brůna J. (2016a): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 2. – Preslia 88: 229–322.
- Kaplan Z., Danihelka J., Lepší M., Lepší P., Ekrť L., Chrtěk J. jr., Kocián J., Praně J., Koblrová L., Hroneš M. & Šulc V. (2016b): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 3. – Preslia 88: 459–544.
- Kaplan Z., Danihelka J., Koutecký P., Šumberová K., Ekrť L., Grulich V., Řepka R., Hroudová Z., Štěpánková J., Dvořák V., Dančák M., Dřevojan P. & Wild J. (2017a): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 4. – Preslia 89: 115–201.

- Kaplan Z., Danihelka J., Šumberová K., Chrtek J. jr., Rotreklová O., Ekrť L., Štěpánková J., Taraška V., Trávníček B., Prančl J., Ducháček M., Hroneš M., Koblřová L., Horák D. & Wild J. (2017b): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 5. – *Preslia* 89: 333–439.
- Kaplan Z., Koutecký P., Danihelka J., Šumberová K., Ducháček, M., Štěpánková J., Ekrť L., Grulich V., Řepka R., Kubát K., Mráz P., Wild J. & Brůna J. (2018a): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 6. – *Preslia* 90: 235–346.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jr., Prančl J., Ducháček, Ekrť L., Kirschner J., Brabec J., Zázvorka J., Trávníček B., Dřevojan P., Šumberová K., Kocián P., Wild J. & Petřik P. (2018b): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 7. – *Preslia* 90: 425–531.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J. [eds] (2019a): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 pp.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jr., Zázvorka J., Koutecký P., Ekrť L., Řepka R., Štěpánková J., Jelínek B., Grulich V., Prančl J. & Wild J. (2019b): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 8. – *Preslia* 91: 257–368.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtek J. jun., Kaplan Z., Kirschner J., Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- Kučera J., Vána J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – *Preslia* 84: 813–850.
- Lepší M. & Lepší P. [red.] (2018): Nálezzy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXIV. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, Příř. vědy, 58: 5–26.
- Lepší P., Lepší M., Boublík M., Štech M. & Hans V. [eds] (2013): Červená kniha květeny jižní části Čech. – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 503 p.
- Pergl J., Sádlo J., Petřik P., Danihelka J., Chrtek Jr., Hejda M., Moravcová L., Perglová I., Štajerová K. & Pyšek P. (2016): Dark side of the fence: ornamental plants as a source of wild-growing flora in the Czech Republic. – *Preslia* 88: 163–184.
- PLADIAS (2020): Databáze české flory a vegetace. – URL: <http://pladias.ibot.cas.cz/>
- POWO (2020): Plants of the World Online. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. – URL: <http://www.plantsoftheworldonline.org/>
- Pyšek P., Danihelka J., Sádlo J., Chrtek J. jr., Chytrý M., Jarošík V., Kaplan Z., Krahulec F., Moravcová L., Pergl J., Štajerová K. & Tichý L. (2012): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – *Preslia* 84: 155–255.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – *Preslia* 74: 97–186.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Čs. Bot. Společ.* 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky, Vol. 5. – Academia, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha, 767 p.
- Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia, Praha, 712 p.
- Thiers B. (2020): Index Herbariorum: A global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium [online]. – URL: <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/>
- Verloove F. (2019): Manual of the Alien Plants of Belgium. – Botanic Garden Meise, Belgium. URL: alienplantsbelgium.be/